

**1300-1310 HİCRÎ YILLARINDA
HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE
KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMELERİNİN
TRANSKRİBESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Şengül ÖZTÜRK

Kütahya, 2000

T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**1300-1310 HİCRÎ YILLARINDA HÜDÂVENDİGÂR
VİLÂYETİNDE
KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMELERİNİN
TRANSKRİBESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Necati AKSANYAR

98924

Şengül ÖZTÜRK

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Kütahya, 2000

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “1300-1310 Yılları Arasında Hüdâvendigâr Vilâyetinde Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

19.../07/2000

Şengül ÖZTÜRK

Şengül Öztürk'ün hazırladığı 1300-1310 Yılları Arasında Hüdâvendigâr Vilâyeti'nde Kütahya Sancağı Sal-nâmelerinin Transkribesi ve Değerlendirilmesi başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği ile kabul edilmiştir.

19/07/2000

Tez Jürisi

Yrd. Doç. Dr. Necati AKSANYAR (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Seyit ŞAHİN

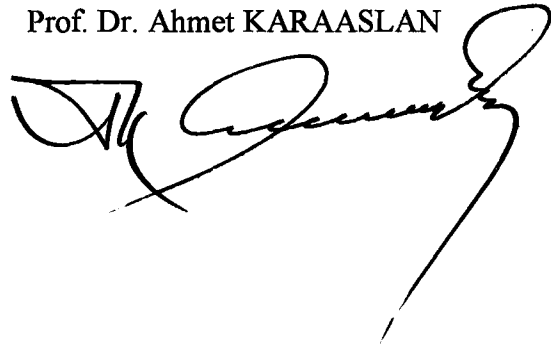

Yrd. Doç. Dr. Yaşar SEMİZ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Ahmet KARAASLAN

ÖZGEÇMİŞ

Şengül ÖZTÜRK, 05.05.1974 tarihinde Kütahya'nın Gediz ilçesinde doğdu. İlkokulu, Kütahya Atatürk İlkokulu ve Gebze Eşrefbey İlkokulu'nda; orta okul ve liseyi Kütahya Lisesi'nde okudu.

1990 yılında liseden mezun oldu ve aynı yıl Anadolu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nü kazanarak yüksek öğrenimine başladı. 1994 yılında bu bölümden mezun oldu. 1995 yılında Niğde Beş Şubat İlköğretim Okulu'nda Tarih Öğretmeni olarak göreve başladı. 15 Ocak 1997'ye kadar öğretmenliğe devam etti.

02.02. 1997 yılında Dumlupınar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'ne Araştırma Görevlisi olarak atandı. 1997-1998 öğretim yılında Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı'nda lisansüstü eğitimine başladı. Halen aynı üniversitede görev yapmaktadır.

ÖZET

Hüdâvendigâr Vilâyeti'ndeki sancaklardan biri olan Kütahya Sancağı'nı on yıllık süre içerisinde değerlendirmek, 1884-1894 tarihlerinde Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde bulunduğu şartlardan vilayet ve sancakların nasıl etkilendiğini görmek araştırmamızın ana amacıdır. Yaptığımız incelemeler sonucu siyasi dağılmanın yanı sıra ekonomik ve kültürel bozukluk içerisindeki Osmanlı idaresinin yerel yönetimlerinin de olumsuz etkilendiği ve ekonomik, kültürel, idari gerilemelerinin söz konusu olduğunu gördük. Sanayileşememe, savaşların getirdiği yükler gibi olumsuz faktörlerin bazı reformlar yapılsa da yetersiz kaldığını gözledik. Yapılan transkribe çalışması bir bütünün parçası olduğundan ve kendine ait dönemi aydınlatma açısından önemlidir. Vilayet salnameleri ilgili vilayetin idari bölünüşü, memur listeleri, mahalli tarih ve coğrafyası, eski eserleri, ticari ve ekonomik faaliyetleri, nüfus, okullar, kütüphaneler, yer altı ve yer üstü kaynakları, tekke ve zaviyeler vb. konularda ayrıntılı bilgiler verdiklerinden bizim araştırma konumuz olan Kütahya Sancağı Salnameleri de tüm bu bilgileri elde etmemizi sağlamıştır.

Osmanlı Devleti'nin teşkilat yapısı, sistemi ve kaynakları hakkında yazıldıkları döneme ait ayrıntılı bilgilere ulaştık. Her sene çıkarılmış olan bu yıllıklar çağdaşları olan Avrupa örnekleri gibi, onları yakalamaya ve birer vesika olarak dönemlerini yansıtmaya 1922 yılına kadar devam etmiştir.

ABSTRACT

The aim of research is to investigate and evaluate the County of Kütahya in the decade between 1884-1894, and to find out how counties and cities were influenced by the conditions bounding the Ottoman Empire. The research led the way to the conclusion that besides the political fall, the local administrations of Ottoman Administration which was in economical and cultural corruption were also badly influenced, economical, cultural and administrative recession and worsening had occurred. Hampering factors such as difficulty of industrialisation and the burden of wars have shown resilient as some reforms were tried to get implemented. This transcription being a part of a complete series, is of high importance in explaining the mentioned period. City year books have provided detailed information about the relevant city's administration organisation, civil servants list, local history and geography, historical monuments, economical and trade facilities, population, schools, libraries, natural resources, religion centres etc. and therefore helped to gather information on the research topic "County of Kütahya".

We reached information about administrative organisation, system and resources of Ottoman Empire for the period year books were written. Properly written year books, just like their European contemporaries, have provided a record and lived until 1922.

İÇİNDEKİLER

ÖZGEÇMİŞ.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
KISALTMALAR.....	XIV
TEZ HAKKINDA.....	XV
AMAÇ.....	XVI
KAPSAM.....	XVI
SINIRLILIKLAR.....	XVII
YÖNTEM.....	XVII
GİRİŞ.....	1
1. SALNÂMELERİN TANIMI, ÇEŞİTLERİ VE İÇERİĞİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	1
2. KÜTAHYA'NIN KISA TARİHÇESİ VE YEREL YÖNETİMLER HAKKINDA GENEL BİR BİLGİ.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

1301 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

1. 1301 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ.....	10
1.1. KÜTAHYA SANCAĞI.....	10
1.1.1. Meclis-i İdâre-i Liva.....	11
1.1.2. Me'mûrîn Ve Aklâm-ı Mülkiye.....	11
1.1.3. Me'mûrîn-ı Ve Aklâm-ı Mâliye.....	12
1.1.4. Me'mûrîn ve Aklâm-ı Adliye.....	13
1.1.5. Bazı Devâ'ir.....	14
1.1.6. Me'mûrîn-i Münferika.....	15
1.1.7. Merkez Livaya Mülhâk Nâhiyeler.....	15
1.1.7.1. Tavşanlı Nâhiyesi.....	15
1.1.7.1.1. Me'mûrîn-i Sâ'ire.....	16
1.1.7.2. Eskişehir Kazası.....	16
1.1.7.2.1. Seyidgazi Nâhiyesi.....	18
1.1.7.2.2. İnönü Nâhiyesi.....	18
1.1.7.3. Uşak Kazası.....	18
1.1.7.3.1. Banaz Nâhiyesi.....	20
1.1.7.3.2. Göbek Nâhiyesi.....	20
1.1.7.4. Gedûs Kazası.....	20
1.1.7.4.1. Şabhâne Nâhiyesi.....	22
1.1.7.5. Simav Kazası.....	22
1.1.7.5.1. Dağardı Nâhiyesi.....	24
1.1.7.5.2. Eğrigöz Nâhiyesi.....	24
1.2. MESÂRİFÂT.....	24
1.2.1. Devâ'ir Belediye Ma'lûmâtı.....	25
1.3. EMÂRET VE TEZYİNÂT-I BELEDİYYE.....	26
1.3.1. Kütahya Sancağı.....	26
1.3.1.1. Kütahya Kasabası.....	26
1.3.1.2. Uşak Kazası.....	27
1.3.1.3. Simav Kazası.....	27
1.3.1.4. Eskişehir Kazası.....	27
1.3.1.5. Gedûs Kazası.....	27
1.3.1.6. Lâhika.....	27
1.4. MEDRESE VE KÜTÜBHÂNELER.....	28
1.5. TEKÂYÂ VE ZEVÂYÂ.....	29
1.6. VİLÂYET DAHİLİNDE BULUNAN MUHÂKEME BİR SENE ZARFINDA KALAN VE HÜKM-Ü İ'TA EDİLEN İLE SENE-I ÂTIYYEYE DEVİR OLUNAN EVRÂKIN AKSÂMINI MÜBEYYİN CEDVELDİR..	31
1.7. TABİB VE MESKENLERİ.....	32
1.8. ECZÂCILAR VE MEVKİ'LERİ.....	32

1.9. AVUKATLAR VE MESKENLERİ	33
1.10. ŞİMDİYE KADAR İNŞÂ OLUNAN MAHALLER	34
1.10.1. Vilâyet Dâhilinde Teşebbüs Ve Tasavvur Olunan Şoseler Ve Köprüler.....	35
1.11. MÜTEFERRİK GÖL VE NEHIRLER	37
1.11.1. Kütahya.....	37
1.11.2. Eskişehir.....	37
1.11.2.1. Seyidgazi	37
1.11.3. Simav.....	38
1.12. ZIRAAT.....	38
1.13. LÂHIKA	38
1.14. MENÂFİ' SANDUKLARI.....	39
1.14.1. Kütahya.....	40
1.14.2. Eğrigöz.....	40
1.14.3. Gedûs	40
1.14.4. Eskişehir.....	40
1.14.5. Simav	40
1.14.6. Uşak	41
1.15. AFYON A'ŞÂRI	41
1.15.1. Mülâhâzat.....	42
1.16. PANBUK A'ŞÂRI	43
1.17. KURUÜZÜM A'ŞÂRI.....	43
1.18. UŞAK HALI MENSÛCÂTI.....	44
1.18.1. Bazı Mütalaat	44
1.19. MENSÛCÂT VE İMÂLÂT-I MÛTENEVVI.....	45
1.19.1. Kütahya.....	45
1.19.2. Eskişehir.....	45
1.19.3. Gedûs	46
1.19.4. Seyidgazi.....	46
1.19.5. Simav	46
1.19.6. Eğrigöz.....	46
1.20. KÛTAHYA ÇINI MA'MÛLÂTI.....	47
1.21. TİCARET	48
1.22. İPLİK SARFIYÂTU FABRİKASI.....	48
1.23. KÛTAHYA SANCAĞI DAHİLİNDE VÂKÎ' ORMANLAR	50
1.23.1. Eskişehir.....	50
1.23.2. Seyidgazi.....	51
1.23.3. Gedûs	51
1.23.4. Uşak	51
1.23.5. Simav	51
1.23.6. Eğrigöz.....	51
1.24. MADEN.....	52
1.24.1. Eskişehir Lületaşı Madeni.....	52
1.24.2. Eskişehir Madeni İdâresi Me'mûrları	53
1.24.3. Viyana'ya Mamûl Lületaşı İrsâl Eden Tüccarın Esâmîyesi	53
1.24.4. Vilâyet Dahilinde Tahrîri ve İhraç Olunmakta Bulunan Madenler	53
1.24.4.1. Karmastı.....	53
1.24.4.2. Harmancık	54

1.24.4.3. Kütahya.....	54
1.24.4.4. Amyant Madeni	54
1.24.4.5. Karmastı.....	54
1.25. HAMAMLI VE AÇIK İLICALAR	55
1.25.1. Kütahya Sancağı Dahilindeki İlçalar	55
1.25.2. Uşak Kazası	56
1.25.3. Eskişehir Kazası.....	56
1.25.4. Seyidgazi Nâhiyesi.....	56
1.25.5. Gedûs Kazası	56
1.25.6. Simav Kazası	57
1.25.7. Mihaliç Kazası	57
1.26. KÜTAHYA SANCAĞINDA TARİHİ YERLER.....	58
1.26.1. Kütahya Sancağı	58
1.26.2. Uşak Kazası	58
1.27. VİLÂYET DAHİLİNDE KÂİN BAZAR MAHALLERİ	58

İKİNCİ BÖLÜM

1302 YILINDA HÜDÂVENDİĞÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

2. 1302 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ.....	61
2.1. SÂL-NÂME NE DİMEK?	61
2.2. TAHDİS-İ NİMET	62
2.3. KÜTAHYA SANCAĞI	64
2.3.1. Kütahya Kasabası.....	65
2.3.2. Etrâfşehir Nâhiyesi.....	68
2.3.3. Altuntaş Nâhiyesi.....	69
2.3.4. Gümüş Nâhiyesi.....	69
2.3.5. Gireği Nâhiyesi	70
2.3.6. Armudeli Nâhiyesi	70
2.3.7. Oruncak Nâhiyesi.....	70
2.3.8. Tavşanlı Nâhiyesi.....	71
2.3.9. Eğrigöz Nâm-I Diğer Emed	72
2.3.10. Eskişehir Kazası.....	73
2.3.10.1. Bozüyük Nâhiyesi.....	75
2.3.10.2. Seyid Gazi Nâhiyesi	76
2.3.11. Uşak Kazası	78
2.3.11.1. Banaz Nâhiyesi	80
2.3.11.2. Göbek Nâhiyesi	81
2.3.12. Gedûs Kazası	82
2.3.12.1. Şabhâne Nâhiyesi	83

2.3.13. Simav Kazası	83
2.3.13.1. Dağardı Nâhiyesi	84

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1303 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÛTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

3. 1303 YILINDA KÛTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ.....	87
3.1. VİLÂYETDEKİ UMUM NÜFÛSUN HER CEMÂÂT BAŞKA BAŞKA GÖSTERİLMEK ÜZERE İCMÂLIDIR.	87
3.2. BEHER SANCAKDA BULUNAN NÜFÛSUN YİNE CEMÂÂT ÜZERİNE İCMÂLIDIR.....	88
3.3. BÂLÂ-YI CEDVELDE GÖSTERİLEN İSLÂM NÜFÛS MEYANINDA BULUNAN MUHÂCİRİN NÜFÛSUNUN İCMÂLIDIR.	89
3.3.1. Kütahya Sancağı Karasında İskân Edilen.....	90
3.3.2. Simav Karasında İskân Edilen.....	90
3.3.3. Eskişehir Mahalli Ve Karasında İskân Edilen.....	90
3.3.4. Seyidgazi Nahiyesinde İskân Edilen.....	91
3.3.5. İnönü Nâhiyesinde İskân Edilen.....	91
3.3.6. Her Şehir Ve Kasabada Hangi Cihet Ve Kâbileden Kaç Hâne Nüfûs Muhâcirin Olduğu Yek Na'zârda Görülmek İçün Zırdeki İcmâli Tertib Olunmuşdur.	92
3.3.7. İcmâl Muhâcirin Cedvelinin Mâ-ba'dı	93
3.4. KÛTAHYA SANCAĞI.....	93
3.4.1. Erkân-ı Liva	94
3.4.1.1. Meclis-i İdâre-i Liva.....	94
3.4.1.2. Me'mûrîn ve Aklâm-ı Mülkiyye	94
3.4.1.3. Muhâkeme ve Aklâm-ı Adliyye	96
3.4.1.4. Bazı Me'mûrîn.....	99
3.4.2. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler	99
3.4.2.1. Tavşanlı Nâhiyesi	99
3.4.2.2. Altuntaş Nâhiyesi	100
3.4.2.3. Etrafşehir Nâhiyesi	100
3.4.2.4. Eskişehir Kazası	101
3.4.2.4.1. Seyidgazi Nâhiyesi.....	102
3.4.2.5. Uşak Kazası	103
3.4.2.5.1. Banaz Nâhiyesi.....	105
3.4.2.5.2. Göbek Nâhiyesi	106
3.4.2.6. Gedûs Kazası	106
3.4.2.6.1. Şabhâne Nâhiyesi	108
3.4.2.7. Simav Kazası	108
3.4.2.7.1. Dağardı Nâhiyesi.....	109
3.4.2.7.2. Eğrigöz Nâhiyesi	110

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1305 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

4. 1305 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ.....	113
4.1. KÜTAHYA SANCAĞI	113
4.1.1. Meclis-i İdâre-i Liva	113
4.1.2. Me'mûrîn ve Aklâm-ı Mülkiyye.....	114
4.1.3. Bazı Me'mûrîn	119
4.1.4. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler	120
4.1.4.1. Tavşanlı Nâhiyesi	120
4.1.4.2. Altuntaş Nâhiyesi	120
4.1.4.3. Virancık Nâhiyesi	121
4.1.4.4. Maa Armudeli Nâhiyesi.....	121
4.1.4.5. Etrafşehir Nâhiyesi	121
4.1.4.6. Gireği Nâhiyesi.....	121
4.1.4.7. Eskişehir Kazası	121
4.1.4.7.1. Seyidgazi Nâhiyesi	123
4.1.4.8. Uşak Kazası	124
4.1.4.8.1. Banaz Nâhiyesi.....	126
4.1.4.8.2. Göbek Nâhiyesi	127
4.1.4.9. Gedûs Kazası	127
4.1.4.9.1. Şabhâne Nâhiyesi	128
4.1.4.10. Simav Kazası	129
4.1.4.10.1. Dağardı Nâhiyesi.....	131
4.1.4.10.2. Eğrigöz Nâhiyesi	131

BEŞİNCİ BÖLÜM

1306 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

5. 1306 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ	134
5.1. KÜTAHYA SANCAĞI	134
5.1.1. Derdest İnşa ve Tamir Olan Âsâr-ı Mebrure	135
5.1.1.1. Kütahya'ya Mülhâk Eğrigöz Nâhiyesi	135
5.1.1.2. Gedûs Kasabası.....	135
5.1.1.2.1. İnşâât-ı Hayriyye	135

5.1.1.3. Eskişehir Kazası	136
5.1.1.4. Simav Kasabası.....	136
5.1.1.5. Uşak Kazası	136
5.2. KÜTAHYA SANCAĞI	137
5.2.1. Erkân-I Liva	137
5.2.1.1. Meclis-İ İdâre-İ Liva	137
5.2.1.2. Me‘Mûrîn Ve Aklâm-ı Mülkiyye	137
5.2.1.3. Bazı Me‘mûrîn.....	142
5.2.1.4. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler.....	144
5.2.1.4.1. Etrafşehir Nâhiyesi.....	144
5.2.1.4.2. Altuntaş Nâhiyesi	144
5.2.1.4.3. Virancık Nâhiyesi.....	144
5.2.1.4.4. Maa Armudeli Gümüş Nâhiyesi.....	144
5.2.1.4.5. Tavşanlı Nâhiyesi	144
5.2.1.4.6. Eğrigöz Nâhiyesi	145
5.2.1.4.7. Uşak Kazası.....	146
5.2.1.4.7.1. Banaz Nâhiyesi	150
5.2.1.4.7.2. Göbek Nâhiyesi.....	150
5.2.1.4.8. Eskişehir Kazası	151
5.2.1.4.8.1. Seyidgazi Nâhiyesi.....	153
5.2.1.4.9. Gedûs Kazası.....	153
5.2.1.4.9.1. Şabhâne Nâhiyesi.....	154
5.2.1.4.10. Simav Kazası.....	155
5.2.1.4.10.1. Dağardı Nâhiyesi	156

ALTINCI BÖLÜM

1306 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

6. 1306 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ.....	159
6.1. İKİNCİ KÜTAHYA TABURU	159
6.2. VİLÂYET-İ JANDARMA ALAYININ MEVCUDU.....	160
6.3. MÜCEDDEDEN TEŞKİL OLUNAN TAHSILDÂR SINIFI.....	160
6.4. KÜTAHYA SANCAĞI	161
6.4.1. Me‘mûrîn-i Liva.....	162
6.4.2. Meclis-i İdâre-i Liva	162
6.4.3. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler	169
6.4.3.1. Etrafşehir Nâhiyesi	169
6.4.3.2. Altuntaş Nâhiyesi	169
6.4.3.3. Gireği Nâhiyesi.....	169
6.4.3.4. Virancık Nâhiyesi	170

6.4.3.5. (Maa Armudeli Gümüş Nâhiyesi)	170
6.4.3.6. Tavşanlı Nâhiyesi	170
6.4.3.7. Eğrigöz Nâhiyesi	171
6.4.3.8. Eskişehir Kazası	172
6.4.3.8.1. Seyidgazi Nâhiyesi	176
6.4.3.9. Gedûs Kazası	177
6.4.3.9.1. Şabhâne Nâhiyesi	179
6.4.3.10. Simav Kazası	179
6.4.3.10.1. Dağardı Nâhiyesi	181
6.4.3.11. Uşak Kazası	184
6.4.3.11.1. Göbek Nâhiyesi	188

YEDİNCİ BÖLÜM

1307 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

7. 1307 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NAMESİ.....	190
7.1. TAVŞANLU NÂHIYESİ	190
7.2. GÜMÜŞ NÂHIYESİ.....	191
7.3. ARMUDELİ NÂHIYESİ	192
7.4. ESKİŞEHİR KAZASI	192
7.4.1. Eskişehir Kasabası	193
7.4.2. Kara-yı Mülhakı	194
7.4.3. Seyidgazi Nâhiyesi.....	194
7.5. SIMAV KAZASI	195
7.5.1. Simav Kasabası	196
7.5.2. Kara Mülhakı	196
7.5.3. Dağardı Nâhiyesi	197
7.5.3.1. Kara-yı Sâire.....	197
7.6. GEDÛS KAZASI.....	197
7.6.1. Gedûs Kasabası	198
7.6.2. Kara Mülhakı	198
7.6.3. Şabhâne Nâhiyesi.....	199
7.7. UŞAK KAZASI.....	199
7.7.1. Uşak Kasabası	200
7.7.2. Kara Mülhakı	200
7.7.3. Banaz Nâhiyesi	202
7.7.3.1. Kara-yı Sâire.....	202
7.7.4. Göbek Nâhiyesi.....	202
7.8. İ'DÂDÎ-İ MÜLKÎ MEKTEBLERİ	203
7.9. KÜTAHYA SANCAĞI	203

7.9.1. Me'mûrin-i Liva-	203
7.9.2. Meclis-i İdâre-i liva.....	204
7.9.3. Kütahya Mevki' Askerisi Redif Fırka ve Liva Kumandanlarıyla Mukaddem ve Tâli Alayların Ümerâ ve Zâbitânı	211
7.9.4. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler	217
7.9.4.1. Etrâfşehir Nâhiyesi	217
7.9.4.2. Altuntaş Nâhiyesi	217
7.9.4.3. Gireği Nâhiyesi.....	217
7.9.4.4. Virancık Nâhiyesi	217
7.9.4.5. Eğrigöz Nâhiyesi	218
7.9.4.6. Tavşanlı Nâhiyesi	218
7.9.4.7. Maa Armudeli Gümüş Nâhiyesi	219
7.9.4.8. Eskişehir Kazası	219
7.9.4.8.1. Seyidgazi Nâhiyesi	223
7.9.4.9. Simav Kazası	223
7.9.4.9.1. Dağardı Nâhiyesi.....	226
7.9.4.10. Gedûs Kazası	228
7.9.4.10.1. Şabhâne Nâhiyesi	229
7.9.4.11. Uşak Kazası	230
7.9.4.11.1. Banaz Nâhiyesi.....	233
7.9.4.11.2. Göbek Nâhiyesi	234

SEKİZİNCİ BÖLÜM

1310 YILINDA HÜDÂVENDİĞÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

8. 1310 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ.....	236
8.1. KÜTAHYA SANCAĞI	236
8.1.1. Me'mûrin-i Liva.....	236
8.1.2. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler	246
8.1.2.1. Etrâfşehir Nâhiyesi	246
8.1.2.2. Altuntaş Nâhiyesi	247
8.1.2.3. Gireği Nâhiyesi.....	247
8.1.2.4. Virancık Nâhiyesi	247
8.1.2.5. Maa Armudeli Gümüş Nâhiyesi	247
8.1.2.6. Tavşanlı Nâhiyesi	250
8.1.2.7. Eskişehir Kazası	252
8.1.2.7.1. Seyidgazi Nâhiyesi	256
8.1.2.8. Simav Kazası	257
8.1.2.8.1. Dağardı Nâhiyesi.....	261
8.1.2.9. Gedûs Kazası	261

8.1.2.9.1. Şabhâne Nâhiyesi	264
8.1.2.10. Uşak Kazası	265
8.1.2.10.1. Banaz Nâhiyesi.....	269
8.1.2.10.2. Göbek Nâhiyesi	269
8.2. KÜTAHYA SANCAĞI	270
8.2.1. Kütahya Kazası	270
8.2.1.1. Kütahya Kasabası	270
8.2.1.2. Etrâfşehir Nâhiyesi	272
8.2.1.3. Altuntaş Nâhiyesi	272
8.2.1.4. Gireği Nâhiyesi.....	273
8.2.1.5. Virancik Nâhiyesi	274
8.2.1.6. Eğrigöz Nâhiyesi	274
8.2.1.7. Tavşanlı Nâhiyesi	275
8.2.1.8. Gümüş Nâhiyesi	276
8.2.1.9. Armudeli Nâhiyesi.....	277
8.2.1.10. Eskişehir Kazası	278
8.2.1.10.1. Eskişehir Kazası	278
8.2.1.10.2. Kara-yı Mülhakı	279
8.2.1.10.3. Seyidgazi Nâhiyesi.....	280
8.2.1.11. Simav Kazası	281
8.2.1.11.1. Simav Kazası.....	281
8.2.1.11.2. Kara-yı Mülhakı	282
8.2.1.11.3. Dağardı Nâhiyesi.....	282
8.2.1.11.3.1. Kara-yı Sâire	283
8.2.1.12. Gedûs Kazası	283
8.2.1.12.1. Gedûs Kazası.....	283
8.2.1.12.2. Kara-yı Mülhakı	284
8.2.1.12.3. Şabhâne Nâhiyesi	284
8.2.1.13. Uşak Kazası	285
8.2.1.13.1. Uşak Kasabası	285
8.2.2. İ'dâdî Ve Rüşdî-İ Mülkî Mektebler.....	287
8.2.3. Sâl-Nâmenin Me'Mûrîn Kısmı Tertib Ve Tab'ı Olunduktan Sonra Me'muriyet Ve Rütbe Ve Nişân-I Zî-Şânlar Tercihâtı Me'Mûrîyet.....	287
8.2.3.1. Rütbe.....	289
8.2.3.2. Nişân-u Zî-Şânlar	290
9. SONUÇ	290
10. KAYNAKÇA.....	297
11. EKLER	299
12. SÖZLÜK.....	317
13. DİZİN.....	327

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
b.k.z.	: bakınız
C.	: Cilt
ev.	: Çeviren
DPÜ	: Dumlupınar Üniversitesi
G.Ü.	: Gazi Üniversitesi
H.	: Hicrî
Kit.	: Kitabevi
M.	: Miladî
Mat.	: Matbaası
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
No	: Numara
S.	: Sayı
s.	: sayfa
ss.	: sayfa sayısı
T.T.K.	: Türk Tarih Kurumu
Yay.	: Yayınları-Yayınevi

TEZ HAKKINDA

AMAÇ

Araştırmamız, Türk tarihi için son derece önemli olan Kütahya şehrini tanımayı, Türkler'den önce ve Türkler'den sonraki değişmelerle inceleyip ana kaynağımız olan salnâmeler vasıtasıyla belli bir döneme ışık tutmayı hedeflemektedir. 1300 H. (1884 M.) ve 1310 H. (1894 M.) tarihleri arasında Hüdâvendigâr Vilâyeti içinde yer alan Kütahya Sancağı'nın ekonomik, sosyo-kültürel, siyasi, idari, demografik, adli, tarihsel ve coğrafi açılardan incelemek ve yorumlamak araştırmamızın asıl amacıdır.

KAPSAM

Hüdâvendigâr Vilâyeti'nin içinde yer alan beş sancak; Bursa merkezli Hüdâvendigâr Sancağı, Balıkesir merkezli Karesi Sancağı, İzmit merkezli Kocaeli Sancağı, Afyon Karahisar merkezli Karahisarı Sahip Sancağı ve Kütahya merkezli Kütahya Sancağı'dır. Bizim inceleme konumuz da bağlı kaza ve nahiyeleriyle Kütahya Sancağı'dır.* Eskişehir, Uşak, Gediz, Simav kazaları ile Tavşanlı, Altıntaş, Gireği, Virancık, Gümüş, Armudeli, Seyidgazi, İnönü, Banaz, Göbek, Şaphane, Dağardı ve Eğrigöz nahiyeleri ve bunların mülki taksimatı, tarihi, coğrafi ve ekonomik bilgileri konumuzun kapsamı içindedir.

* DUMAN Hasan, **Ottoman Year-Books (Salname and Nevsal)**, A Bibliyograph and a Union Catalogue with Reference to İstanbul Libraries, İstanbul, 1982, ss.119-120.

SINIRLILIKLAR

Bu çalışma on yıllık bir transkribe çalışması olması hasebiyle önce okunmuş, transkribe edilmiş ve sonra da tasnif edilerek yorumlanmışlardır. Araştırdığımız dönem, Osmanlı Devleti'nin, zorluklar yaşadığı, düşman ülkelerle boğuştuğu, toprak kaybettiği bir dönem olmakla birlikte, reformist hareketler ve II. Meşrutiyet'e doğru giden bir süreç içerisinde. Bu nedenle, salnâmelerde demokratik idari yönetimlerde katılımların gerçekleştiğinin de üzerinde özellikle durduk.

Salnâmeler, yayımlandıkları döneme ait çok ayrıntılı bilgiler verdiklerinden, her biri özellikle incelendi. Ancak araştırmamızın kaynak toplama aşamasında, kaynakları elde etme ve bu konuda yapılan çalışmaların sınırlı olması nedeniyle, örnek bir kılavuz olmaksızın yola çıktık. Salnâme metinlerinin orjinallerine ulaşmak ve elde etmekte güçlüklerle karşılaşılsa da nihayetinde amacımıza ulaştık. Salnâme kitaplarının orjinalliği, baskı ve yaldızlarının bozulmamasına dikkat ederek titizlikle bu değerli vesikalarımızdan kopya elde edebildik. Çalışmamızı, önce okuyarak, sonra transkribe ve tahlil ederek sonlandırdık.

YÖNTEM

Salnâmeler içlerinde çok sayıda yer ve kişi isimleri, tarihi ve coğrafi, ekonomik, kültürel, demografik ve toplumsal bilgiler barındırdığından, yayımlandıkları döneme ait önemli ipuçları içermektedirler. Ancak salnâmelerin orijinal metinlerinde başlıklandırmalar ve numaralandırmalar düzenli olarak bulunmadığından biz, bağlı kaza ve nahiyeleri başlıklandırıp, numaralandırarak düzenli bir hale getirmeye çalıştık. Bunun sonucunda da Osmanlıca terim ve sözleri, sözlük bölümünde ele alarak açıklamaya gayret ettik. Böylelikle düzenli ve iyi bir çalışmanın oluşumunu sağlamaya çalıştık.

GİRİŞ

1. Salnâmelerin Tanımı, Çeşitleri Ve İçeriği Hakkında Genel Bilgiler

“Ma'lumdur ki, sal-nâmeler esasen mensûb olduğu kıt'anın ahvâlini şâmil risâ'il mevkûtadandır.”¹ Salnâmeler, bir senelik hadiselerini göstermek üzere tertib olunan eserler hakkında kullanılan bir tabirdir. Sene, yıl demek olan “Sal” ile mektup, kitap manasına gelen “nâme”den oluşan bu tabirin tam karşılığı “yıllık”tır.²

Salnâmeler; Devlet Salnâmeleri, Vilayet Salnâmeleri, Resmi Kurum ve Kuruluşlara Ait Salnâmeler, Özel konulu veya kişi ve kuruluşlara ait salnâmeler olmak üzere dört çeşittir.

Salnâme, Fransızca “annuaire” ve İngilizce “year-book” tabirlerinin karşılığıdır. Yine Fransa'da Almanak adlı eserler de neşredilmiş ve annuaireler gibi halen de çıkarılmaktadır.³ Ancak Almanaklar'ın konu yelpazesi çok geniş olup magazin ve mizaha da yer vermekte, salnâmeler ise daha resmi ve ciddi bir hava taşımaktadır. Avrupa'da ayları günleri gösteren takvimlere, faydalı bilgilerin eklenmesiyle (bizdeki Saatli Maarif Takvimi gibi), 1431'de ilk kez yayınlanmışlardır. Almanak ise resimli gazetelerin, senelik yazılar ve resimlerden seçmelerinin birleştirilmesiyle siyasi ve ilmi özetlerin de eklenmesiyle yayınlanmışlardır.

Salnâmeler hem Avrupa'da hem de Osmanlı Devleti'nde hem resmi hem de hususi olarak varlıklarını uzun süre devam ettirmişlerdir.

Osmanlı Devleti'nde ilk resmi salnâme, H. 1263 (M. 1847) senesinde çıkarılmıştır. Bunu ilk düşünen ve tatbik ettiren Sadrazam Mustafa Reşid Paşa'dır.⁴ Bu işe Abdülhak Hamit'in babası Hayrullah Efendi memur olmuş ve o da Ahmed Vefik Paşa ile birlikte çalışmıştır.⁵ Sonraları Ahmed Cevdet Paşa, Meclis-i Maarif Başkatibi Behçet ve meclis azalarından Rüştü Beyler de salnâmenin tertibine devam etmişlerdir. Her sene çıkarılan ve seneden seneye meydana gelen değişiklikleri, ayrıntılı bilgileri içermekte ve tekrarına lüzum

¹ 1301 senesi Hüdâvendigâr Vilâyetinde Kütahya Sancağı Sal-nâmesi, Bursa Feraizcizâde Matbaası, Defaa 12, s.1.

² PAKALIN M. Zeki, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C.3, M.E.B. Yay., İstanbul, 1946, s.105.

³ PAKALIN, a.g.e., s.105.

⁴ A.g.e., s.106.

⁵ Meydan Larousse, Meydan Gazetecilik ve Neşriyat Ltd. Şti., İstanbul, 1972, ss.885-886.

görülmeyen bilgiler ayıklanmaktadır. Salnâmeler, çıkarıldığı bölgenin durumunu hem kaydetmiş hem de ıslahatı gerektiren vakalar gösterilerek, ticaret yararına da kullanılması hedeflenmiştir.

1847 senesinde neşrine başlanan salnâmeler, 1922'ye kadar muntazam olarak neşredilmeye devam edilmiş, hacimleri büyütülmüş ve içerikleri zenginleştirilmiştir. Salnâmeler, devletin resmi teşkilatının yanı sıra, memurların isimleri, tayin tarihleri, rütbeleri, nişanları da gösterildiğinden birer tarihi vesika niteliğindedirler. Bütün bu 75 senelik döneme ait salnâmelerden bugüne kadar henüz çok azından yararlanılmıştır.

1763'den itibaren Almanya'da ve Fransa'da yayınlanan Almanac de Gotha'ları gören Sadrazam Reşid Paşa, bunlara benzer bir Türkçe neşriyatı arzu etmiş ve böylece "Sal-nâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye neşredilmeye başlanmıştır." Mukaddimesinde; ... Yazışmada ve diğer işlerde herkese yardımcı olmak üzere, devletimizin bakanlarını, taşrada bulunan vezirlerle memurların, devletimizdeki elçilerle yabancı memurların (adlarını ve durumlarını gösteren) başka başka cetvelleri yazılmıştır. Dış dünya hakkında da bilgi vermek üzere, Avrupa devletlerinin hükümdarları ve bakanları ve kısaca hukuki statüleri belirtilmiştir. Takvim konulmuş, çeşitli dillerin yortu günleri işaret edilmiş ve Avrupa devletlerinin gelir ve giderleriyle paraları açıklanmış, hesaplandığında bulunmak üzere Osmanlı parasıyla karşılıkları da konulmuş, darphane nizamları eklenmiştir. Memleketimizde işleyen kara postalarıyla, bize ve yabancılara ait vapurların hareket ve geliş saatleri ayrıca yazılmıştır. İşbu salnâme her yıl basılıp yayınlanacaktır. Bu yıl pek mükemmel olmamışsa da ileride rağbet ve teşvik gördüğü halde tamamlanacağı (geliştirileceği) tabiidir."⁶

Ali Suavi'nin "Türkiye fi-sene 1288 H." (1871 M.) salnâmesi özel salnâmelerdendir. Özel salnâmeciliğimizde en ünlü isimlerden biri Ebuzziya Tefvik Bey'dir. "Salnâme-i Hadika" ise ilk özel salnâmedir ve müellifi Ebuzziya Tefvik Bey'dir. İsmail Gaspıralı'nın "Salnâme-i Türkî", İsmail Suphi ve Mehmed Fuad Beyler'in "Salnâme-i Servet-i Fünûn"u, Türk Ocakları Merkez Heyeti adına Yusuf Akçura'nın "Türk Yılı", Hasan Hulki Bey'in Türkiye Salnâmesi, özel salnamelere ait örneklerden bir kaçıdır.⁷

Salnâmeler hakkında bugüne kadar etraflı bir araştırma ortaya konulamamışsa da Türk basın ve yayın tarihi ile uğraşmış olan Selim Nüzhet Gerçek ve Hasan Refik Ertuğ, bu

⁶ DUMAN Hasan, *Ottoman Year-Books (Salname and Nevsal) A Bibliograph And A Union Catalogue With Refence To Istanbul Libraries*, Renk Grafik ve Renkler Matbaası, İstanbul, 1982, ss.18-19.

⁷ DUMAN, a.g.e., s.22.

konulara temas etmişler, fakat her ikisi de karanlıkta yürürmüşçesine dikkatle adım attıklarını ve bu konularda verdikleri bilgilerin yeterli olmadığını ifade etmişlerdir.

İmparatorluğun topraklarından büyük parçalar kaptırdığı ölüm kalım kavgası verdiği dönemde (1913-1916) yıllık yayınlama işi ele alınamamıştır. En son devlet yıllığı 68 kez basılmış ve 1918 yılını kapsamıştır. Cumhuriyet'ten sonra da devlet yıllıklarının neşredildiğini, Latin harflerinin kabulünden sonra da birkaç defa devlet yıllığının neşrine devam edildiğini gördük. 1968'de ve Cumhuriyet'in 50. Yıldönümü münasebetiyle iki defa il yıllıkları çıkarılmıştır.

Bizim araştırma konumuz olan Vilayet Salnameleri, Devlet Salnameleri'nin yararı görüldükten sonra Nezaret Salnameleri ile aynı zamanda çıkarılmaya başlanmıştır. İlk Osmanlı Vilayet Salnamesi 1283 H. (1866 M.) senesinde Bosna'da, son Vilayet Salnamesi ise 1918'de Bolu Sancağı'nda neşredilmiştir.⁸ Sultan II. Abdülhamit Döneminde padişahın İslam birliğine önem vermesi nedeniyle Arap Yarımadası'ndaki vilayetlere daha çok önem vermeye başlanmıştır.

Vilayet Salnameleri, ilgili idari bölünüşü, memur listeleri, mahalli tarih ve coğrafyası, eski eserleri, ticari ve ekonomik faaliyetleri, nüfusu, okul ve kütüphaneleri gibi pek çok bilgi vermektedir. Bazı vilayetler bir defa, bazıları da otuz beş civarında salname neşretmişlerdir.⁹ İçlerinde Türkçe-Arapça, Türkçe-Rumca, Türkçe-Boşnakça ve sadece Arapça olanları da vardır. Muhtevaları bakımından en zengin olanlar; Bolu, Diyarbakır, Halep, Hudâvendigâr, Manastır ve Selanik Salnameleridir.

Tanzimat Devri'nin ilk yıllarından itibaren Osmanlı Devleti, mülki taksimat yönünden eyalet ve livalara (sancak) taksim edilmişti.¹⁰

Osmanlı Devleti'nin Avrupa topraklarında 15 eyalet, 42 liva; Asya topraklarında ise 17 eyalet, 83 liva; Afrika topraklarında ise 3 eyalet ve 17 livası; toplam kaza sayısı ise 1320 idi. (Bkz. Ekler Tablo-12)¹¹

Hudâvendigâr Vilâyeti ise "Eyalet-i Mümtaze" içerisinde yer almaktadır. Vilayet Nizamnamesi adıyla 1867'de neşredilen nizamnameye göre vilayetler sancaklara, sancaklar kazalara, kazalar nahiyelere ve nahiyeler de köylere bölünmüştür.

⁸ A.g.e., s.19.

⁹ PAKALIN, Osmanlı Tarih ve Deyimleri Sözlüğü, s.106.

¹⁰ DUMAN, a.g.e., ss.116-117.

¹¹ A.g.e., ss.19-20.

Hüdâvendigâr Vilâyeti içerisinde yer alan Kütahya Sancağı ise Kütahya, Uşak, Eskişehir, Gediz, Göbek, Banaz, Karacaşehir, Seyidgazi, İnönü, Simav, Eğrigöz (Emed), Dağardı, Şaphane, Gümüş ve Tavşanlı'dan mürekkebirdir. Daha sonraları nahiyelerin ve bir kısım kazaların da eklenmesiyle durum şöyle olmuştur. Merkez kazalar; Tavşanlı, Virancık, Gireği, Altıntaş, Etraf-ı Şehr; Simav'da Eğrigöz, Dağardı; Gediz'de Şaphane; Uşak'ta Banaz, Günlük; Eskişehir'de Seyidgazi ve İnönü nahiyeleridir.

1908 senesine gelindiğinde ise II. Meşrutiyet'in başında Osmanlı Devleti mülki taksimatı tekrar düzenlenmiş ve Merkeze Bağlı Vilayetler, Müstakil Sancaklar, Mümtaz Eyaletler olmak üzere üçe ayrılmıştır. Hüdâvendigâr Vilâyeti ise Merkeze Bağlı Vilayetler arasındadır.¹²

Salnameler, içindeki bilgilerden henüz çok azından yararlanılan ve Osmanlı Devleti'nin son üç çeyrek asırlık teşkilatının, yaşantısının, fikir hayatının aynasıdır. Ve son derece zengin bilgiler ihtiva etmektedir. Kütahya Sancağı Salnameleri de bu nedenle kendi dönemine ışık tutmakta ve Osmanlı'yı daha iyi anlamaya yardımcı olmaktadır.

2. Kütahya'nın Kısa Tarihçesi ve Yerel Yönetimler Hakkında Genel Bir Bilgi

Kütahya, yüzyıllar boyu çeşitli medeniyetlerin büyüüp serpildiği ve yayıldığı bir merkez olmuştur. Kuruluş tarihi, kesin olarak bilinmemekle birlikte, M.Ö. 6. yüzyıllarda şehir olarak varolduğu belirtilmektedir. Ayrıca Eski Yunan ve Latin müelliflerinin eserlerinde de Frig şehirleri içinde Kütahya'nın ismi de geçmektedir.¹³ Kütahya şehrinde siyasi egemenliği ilk olarak Frigler kurmuşlar, Frigler'i Lidyalılar, Persliler, Makedonyalılar, Bitinya, Bergama, Roma ve Bizans hakimiyetleri izlemiştir.¹⁴ Kütahya Romalılar devrinde Hıristiyanlığın önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. Bizanslılar Devri'nde ise Kütahya (Kutiom) piskoposluk merkezi olmuş ve ticari önemi artmıştır. Bugün de kalıntıları büyük ölçüde mevcut olan Kütahya Kalesi'nin Yukarı Hisar kısmı ve yok olan şato ve burçları Bizans İmparatorluğu döneminden kalmadır.¹⁵

¹² A.g.e., s.126.

¹³ TEKSİYE Şarl, *Küçük Asya*, C.2, s.308.

¹⁴ UZUNCARŞILI İ. Hakkı, *Bizans ve Selçuklularla Germiyan ve Osmanlıları Zamanında Kütahya Şehri*, İstanbul Devlet Matbaası, İstanbul, 1932, ss.1-8.

¹⁵ Kütahya Vilayeti 15inci Cumhuriyet Yılı Kutlama Komisyonu Neşriyatı, *Kütahya XV. Yıl*, s.45.

Malazgirt Zaferi'nden sonra Türkler hızla batıya ve Anadolu'nun içlerine doğru ilerlemişler, İznik merkez olmak üzere Süleymanşah tarafından Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurmuşlardır.¹⁶

Kütahya, 1074 yılında Anadolu Selçuklu Devleti'nin bir uç kenti oldu. 1075-1078 tarihlerinden sonra Kütahya üç kez Selçuklu hakimiyetinden çıkmış ve Sultan II. Kılıçaslan 1182 yılında Kütahya'yı tekrar Selçuklu topraklarına katmıştır. Türk devlet geleneği Göktürk, Karahanlı ve Büyük Selçuklular'da olduğu gibi Anadolu Selçukluları'nda da devlet; hanedan azası ve dolayısıyla hükümdar oğullarının ortak malı sayılıyordu.¹⁷ Kılıçaslan da bu eski Türk- feodal devlet ananesine göre memleketi on bir oğlu arasında paylaştırdı, oğlu Gıyaseddin Keyhüsrev'e Kütahya bölgesini verdi. Kardeşler arası taht kavgalarından yararlanan Bizans Kütahya'yı tekrar ele geçirdiyse de Sultan Alaaddin Keykubat zamanında Türk topraklarına tekrar katıldı.¹⁸ Ve şehir çevresine 300 Türkmen yerleştirilerek Germiyan aşiretinin de bir beylik kurmak üzere geldiğini görmekteyiz.¹⁹ Germiyan, Türk aşiretlerinden birinin adı iken sonradan bir beyliğin ve ailenin adı olmuştur. Germiyanogulları, 1277 yıllarında Kütahya'ya yerleşmişler, 1300-1340 yılları arasında ise parlak dönemlerini yaşamışlardır. Bizans'ın Yakup Bey devrinde Germiyanogulları'na yıllık vergi verdikleri ve hediye gönderdikleri belirtilmiştir.²⁰ akrabalık yoluyla Osmanlı Devletiyle kurulan sıcak ilişkiler ve Osmanlı Devleti'nin güçlenmesiyle Kütahya ve çevresi bir sancak oldu.²¹

Kütahya, Ankara Savaşı'ndan sonra (1402) tekrar Germiyanogulları'nın hakimiyetine geçmiştir. Beyliğin başına Yakub Bey geçmiş ve ölümünden sonra da vasiyeti üzerine Germiyan ülkesi Osmanlı Devleti'ne bırakılmıştır.²²

Kütahya, Osmanlı idaresine geçtikten sonra merkezi Ankara olan Anadolu Beylerbeyliği'ne bağlanmıştır. Beylerbeyliği idareleri beylerbeyi ve Mirimirân tarafından yürütülür ve bunlar paşa rütbeli ve iki tuğlu olurlardı.²³ I. Murad oğlu Bayezid'i doğuda yeni fethedilen bölgelerin beylerbeyi olarak Kütahya'ya göndermiştir ki burası Osmanlılar'ın ikinci beylerbeyliğinin (Anadolu) nüvesini oluşturmuştur. Babasının iktidarında bir sınır

¹⁶ Komisyon (Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Yöneticileri ve Delegeleri), **İktisadi Yönü İle Kütahya**, Türkiye Ticaret Odaları-Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalar Birliği Matbaası, Ankara, 1968, s.72.

¹⁷ TURAN Osman, **Selçuklular Zamanında Türkiye**, Boğaziçi Yay., İstanbul, 1996, ss.216-218.

¹⁸ TURAN, a.g.e., s.522.

¹⁹ Komisyon, **İktisadi Yönü İle Kütahya**, s.75.

²⁰ VARLIK M. Çetin, **Germiyanogulları Tarihi**, Sevinç Mat., Ankara, 1974, s.103.

²¹ UZUNÇARŞILI İ. Hakkı, **Anadolu Beylikleri**, T.T.K. Basımevi, Ankara, 1984, s.41.

²² Kütahya Vilayeti 15. Yıl Kutlama Komisyonu, a.g.e., s.8.

²³ OĞUZ Süleyman, **Osmanlı Vilayet İdaresi ve Doğu Rumeli Vilayeti (1878-1885)**, G.Ü. Yay., Ankara, 1986, ss.3-4.

beyliği olan Kütahya’da vali bulunan I. Bayezid, 1393’te Rumeli’ye geçince merkezi Kütahya olan Anadolu Beylerbeyliğini kurmayı gerekli görerek “Küçük Asya”nın bütün batısını buna dahil etti.²⁴ Karatimurtaş Paşa’yı Ankara’ya Anadolu Beylerbeyi olarak tayin etti. XV. Yüzyıl ortalarına kadar üç beylerbeylik Osmanlı Devleti’nin temelini teşkil etmiştir. Ancak en önemli ve birinci konumda olan Rumeli Beylerbeyliği’dir. Osmanlı mülki idaresinin taşra teşkilatı önceleri beylerbeyliği iken 1580 yılından itibaren beylerbeylik yerine “eyalet” terimi kullanılmaya başlanmıştır.²⁵

1451 tarihinden itibaren Anadolu Beylerbeyliği’nin merkezi Kütahya olmuştur. Kütahya; “Anadolu Eyaleti’nin tahtıdır, vezarettir, taraf-ı padişahiden kanun üzere vezirinin hass-ı hümayunu on kere on bin akçedir. Mısır, Bağdat, Bodin vezirlerinden maada cümle vezirlerin üzerine tasaddur eder. Âli Osman Anadolu canibinden bir yere sefer etse bu Kütahya veziri eyaleti ile taliai asker olup çarhacı olur ve eyaletinde cümle on dört sancaktır. Cümle eyalet-i askeri ile eli beratlı kırk bin asker olup ve eyalet-i azim vilayettir.”²⁶

Kütahya hem idari hem ticari hem de askeri bir merkez olmuş ve eski çağlardan itibaren pek çok tarihi ve değerlerle donanmıştır. Merkezi Kütahya olan Anadolu Beylerbeyliği’ne şu şehirler bağlanmıştır: Kütahya, Manisa, Aydın, Muğla, Bolu, Ankara, Afyon Karahisar, Çankırı, Antalya, Isparta, Eskişehir, Balıkesir, Bursa, Kastamonu.²⁷

1832 yılında Kütahya, Kavalalı Mehmet Ali Paşa’nın oğlu İbrahim Paşa’nın idare ettiği Mısır ordusu tarafından işgal edilmiş ve 1833 yılında yapılan barış antlaşmasıyla savaş sona ermiştir. Bu dönem ise Osmanlı İmparatorluğu’nun iç problemlerine büyük devletler yardımıyla çözebildiği trajik bir dönemdir. Bu işgali müteakip eyalet teşkilatı kaldırılmış ve Kütahya muhassıllık ile idare olunmaya başlanmıştır. Eyaletlerdeki mülki idare aksaklıkları, valilerin otoritelerini genişletmeleri, ordularını güçlendirmeleri ve merkezin taşrayı denetlemede yaşadığı zorluklar sonucu eyalet sistemi kaldırılmıştır.²⁸

1835’te Feriklik, 1839’da Müşirlik olan Kütahya, 1841 yılında merkez durumu baki kalmak üzere Hüdavendigâr Vilayeti’ne bağlanmış, 1842’de Dilaver Paşa’nın eyalet müşirliği zamanında Hüdavendigâr Vilayeti’nin merkezi Bursa’ya nakledilince, Kütahya da Bursa

²⁴ OĞUZ, „Osmanlı Vilayet İdaresi...,s.8.

²⁵ A.g.e., s.10.

²⁶ UZUNÇARŞILI, Kütahya Şehri, s.11.

²⁷ ERGÜNEK Suat, CEYLAN Kamil, ALTINKANAT Emin vd., Kütahya 1973 İl Yıllığı, s.22.

²⁸ OĞUZ, a.g.e., ss.12-13.

merkeze bağlanmış ve 1915'te mutasarrıflık oluncaya kadar sancak olarak durumunu muhafaza etmiştir.²⁹

1910'lu yıllar ise Osmanlı Devleti'nin kötü günleridir. I. Dünya Savaşı'nda mağlup olunmuş, Osmanlı toprakları İtilaf Devletlerince paylaşılmaktadır. Gün, mücadele günüdür ve Kütahya şehri de mücadelede gereken yerini alacaktır.³⁰ Kütahya'da da Kuva-yı Milliye teşkilatı kurulmuş ve faaliyetlerine 20 Eylül 1919'da başlamıştır. Kütahya halkının teşkilata desteği ve yardımı büyüktür. Yunan kuvvetlerinin Alaşehir ve Gördes'i zaptetmeleri üzerine Çerkez Ethem Bey'in maiyetindeki müfreze kumandanlarından Priştineli İsmail Hakkı Bey, Kütahya'ya gelerek Müdafaa-yı Hukuk merkeziyle müşterek faaliyet başlamıştır. 21 Temmuz 1920'de Kütahya "millî taburları" teşkiline başlandı. Bu taburlar başarılı olmuş ve M. Kemal Paşa da taburları teftiş ederek takdirlerini ve teşekkürlerini bildirmiştir. Kütahya 17 Temmuz 1921'de Yunan işgaline uğradıysa da 26 Ağustos'ta Büyük Taarruz ve 30 Ağustos 1922'de Başkumandanlık Meydan Muharebesi sonucu Yunan ordusu dağıtıldı ve işgal devresi sona eren Kütahya bağımsız Türk Devleti'nin hakimiyetine girdi. Cumhuriyet'in ilanından önce Kütahya mutasarrıflık olmuş, mutasarrıflıkların kaldırılmasıyla 8 Ekim 1923'te vilayet olmuştur. Emet, Gediz, Simav, Tavşanlı ve Uşak ile beş ilçeye sahipken, 1947'de Altıntaş ilçesinin katılımı ve 1953'te Uşak'ın il olup ayrılması ve Domaniç'in 1960'ta ilçe olarak katılımı söz konusu olmuştur.

Araştırmamızın konusu Kütahya Sancağı olduğu için sancak idaresine de değinmek yararlı olacaktır. Sancak terimi XV. Yüzyılda kullanılmaya başlanmıştır ve Osmanlı mülki teşkilatının esas olarak eyaletle kaza arasındaki hiyerarşik kademeyi teşkil etmektedir.³¹

Sancaklar, sancak beyince yönetilir ve yetkileri geniştir. Hükümet, sancaktaki işler hususunda hemen daima sancakbeyi ve kadı ile görüşmekte, ki bu da beylerbeyinin aşılarak merkezi idare ile sancak beyinin doğrudan teması demektir. Özellikle imparatorluğun zayıf olduğu dönemlerde eyalet beyinin sivil yetkilerinin çok zayıf olduğu da görülmektedir.³² Mülki idarede, batı anlamında ilk ve en önemli reform hareketi, 3 Kasım 1839 tarihli Gülhane Hatt-ı Hümayunu ile başlamaktadır. Islahat Fermanı 1856 ve Teşkil-i Vilayet Nizamnamesi 1864 ile mülki idare, aşağı yukarı bugünkü hüviyetlerine kavuşmuşlardır.

²⁹ 15. Yıl Kutlama Komitesi, a.g.e., ss.8-9.

³⁰ Komisyon, Kütahya (Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan), İstanbul, 1981-1982, ss.48-51.

³¹ OĞUZ, Osmanlı Vilayet İdaresi..., ss.14-15.

³² A.g.e., ss.13-14.

Türkler çok eskilerden beri devlet kurma ve teşkilatlanma konularında hünerli olduklarından büyük şehirler, devletler kurmuşlardır. Hatta Göktürkler 9. yüzyılın ortalarında 16 Türk şehri kurduğunu ve sayılarının giderek arttığı ve her türlü medeni faaliyetin şehirlerde devam ettiği belirtilmektedir.³³ Moğol istilası ve hakimiyeti Türk şehirciliğine darbe vurduysa da Türkler şehirler kurmaya ve güneşli günler görmeye devam etmişlerdir.³⁴

³³ SÜMER Faruk, **Eski Türklerde Şehircilik**, T.T.K. Yay., Ankara, 1993, s.76.

³⁴ SÜMER, **a.g.e.**, s.86.

BİRİNCİ BÖLÜM

1301 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

1. 1301 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ³⁵

1.1. Kütahya Sancağı

Mutâsârrıf	Münib Paşa	Rumeli
Nâ'ib	Mehmet Tevfik Efendi	İstanbul
Müftü	Mehmet Efendi	Rum Metropolitidi Parasemus Efendi
Ermeni Murahhasası	Keyfurak Efendi-Muhâsebeci Ahmed Hilmi Efendi Sâniye	
Katolik Vekili	Ohannis Efendi	Tahrîrât Müdürü Mehmed Cemaleddin Efendi

³⁵ 1301 Sene-i Hicriyesine Mahsûs Def'â 12, Bursa Feranzcî-zâde Matba'ası, s. 164-340.

1.1.1. Meclis-i İdâre-i Liva

A'zâ Süleyman Beğ Hâcegân Eyüp Efendi
A'zâ Artaki Efendi Kuzme Ağa
Başkâtib Rıfat Efendi Refik Hakkı Efendi

1.1.2. Me'mûrîn Ve Aklâm-ı Mülkiye

(Tahrîrât Kalemi)

Müdür Mu'âvini Ahmed Hamdi Efendi Mesud-ı evvel Mehmed Şükrü Efendi
Mesud-ı sâni Mübeyyiz-i evvel Hakkı Efendi Mübeyyiz-i sâni Nazım Efendi
Mukayyid Ali Rıza Efendi

(Telgraf ve Posta Me'mûrları)

Müdür Mehmed Hilmi Efendi Muhâbere Me'mûru Nâfiz Efendi
Diğeri Ohannis Efendi

(Nüfûs Kalemi)

Me'mûr Sadık Efendi Sâlise Kâtib Bekir Sıdkı Efendi

(Zabtiyye İkinci Kütahya Taburu)

Tabur Ağası Veli Efendi Hesâb Emîni Osman Efendi
Bölük Ağası Mehmed Ağa Diğeri Ahmed Ağa Diğeri Ali Ağa
Mu'âvin 3 Sandık Emîni 3 Kolvekili 12 Mu'âvin 24 Neferât 261

1.1.3. Me'mûrîn-ı Ve Aklâm-ı Mâliye

(Muhâsebe-i Liva)

Osman Efendi Süleyman Efendi Ali Efendi Hacı İbrahim Efendi

Halil Efendi Eşref Efendi Hâfız Şükrü Efendi

(A'şâr İdâresi)

Müdür Hüseyin Galip Efendi Râbi'a Başkâtib Bahaeddin Efendi

Eşref Efendi Hâfız Şükrü Efendi

İkinci Kâtib Hasan Efendi Üçüncü Kâtib Şevket Efendi

(Tahsilât İdâresi)

Liva Ser Tahsildârı Kemâl Efendi Sâlise

Kaza' Ser Tahsildârı Hacı Nuri Beğ Süvâri 10, Piyâde 4

(Maatahrîr Vergi Kalemi)

Maatahrîr Vergi Me'mûru Arif Efendi Kâtib Hüsnü Efendi

Refik Necip Efendi Defterci Bekir Efendi

(Defter-i Hâkânî Kalemi)

Defter-i Hâkânî Me'mûru Latif Efendi Başkâtib Fevzi Efendi

Refik Ahmed Muhtar Efendi Tapu Kâtibi Mehmed Ali Efendi

(Orman İdâresi)

Müfettiş Ali Rıza Efendi Kâtib Ali Rıza Efendi

(Rüsûm-ı sitte İdâresi)

Müdür Hacı İbrahim Recai Efendi Başkâtib Abdülkadir Efendi

1.1.4. Me'mûrîn ve Aklâm-ı Adliye

(Muhâkeme-i Bidâyet, Hukûk Dâ'iresi)

Reis Mehmed Tevfik Efendi

İstanbul m 2

A'zâ Murad Efendi

Hacı Süleyman Efendi Altun Ağa

İcrâ Me'mûru İzzet Efendi

Mukâvelât Muharriri Nuri Efendi

(Eczâ Dâ'iresi)

Reis Osman Nuri Efendi

A'zâ Galib Efendi, İbrahim Efendi, Anıştaş Efendi

Müdde-i 'Umûmî Mu'âvini Murad Beğ

Muhâkeme-i Bidâyet Hukûku Ceza Başkâtibi Hadi Efendi

(Zabıt Kâtibleri)

Ali Efendi

Faruk Efendi

Rıza Efendi

Derviş Efendi

(Muhâkeme-i Ticaret)

Reis

Sami Efendi

A'zâ-yı Dâ'ime

Abdürrahman Efendi

Hacı İvan Ağa

A'zâ-yı Muvakkate

Hacı Süleyman Efendi

Hacı Abdullah Efendi

Ohannis Ağa

Bogus Ağa

Serkâtib Ahmed Hilmi Efendi

Mukayyid Artin Efendi

1.1.5. Bazı Devâ'ir

(Dâ'ire-i Belediyye)

Reis Kiler-zâde Ahmed Efendi

Delilbaşı-zâde Talip Efendi

Ocakoğlu Anıştaş Efendi

Hayrataboğlu Haçok Efendi

Hacı Mer-zâde Ali Ağa

Kâtib Mehmed Hilmi Efendi

Sanduk Emîni Süleyman Sami Efendi

Memleket Tabîbî Doktor Luvinci Efendi

(Tarîk ve Ma'âbir Komisyonu)

Reis Tarîk Mühendisi Hüsnü Efendi

A'zâ Hacı Yusuf Ağa

İstanbuluoğlu Bogus Ağa

Ocakoğlu Ali Anıştaş Ağa

Kondüktör Salih Efendi

Kondüktör Paskal Efendi

Kâtib Salih Efendi

(Ziraat Komisyonu)

Reis Üftâde-zâde Hacı Süleyman Ağa

A'zâ Kula-zâde Mustafa Efendi

Kurd-zâde Hacı Mustafa Efendi

Hacı İstavri Ağa

Haçok Ağa Kahyaoğlu Esadur Ağa

(Menâfi'-i 'Umûmiyye İdâresi)(3)

Sarı Salih-zâde Hüseyin Beğ

Abdullah Efendi

Aba-zâde İbrahim Ağa

Macar-zâde Hacı Andon Ağa

Haşver oğlu Agop Ağa

Katip Mehmed Efendi

(Ma'ârif Cemiyeti)

Reis Defter-i Hâkânî Me'mûru Latif Efendi

A'zâ Evkaf Müdürü Mehmed Emin Efendi Fettah -zâde Halil Efendi

Görük-zâde İbrahim Efendi

Koşu-zâde Ömer Efendi

Mülüy-zâde Hamdi Efendi

1.1.6. Me'mûrîn-i Münferika

Eytâm Müdürü Mustafa Efendi

Evkaf Müdürü Mahmud Emin Efendi

Kâtib Mehmed Hamdi Efendi

Mal Sanduk Emîni Osib Efendi

Mekteb-i Rüşdiyye Mu'allim-i evvel Abdürrezzak Efendi,

Şakir-zâde Mu'allim-i sâni Mustafa Efendi

132

Mekteb-i İbtidâ'iyye Mu'allim-i evvel İbrahim Efendi

54

1.1.7. Merkez Livaya Mülhâk Nâhiyeler

1.1.7.1. Tavşanlı Nâhiyesi

Müdür İsmail Hakkı Efendi

Nâ'ib Ebubekir Nefi Efendi

Tahrîrât Kâtibi Hüseyin Hüsnü Efendi

Nâhiye Ağası Şeyh Hacı Ali Efendi

Hacı Mehmed Emin Ağa

Mehmed Şer'if Efendi

Kirkorus Ağa

1.1.7.1.1. Me'mûrîn-i Sâ'ire

A'sâr ve Ağnâm Me'mûru Mehmed Hâlet Efendi

Vergi Kâtibi Ömer Efendi

Nüfûs Me'mûru Mehmed Şer'if Efendi

Tapu Kâtibi Derviş Efendi

Tahsildâr Hacı Mehmed Efendi

Eytâm Me'mûru Hüseyin Efendi

Rüsûm-ı sittte Me'mûru Mustafa Efendi

Altuntaş Nâhiyesi Zabıta Me'mûru İbrahim Ağa

Altuntaş Nâhiyesi Ma'a tahrîr vergi Kâtibi Hamdi Efendi

Gireği Nâhiyesi Zabıta Me'mûru Hacı Rasim Efendi

Gireği Nâhiyesi Ma'a tahrîr vergi Kâtibi Hacı Ahmed Efendi

Virancık Nâhiyesi Zabıta Me'mûru Hacı Hüseyin Ağa

Virancık Nâhiyesi Ma'a tahrîr vergi Kâtibi Ali Efendi

Maa Armudeli Gümüş Nâhiyesi Zabıta Me'mûru Süleyman Ağa

Gümüş Nâhiyesi Ma'atahrîr vergi Kâtibi Ahmed Efendi

Armudeli Ma'a tahrîr Vergi Kâtibi Edhem Efendi

1.1.7.2. Eskişehir Kazası

Kâ'im-makâm Hasan Fehmi Efendi Nâ'ib Hasan Efendi Müftü Süleyman Efendi

Mal Müdürü Rıfat Efendi

Tahrîrât Kâtibi Hasib Efendi

(Muhakeme-i Bidâyet)

Reis Nâ'ib Efendi

Serkâtib Hacı Hasan Efendi

Kâtib-i sâni Hüseyn Efendi

Mustantık Hâfız Hüseyn Efendi

Muhâkeme-i Şer'iyeye Kâtibi Hüseyn Efendi Mustantık Mu'âvini Ahmed Efendi

(Orman ve Maden İdâresi)

Maden Müdürü Hüseyn Hüsnü Efendi

Kâtib Hulusi Efendi

Sanduk emini Salih Efendi

Ocaklar müftüsü Rıfat Beğ

Mühemmin Hacı Abdül Efendi

Orman Sûvâri korucusu Hüsnü Efendi

Keraste Me'mûru Salih Efendi

Orman Piyâde korucusu İzzet Efendi

(Dâ'ire-i Belediye)

Reis Ali Efendi

Kâtib Abdül Efendi

Memleket tabîbî Mehmed Ali Efendi

Keffân Hacı Mustafa Ağa – Mihalıçlı Hüseyn Ağa – Kostaki Camikes

(Bazı Me'mûrîn)

A'şâr Me'mûru Ali Hilmi

Serkâtib Mehmed Sabri Efendi

Kâtib-i sâni Esterati Efendi

Anbar emini Nâfız Efendi

Telgraf Müdürü Ali Rıza Efendi

Muhabere Me'mûru Mahmud Nedim Efendi

Ser Tahsildâr Latif Efendi

Tapu Me'mûru Rahmi Efendi

Maa-tahrîr vergi Kâtibi Fahri Efendi Nüfûs Me'mûru Ahmed Efendi

Kâtib Süleyman Efendi

Zabtiyye mülâzımı Şevki Ağa

Menâfi' Me'mûru Ali Efendi

Kâtib Hamdi Efendi

Eytâm Müdürü Ays Efendi

Mekteb-i Rüşdiyye Mu'allim-i evvel Latif Efendi

1.1.7.2.1. Seyidgazi Nâhiyesi

Müdür Muhiddin Efendi	Mal ve Tahrîrât Kâtibi Mehmed Efendi
A'sâr Me'mûru Abdi Efendi	Kâtib Halil Efendi
Anbar emini Mehmed Fevzi Efendi	Arazi Kâtibi Veli Efendi
Kâtib Eyüb Sabri Efendi	Nüfûs Me'mûru Akif Efendi

1.1.7.2.2. İnönü Nâhiyesi

Müdür Edhem Efendi	Mal Tahrîrât Kâtibi Nikola Efendi
A'sâr Me'mûru Süleyman Efendi	Kâtib Edhem Efendi
Anbar emini Ahmed Efendi	Vergi Kâtibi Fettah Efendi
Nüfûs Me'mûru Abdullah Efendi	Kâtib Hacı Hâfız Efendi

1.1.7.3. Uşak Kazası

Kâ'im-makâm

Nâ'ib Mehmed Hayri Efendi Müderris

Mal Müdürü Mehmed Efendi Tahrîrât Kâtibi Mehmed Nureddin Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

Hacı Mustafa Ağa Hacı Mustafa Beğ

Hacı Kostanti Efendi Hacı Agob Efendi

A'zâ-yı Müntehibe

(Bidâyet Mahkemesi)

Reis Nâ'ib Hayri Efendi Müderris

A'zâ Ohannis Efendi

A'zâ Hasan Efendi

Başkâtib Mustafa Efendi

Kâtib-i sâni Yusuf Efendi

Mustantık Mu'âvini Ali Efendi

(Ticaret Mahkemesi)

Reis Efendi

Daimi Yorgi Efendi

Muvakkat Hacı Mehmed Efendi

-A'zâ-

Muvakkat Hacı Ömer Efendi – Yorgi Efendi – Serkez Efendi

Başkâtib İsmail Efendi

Refiki Mehmed Efendi

(Dâ'ire-i Belediye)

Reis Ali Efendi

Mu'âvin Mustafa Efendi

A'zâ Osman Efendi - Hacı Hasan Ağa - Mustafa Efendi

A'zâ Halil Efendi - Hacı Mustafa Ağa- Tabib Rondali Efendi

Kâtib Mehmed Efendi- Sanduk emini Hasan Efendi

(Menâfi' Sandığı Vekilleri)

Çalık-zâde Bekir Efendi

Atnalı-zâde Abdullah Efendi

Araboğlu Yorgi

Haytaoğlu Hacı Ohannis Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Telgraf ve posta merkez Me'mûru Ahmed Fazıl Efendi

A'sâr ve Ağnâm Me'mûru Muhiddin Efendi Başkâtib Cemil Efendi

Ser Tahsildâr Mehmed Efendi Ma'a tahrîr vergi Kâtibi Hâfız Mehmed Efendi

Tapu Kâtibi Hacı Mustafa Efendi Zabtiyye bölük Ağası Ahmed Ağa

Tahrîrât refiki Hüseyin Remzi Efendi

1.1.7.3.1. Banaz Nâhiyesi

Müdür Osman Vehbi Efendi

Emin Ağa Hacı Hasan Ağa İsmail Efendi Hacı Ahmed Ağa

Mehmed Ağa İsmail Ağa Hacı Hüseyin Ağa Ali Efendi

-A'zâ-

Tahrîrât Kâtibi Mustafa Efendi

A'şâr Me'mûru Ahmed Efendi

Kâtib Nuri Efendi

Ma'atahrîr vergi Kâtibi Mehmed Ali Efendi

1.1.7.3.2. Göbek Nâhiyesi

Zabıta Me'mûru Mehmed Nureddin Efendi Vergi Kâtibi Süleyman Efendi

1.1.7.4. Gedûs Kazası

Kâ'im-makâm Halil Sadık Efendi

Nâ'ib Ahmed Muhtar Efendi

Müftü Mustafa Efendi

Mal Müdürü Hüseyin Raif Efendi

Tahrîrât Kâtibi Osman Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

A'zâ-yı Müntehibe _ Halil Ağa - Hacı İsmail Ağa - Hacı İbrahim Efendi

(Muhâkeme-i Bidâyet)

Reis Ahmed Muhtar Efendi

A'zâ Mustafa Efendi Abdullah Efendi

Kâtib-i evvel İzzet Efendi Kâtib-i sâni İbrahim Efendi

Mustantık Mu'âvini İbrahim Efendi

(Dâ'ire-i Belediye)

Reis Hacı Ali Ağa

A'zâ Hacı Hüseyin Efendi-Murad Ağa-Ahmed Efendi-Mustafa Efendi

Kâtib ve Sanduk emini Mustafa Efendi

(Emlâk Komisyonu)

A'zâ Hacı Ahmed Ağa – Ömer Efendi – Ali Ağa

A'zâ Halil Efendi - Mehmed Efendi

(Menâfi' Sandığı Vekilleri)

Hüseyin Efendi Mustafa Ağa Hacı Halil Efendi Hacı Ömer Efendi

Hacı İbrahim Ağa Kâtib ve Sanduk emini Edhem Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Telgraf ve Posta merkez me'mûru Ömer Latif Efendi

A'sâr ve Ağnâm me'mûru Eşref Efendi Kâtib-i evvel Mehmed Efendi

Ser Tahsildâr Hasan Tahsin Efendi

Ma'a tahrîr vergi Kâtibi Halid Efendi Tapu Kâtibi Hüseyin Efendi

Zabtiyye me'mûru Sûvâri çavuşu İbrahim Ağa

Sanduk emini Agop Efendi

Tahrîrât refiki Mustafa Efendi

1.1.7.4.1. Şabhâne Nâhiyesi

Zabita Me'mûru Ali Fevzi Efendi

Nâ'ib vekili İsmail Efendi

(Nâhiye Meclisi)

A'zâ Süleyman Efendi

Hacı HalilAğa Ahmed Ağa

1.1.7.5. Simav Kazası

Kâ'im-makâm Muhsin Rüşdü Efendi

Nâ'ib Kasım Vefik Efendi

Müftü Mehmed Vehbi Efendi

Mal Müdürü İsmail Efendi

Tahrîrât Kâtibi Mehmed Sadık Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

A'zâ Hacı Mustafa Efendi

Kapucubaşı 4m.

A'zâ Hacı Ahmed Efendi

Hasan Efendi

(Muhâkeme-i Bidâyet)

Reis Nâ'ib Edhem Efendi

A'zâ Hacı Ömer Ağa

Hacı Süleyman Efendi

Kâtib-i evvel Hâfız Salih Efendi

Kâtib-i sâni Ahmed Efendi

Mustantık Mu'âvini Hakkı Efendi

(Dâ'ire-i Belediye)

Reis Mehmed Efendi

A'zâ Ömer Ağa Mustafa Efendi Hacı Ahmed Ağa

Ahmed Efendi Ahmed Ağa

Beledî tabîbî Abdullah Şükrü Efendi Kâtib Abdullah Efendi

(Emlâk Komisyonu)

Ömer Efendi – Saatci Mehmed Efendi – Hacı İlyas Efendi – Ahmed Efendi

(Menâfi' Sandığı Vekilleri)

Osman Efendi – Ahmed Efendi – Hacı İlyas Efendi – Ahmed Efendi

Kâtib sanduk emini Hacı Mustafa Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Telgraf ve Posta merkez Me'mûru Rıfat Efendi

Nüfûs Me'mûru Mehmed Efendi

Kâtib Mustafa Efendi

A'şâr Me'mûru Ziya Efendi

Kâtib Kemâl Efendi

Ser Tahsildâr Mustafa Rahmi Efendi

Vergi Kâtibi Galib Efendi

Tapu Kâtibi Hasan Zühdü Efendi

Sanduk emini Süleyman Efendi

Rüsûm-ı sitte Me'mûru İbrahim Efendi

Kâtib ve sanduk emini Halil Efendi

Zabıta Me'mûru mülâzım Mustafa Efendi

Tahrîrât refiki İbrahim Efendi

1.1.7.5.1. Dağardı Nâhiyesi

Müdür İsmail Hakkı Efendi Nâ'ib vekili Mustafa Efendi Kâtib Hasan Efendi

A'zâ Hüseyin Beğ, Hacı Ali Beğ, Ömer Efendi, Mustafa Efendi, Ahmed Efendi

A'şâr Me'mûru Ahmed Efendi

Kâtib Hüseyin Efendi

Tapu Kâtibi Ali Efendi

Nüfûs Kâtibi Ali Efendi

1.1.7.5.2. Eğrigöz Nâhiyesi

Müdür Mahmud Efendi

Tahrîrât Kâtibi Mehmed Efendi

A'şâr Me'mûru Salih Efendi

Kâtib Halil İbrahim Efendi

Ma'a tahrîr vergi Kâtibi Rıfat Efendi

Tapu Kâtibi Ahmed Efendi

Nüfûs Kâtibi Mustafa Efendi

Posta Me'mûru İsmail Efendi

Orman Me'mûru Hasan Efendi

Sanduk emini Hâfız Ahmed Efendi

Tahsildâr Sadık Efendi

Süvâri 2 Piyâde 1

1.2. Mesârifât³⁶

<u>99 Senesi</u>	<u>98 Senesi</u>	<u>Fazlası</u>	<u>Noksanı</u>	<u>Nev'i-i Mesârifât</u>
1985438	2031202	308300	84064	Dâhiliyye
2917445	2837265	147132	66952	Mâliyye
384198	385566	147132	66952	Şer'iyeye

³⁶ Bkz. 202-203

<u>99 Senesi</u>	<u>98 Senesi</u>	<u>Fazlası</u>	<u>Noksamı</u>	<u>Nev'i-i Mesârifât</u>
958604	970996	13296	25688	Adliyye
5044884	5183518	92445	231079	Zabtiyye
200492	212180	7720	19408	Ma'ârif
1620	1620	0	0	Sıhhiye
370000	225192	144808	0	Nâfi'a
174908	173503	1405	0	Orman ve maden
502663	470273	32390	0	Ma'a vergi tahrir
4291903	4080760	263519	52376	A'sâr ve aĝnâm
1701374	1691045	17350	7021	Düyûn-ı 'Umûmiyye
562296	575940	0	13644	Postalar mesârifi
<u>1225722</u>	<u>893000</u>	<u>332722</u>	<u>0</u>	<u>Tahsildârlar</u>
20,321,547	19,732,060	1,106,687	517200	Cemian Yekûn

1.2.1. Devâ'ir Belediye Ma'lûmâtı

<u>Vâridât</u>		<u>Ma'âşât</u>		<u>Mesârifât</u>		<u>Mevcûdesine</u>
Pâre	Guruş	Pâre	Guruş	Pâre	Guruş	Guruş
98		66504	59752			Kütahya Kazası

İşbu dâ'irenin Mevki'ne nisbetle vâridâtı pek cüz'î olup, bunun akar ve kasabanın

A'sâr-ı nâfi'a ile şer' kılındırılması hemamet-i vatan perveraneye muhtaç görünmektedir.

Vâridât		Mesârifât		Mevcûdi		Sene	
Pâre	Guruş	Pâre	Guruş	Pâre	Guruş		
	16801		14559		2242	98	Tavşanlı Nâhiyesi
	580		85		490	98	Eğrigöz Nâhiyesi
	21515		7886		13629	98	Gedûs Kazası
	2207		1500		707	98	Şabhâne Nâhiyesi
	Ma'lûmât alınmadı.						Uşak Kazası
	36753		31432		5320	98	Simav Kazası
	94763	10	80809	26	12903	98	Eskişehir Kazası

1.3. Emâret Ve Tezyînât-I Belediyye

1.3.1. Kütahya Sancağı

1.3.1.1. Kütahya Kasabası

Doksan sekiz senesi martında şimdiye değin dâ'ire-i hükümet pîş-gâhında iki köprü ve şose tarîki altına 30 zirâ'i lağım yapıdırılıp, bazı kaldırımlar ta'mîr ve hükümet caddesine 30 fener va'z ve ikâd olunmuşdur.

(Kütahya mahallâtının yarısından ziyâdesine abdesthânelerin ayakları sokaklara akdığı ve öteden berü burasına bakılmadığı haber verilmekle otuz değil otuz bin arşın lağım inşâ ve bir çok taze i'mâret ve vâridât ile kasaba ve dâ'ire-i belediyyenin ezsernu ihyâ olunması ve bir de oraca lahtadan mada sebze bağçeleri ihdâsına ahâlî kimseler teşvik ile ihtiyâcât-ı zarûriyenin tehvin edilmesi reis-i lahakkın himmet-i vatanperverânesinden münteriddir.)

1.3.1.2. Uşak Kazası

İkiyüz metre tûlunda kariz yolu ile derûn -ı kasabada büyük ve orta ve küçük kabristan denilen mezarletlerin etrafına beşyüz metre duvar inşâ olunmuştur.

1.3.1.3. Simav Kazası

Fevkânî yirmi üç bab oda ile iki koğuş habishâneyi müştamil bir dâ'ire-i hükümet ve kasabaya iki saat mesâfede Eynâl ta'bîr olunan hamama soğukluk iki dâ'ire inşâ olunmuştur.

1.3.1.4. Eskişehir Kazası

Derûn-ı Kazada müceddeden hal lağımları ve kaldırım ve abdesthâneler ve harici kasabada salhhâne inşâ edilerek bazı köprü ve çeşmeler ta'mîr ve mahal-i saht bulunan

Râkid sular ile mezbeleler ta'mîr olunmuş ve bazı caddelere 50 adet gaz feneri ikâd edilmiştir.

1.3.1.5. Gedûs Kazası

Müftü sabık Mehmed Efendinin muhterik olan medresesi hitamından ahâlînin i'ânesiyle derhal müceddeden inşâ ettirilmiştir. Bundan başka i'mâret vukû' bulmayıp vâridâtın nısfî derecede bulunan sarfiyât-ı Ma'aşete münhasır bulunmuştur.

1.3.1.6. Lâhika

İşbu Kazaların mülhak nâhiyelerince dahi bu haller görülür. Devâ'ir-i belediye ma'lûmât-ı bu suretle sâl-nâmelerde inşâallahü'l-kerîm her sene bir tafsil görüleceğinden ba'demâ bunca müsâ'idât-ı nitamiyeden bi'l-istifâde taksir vâridâtla i'mâret ve tanzimât-ı belediyyeye me'mûrînin himmetleri vatanlarına kendilerine bir şer'ef olmasını arzu eyleriz.

1.4. Medrese ve Kütübhâneler

<u>Esâme-i Medrese ve Mûderrisin</u>	<u>Mevki'i</u>	<u>Kütübhâne</u>	<u>Talebe</u>	<u>Medrese</u>
Ulvi Paşa Derviş Efendi	Kütahya Kasabası		20	1
Karagöz Ahmed Paşa Halil Efendi	“ “		15	1
Gemiyan-zâde Ahmed Asım Efendi	“ “		30	1
Dernekyeri Halil Efendi	“ “		20	1
Hacı Bakı Hacı Bakı Efendi	“ “		15	1
Ali Beğ Karyeli Ahmed Efendi	“ “		12	1
Haliliye Hakkı Efendi	“ “		20	1
Mal Beğ Ali Efendi	“ “		15	1
Rüstem Paşa Ahmed Efendi	“ “		13	1
Evliya Efendi Hüseyin Efendi	“ “		10	1
Vacidiye Hacı Osman Efendi	“ “		15	1
Göcek Osman Osman Efendi	“ “		20	1
Hacı Şer'if Ağa Müftü Mehmed Efendi	“ “		21	1
Bozcaöyükü Mehmed Efendi	“ “		21	1
Vâhid Paşa Hâfız Şer'if Efendi	“ “			1
	Eskişehir Kazası	1	300	5
	Seyidgazi Nâhiyesi			3
	Seyidgazi'de Kırka			1
	Kariyesi			

Seyitgazide Kuyucak		1
Kariyesi		
Simav Kazası	500	7
Gedûs Kazası		1
Emed Nâhiyesi	150	3
Eğrigöz Nâhiyesi	40	1
Eğrigöz Sökben	40	1
Kariyesi		
Uşak Kazası	20	
Banaz Nâhiyesi	14	2
Göbek Nâhiyesi	5	
Yekûn	41 3217	186

1.5. Tekâyâ Ve Zevâyâ³⁷

Esâmî	Mevkî'	Post-Nişîni
Hacı Aşık Nakşibendi	Kütahya Kasabasında	Yunus Efendi
Mevlûthâne	“ “	Çelebi Kemâleddin Efendi
Sa'di	“ “	Saadeddin Efendi
Kesikbaş	“ “	İsmail Efendi
Sahibler	“ “	
Devran	“ Çeşme'de	

³⁷ bkz. 1301 senesi Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri ss.215-218.

Seyahiler

“ “

Kadın Ana

“ “

Emadeddin

“ “

Tavşanlı Nâhiyesi'nde

Üç adet tekke vardır.

Uşak Kazası'nda

Dört adet tekke vardır.

Şecaeddin Veli

“ “

Aryan Baba

“ “

Malik Gazi

Seyidgazi'de

1.6. Vilâyet Dahilinde Bulunan Muhâkeme Bir Sene Zarfında Kalan Ve Hüküm-ü İ'ta Edilen İle Sene-i Âtiyeye Devir Olunan Evrâkın Aksâmını Mübeyyin Cedveldir³⁸

Doksan sekiz senesinde vârid eden	Hüküm ve kararları verilen	Devir ve derdest	Red ve iptâl	Esâmî-i Muhâkeme	Mevkî'
545	204	345		İcrâ	Kütahya
320	320			Mukâvelât	Kütahya
8	30	10	40	Hukûk	Eskişehir
110	35	75		Ceza	Eskişehir
436	51	300	85	Hukûk	Simav
100	30	70		Ceza	Simav
110	40	30	40	Hukûk	Uşak
100	25	70		Ceza	Uşak
200	195	5		Hukûk	Gedûs
77	60	17		Ceza	Gedûs

³⁸ bkz. 1301 senesi Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri s.222.

1.7. Tabib Ve Meskenleri³⁹

Esâmî	Mekteb ve Şehâdet-nâme	İkametgahı
Luvinci Efendi	İtalya Tasdikli	Kütahya Kasabasında
Mehmed Efendi	Tıbbiyye-i Şâhâne	Eskişehir Akçağlan
Fransuva David Efendi	Tıbbiyye-i Şâhâne	Eskişehir Arif Paşa
Şükrü Efendi	Tabib-i Mülkiye	Simav Debbâğhâne

1.8. Eczâcılar Ve Mevkî'leri⁴⁰

Esâmî	Mektub ve Şehâdet-nâme	Mevkî'
Bogus Ağa	Tıbbiyye-i Şâhâne	Kütahya Kasabasında
Maredirves Ağa	Tıbbiyye-i Şâhâne	Kütahya Kasabasında
Jozef Ağa	Tıbbiyye-i Şâhâne	Eskişehir Arif Paşa Mahallesinde
Pergeli Lazari	Tıbbiyye-i Şâhâne	Eskişehir Arif Paşa Mahallesinde

Kâbile ve Meskenleri: Kütahya'da 24 kâbile olub, 3 Ermeni, 1 Rum kusûr-ı islâm idüğü.

³⁹ bkz. 1301 senesi Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri s.223.

⁴⁰ bkz. 1301 senesi Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri s.224.

1.9. Avukatlar Ve Meskenleri

(İkinci Sınıf Şehâdet-nâmeli)

Bulunduğu Kasaba	Esâmî	Okuduğu Mekteb
Eskişehir	Rıza Efendi	
Uşak	Mustafa Nuri Efendi	Mekteb
Uşak	Kemâl Efendi	Mekteb

(Şehâdet-nâmesiz)

Mihalıç	Bakkal Hasan Efendi	Mekteb
Kütahya	Astepan Efendi	Mekteb
Eskişehir	Hakkı Efendi	Mekteb
Uşak	Agop Efendi	Mekteb
Uşak	Hâfiz Ahmed Efendi	Mekteb
Uşak	Mehmed Efendi	Mekteb

1.10. Şimdiye Kadar İnşâ Olunan Mahaller

Dakika	Saat	Metre	Mil	Fersah
12				7

« Yedinci kıt'a » İnönü'nden şark cihetiyle Akköprü ve oradan Kütahya.

İnönü'nden ilerü dağ ve bayırlık sarp ve ormanlık mahalleri hayli müşkilât vermiştir. Bir fersah kadar süren işbu ukbeden sonra dört fersah yani sekiz saat mesâfe düzgün olub el-yevm arabalar suhûletle amed-şad etmekte bulunduğundan bazı mahalleri tamir ile şose haline geleceği der-kâr bulunmuştur. Andan sonra Akköprü civarında Beşdeğirmenler Boğazı nâm mahall seng-istân orman ile Porsuk çayının dur ettiği bir sarb yer olarak iki mil kadar sürdüğünden burada ahâli mükellef kayalar kırmağa ve ormanlar açmağa mecbur olmuşlardır.

30 dakika 15 fersah Yekûn

20 saat 10 fersah

Kütahya civarındaki Çakırsaz ve Doğruca Arabderesi ile Eynây önleri ve Çakırköprüleri üzerinden erken ve Karahisar'a

50 dakika 20 fersah Yekûn

İnönü'nden Kızıllar tepesi civarına kadar bir fersah bir mil dörtyüzondört metre mahalden altı mil 77 metrenin tesviyye-i turâbiyyesi 99 haziranı ibtidâsından nihâyetine değin 17101 amele ile inşâ olunmuş ve tarîkin bu kısmı üzerinden 36 kıt'a köprü ve menfez olub inşâları makarr bulunmuştur.

Nefis-i Kütahya'dan Yenice çiftliği civarına kadar iki fersah altı mil 876 metre tûlanı mahallin 99 nisanından haziranı gayesine değin 22599 amele ile bir fersah 156 metresinin ameliyat-ı turâbiyesi ikmâl ve bundan 500 metre kadar kısmına şimdilik çakıl ferş olunmuştur.

Bu kısımda inşâ olunacak 47 kıt'a köprü ve menfez olub bunlardan en mühim olan Kütahya civarındaki Sarıdere Kalındı çayı vesâ'ir nehirlere üzerinde vâki üç büyük köprü üç adet menfezin metanet ve resanet üzere inşâ ve ikmâl olunub diğerleri der-dest inşâ bulunmuştur.

Bu mahalden 4 fersah 5 mil mesâfenin keşfiyatı icrâ olunub 99 mayısında Eylüli gayesine deĝin 73992 amele ve 5223 araba ile Karahisar cihetinden 8 mil 328 metre toprak ve dört mil 421 metre taş ferşi ameliyatı icrâ olunmuş yani birbuçuk saat kadar mesâfe yapılmıştır.

Kütahya'dan Karahisar'a kadar olan mesâfede 47 adet köprü ve menfez olub bunlardan on adedi inşâ kılınmıştır.

1.10.1. Vilâyet Dâhilinde Teşebbüs Ve Tasavvur Olunan Şoseler Ve Köprüler

Dakika Saat Metre Mil Fersah

40	20	Bursa'nın cihet-i cenûbiyesindeki Seyid Nâsır bayırından Uşak ovasına doğru bir cadde.
7	6	3 Eskişehir'den İnönü'ye kadar.
6	3	Eskişehir'den ve Nâmlıköprü'den Kütahya'ya beş saat mesâfede Sobran kariyesi civarında şose.
18	9	99 senesi Uşak ahâlisi, Kütahya tarîkine sevk olunmadıklarından bunlar Kütahya'dan Uşak'a ve yahut Uşak'tan Temûr yoluna kavuşmak üzere Alaşehir'e veyahud Saray Kariyesine deĝin inşâsı mükerrer olan tarîklerden birisine sevk olunacaklardır.
10	5	Kemâliye'den Yenişehir'e 5
10	5	Karahisar'dan Sanduklı'ya pazar gününden Yalva Kazasına kazıklar rekiz olunamadığından

İlkbahar'da inşâsına başlanacaktır.

30 4 900 6 2 Mudanya'dan şose

İşbu caddenin sâlisen mikdârı dağlık ve taşlık ve ormanlık olub, küşâdı eğerçi biraz meşgul ise de Hesâbü'l-Mevkî' adeta mahbûs ve her türlü servet ve ticaret ve medeniyetden mahrûm bulunan cebel-i atik ve cedid Karasi ve Adranus Kazası ile Domaniç, Harmancık ve Tavşanlı ve Dağardı ve Gireği ve Emed ve Şabhâne Nâhiyeleri yeniden dünyaya çatarcasına hayat bulacağından mukaddemleri başlanılarak, Burûsa fevkiinden bir saat kadar mesâfesi yapılmış ise de ilerledilememiş ve bu mahaller eyyâm-ı sayfede büsbütün kapanub, hazine ve ahâlîce türlü mazeret ve meşakkat vukû'u bulmakda bulunmuşdur.

İşbu şose bundan beş sene müddet başlanılmış ve Yenişehir'den 8 mil, 230 metre ve toprak ve 1 mil, 10 metre türâb ile taş tesviye olunub, Gemlik'den dahi 3 mil 755 arşun toprak ve 2 mil 300 arşun şose tesviye ve dört köprü inşâ kılınarak dört saat ve lüzümü'l-inşâ birkaç köprü ve bir mikdâr şose bulunduğu anlaşılmıştır.

Mudanya şosesi geçen sene serâpa ta'mîr olunduğu halde kesret-i mürûr ve 'ubûr cihetiyle büsbütün bozulduğundan geçide kadar bir fersah 170 metre mesâfe

bu kere tarafü'l-alay ve vilâyet penâhîden inhâz ve icrâ buyurulan tedâbir-i mü'ekkelede iktizâsınca esâslu bir suretde bu cihetden der-dest ta'mîr olub, mezkûr geçid üzerindeki köprünün dahi ayakları kârgir olarak, ikmâli esbâbı teshil ve tecil buyurulmuş ve oradan da Mudanya'ya kadar bir fersah , beş mil 140 metre mahalde dahi öte taraftan ta'mîr olunmak üzere bulunmuşdur.

Mihalıç'dan Bandırma Caddesi'ne bir mil şose ve üzerinde şimdilik müceddeden üç kıt'a köprü inşâ ve diğerlerinin ta'mîratıyla iktifâ kalınmıştır. Mihalıç'dan Burûsa'ya değin bundan on sene mukaddem inşâsına başlanılan şose, henüz ikmâl ve itmâm olunamamış ve bunun lüzümü ise der-kâr bulunmuşdur.

Çal Kazası hükümet merkezi olan Demirci Kariyesiyle civar karadan Kayabazarına giden tarîkin suret-i muntazamada başlaması elzem olub, bu yolda elli bin guruş masraf vukû'u kâşif ve tahmin kalınmağla bi'l-istizân mevsim-i baharda imâliyatına beda-i ve mübaşirat olunacaktır. Doksan dokuz senesi fazlı-ı baharında kesret nüzul-u baran ve tuğyan meyahıyla seyli bizde olan köprülerin keşif olunan mesarif-i inşâiyesidir.

77700 Cenahlar Kariyesi civarında ve Aydın caddesinde ve Ardal Köprüsü Keşif
Mazbataları

28500 Kayapazarı Tarikinde Kumral Köprüsü İkdamca Livaya gönderilmiştir.

28400 Uşak Tarikinde Çakırlar Köprüsü

26800 Seyid Kariyesinin Dekrandere Köprüsü

1.11. Müteferrik Göl Ve Nehirler

1.11.1. Kütahya

Kütahya'nın cihet-i şarkiyesinde vâkî', Porsuk Çayı mecrâsı iki mahâllinde inşâ edilmiş olan değirmen bendlerinin ve Çay dahilinde seylin götürdüğü bir çok ağaç kütüklerinin hayluletinden Kütahya cihetinde terbian üç bin kilometre ve sathında Kalındı Çayırı nâm-ı mahal ile yine terbian iki yüz kilometre ve saatinde Beş değirmenler Deresini su istiab eylemesiyle mezkûr bendlerin hadmiyle, mecrâ-yı nehirdeki kütüklerin, tathiri takdirinde ol mikdâr, arazi-yi münbite meydana çıkacağı mahâlî işar itandandır.

1.11.2. Eskişehir

Kütahya tarafından gelüb, kasabanın aşağı çarşusu önünden geçen Porsuk Nehri, on arşun arz ve üç arşun amik ile ceryan edüb, Mart ve Nisan aylarında tezayüd ve tuğyan eyler. İşbu su Çifteler Çiftlik-i hümâyûnu civarından gelüb, Sakarya Nehri cesimiyle birleşerek, elli arşun ve saat ve beş arşun amik peyda ve Mihaliççik Kazasının, Koyun ağılı nâm-ı mevki'nden ceryan ile oradan Karadeniz'e mensub olur.

1.11.2.1. Seyidgazi

Civardaki dağlardan inip, Seyidgazi pîş-gâhından akan Seyid suyu ile Bardakçı Kariyesinden ceryan eden Çiftelerden, Sakarya nehrine dökülür ve Künbe ve Fırka Kariyelerinde ufak kolları vardır.

1.11.3. Simav

Cihet-i garbiyesinde iki buçuk saat mesâfede tûlen, iki ve arzen bir saat cesâmetinde ve birden yirmi zeraya kadar amikinde göl olub, ayağı Kermasti nehirlerine varır.

1.12. Ziraat

Vecihle ihtiyar meclisleri ma'ârifeti ve ahâlî kefâleti ile cenab-ı hükümetden tasdikli her kariyenin hesâmetine göre bir, iki, üç ve elhâsıl esâsen mezruata meydan vermeyecek miktar görünce tayin olunarak, arazinin bunlar marifetiyle hüsn ü muhafazasına kariye ihtiyarları tarafından itina olursa ve bir ziyankârın cezalandırılacağı sürede kendisini hükümete teslim eden bekcinin ve Hukûk u şahsiyye istihsâli için, mal sahibinin müracâatları daima meşguliyetleri zamanına tesadüf eylediği cihetle işlerinden kalmamak için müracâatlarını tashil ile mu'âmelât-ı nizâmiyyeyi derhal icrâ ve ikmâl eyleyecek bir ka'ide-i mahsusâyı tesriyeye ittihâz buyurulsa heman o sene mezret zail olacaktır.

1.13. Lâhika

Anadolu'nun içerilerine doğru ilerledikçe mahsûlât iyileşip, Karahisar taraflarında Rumeli'nin en münbit yerlerince görülmekten derecede ta'mîr ve bol hubûbât husûle gelmekte olarak bunların müşkülâtı, yalnız vesâit-i nakliye fakadanından ve misâl bu sene Musalice taraflarında Emirdağ buğdayının kilesi on üç guruşa olduğu halde buraya getirüb yirmiyedi yirmisekiz guruşa satanların mutezarar olmalarından ibâretdir. Sâye-i terakkiyâtiye hazret-i padişâhi de Karahisar'dan Burûsa'ya kadar der-dest inşâ bulunan şose caddesinin ikmâliyle kariben arabalara bittahmil zahair kaleyi kolayca ve masrafsızca nakil ve tenzil eylemeleri ve der-dest ıslâh bulunan Menâfi'i sanduklarından onların dahi lâyıkıyla tevsi'i ziraat edebilmeleri, mamul ve müntezir bulunduğuna mebnî o cihetlere bir diyecek olmayıb, yalnız bu tarafın bazı karasında gayet karıştılı ve ekili mezra danelerle memlû zahair hâsıl olduğundan ve bu da tarlaların hakkıyla ta'mîr ve ıslâh olunmamasından ileri gelüb, hatta ekilen gayet münakih ve dolgun daneler heman o sene çapul ve çalılık zuhûr olmakda bulunduğundan ta'mîrine ihtimâm olunan beş dönüm zirâatın itinâsız on dönümden çok hâsılat vereceğini, bu cihetler zirâna tefhim ve icâbına göre ta'mîr. Tohumlar tedârik ettirmek me'mûrîn-i mahalliyyenin himmetlerine mütevâkıfıdır.

1.14. Menâfi' Sandukları

İş bu sanduklar ziraatın ve ziraat dahi mülkün hayati mertebede iken birkaç seneden beri bazı gavail hayluletiyle bakılamadığı ve kâime-i nakdiyye mu'âmelâtı sermayelerinden mikdâr-ı kilisenin çevrilmesine vesile olduğu cihetle itida izâh kılınan tedenni teşvişe düçâr olmuşlardır.

Bunların esâsen ıslâh ve tânzimi emrindeki irâdât ve inâyet Terakki perverâne-i Hazret-i Padişâhiden dolayı bab-ı âlice tedâbir-i lâzimeye teşebbüs buyurulmuş ve bu babda on beş seneden beri cereyan eden nizamnâmenin hâsıl ettiği tecrübeler, nazar-ı itinâya alınıb, idarelerinin o noktadan te'min ve teşviki icrâ buyrulacağı der-kâr bulunmuşdur.

Bunda tecrübe olunan en birinci mesele her şehir ve kasabada mülkiye ve adliye ve belediye meclislerinden ve maa'ârif ve ticaret ve ziraat encümenlerinden başka bir de iş bu Menâfi' sandukları için fahri ve muktedir a'zâ bulunamaması ve bulunanların devam etmemesi cihetle yalnız sandukkâr elinde kaldığından ve onun da aidâtı cüz'î bulunduğundan şimdilik müşkilâtın yüz göstermesidir ki, şu hallere nazaran Menâfi' sanduklarına, vilâyet ve liva ve Kazalarda re'sen veyahut ilâveten müfredâtına kadar her cihetinden mesûl merciiler ve oldukça müstevfi maaşlı ve müddetleri mahdûd ve mekful me'mûrlar tâyini husûsunun tecili zarûri görünüyor.

Hâsılı müfredatı umura kadar şâmill ve Memalik-i Şâhânelerinin her köşesine vasıl bulunan Hurşid-i inzâr mükerrerem âsâr Cenab-ı Hilâfetpenâhînin şay-ı müşkil-güşâsı iş bu sanduklar sermayelerine dahi taze hayat ve terakkiyât bahş edeceğine, doksan dokuz senesinden itibaren mahsûlâtın yüzde biri tahsis olunması ve muamelelerince emniyet ve mazbutiyet-i esâsiyenin husûli için ticaret nezâret-i celilesinden, nizamnâme-i mahsûsa kaleme alınmakda bulunması amid-i kâvi idüğünden, inşâllah'ül kerîm sene-i âtiyede iş bu sandukların her şehir ve kasabaca birer Ziraat Bankası derecesine vardığına dâ'ir izâhat ve ma'lûmât-ı tebşiriye ile tezyin sâl-nâme-i şükrâniyyet eyleriz.

1.14.1. Kütahya

1844467 guruşdan 1826614 ahâlî üzerinde 17852 seki ve 90000 guruşluk kâime mevcûdu gösterilmiş ve bunun 26795 mevcûdu 13837779 guruş bulunmuştur.

1.14.2. Eğrigöz

521472 guruş ahâlî üzerinde ve 85474 guruşluk kâime mevcûddur.

1.14.3. Gedûs

292147 guruş ahâlî üzerinde ve 62572 kâime edaya senedât ve 275325 guruşluk kâime-i nakdiyye mevcûd gösterilmiş ve 95 senesi mevcûdu 634759 olub, mevcûd sahih bulunan sekaya nazaran reis olmaldan 342612 guruş çürümüştür.

1.14.4. Eskişehir

1058000 guruş icmal ve 90000 mevcûd kâime gösterilmiştir.

1.14.5. Simav

243747 ahâlî üzerindedir.

Bundan başka 336636 guruşluk kâime mevcûd gösterilmiş ve 95 senesi mevcûdu 905247 olmasına ve mevcûd sahih bulunan sekaya nazaran kâime kadar dahi bizce mechul esbâbdan dolayı tedenniyât vukû'u bulmuştur.

1.14.6. Uşak

95 mevcûdu 1450000 olub, şimdiki mikdârına dâ'ir ma'lûmât alınamamış ve yalnız 232700 guruşluk kâime bulunduğu anlaşılmıştır.

1.15. Afyon A'şârı

Guruş

14170	Adranus
30140	Etrafşehir
6142	Armudeli
7278	Gireği
6956	Altuntaş
12632	Gümüş
9798	Virancık
55720	Simav
8168	Dağardı
201550	Karahisar
165110	Şuhud
262147	Sanduklı
81976	Şeyhlü
79225	Geyikler
24681	Dazkırı
61100	Bolvadin
3300	İshaklı
89695	Aziziye
1147788	Yekûn

1.15.1. Mülâhâzat

Afyon mahsulü hemen Karahisar ve Kütahya taraflarına münhasır gibidir. Bu da ziraat bendinde izâh eylediğimiz vecihle bu taraflar arasında neşv-ü neması kâbil olmamak meselü bir haileden ilerü gelmeyib mücerred gereksizliğindedir. Ez cümle bizim fikrimiz vecihle Bursa ovasında dahi afyon mahsûlünün idrâki mümkün olacağı tarafında bulunanlar kalınlı mahsulat-ı zirai ve ihâzıyla isbat mada edüb, şu kadar ki, haşhaşların ederi gibi müteakib çevrilerek afyonu alınmaksızın birkaç gün geçerse veyahud çevrilirken derecesinden ziyâde ve eksik bıçak yürütülürse nesif-i nesfe ziyafet vukû'u tecrübe olunmuştur. İş bu müşkilât dahi en yakın mahallerden ustalar celbiyle rençberân-ı ameliyât-ı matlûbeye alıştırmakla zail olacağından çiftlik sahiplerinin böyle faidelü mahsûlâtı bu taraflarca dahi yetiştirmekte gayretlerini tavsiye ederüz.

1.16. Panbuk A'şârı

Kiye

123	Mihalıç
5854	Uşak
57	Banaz

Panbuk mahsulatındaki zahiren bu taraflarda karağu yaktığından dolayı ihtimamsız kalıverse de ziraat ve ticâret fasıllarında gösterildiği vecihle esâsen sürüm olmaması rençberânın rağbetsizliğini müntic oluyor. Eğerçi koca sürüm için fabrikalar olsa içerilere doğru bittabî tamim olunur gider.

1.17. Kuruüzüm A‘şârı

Kiye

59607	Uşak
753	Göbek

Kuruüzüm yapmak bağçeler için en suhûletlü bir ticarettir. Çünkü bizlerce şarab şurub misüllü şeyler imâl ve satılacak mahallere isâl eylemek müşkildür. Binâberin böyle birkaç mahalle münhasır kalmayub, ahâlî bağlar yetiştirseler ve güzel bağları bulunanlar, kuruüzüme ehemmiyet verseler, çok fâide olunur. Zirâ bir bağ sahibinin onbin kiye üzümü olsa, onu reçel ve pekmezden başka bir şey yapmayub, o da senesi geçince bozularak, sarfiyâtınca, müşkilât verdiğini görmekteyiz. Kuruüzüm imâli ise yalnız güneşe sermezden evvel küllü suya batırmaktan ibarettir.

1.18. Uşak Halı Mensûcâtı

Uşak Kasabasında halı ve kilim nesci için altıyüzelli kıt‘a destegâh vardır. Ancak bunlar kalıçe ve kilimlerin revâcına göre işlenüb, nesfi derecesinin maatal kaldığı zamanlar olur. İş bu destegâhlar karkâdim olub, sıra katları ta‘bîr olunan boy tellerini aşağıdan yukarı germek ve dokunanların sarılacağı zaman çevirmek için alt üst güci ve burgu nâmlarıyla yalnız dört direkden ibarettir. Husûsâ halılar sâ‘ir mensûcât misüllü mekik ile imâl olunmayub Gergid, Patı, Serkene, Pıçak, Makraz ta‘bîr etdikleri buna mahsus beş nev‘i el altı ile sıra katlarına ilmenek etmek ve sonra keserek hav vermek suretiyle el ile dokunduğundan makine ile nesci kâbil olamaz. Dokunacak halının cesâmetine göre onbeş arşun arzına kadar destegâh olub, ikiyüz arşunu mütecâviz tûl verilür. Bir destegâhda serapa on kadına kadar nesc edilebilir. Bunlara ne türlü resim verilse satranç usûlü üzere el ile örerek aslından hiç fark olunmaksızın güzelce nakış ederler.

“Bir Senelik İhrâcat”

Uşak'tan bir sene zarfında yüzbin arşın kalıçe ile onbin arşın kilim İzmir'e gönderilmiş ve kalıçenin beher arşını otuzbeşden atmışbeş ve kilimler onbeşden otuz guruşa kadar mahâllinde destegâh saçlarından mübayaa edilmekte bulunmuştur.

1.18.1. Bazı Mütalaat

Yukarıdan beri verdiğimiz ma'lûmâta göre eğerçi kalıçelerin makine ile nesci kâbil olmadığı der-kâr ise de ykanmak ve taranmak ile eğilmek misüllü yapağı ve yünlere müte'allik esâslu imâliyâtın makine ile icrâsındaki imkân zâhir ve a'yândır. Bunlara iktizâ eden makineler ise kalıçe ticaretinin ehemmiyetine göre pek cüz'î masrafla meydana getirilebilüb, husûsi fabrika suretinde olması dağdağa ve mesârif-i kesireye mütevâkif ise de, şimdilik destegâh tarzında çıkırıklarla hali hazıra nazaran yüzde doksan tesriat müşâhede kılınacağı edanı mülâhâza ile anlaşılacağından iş bu sanat ve menfaat-i esâsiyenin terakkiyatı için evvel-i emrde, buraları nazar-ı itinâyâ alınmak ve bu suretle fiyatı tenzil olunmak icâb eder.

Bir de şimdiki bahalı halinde bile kalıçe ve kilimlerimiz hakikaten Avrupa metalarından ehven olarak bunlara Derseadet ve Vilâyet-i Şâhânece ve Memâlik-i ecnebiyece, râğbeti umûmiyye nâmudâr ise, her şehirde istenilen cesâmetde halıların arzu olunduğı zaman bulunamaması şöyle dursun, bunların sipâriş olunması için, birer merciileri bile olmamasından ve yalnız İzmir'de birkaç tüccâr bulunmasından dolayı ragiblerinden çoğu sarf-ı nazar olmakda olmağla eshab-ı servet ve sermaye, bunun için şirketler akid edüb, şimdilik bala-i Osmaniyenin mevak-ı lazimesinde merciiler ittihâz olursa ve oralarda birer mikdâr kalıçe ve halı ve kilim misüllü mamûlat-ı dahiliye bulundurulub rakiblerden isteyenlere dahi târifleri vecihle derhal mahâllinden celb edilse pek çok istifâde ederler.

1.19. Mensûcât Ve İmâlât-ı Mütenevvi

1.19.1. Kütahya

Kütahya Kasabasının bazı hersetyan hânelerinde yerlü bezi ta'bîr olunan gömlek ve don ve çarşab ve el havlusu ve alca ve Acem şalı taklidi şal ve emsâli şeyler nesc olunur. İki yüz kadar destegâh vardır.

1.19.2. Eskişehir

Eskişehir Kasabasının aşağı çarşusunda havlu dokur altı destegâh vardır. Bazı hânelerde iplikden bez ve siyah yünden şayak ve etrafı karada bez ve aşayir köylerinde yün ve yapağıdan tokulu ve adi kilim ve Çerkes kariyelerinde türlü renkde şayak dokunur. Ve Eskişehir kasabasında yün ve tireden Nefs-i çorab örülüb, ilçelerde yıkandıkda, adeta şayak derecesinde hav geldiği ve bu suretle nefâseti tezâid ettiği cihetle Memalik-i Şâhânenin her tarafında revacyâbdır.

35 Şayak Destegâhı

328 Bez Destegâhı

32 Tokulu ve Adi Kilim Destegâhı

1.19.3. Gedûs

Gedûs ile yarım saat mesâfede Akçaalan ve bir saat mesâfede Gürlek Kariyeleri ahâlîsinden bazıları çulhalık ile meşgul olub, zaten beşyüz destegâhda bez dokunur. Ve bunlar derseadete nakil ve fûrûhât edilüb, bu yüzden ahâlînin dötde biri idâre olunur iken, sekiz on seneden beri, derseadetce fûrûhâtı kâbill olamamasıyla ve mahâllinde pek az sarf olunmasıyla destegâhlarının ekserisi tatill edilmiştir.

1.19.4. Seyidgazi

İş bu Nâhiyede bir hayli tiftik ve yapağı husûle gelüb, kasaba ile mülhâk karasının ekserisinde kilim ve seccade ve bez imâli ve bazı karada yünden şayak ve aba yapılıp, dahilen sarf ve civarlara nakil ve fûrûhât olunur.

1.19.5. Simav

Kasabada sahtiyan ve gün ve kuru üzümünden ağda ta'bîr olunur. Tatlı yapılır.

1.19.6. Eğrigöz

Panbuk ipliğiyle bez dokunub, kuru üzümünden ağda yapılır. Elli kadar ağdacı dükkân ve destegâhı vardır.

1.20. Kütahya Çini Ma'mûlâtı

Kütahya çini ma'mûlâtının madeni Avrupaca imâl olunan kablarda isti'mal kılınan porselen ve fansuvan cinsinden olmayıp, ezjil nev'iinden olarak usûl-ü atika üzere elde yapılmasından ve makine ile sıkıştırılmamasından dolayı onlar kadar sert olamaz. Bu takdirde mesammatı çokça olup, galvenirme astuanesi imâlinde işe yarayacağı mûlahaza olunmuş ve iş bu sâl-nâmedeki levhalarla tezyinâtı birinci defa olmak üzere mezkûr çini kâr-gâhında imâl etdirilmiş olan astuanelerle matbaamızın galvenirmesinde bilâmal tahminimizden ziyâde serati ve Avrupa pilleri mislû mesammatını açmak için birkaç güne sıcak sularla yıkanıp, ıslatmak mu'âmelâtından ersetelki cihetle de suhûleti görülerek derece-i nefâseti de işte meydanda bulunmuş olduğundan, elhâsıl sanat-ı tabaatın levâzım-ı esâsiye-i mühimmesinden bulunan iş bu galvenirme için artık Avrupa'dan pil celbine isâl-i hâcet olmadığı tecrübe kılınıp, beher koca pil ise beş guruşa mal olduğundan icâb edenlerin müracâatlarını evvel-i emirde ehvenimize müftehir-âne beyân eyleriz.

Şimdi gelemiş iş bu kâr-gâhların mu'âmelâtına :

Kütahya'da beş adet karkâdim çini destegâhı vardır. Bunlarda eshâb-ı dikkat ve gayretten Mehmed Efendi marifetiyle Avrupa'nın porselen ve fansuvan ma'mûlâtından pek çoğunun kıt'asına taklid ve nakışları çinilere tatbik ile hayli güzel şeyler ve bazı a'sâr-ı atikaya tevfikân nakışlı ve yazılı sūrâhi ve ibrik ve desti ve kupa misüllü nadide kablâr imâl olunarak, Burûsa'da Orhan Câmî-i Şer'îfi civarında kendisi tarafından bir dükkân mahsus açılmakla beraber şehrin, diğer mahallerinde bir çok dükkânların ma'mûlâtı dahiliye-i mezkûre ile tezyin kılındığı nazar-ı memnuniyetle görülmüş ve derseadetce münâsip bir sergi küşâdı der-dest bulunduğu işitilmiştir. Tahkîkâtımıza göre bu Mehmed Efendi, mecad esnafından olup, sanatında hayli şöhret ve mahâret göstermiş olduğu halde bundan on sene mukaddem mahv ve inkirâz derecesine varan çini imâlâtını dahi yeniden ihyâ ederek ulukat Cenab-ı saltanat-ı seniyyeden ağna ve muavenet-i mahsûsaya da mazhâr olmuş ve artık bu

sanatdan tamamıyla za'ikadâr olub, gece gündüz ma'mûlât-ı mezkûrenin ıslâh ve terakkîsi cihetini aramakla iştigâl edilmekte bulunmuş idüğü anlaşılmışdır.

1.21. Ticaret

Harir Kozasının Doksansekiz Senesi Hâsılat ve Öşrünün Evzan-ı Cedide İle Beyânı

Yekûn Öşr	Boş Koza			Kuru Koza				Esâmî	
	<i>Arşun</i>	<i>Kiye</i>	<i>Kantar Çeki</i>	<i>Kiye</i>	<i>Kantar Çeki</i>	<i>Kantar Kile</i>			
741856	70	4	334	12	3	37	72	11486	Burûsa
418782	21	9	126		7	22		13084	Bilecik
14302	80	4	8	63			7	838	Mihalıç
2963	33	3		9	4		1	188	Yenişehir
11321	58	7	7			3		574	Karmastı
30000	56	5	7	56	2	5			İnegöl
35955	84	4	27						Mudanya
223									Eğrigöz
224									Göbek
38333	22	9	3	44	8	2		380	İznik
1293736	470	9	516	84	5	68	82	29550	Yekûn

1.22. İplik Sarfiyâtu Fabrikası

İplik üç nev'i olup, biri kassarlı yani kireç suyu ile ta'mîr olunduğundan, beyaz ve öbürü kassarsız esmer ve diğeri boyalıdır. Dörtten yüz numaraya kadar incelür ise de buralara seksen numarasına kadar gelür. Kıvrak iplikler boyu ve mekikte kullanacak en telleri için ak setre ve vater nâmlarıyla iki nev'i olup, balyası 40 boğça ve boğçası 10 lira ve üç buçuk askı kiye gelerek bir vece ati imâlatda kullanılır. Kumaşda onsekizden, yirmidört numaraya kadar kıvraksız düz felemenk ipliği kullanılıb, senevî 90 balya kadar sarf ve beher balyası, tüccâr tarafından 20 liraya ihzâ edilerek, boğçası râyic 54 guruşa satılır.

Havlu mensûcâtında yirmiden otuz numaraya kadar düz kassarlı iplik isti'mal olunup, senevî 1500 balya mikdârı sarf ve beher balyası 21 buçuk liraya ihâz olunarak boğçası 58 guruşa verilür. Peştemal mensûcâtında yalnız 24 numara elvan kullanılıp, ve balyası 30 boğça olup, senevî 450 balya kadar sarf ve beher balyası 29 liraya ihzâ ile boğçası, 105 guruşa verilür.

İnce gömlelerde 50'den 80 numaraya kadar kıvrak Çin ipliği kullanılıp, senevî, 5 balya mikdârı sarf ve balyası 80 liraya ihzâ ile boğçası 220 guruşa satılır.

Orta gömlelerde 28'den 36 ve 38'den 44 numaraya kadar kassarlı kıvrak iplik kullanılıp, senede 20 balya kadar sarf ve beher balyası 40'dan 42 liraya kadar ihzâ ile beher boğçası 115'den 120 guruşa kadar verilür.

Kalın köylü gömlelerden 16'dan 24 numaraya kadar esmer kiz ipliği kullanılıb, senede 3000 balya mikdârı sarfla beher balyası 20 liraya kadar ihâz ve boğçası ellibeş guruşa fûrûhat kılınır.

Çarşab ve köylü gömlek bezlerinde ve ton deymilerinde 4'den 14 numaraya kadar esmer kiz ipliği kullanılıb, senede 3000 balya mikdârı sarf edilerek beher balyası 17 liraya değın ihzâ ve boğçası 45 guruşa satılır.

Elhâsıl alaca mensûcâtı ve dantel ve masa örtüleri misüllü mütenevvi el sarfiyâtı için, dahi senede laakal 2000 balya ki, cemian on bin balya iplik ithalatı vukû'u bulmakda olduğu ve Burûsa Sancağında kalite üzere çıkan ala panbukların kiyesi nihayet on guruşa

verilib, bilada muharrer iplik fiyatına nazaran Avrupalı beher kiyede 8'den 50 guruşa kadar imâliye aldığı meydandadır.

İşte bir iplik fabrikasındaki temettüat-ı husûsiye ve fevâid-i umûmiyye pek büyük olmasıyla Cenab-ı saltanatı seniyyeden fi 19 Mayısına, 98 tarihlü emir-nâme-i sami ile dahili iplik fabrikaları ma'mûlâtı, gümrük resminden muaf tutûlub, eshab-ı şeruta tashilat gösterilmiş ve mukaddema İzmir'de yapılan iplik fabrikası bekzaallahü teali muhterik olarak el-yevm civarlarda iplik fabrikası kalmamış olduğundan şu azim ticareti muhâcir ve yerlü bir takım sermayedârandan menfaat-i ucu ara'yânların nazar-ı dikkatlerine arzla bir mükemmel iplik fabrikası, yirmi-otuz bin altuna yapılabileceğinden heman on beş-yirmi sermayedâr kardeşçe bir şirket-i akitle ibrâz âsâr-ı faaliye eylemelerine intizâr ederiz.

1.23. Kütahya Sancağı Dahilinde Vâkî' Ormanlar

Bu ormanların ma'mûlâtı dahi sarfiyât-ı mahallîyeye mahsusdur.

1.982.500 dönüm Kütahya ile re'sen tevabi olan nevahi ve kara ormanlarından birincisi şark cihetinde, üç saat tûl ve üç saat arz bad-ı ve mesâfede Türkmen Dağı mirî ormanları olub, bunlarda iki arşun muhitinde ve on-oniki arşun tûlunda karaçam, sarıçam vardır. Bunların ekserisi ebniyede kullanılmak üzere her nev'i kereste için kati ve imâl olunur.

Vesâ'ir her nev'i fazıl meşe ve gürgen işcârından, hatab ve kömür imâli olunarak Kütahya vesâ'ir mahallerde sarf olunur.

İkincisi garb ve cenûb arasında iki saat tûlunda ve üç saat garb ba'd-ı mesâfede cesâmetli Gümüş Nâhiyesi ve Yeşil Dağı mirî ormanları olub, karaçam ve sarıçam ağaçlarından ebniye kerestesi ve kızılağaç ve gürgen ve meşeden dahi hatab ve kömür kat'i ve imâliyle Kütahya vesâ'ir civarlarda sarf olunur.

Üçüncüsü şark cihetinde bir saat tûlunda ve bir saat arzında ba'd ve mesâfesi olan mirî ormanlarıdır ki, bu civarda bulunan Armudeli Nâhiyesi ahâlîsi tarafından ekserisi karaçam ve sarıçam, kızılağaç ve meşe ve gürgen ve pırnal olmak üzere, her nev'i kereste ve hatab kat'i ve kömür hark ve kalite üzere, civar mahallere nakil ve sarf olunur.

1.23.1. Eskişehir

894250 dönüm Gölcek ve Akdağ ve Kestane dağı nâm ormanlarda dahi akçam ve ufak meşe bulunur.

1.23.2. Seyidgazi

Türkmen Dağı ve Karadağ ve Boyalı ve Büyük Yayla ve Belveren Ormanlarından her nev'i çam ve meşe vesâ'ir ağaçlar kat'i ve kereste imâli ve dahilen sarf ve Kütahya ve Karahisar ve Eskişehir ve Seferihisar bazarlarına nakil ve fûrûhat olunur.

1.23.3. Gedûs

997460 dönüm Kızıldağ ve müteferrik ve Ahver ve Burgaz dağ ve ormanlarında yalnız meşe işcârı bulunur.

1.23.4. Uşak

896450 dönüm Belverdi ve Emirdağı ve Kazı Deresi ve Şahin Kaya ormanlarında ak ve karaçam ve ardıç ve meşe işcârı vardır.

1.23.5. Simav

673000 dönüm Murad ve Kaf Dağı nâmı ormanda sarıçam işcârı vardır.

Kerestesi yalnız kasabada sarf ve fûrûhat olunur.

1.23.6. Eğrigöz

Gülmen Dağı ormanlarında bulunan çam ağaçlarından tahta ve ufak kereste imâli olunur.

1.24. Maden

1.24.1. Eskişehir Lületaşı Madeni

<i>Hâsılatı</i>		<i>Mesârifâtı</i>		<i>İrsâleti</i>	
<u>Pâre</u>	<u>Guruş</u>	<u>Pâre</u>	<u>Guruş</u>	<u>Pâre</u>	<u>Guruş</u>
30	474140	73342		30	400998

Doksan sekiz senesi zarfında lületaşı tüccarı tarafından Viyana'ya on bir bin ikiyüz onbeş sanduk maden irsâl kılınmıştır.

Maden ocaklarında yirmi kulaç kadar kuyu hafriyle taşçıların çıkarıp, lüleci esnafına ve lüleci esnafının dahi badel imâl tüccarına satdıkları lületaşlarının kıymetinden yüzde onbeş guruş hesâbıyla rüsum-ı nesbiyesi istihsâl kılınır.

Lületaşlarının en âlâsına (Sıramalı) üstüne (bir mirlik) ednasına (Penbeli ve Celali dökme) ve en aşağısına (oniyet ve celiz dökme) denilir. Bunların birincisinden on birinci nev'ine kadar cinsleri tefrik ile sanduklara konulur.

Maden ocaklarındaki kuyuların hafriyatı ilerledikçe zuhûr etmekte olan suyun ihracı zımında makineli tulumba ist'imâl olunmuş ise de cesâmetlice cereyan etmesi hasbiyle bir güne faide görülmemekte olduğundan tulumbanın isti'mâli iptâl edilmiştir.

Lületaşı tüccarı, lüleci esnafından mübayaa eyledikleri mamûl lüle taşlarını eyyâm-ı sayfede, sergilerde ve vâkit setada buna mahsus tenvirlerde kurutduktan sonra, lüleci kalfaları marifetiyle ve ıslak abalar ile kurumuş olan mezkûr taşların üzerlerinde bulunan leke ve tozları sildirip, bade kuru abalar üzerine balmumu sürerek, cilalarını verirler. Bu cilalanmış taşlar tüccar tarafından onbir cinse tefrik olunur ve bir ölçüde yaptırılmakda olan sanduklara bir kat panbuk, bir kat taş istif edilerek, marka ve numaraları üzerlerine tahrîr ile, çenberleri mihalındıktan sonra katırcı ve deveci ile ve Karamürsel ve İzmid tarîkiyle, derseedete ve oradan da Viyana'ya iş bu taşlar fabrikalarında lüle ve sigara imâl ve kehribâları ilâve ve idhâl edilerek, muhafazalarına (vazı'la) Londra ve Paris ve Amerika ve Hindistan'da bulunan tüccarına götürülmekte ve bazen derseedete dahi irsâl edilmektedir.

İş bu lüle taşı madeni için beher sene Eskişehir'e Viyana'dan kırk bin liraya karib akçe gönderilmektedir.

1.24.2. Eskişehir Madeni İdâresi Me'mûrları

<u>Maden Müdürü</u>	<u>Maden Kâtibi</u>	<u>Muayene Me'mûru</u>
Hüseyin Hüsnü Efendi	Hulusi Efendi	Hacı Abdullah Ağa
Sanduk Emîni	Ocaklar Müftüsü	
Salih Efendi	Refet Beğ	

1.24.3. Viyana'ya Mamûl Lületaş İrsâl Eden Tüccarın Esâmîyesi

Cemalci-zâde Halil Ağa, Kocaali-zâde Hacı Hâfız Efendi, Hacı Kenan-zâde Hacı Mustafa Ağa, Tüfenkci-zâde Hacı Ali Ağa, Mihaliçlı Hüseyin Ağa, Kuyumcuoğlu Mösyö Heristaki, Kuyumcuoğlu Mösyö Mihalki, Perancuoğlu Save Efendi, Mösyö Kariskon, Mösyö Hamyö, Mösyö Rakus Nalbandyan, Mösyö Karniyan Agobyan, Mösyö Ohannis, Mösyö Temusun İvan, Andonaki Efendi.

1.24.4. Vilâyet Dahilinde Tahfîri ve İhraç Olunmakta Bulunan Madenler

Cebel-i atik ve Adranus Nâhiyelerinin iki cihetinde kalite üzere "krom" madeni çıkıp, bunun bir mikdârı imtiyaz sahipleri tarafından Avrupa'ya nakil olunmaktadır.

1.24.4.1. Karmastı

Sincan Nâhiyesinde kömür ve temür ve manganez madenleri var ise de, sarf ve ihraç olunmamaktadır.

1.24.4.2. Harmancık

Güzelce karyesinin kible tarafında bir çârîk mesâfede ve Cardi karyesinin garb tarafında bir buçuk saat mesâfede Mirâne nâm-ı dağda krom madenleri olub, bunlar doksan dört senesinde tatil olunmuş ve Artranlar karyesinin kible tarafında yarım saat mesâfede diğerkrom madeni olub, bu da geçen doksan sekiz senesine kadar sâhib-i imtiyazları tarafından işletilmekte bulunmuştur .

Cardi karyesine iki saat mesâfede Çakmak karyesi civarındaki cebelde Çakmaktaşı madeni olub, karye ahâlîsi ihrâc ve dükkân imâliyle dahilen ve haricen sarf ve fûrûhat ederler.

1.24.4.3. Kütahya

Kasaba civarında billur ve vapur kömürü ve Gümüş Nâhiyesi Mülhâkatından Ağa karyesinde başkili madenleri bulunub, dahil-i livada satılır ve Burûsa'ya dahi nakil olunur ve ezjil nev'inden taş madeni olub, çini destegâhlarında iş bu maden kullanılır.

1.24.4.4. Amyant Madeni

Uşak'ın Bulgaz ve Aldakız karyeleri civarında ve on iki saat ötede Çal Kazasının Bekirli karyesinin şark cihetinde Amyant madeni zuhur eylemiştir.

1.24.4.5. Karmastı

Karmastı kasabasına iki saat mesâfedeki ilçeler civarında soğuk ve ekşi bir madensuyu bulunup, içilmeğe kâbiliyeti ve hazma menfaâti mücribdir. Vakaa burasının kasabaya mesâfesi biraz baidce ise de, soğuk ve sıcak birkaç maden suyu bir yerde bulunması nadiretten olmasıyla eğer dâ'ire-i belediyyesi canı başında adamlara mâlik olsa, ılıcaları ücretsiz ve sahihsiz mezbele halinde bırakacağına, hamama gidenlerden beşer, onar para almak ve civarına kâbiliyet-i mevki'sine göre bağ ve bağçe ve tarla açmak ve etrafına ağaçlar dikmek ve meyveler yetiştirmek üzere Karmastı'da bulunan muhâcirinden bir hâne ve idâresi kâbil ise , daha ziyâde işe yarar, terbiyelü adamlar gönderir ve orası bu takrible az vâkitte

şenlenir idü. Bir de kasabaya yarım saat mesâfede Münir karyesinde acı su ta‘bîr olunur bir çeşme ve dört saat ötede Dere-i kebîr karyesinde dağ içinde ve Ayazma şeklinde bir ekşi su vardır.

1.25. Hamamlı Ve Açık Ilıcalar

1.25.1. Kütahya Sancağı Dahilindeki Ilıcalar

Kütahya’ya iki saat mesâfede Yoncalı ta‘bîr olunur kârgir kubbeli ve mükemmel ebniyeli iki ılıca olub, biri zekura ve diğeri inasa mahsûs ve bunlar emraz-ı cildiyye, alel-i sâ’ireye nâfi‘a olduğundan Kütahya ve civarı mahaller ahâlîsi gitmekdedirler. Ve bu ılıcanın civarında üzerleri açık, at hamamı ta‘bîr olunur birkaç siyah hâra vardır.

Yine kasaba-i mezkûreye beş saat mesâfede ılıca hamamı ta‘bîr olunur. İki bab kapluca olub, biri zekur ve biri inasa mahsûsdur. Erkekler Ilıcasının yekpâre kayadan oyulmuş on arşun tûl ve on beş arşun arzında kebîr ve metin bir kaba ile dört köşe bir havuz-ı kebîr içinde boyalık ve fırın ta‘bîr olunur bazı garaib çukurları vardır. Bu da emraz-ı cildiyyeye ve alel-i mütenevviye defaiddir.

İnasa mahsus Ilıca kârgir kapalı olub, bu dahi alel-ü emraza nâfi‘dir.

Bunlardan başka hasulhas denilen, üzeri açık ve ılıcak bir havuz-u kebîr daha olarak, burası dağlık ve ormanlık bir mahalde ve ab ve havası latif ve nezareti pek güzeldir.

Bu taraflarda dahi kasaba ve kara vesâ’ir civar Kaza ahâlîsi beş mah mikdârı tefric ve istişfâ ederler. Dâ’ire-i Belediyye, bu ılıcaları nazar-ı itinâyâ alub, hem gidenler tenzih ve rahat etmek ve hem de belediyye istikade eylemek üzere bir muntazam hale kür ve civarına dükkânlar yapıdırır ise, pek dun bulunan ve irâdâtına medar tezayüd olur.

Tavşanlı kasabasına bir saat mesâfede kum hamamı ta‘bîr olunur, bir ılıca bulunub, binası bir parça harab ise de, emrâz-ı zâhiriyyeye nâfi‘adır.

1.25.2. Uşak Kazası

Banaz Nâhiyesinde Hamamboğazı denilen mahalde üstü açık bir mikdâr sıcak su ceryan eder.

1.25.3. Eskişehir Kazası

Kasabada Yenice, Erler, Kıymet, Alcık nâmlarıyla biri zekura ve üçü nisaya mahsus, dört ılıca olub, bunlar kasaba-i mezkûre çarşısı derûnundadır. Ve ahâlînin kâffesi bunda yıkanurlar. Fakat ma-yi barid karışmadığından bir parça sıcaktır.

Bunlardan zekura mahsus câmi merbut bulunan Şengülcük nâm üç aded çamşuy hâne tobhâne-i âmireye, senevî dörtbin guruş icâr mukataa ile Hacı Mahmud Beğ veresesinin taht-ı temellük ve tasarrufundadır. Ve yine Şengülcük nâmıyla iki adet daha çamaşuhihâne olub, onlar da kasaba ahâlîsinden Lütfullah-zâde Hacı Bekir Ağa temellüğündendir. Diğer üç adet hamam dahi vakıf ve cümlesi ma'murdur.

Kasaba civarındaki Ilıca karyesinde üstü kapalı vakıf bir hamam olub, civarında hâsılı acı sular bulunur ve Hacı Çiftliği'nde üstü açık bir ılıca olarak, bu da İngiliz teb'asından Hansun Mekri nâm şahısların taht-ı tāsârrufunda bulunan çiftlikleri dahilindedir.

1.25.4. Seyidgazi Nâhiyesi

Mülhakatından Ilıca ve Elyanus karyelerinde birer ılıca var ise de üstlerinin hamamı olmadığından layikiyle istifâde edilememektedir.

1.25.5. Gedûs Kazası

Kasabaya beş saat mesâfede Murad Dağı'nda ebniyesi oldukça ma'mur bir ılıca ve dört saat mesâfede ebniyesiz ve üzeri açık sıcak su menba'ı bulunub, şifâları mücerribdir.

1.25.6. Simav Kazası

Kasabaya bir saat mesâfede beheri yek diğesine birer ikişer' çârîk, ba'dında altı adet ılıca olub, bunlar alel ve emraza nâfi' ve üzerleri örtülü ve hamamlı olub, meccanen duhûl ve istihmam olunur. Mezkûr ılıcalardan ikbal ta'bîr olunur. Ilıcanın kenarında, beheri bir buçuk, iki arşun katrinde sıcak su ceryan eder. Yirmiden mütecâviz uyûn olub, bunların suyunun harâretii yumurtayı tabh eder derecede derler.

Emed nâm diğes Eğrigöz Nâhiyesinde üç hamamlı ve üstü açık ılıca olub, hiçbir tarafa merbut değıldir.

Ve mülhak Samrık ve Yenice karyelerine birer çârîk mesâfede, ikii hamamlı ve Hamam ve Dereli karyelerine birer çârîk mesâfede, iki üstü açık ılıca olub, emrâz-ı cildiyye'ye nâfi'dır.

1.25.7. Mihaliç Kazası

Mihaliç'a bir buçuk saat mesâfede şark cihetinde ve Uluabâd karyesi etrafında pîş-gâhından nehir ceryan eder. 250 zira'-ı mi'mârî tûl ve 8 arz ve 5 irtifâ'ında bir kal'a harâbesi ve karye-i mezkûreye bir saat mesâfede Issızhan demekle ma'rûf ve derûni zîkıymet mermer sütun ve amudlarla müzeyyen ve sakfi kapalı 60 zira'-ı tûl 30 arz, 9 irtifâ'ında ve kal'a şeklinde sahipsiz ve hâlî bir bina mevcûddur.

Hakikaten orası zâyi edilmeyecek âsâr-ı atikadan olub, cüz'î masraf ile de, ta'mîri kâbil idüğünden Mihaliç dâ'ire-i belediyyesi öyle bir kıymetdâr-ı eserü zâyi etmemek için, mesârif-i ta'mîriyesini fedâ ve ta'mîratını icrâ etdirüb, şimdilik bazı yolculardan edebileceğı istifâde tamamıyla kendisüne aid olmak ve ilerüde çokca temettü görülürse başka bir surete konulmak üzere, muhâcirlerden bir terbiyeli adama tevdi' eylemek cihetini düşünse, belki bir çâre bulur.

1.26. Kütahya Sancağında Tarihi Yerler

1.26.1. Kütahya Sancağı

Kasabanın garb tarafında ve cebel üzerinde Kal'a-i bâlâ nâmıyla bir kal'a olub, etrafı şaranpol ve ok burçları ve derûni hayli hâneler ile müzeyyendir. Mürûr-u zaman ile ekseri mahalleri harab olagelmiş ve civarında Kal'a-i sağîr nâmıyla diğeri bir kal'a bulunmuşdur.

1.26.2. Uşak Kazası

Kasabaya altı saat mesâfede Selçuk karyesiyle Banaz Nâhiyesi dahilinde Ahad karyesinde âsâr-ı atikadan kebîr mermer ve mesur-u ebniye taşları pek çok olarak, bazan antika ve yüzük taşları, ahâlînin hafriyatı esnada zuhur eder. Mezkûr Ahad karyesiyle Göbek Nâhiyesi Mülhâkatından Seymanlı karyesinde birer kal'a vardır.

1.27. Vilâyet Dahilinde Kâin Bazar Mahalleri

“Cum'a”

Lefke, Karaşehir, Söğüd, Bazarköy, Mudanya, Karmastı, Şabhâne, Taşocağı.

“Cuma ertesi”

Timurtaş, İnönü, Karahisar, Sanduklu, Geyikler, Şuhud, Çay, Kapuhanı, Bolivadin, İshaklu, Aziziye.

“Bazâr”

Susuğurluk

“Bazâr ertesi”

Bilecik, Küpeli, Virancık, Burûsa.

“Sali”

Gölbazarı, Gemlik, Yenişehir, Mihalıç, Harmancık, Şeyhlü, Emed.

“Çaharşanba”

İznik, Kütahya, Eskişehir, Simav, Gökçedağ.

“Pençeşenbe”

Burûsa, İnegöl.

İKİNCİ BÖLÜM

1302 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

2. 1302 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ⁴¹

2.1. Sâl-nâme ne demek?

Bizce Sâl-nâme, senevî çıkarılan risâle-i muvakkatei malumudur ki, mündericâtı her ne kadar tenvi eylese yine bu isim dahilinde bulunur. Yalnız fasul ve şehri araya eyler, bir de takvimlerimiz vardır. Diğer milletler ise resâil-i seneviyelerini günlere ve her fenni fasul ve ebvab-ı müteaddeye şâmil kâtiblere taksim eyleyüb, mevzuatına göre birer isim ile yad ediyorlar.

Misil Fransız lisânında adi sâl-nâmelerden başka hükümdârın ve aile ve kabineleri ve mikdâr-ı nüfûs ve arâzî ve bu deceleri hakkında îzâhâtı şâmil (Almanak doğuta) ve erbab-ı hurûf ve sanayiinin her biri nerelerde bulunduğu ve yaptıkları ne makule eşya olduğuna dair izâhat ile memleketlerinin sokaklarına varınca güne gün malumat-ı mufassılayi hâvî (envâir) ve mündericâtı me'murin ve tüccâr ve esnafın hurûf-i hecâ tertibiyle esâmîyesini müBeğyin olmak üzere (Andikatür) ve tevarinha müteallık vuku'atı azimiyeyi telhisen (karunuluğu) ve takvim ı fasul ve şehure tahsisan (Almanak) vehham dürlü kâtibler teşkil (teşekkül) etdiklerinden ve kafei muvaki ı mühimme îzâhât ı cefr efiyesine dair öteden berü, umumi ve hususi mütenevvi risâleler tertib eylediklerinden başka (bala) ve (tiyatros) ve (moda) ve (hıfz-ı sıhhat) ve (akanca) ve (oyunlar)ın vuku'atından bahs eder. Ayru ayru Sâl-nâme

⁴¹ Sal-nâme-i Hüdâvendigâr 1302 sene-i hicriyesine mahsus Bursa Feranzcızâde matbaası defaa 12.

şeklinde müsevver (müsevver) ve ayrı müsevver u senev'î, beş-altı yüz nevi risâle tab ve neşretmekdedirler.

Bizce o vadiye gitmek bazı Sâl-nâmemizi böyle başka başka kitablara tefrik etmek kabil olamazsa da, onlardan fûnûn ve cedi-yâta müteallik bulunanların nice zamandan berü tüccar ı beadide ile esaside eyleyen mündeceratından bila katbes mevzuuna göre hurûfenin bir fasıla tahsis ve bu suretle bir Sâl-nâme teşkil olunması ve umumi aid malumat-ı nafia ile vilâyetimizin târih ve coğrafyasına müteallik malumat-ı hususiyeden iktiza edenlerin telhisi ve lazimekanların tefsil kılınması mümkün olamaz mı? Omekeanından maada karyin için sabık ve müfid olur. Binaberin bu seneki Sâl-nâmemiz bu yolda tertib ve temsil olundu. Mübâ'ad-ıisi olmasına ev bu makule aşarı meşgil mütenevvi ay (mütenavie) resmiyeden ihtilas ve kat olundukca meydana getirilmesine göre karyin görmek (geremek) kusurlarımızı mazur tutarak, bilahare ıslahı için ihtar buyurmaları müstedadır.

2.2. Tahdis-İ Nimet

Emir'ül mü'minin ve halife i ravyizemin şevketlü, kudretlü, merhametlü veli'yül nimet biminnetimiz Padişah ı adil (Avr) or ve şehriyar ı mealiperver Sultan Gazi Abdülhamid Hân Sâni Efendimiz hazretlerinin ıslahat ve imaret-i mülkiyece geçen salı fer hafal hicride dahi bir hayli iradat ve icraat ı seniye i mülükaneleri ciHân i âri senuhu südur olduğuna mebni teminen hûlasalarının iradıyla tezyîn sernâme i mefhurat edildi.

Malumdur ki, maarif i hurşid feyz bahşay malik ve millet ve feruşkuh Devlet olub, nir i a'zâm ilim ve irfan her ne derece tab ve tavan gösterir ise, Memleket olkadar neşe ve nema ve seadet ve ana bulur. Ve Devlet metaluni (metavibi) olan intizam ı idâreyi istihsal edebilmek için mazhar-ı suhulet ve rica ve aric selim inşirah ve alel olur. Bunda esasen itina olunacak cihet ise, maarifin semerat ı hoşku ari itilaknasız bulunan sanayi ve ticaret ve ziraat noktalarında hayat ve teyakkuz görünmesidir.

Bu hususda padişah ı derya neval ve halife i Hamid El Hâsıl Efendimiz Hazretlerinin senuhat kalıb, tabnaki hümayunları tevfi-kat ve varidat elhem i intimayı (elmühimi intimayı) semudani olduğuna gerek bu cihete ve gerek sair ıslahat-ı nafia i Devlet müteallik, kâffe i teminat her hevaHânın afitab iradat ve teccliyat ı umumiyesi yevmen fiyevmen (feyumen) âriş meşruk senuh ı icra olmasından büyük delil aranur mı?

Te'sis Devlet i aliyyeden bertü tahsil i maarif medreselerle, bazı kebir konaklarına münhasır ve mahdud iken ve veled Mecid Kesir Elmeahmed hilafet penahileri, cennet mekan Sulatn (Abdülmecid) Hân Gazi Hazretlerinin ahdı-ı hümayunlarında mücedden maarifi umumiye, nezareti celilesi teşkil ile derseadetde ve ekseri vilâyetde mekteb-i idadiye ve rüşdiye te'sis etdirüb, maarifimizin bilcümle sanayi ve bedayi ile tevsi ve tenev'î eyleyerek Beğ ve kada kafe i teb'an mülükanelerineşâmil olması için ibraz buyurmuş oldukları, evvel asır ı aliyyi tevsi'n zat ı akdes hazret i padişahinin icra buyurdıkları fedakarlıkları ircai ve emalei nezir olundukda Hakan Ferdus ı Aşıyan mağfur arık nur ı istirahat ve rahmet rab ı gafur oldukca ve dünya durdukca veli'nimet binimet şehriyar mekar Mahsûlat Efendimiz hazretlerinin Kemal i inşirah ve afiyet ve tecelli i fevz ve felah ı muvaffakiyet ile canşın makam makam-ı hilafet kebir olmaları davetinin umumen tekrarı tabiyi değil midir? işte bu sene cümlesinden evvel dünyaca tarz ı iftihar eyleyeceğimiz memalik-i mahrusa-i şahânenin her cihetine yeniden ümid ve hayat veren maarif-i umumiye ile sanayimizin başlıcası bulunan ziraat ve harait emrindeki ıslahat ı esasiyedir.

Şöyle ki, geçen salı minnet (memniyet) kal içinde hubûbat aşarından sabı birer bu alinüb salsanenin menafi sanduklarına ita'asıyla sermayelerine yeniden ve sait getrilecek, birer Ziraat i Bankası derecesine verdirilmesi ve salisi ile ziraatdan maada Ahâlinin meskufat vergisinden yüzde altının bilahiz maarif-i umumiyece ezsermi te'sis ve tevsiye kılınacak mekteb ı aliyenin fazla ı mesarifine karşuluk tutûlması için şerefsah olan irade i melhamiyet ifade i Hazret-i Padişahi mucibince her vilâyetde tahsilat ve muamelat-ı esasiyeye ibtidar olundu.

Tevfir maarif için hakaki ruz ve şeb sarf-ı mesai olmakda bulunan maarif-i umumiye nezaret-i celilesinin talimat ı mütevaliyesi vecihle, memalik-i mahrusa i şahânenin hâvî olduğu vilâyet ile mülhakatı olan sancaklarımız gezilerinde her nev'î tabi Devlet-i aliye çocukları kabil olunmak üzere muhtat birer mekteb-i idadi te'sis ve teşelline ihtimam olunuyor. iş bu mektebler bilahare leyli sınıflar acılabilecek suretde inşa kalınacaktır.

Derslere gelince bu mektebler dahil olacak şakerdan-ı umuri mezhebiyeler yine müteallik mesail mekteb i ibtidaiyelerinde talim etmiş olacakları cihetle evvel saltnatı seniyeinin lisân-ı resmiesi olan Türkceyi okuyub ı yazmak için sarf ve nehve ve bir mikdâr Farsi ve Sâniyen ahval i ulema vuku'ları zımmında bilcümle tercih i umumi ve bir mikdâr cafer i fiye ve salise memalik-i şahâne Ahâlisi için pek ziyâde mühim olan ticaret ve ziraat fenleriyle biraz Fransızca varıka târik i keşad edebilecek ve bir arsayı ölçecek ve bazı ebnaya

tersim eyleyecek kadar mukaddemat ı hendeseye hamse i meclis ve muhâkemedede ihtiyacı tabi olan hukuk dersleri okutdurulacaktır.

Umur u maliyece (Şurayı Umur u Maliye) lağv edilerek, derseadetde mûnderre bulunan teftiş sınıfı, yeniden ihya olunmuş ve her vilâyete kara usûlü üzere birer maliye müfettişi ile, birer de muavin irsâl kılınmıştır. Gerek umuru maliyede ve gerek sabat ı sairede konturol usulünün ail eldevain icrasındaki muhasenatın alniyetine karşı tekrarı iktiza eder mi?

Umur u nafiaca ise vilâyeti şahânenin her tarafında şoseler ve köprüler imâlatınca müşahede olunan gayret ve müsabakat ı umumiye asr gezin Hazreti Padişahiye mahsus muvaffakiyet ve mesaadat semdaniyeden ad olursa sezadır. Cenab-ı Hak padişah ı memalik ebrü Efendimiz hazretlerini kâffe i teşebbusat ve icraat ı seniyelerde tashilat ve tevfiyat ı semdaniyesine mazhar buyursun. Amin.

2.3. Kütahya Sancağı

Garben Balıkesir ve Mağnisa, cenûben Denizli, şarken Karahisar ve Ankara, şimâlen Burûsa sancaklarıyla muhâtâdır.

Mülhakatı; Uşak, Eskişehir, Gedûs, Simav ka'zâları olub, Etrâfşehir; Altuntaş, Gümüş, Gireği, Oruncak, Armudlu, Tavşanlı, Eğrigöz nâhiyeleri, re'sen idâre olunur nevâhisindendir.

Fırka-i askeriye merkezi olub, daire-i askeriye ve debboy olunarak, liva ve kâim-mâkâmlar ve sair zâbitan vardır.

Şimâlden cenûba 27 fersah, 56 saat ; ve şarkdan garbe 10 fersah, 20 saat olub, cemian 28000 kîle, metre mikdârı merbaaındadır. Beher kîle, metreye beş nüfûs isabet eder.

Mahsûlatca hubûbatı birinci ve ikinci derecedir. Afyon hâsılatınca ikinci ve üzüm, palamut, mazı, mahmuza hâsılatınca birinci add olunur. Kuru üzüm kesret üzere işbu sancağın mülhakatından ihrac edilerek, sebzeleri az ve meyveleri çokdur. Hesabı metveset üzere, senev'î hânta idi. Yüzelli bin şayir beşyüz yirmi beşbin mısır, yüz yirmi beşbin burçak, on bin darı, üçyüz yirmibin mütenevvi hubûbat, iki yüz elli bin kîle cedid hâsıl olur.

On beş bin kıye- i cedid kadar afyon çıkar.

Sanayi ve ticaretce, lületaşı ihrâatı ve halı mensûcatı işbu sancak dahilindedir.

Bazı mülhakatında amyant madeni vardır.

Sancağın şimâl cihetine Burûsa ve İzmir ve cenûb cihetine İzmir iskeleleri müdâhil ve muhâricdir.

Sanayi ve ihrâcat bi-t-tab'î müteallik olduğu ka'zâlarca izah edilir.

2.3.1. Kütahya Kasabası

Makar, kasabat 7541 zekur ve ol miktarı anâs-ı müslim ve 3584 zekur ve 3520 anâs gayri müslim vardır.

Cemian 153, 319 hubûbat mevrû'ası, 1750 mera, 107 Kura (köy) , 23562 hâne, 2234 dükkân, 17 Hân, 29 hamam, 351 câmi', 7 kilise, 203 mekteb-i hâvîdir.

Re'sen idâre olunan nâhiyelerinde 650,000 dönüm hubûbat mevrû'ası ve 30,000 dönüm mera olduğu mühemmindir.

Mizâhca İslâm ve Rum ve Ermeni ve Katolik olub, hemen cümlesi Osmanlı lisânıyla tekellüm ederler.

Ahâlisinin ceşa ve kametleri ve zeka ve gayretleri mutavasıttır.

Mahsûlatca hubûbat ve afyon ve yapağı olub, meyvece vişne ve Hekimhâne Eriği ile armudları meşhurdur. Vişne ve erik kuruları, her tarafa gönderilir ise de, üzümleri fevkâlâde değildir.

Sanayice, kâsilerle çini mütenevvi ve metlun kablar imâl ve derseadet ile İzmir târikinden Avrupa'ya irsâl olunur. İşbu çini kapların nefislerini envâi boya ile ve el ile, kızlar işlemektedir. Mamulat-ı debbağyeden kösele ve keçi derisi ve sahtiyân olub, ticaretleri afyon ve yapağı ve tüfenkden ibâretidir.

Kütahya'dan Burûsa'ya dört yol olub, birisi Çukurca târikidir ki, Kütahya'dan Çukurca 9, İnegöl 8, Burûsa 8 saatdir. Diğeri Yeşildağı târikidir ki, Kütahya'dan Dodurga 9, Pazarcık 7, İnegöl 8, Burûsa 8 saatdir.

Üçüncüsü Bozüyük yoludur ki, Kütahya'dan Sofça 6, Bozüyük 8, Kurşunlu 9, Aksu 7, Burûsa 4 saatdir.

Dördüncüsü Eskişehir târiki olub, Kütahya'dan Maloğlu Çiftliği 8, Eskişehir 4, Bozüyük 9, Kurşunlu 9, Aksu 7, Burûsa 4 saatdir. Bir de, Kütahya'dan Aydın ciheti târiki olub, Kütahya'dan Hacı Köyü 9, Gedûs 6, Uşak 8, Göbek 6, Yalkın 10, Alaşehir istasyonu 8 saatdir.

Sancağın merkezi hükümeti olan Kütahya kasabası, Porsuk Dağı'nın şarkı zeylinde çukur bir mahallindedir. Kasabanın biraz yüksekce bir cihetinde hükümet konağı olub, işbu daire, Keşiş Dağı'nın belası ile irtifâ'ca müsâvîdir. Porsuk Dağı, ormanlık olmayıp, kireç ve kayalık bulunduğundan ve hânelerinin sokakları ekseriya toprak olduğundan, manzarası takdir edilemez. İşbu kasaba halefinde ve Belindece Köyü üzerinde birbirinden mürtefi iki kat kal'a olub, mutavasıt iç kalası derununda mâ-yi cârîsi vardır. İşbu kaleye (Gühernegin) denilir. Henüz âsârı ve etrâf-ı cidârı nâmudâr olub, üzerine muahhharen bazı hâneler inşa olunmuş ise de, yollarına bakılmamasından dolayı, denunundaki suyun, şimdilerde ceryanına halel gelmiştir. Kütahya Kasabası içinde hükümdâran-ı sâlifeden Keykûbâd ve sairlerinin âsârı vardır. Vâcidiye medresesiyle sair bazı mahallerdeki yazılar mahkuk ve musavvir bina taşları ve tiyatro mahalleri ile ekser binalarda ve çeşmelerde kullanılmış olan resimli ve yazılı mermerlere na'zâran, Kütahya kasabası âtik olduğu gibi, mezkur kalenin dahi asr-ı saâdetden mukaddim ki, hükümdâran tarafından bina olunmuş, âsâr-ı âtikeden olduğu der-kârdır.

Muahharen Kütahya Livasını mülhakat'ıyla Germiyânoğlu El Selçukdan Sultan Alaaddin'in inhitât-ı saltanâtı hengâmından zabıt ve tahakküm ederek, kendü hükümetinin zevalinde Devlet-i Osmaniye'nin zuhûr-u şerif ve kabilinde Sultan Yıldırım Bayezid Hâna verdiği kızının ol debdebeli düğüntüne cehiz olarak Gazi Hudâvendigâr'a ihdâ' ve tevdi' eylediğinden nâm-ı kadimiyle meşhur olmuştur.

Kal'a kurbunda hazırlık ve cebel taraflarında Aksu mesireleri olub, işbu Aksu Banaz hat-gâhında gayet soğuk su bulunarak bir mesnev'î ve muhtesir nehirden havuza dökülür. Mezkur cebelde ilçe su hamamı olub, mevsim i sayfide civâr kara ve kasabat ahâlisi bir ay istişfâ ve denize giderler. Cihet-i cenûbiyesinde kireç ve işcârdan hâli bir dağ olub ve üstünde Kapgir suyu nâmıyla bir ayn-ı cârî bulunarak mâ-yi mezkur gayet bâriddir.

Bunlardan başka Sultanbağı ve Sultan Bayezid, nâm-ı diğer Medrese bağçesi, Koru, Mesel, Çamlıca, Aceb, Akbınar, Kumarı, Kundukvirân Mesireleri olub, Kumarı ve Kundukviran cihetlerinde meşhur kiras ve vişne bulunur.

Civâr kasabada Paver ve vapur kömürü ve Gümüş Nâhiyesi mülhakatından Oğa karyesinde başkili madenleri vardır.

Kütahya civârında orman olmayub, bazı ufak dağları var ise de, kireç bulunduğundan keraste 12 saat mesâfedeki Murad Dağından nakil edilür. Hatab ve kömür, Armudeli, Gümüş, Gireği nâhiyelerinden ve beşer, altışar saat mesâfeden nakil olunur. Kütahya ile re'sen tevabi olan nevâhide 1.982.500 dönüm orman olarak, birincisi , üç saat arza ve tûlunda Türkmen dağıdır ki, bunda iki arşın muhitinde ve on iki arşın tûlunda kara ve sarı çamlar vardır.

Hayvânât-ı saydiyeden, keklik, kuğu, kaz, ördek, bıldırcın, yâlvâ, güğercin, üveyik kuşlarıyla, tavşan, tilki, kurd, cân-âver bulunur. Kütahya'dan iki saat mesâfede Ilıca nâmlarıyla Kâr-gîr kapalı ve mükemmel ebniyeli iki ilçe olub, civârlarında kadınlara mahsus diğer ılıcalar dahi bulunur.

Hasulhas nâmıyla orman arasında açık bir ılıca daha vardır. Buralara ahâli ve merzâ yazın beş ay mikdâr-ı devam ve istişfâ ve tenzîh eder.

Câmi'ler- Vasat şehirde Sultan Yıldırım Bayezid Hânın (Ulucâmi'i) Meydan mahallesinde Arslan Beğ (Arslan Beğ) İshak Fakih mahallesinde, Germiyân-zâde Yakub Çelebi'nin (İshak Fakih), Saray Mahallesinde Mustafa Paşa'nın (Hisar Beğ) Hafafhâne civârında Timurtaş Paşa'nın (Takiyyeciler), Şhreküstî mahallesinde Karagöz Ahmed Paşa'nın nâmına mensûb câmi'leri mâ'mûr ve kûşâdedir.

Yoncalı nâm-ı mahalde (İhtiray) ve Balkalı mahallesinde (Balkalı) Câmi'ileri olub, işbu iki câmi' ile Yoncalı tabir olunan ilçe hamamının banâsı, hükümdâran-ı salfeden Keykubâd olduğu meşhur ve mütevanirdir. Âtik mahkeme civârında Derviş Paşa'nın (Seadeddin) câmi'i vardır.

Medreseler – Kütahya'nın Hacı İbrahim Mahallesinde Hacı Şerif Efendinin nâmına mensûb ve muhâkeme-i âtik civârında Mal İbrahim Beğ (Mal Beğ) ve muhâkeme civârında (Haliliye) ve İshak Fakih Mahallesinde Evliya Efendinin ve Yakub Hân Çelebinin (nâmlarına

mensûb) ve Halfaflar çarşusunda Timurtaş Paşa'nın Takiyeciler ve bakırcılarda (Bakırcılar) ve (Ali Beğ) ve (Moralı Bekir Paşa) ve Sultan Mahmud Hân-ı Sâninin (Çukur) ve Pekmez Ba'zârında (Küçük Osman Efendi) ve (Hacı Osman Ağa) ve Câmî'-i kebir civârında Osman Paşa-zâde Ahmed Paşa'nın (Dârü'l-Hadis) ve Germiyân-zâde Yakub Çelebi'nin (nâmına mensûb) ve Mal Vâcid Veli'nin (Timur kapu) ve âtik dernek yerinde Arslan Abalû nâm-ı zâtın Çevirmeli ve Şhreküstî mahallesinde (Karagöz Ahmed Paşa) ve (Kurdoğlu Paşa) ve Saray Mahallesinde (Rüstem Paşa) nâmlarıyla 18 medrese (ve Mal Beğ) ve (Vâhid Paşa) nâmlarıyla iki kütübhâne olub, cümlesi ma'mûr ve yalnız Bakırcılar derunundaki Ali Beğ Medresesi münderisdir, derunlarında altı yüz kadar talebe bulunur.

Tekâyâ – Kütahya'nın Ahî Mustafa mahallesinde Ergun hazretlerinin mevlevî ve Ahî Mustafanın kadre ve Bakırcılar'da Moralı Bekir Paşa'nın kadri ve Balıklı mahallesinde Mesudiye nâmıyla halvetî ve hazreti Maslahaddînin diğerk halvetî ve Saray Mahallesinde Rıfâî ve Ahmed Tarâninin halvetî ve Dilâver Paşanın, Nakşibendi ve Alo Paşanın Şhreküstî'de haldî dergâhları ma'mûr ve küşadedir.

Ziyâretgâhlar – Kütahya'da câmî'-i kebir civârında (Abdülvecid Veli), Tahıl Pa'zârı civârında Mevlevihâne derununda (Ergun Çelebi) câmî'-i kebir civârında (Germiyân-zâde Yakub Hân Çelebi) Bayırlar Mahallesinde (Karatunlu) zeryan nâm-ı mesirede (Kesikbaş) Saray Mahallesinde (Künbed) Ahievran mahallesinde (Öksüzoğlan) nâm-ı zâtlar medfundur.

Çiftlikler – (Saka) 500 dönüm mera ve 800 arâzî-i mevrû'a (Porsuk) 100 mera 400 dönüm arazi i mevrû'a (Candebraz) 100 mera ve 300 arazi-i mevrû'a (Oraklı) 200 mera ve 350 arazi-i mevrû'a (Kuruluk) 200 mera ve 300 arazi-i mevrû'a icaretinlü (Parmakviran) 2000 arazi-i mevrû'a (Kireç) 500 dönüm mera ve 800 dönüm arazi-i mevrû'aya hâvîdir.

2.3.2. Etrâfşehir Nâhiyesi

Garben Gümüş, cenûben Gireği, Şarken Altuntaş, şimâlen Armudeli ve Gümüş nâhiyeleriyle muhatadır.

4950 zekur ve 5412 anâs-ı nüfûs, müslim ve 63 karye ve çiftlik 1997 hâne 4 dükkân 2 hamam 2 hamam 58 câmî' 7 mektebi hâvîdir.

İşbu nâhiye müteferrik yani Kütahya kasabasının etrâf-ı erbaasında olarak cenûb ve garb cihetlerinde havadar mahalleri ve leziz suları bulunursa da cihet-i sairesi kireç ve tepe ve hava ve suca mu'tedildir. Civâr kasabat Aksu ve Erikli Dağı mesirelerinde leziz su bulunur. Nefis kasaba bir saat arzında ve üç saat tûlunda ovaya nazır olub, havası pek lâtifdir.

2.3.3. Altuntaş Nâhiyesi

Garben Gireği ve Etrâfşehir, cenûben Gireği ve Banaz, şarken Karahisar, şimâlen Etrâfşehir nâhiyeleriyle muhâtâdır.

Nâhiyede 4070 zekur ve 4400 anâs nüfûs-ı müslim, 37 karye 1569 hâne, 4 dükkân 8 hamam 40 câmi' 18 mekteb vardır.

İşbu nâhiye ova olub, Altuntaş karyesi civârında ufak bir göl vardır. Suyu ekseri karada kuyulardan iner. Şarabı ve havası mu'tedilce ve buğday mahsulü Emir Dağının ikinci derecesindedir. Bundan maada sair mahsûlat ve afyon dahi olur.

2.3.4. Gümüş Nâhiyesi

Garben Tavşanlı, cenûben Eğrigöz, Oruncak, şarken Etrâfşehir, şimâlen Armudeli ve Pa'zârcık nâhiyeleriyle muhâtâdır.

Zekur 5910 ve anâs 6396 nüfûs u müslim, 51 karye, 1444 hâne 14 dükkân bir hamam 46 câmi' 19 mektebi hâvîdir.

Sanatları rençberlik ve katarcılıktır. Vasat nâhiyede Yoncalı tabir olunur, mesirede Ilıca olub ol beherde civârdan bir ay denize gidilir.

Tefric mahalleri kasabaya birer saat mesâfede olub, gayet lâtif suları ve vişne ve kiras ve armud ve elma misillü meyveleri kesret üzeredir.

Nâhiyenin cenûbunda şarkdan garbe beş saat kadar imtidâd eden Güney Dağında cesim ormanlar olub, gürgen ağacı bulunur.

Burada çift altı imâl ederler. Hayvânât-ı vahşiyeden en çok ayı görülmekte ve sayd edilmektedir.

2.3.5. Gireği Nâhiyesi

Garben Gedûs ve Virancık, cenûben Gedus, şarken Altuntaş, şimâlen Etrâfşehir nâhiyesiyle muhâtâdır.

Zekur ve anâs 8322 nüfûs 1 müslim ve 39 karye 1889 hâne 9 dükkân 30 câmi' 16 mekteb hâvîdir.

İşbu nâhiyenin mahsûlatı, hubûbatla bir mikdâr afyondur. Mevki' kireç olarak, meyve kısmından ağaç yokdur. Garb-i cenûbisinden Murad Dağından keraste ve odun nakil olunur.

2.3.6. Armudeli Nâhiyesi

Garben Etrâfşehir ve Gümüş, cenûben Etrâfşehir, şarken Seyidgazi, şimâlen Eskişehir ve İnegöl ile muhâtâdır.

Zekur ve anâs 4474 nüfûs-ı müslim 21 karye 1022 hâne, 12 dükkân, 19 câmi', 16 mekteb hâvîdir.

İşbu nâhiyenin garb cihetinde ekser mahalleri kireç ve ağaçsız, cebel olarak, şarkında ve şark-ı cenûbisinde ormanlık Çoban ve Türkmen Dağları bulunup, çam ve meşe ağaçları ile, iki hezarı vardır. Beşer, altışar saat mesâfesinden nâhiyenin suyu ve havası lâtifdir.

2.3.7. Oruncak Nâhiyesi

Garben Eğrigöz ve Simav, cenûben Gedûs ve Simav ve şarken Gireği, şimâlen Gümüş ve Gireği nâhiyeleriyle muhâtâdır.

Zekur ve inâs 9628 nüfûs u müslim 39 karye 1905 hâne 42 dükkân 36 câmi' 10 mektebi hâvîdir.

Burada ba'zâr kurulur. Mevkii kireç ve açık olub, meyve kısmından ağaç bulunmaz. Tevabinden Çavdarhisar karyesinde Ceneviz vaktinden kalma bir kal'a olub, bazı mahalleri harab olmuş ve derununda pek çok âsâr-ı âtike bulunagelmiştir. Bazı mermer taşları çiftçiler tarafından tesâdüf olunuyorsa da, nâdirdir.

Nâhiyenin garb i cenûbisinde kâbil ve cenûbunda düşecek nâm dağlarda çam ve meşe ağaçları ve ikişer üçer saat mesâfeleri bulunarak, yalnız odun çıkar.

Nâhiyenin önünde şarkden garbe iki saat ve şimâlden cenûba üç çarık mikdârı bir ova vardır. Havası, suyu mu'tedildir.

Nefis kasabat ve mülhakâtından Çavdarhisar ve Serta ve İnbatlar karyelerinde dört medrese ma'mûr ve mevcut olub, yüz kadar talebesi vardır.

2.3.8. Tavşanlı Nâhiyesi

Garben Dağardı, Eğrigöz nâhiyeleri, cenûben Eğrigöz'ün Baş karyesi, şarken Gümüş nâhiyesinin Şahmelik karyesi, şimâlen Domaniç nâhiyesi ve Yaylacık cebel-i müteselsilesiyle muhâtâdır.

Nüfusca 6455 zekur ve 7095 anâs ı müslim ve 105 zekur ve 116 anâs gayri müslim vardır.

17110 kıt'ada 74033 dönüm arâzî- i mevrû'a ve 166 kıt'ada 8490 dönüm ahâliye mahsûs mera, 251 kıt'ada 235 dönüm bağ, 120 kıt'ada 75 dönüm bağçe, 2507 hâne, 547 dükkân, 2 han, 7 hamam, 39 mekteb, 9 medrese, 40 câmi', 15 tekke, 2 dergâh, bir kilise, 30 değirmen bir ılıcaı hâvîdir.

İşbu nâhiyenin cihet-i şimâliyesinde Domaniç ve Dodurga karyesine doğru Yaylacık nâm dağlarda bir mikdâr sanevber ağacı olub, ihtiyâcâtı mahalliye için hatab ve keraste kat'i ve nakil olunur.

Nâhiye derunundan bir nehir cereyan eder. Meymul karyesinin kenarında merba' ve kâr-gîr bir havuzdan beyan eden soğuk su derununda elvân balıklar ve civârında çamaşurhâne

vardır. Bir saat mesâfede Göbel karyesi civârında bulunan ılıcanın üzeri kapalı iki dairesi olub, suyu alîl-i cildiyye vesaireye nâfi'a ise de hiç kimse tarafından tesadüf olunmaz. Ahâli ve mârrin ve öbür istihmâm ederler.

Kasabanın yarım saat şimâl-i şarkiyesinde Amyant madeniyle civârlarında Antimon ve Krom madenleri vardır.

Cihet i garbiyesinde Domaniç ve Harmancık ve Eğrigöz hududuna kadar iki buçuk, üç saat mesâfe, mahalleri kır taşlık cebeller ile muhâtâ olub, orman bulunmadığından, hayvânât-ı saydiyye, tavşan ve keklik misüllü ufak şeylerden ibârettir.

Kasaba ve karasının suları kesir ve leziz ve havası lâtif olub, vasat nâhiyeden cereyan eden nehirin kenarları, söğüd ağaçları ve çayırıklar ile müzeyyendir. Ahâlisi ekseriyâ rençber olub, kaldırımcı, demürce esnafi, kesaretli olarak, sair sanayi cüz'îyen ile de meşagildirler.

Meyve ve sebzeleri pek cüz'î olub, İnegöl ve Eğrigöz taraflarından getir. Kasaba kenarında (Dede bali) ve (Arslan Beğ) ve (Şaban Dede) ve (Hamza Beğ) ve Ayvalı karyesinde (Karaca Ahmed) ve Dedeler karyesinde (Uzun Kollu Baba) türbeleri ziyaretgâh-ı endamdır.

2.3.9. Eğrigöz Nâm-ı Diğer Emed

Garben Şabhâne, cenûben Oruncak, şarken Etrâfşehir, Gümüş, şimâlen Dağardı ve Tavşanlı nâhiyeleriyle muhâtâdır.

Zekur ve anâs 22723 nüfus-u müslim ve 272191 dönüm hubûbat mezrû'ası ve 181728 bağ ve 86998 bağçe ve bostan ve 3465 dönüm

hâvî olub, altmış altı karye ve 8114 hâne 322 dükkân beş han, 7 hamam, 75 câmi', 53 mektebi hâvîdir.

Mahsûlatı hubûbat-ı mütenevviden maada afyon ve envâi meyvedir. Gördes ve Demirci kasabalarından siyah kuru üzüm gelüb, ağda imâliyle civârda satılır.

Eğrigöz kasabasının vilâyet- i mesâfesi 28 saat olub, Dağardı nâhiyesinin Alabirde karyesi ve Harmancık nâhiyesi ile Beğce, Doğancı, Mayıs karyeleri , târikiyle, doğruca

muvâsalat olunur. Merkez livaya 8 saatdir. Kasabaya 4 saat mesâfedeki, Eğrigöz Dağında büyük çam ağaçlarından tahta ve ağda kutusu ve keraste kat ve kasabaya nakil olunur.

Kasabat büyük bir kayarca, büyük hamam nâmlarıyla, üç câmi'-i şerif ve Hacı Kayaş ve Eğrigöz ve Çarşu nâmlarıyla üç medrese ve 470 talebe vardır.

Kasabat üç hamamlı ve iki üstü açık ve Samirik ve Yenice karyelerine birer çarık mesâfede iki hamamlı ve Hamam ve Dereli karyelerine birer çarık mesâfede, iki üstü açık, dokuz ılıca olub, emrâz-ı cildiyyeye nafiadır.

2.3.10. Eskişehir Kazası

Garben İnegöl ve cenûben Seyidgazi ve şarken Seferihisar ve Mihalgazi ve şimâlen Göynük ile muhâtâdır.

Cemian 13812 zekur ve 12830 anâs-ı müslim ve 600 zekur anâs-ı gayri müslim ve 8 mahalle, 98 müslim ve 2 gayri müslim karyesi, 77 câmi', 6 medrese, 77 mekteb ve gayri müslim 3 mekteb, 2 kilise ve 6 hamam, 498 dükkân, 15 hamam, 7270 hâne, 249550 dönüm hubûbat mezzû'ası, 16500 bağ ve 24604 bağçe ve bostan, 256536 merayı hâvîdir.

Askeriyece tabur merkezidir.

Başlıca mahsûlatı hubûbat ı mütenevvi ile beraber, yün, tiftik, panbuk, üzüm olub, kasabayı en ziyâde şereflendiren, civârındaki lületaşı madenidir. Bunda ikibin kadar imâl vasıtasıyla ihrâc olunan taşlar, evvel henüz çuvaldan çıkarılan boş sabun kalıplarına meşabe ve fakit kat'aları gayri munta'zâm suretde iken tenvirlerde kurudulub, ve esnaf-ı mahsûsa mârifetiyle cilalandırılıb, adet i beyaz kanma derecesine götürüldükden sonra, pamuklarla, sanduklara istif edilerek Viyana'ya gönderilür. Bunun cânib-i devletden rüsûmunu almak üzere, idâre hânesi ve yerlü ve yabancıdan ticârî bulunarak, senevî kırk bin lira kadar, o yüzden idhâlât vukû' bulur.

Kasabat altı havlu destegahı bulunur. Hayli güzel çorab çıkar. 30 şayak, 32 kilim ve 328 bez destegâhı vardır.

Garbden şarka beş saat kadar imtidâd eden ovanın cihet-i şark cenûbisinde ağaçsız bir tepenin zeylindedir. İşbu ova münbit ve mahsuldâr olub, ziraatca birinci ve ikinci derecede

hubûbat çıkarır, ise de, etrâfının dağları işcârdan halı ve teraşide ve ekser mahalleri seng-istândır.

Eskişehir'den İnegöl nâhiyesi 6 ve ondan Burûsa 24 saatdir. Kütahya 12 ve Eskişehir mülhakatından Seyidgazi nâhiyesi 9

Kasabanın cihet 1 şarkiyesinde Sivrihisar kazası 18 ve şimâlinde Göynük ve şarkında Mihalıçcık ka'zâlarıyla, cenûbunda Karahisar sancak merkezi, on sekiz ve garbinde Söğüd kazası dokuz saatdir. 892450 dönüm olan Gölcek, Akdağ, Kestane Dağı ormanlarında ufak çam ve meşe bulunur.

Kasabanın şark ve şimâlindeki 11 ve 6 saat mesâfelerde som dükkân ve Türkmen Dağları ormanlarında sarı ve karaçam ve meşe ve gürgen ve ardıç işcâr-ı cismiyesi olub, mezkur Türkmen Dağı'yla cihet-i cenûbiyede Bozdağı'nın zuhurunda ve beş saat mesâfede keraste kat'ı olunur. Bu civârlarda cân-âver ve tavşan ve tilki ile teyurdan bazı cinsler vardır.

Eskişehir'de Sultan Alaaddin ve Kara Mustafa'nın Kurşunlu ve İshak Efendinin Akçaoğlan ve Süleyman Hakkı Efendi ve Hacı Hasan Ağa Çarşu ve Hatab ba'zârı ve Orta ve Dede ve Değirmenbaşı ve Dere nâmlarıyla onbir câmi-i şerif ve Kurşunlu, Süleymaniye, Değirmenbaşı, Hacı Hasan Ağa, İshak Efendi, Seferi-zâde nâmlarıyla altı medrese ve Şeyh Şahabeddin, Edebalı, Nasreddin nâmlarıyla üç tekke ve bunlara mevkûf bir hayli dükkânlar vardır.

Kasabanın abı ve havası metvesetdir. En leziz suları Bezirgân Kara Mustafa Paşa Ağa çeşmesi, Kağacık, Taycılar, Sakariya ilçesi, Dağköylü, Türkmen Dağı nâm sulardır.

Eskişehir ve mülhakatında Hacı Ali, Tokmak, Eğmir, Hasince, İmamoğlu, Mevlevi Hasan Dede, Sazova, Hacı Hasan Ağa, Sarı Senkirçabuk, Topcuoğlu, Emirceoğlu nâmlarıyla oniki çiftlik vardır.

Eskişehir zeylinde Yenice Erler Kıymet Alcak manlarıyla biri zekure ve üç anâsa mahsus, dört ilçe bulunarak, Şengülcük nâmıyla bir de çamaşurhâne var ise de, sularına ma'bered karışmadığından ve musluk ve kurnaları olmadığından, alışmayanlar müşkilât çeker. Bir de ılıca karyesinde vakıf bir ılıca olub, civârında hâsılı ve soğuk ekşi sular ve Hacı Çiftliğinde üstü açık bir ılıca vardır.

2.3.10.1. Bozüyük Nâhiyesi

Garben Dodurga karyesi, cenûben Kütahya Sancağı, şarken Eskişehir, şimâlen Söğüt ka'zâlarıyla muhâtâdır.

Kasabat cemian zekur ve anâs 5474 nüfûs-ı müslim ve 114791 dönüm hubûbat mevrû'ası, 115 bağbağçe ve 40948 mera, 33 karye, 2046 hâne, 57 dükkân, 6 han, 8 hamam, 30 câmi' ve 34 mektebi hâvîdir.

Şimâlden cenûba yedi ve şarkden garbe sekiz saat olub, cemian 1800 kilometre ve merba'ındadır. Mahsûlâtı; hubûbatla, afyon ve sanayi ve ticareti ve rençberlikle, tahtacılık ve seccade ve kilim ve henbe imâlinden ibârettir.

Kasabanın müdâhil ve muhârici Burûsa olub, Bozüyük'den Pa'zârcık 5, Kurşunlu 2, İnegöl 3, Aksu 4, Burûsa 4 ve kasabatın Kütahya 12 saatdir. Bozüyük'den şarka, yani Eskişehir'e doğru imtidâd eden ovada ve kasabanın kenarında otuz metre kadar mertigu ve müdver ve üzeri ağaçsız boz bir tepe ve yarım saat mesâfesinde yine buna mümessil ufak bir tepe olması ve misüllü boş tepelere Anadoluca büyük otlak olunması vece tesmiyedir. İşbu kasabaya Küçük yöre dahi derler. Garben bir buçuk saat mesâfede Alınca Dağında bir mağara olub, kapusundan bir çarık mesâfe içerüsünde bir göl var ise de, ilerüsü mechûldür.

Ve yine Bozüyük garbinde ve Akbıyık Baba şarkinde bir mağara daha olub, üstü kırk dönüm çıplak bir mahaldir. Bu mağarada merba' iki adet sahrice olub, kırk metre ve merba'anda ve on beş metre ve amikindedir. Cihet-i şarkiyesinde âsâr-ı âtikeden ebniye arsaları görülür.

Bozüyük kasabasında Cezri Kasım Paşa âsârından Ali ve müzeyyen bir câmi' vardır.

Sultan Süleyman, Kanuni asrında yapılab (Hayrikalilillah) 935 târihidir. Muratlı, Kasım Paşa, Yeşildağ suları hafifce ve hoş-güvârdır.

Onun cihet-i cenûbiyesinde ve Bozüyük nâhiyesi mukabilinde üç saat mesâfede İnönü kasabası olub, şimâli sahraya nazır büyük bir dağ zeylindedir. Suyu gâyet'ül gâye hafif ve leziz ve havası metvesettir. Dağın kumurunda birçok mağaralar ve şarkdan garbe doğru şimâli

ovaya nâzır pencere tarzında müteaddid oyuklar olub, işbu mağaraların, kayadan tabii bir kapusu vardır. Bu mağaraların birisi mukaddeme, meskûn olub, deruni hayli ve vâsi' bulunduğu mürûddur.

Bu halde Bozüyük kasabasına İnönü nâhiyesi denilmesi mukaddema hükümetin İnönü'nde bulunmasından ibâretdir.

Şarka doğru iki saat ilerüsünde ve Eskişehir yolu üzerinde Payurablı mevkiinde müceddeden teşkil olunan Hamidiye nâm Çerkes karyesinde büyük bir han olub, karye- i mezkûra dahi güzel bir mevkiidedir.

Bozüyük kasabasına civâr bulunan İnce Dağında meşe ve gürgen ve tûlsüz ve Erikli dağlarında sarı ve kara çam ve Yeşil Dağında meşe ve çam kesaretili olub; şimâlen meşelik ufak bir iki cebel daha vardır. Dağlarda ve ovalarda kebir, ayva, cân-âver, geyik, tilki, uşak ve kayak mahallerinde, keklik, güğercin, üveyik, bıldırcın, tavşan, yaban kazı, turna bulunur. Kasabat Kasım Paşa hayrâtından bir medrese var ise de, harab ve ahâli hayrâtından diğeri bir medrese ma'mûrdur.

Bozüyük'de Ertuğrul Gazi maserlerinde Kumral Baba, Dodurga karyesi civârında Kayral Seydi aynı o günde almasa ve Muhiddin Hâce Yâdigâr câmi'-i şerîf ve Turali Baba zâviyesi vardır.

Nâhiye dahilinde beşer yüz dönüm arâzi-i mezrû'aya hâvî Kandilli ve Said Efendi çiftlikleri vardır.

2.3.10.2. Seyid Gazi Nâhiyesi

Garben Kütahya, cenûben Aziziye Hân Barçın, şarken Çifteler çiftlik-i hümâyûnu, şimâlen Eskişehir ile muhâtâdır.

Zekur ve anâs 14100 nüfus-u müslim, 14000 gayri müslim, 100 kıbtî, 337810 dönüm hubûbat mezrû'aası, 100 bağçe ve bostan, 124000 cebel arasında mera olub, elli sekiz karye, 2300 hâne, 58 dükkân, 3 han, 5 hamam, 50 cam, 50 mekteb vardır.

Ahâlisinin kametleri deraz ve zeka ve gayretleri metveset olub, Türkçe tekellüm ederler. Mahsûlatça hubûbat-ı mütenevvi ile beraber şimâl cihetlerinde cüz'îyen ve cenûben Karahisar taraflarında külli afyon zirai ile bazı meyveler bulunur. Üzüm bağları yokdur.

Sanatca kerastecilik ile bazı karyelerde bir aba, şayak, kilim, seccade ve bazı aşiret karyelerinde Uşak halılarına mesabe halı ve seccade nesc olunur, ise de, dahilen sarf ediltir. Mevsiminde tiftik ve yapağı çıkarılır.

Müdâhil ve muhârici Eskişehir ve Burûsa olub, Eskişehir 9, Burûsa 4, Kütahya 16 saat olarak, derseadete nakliyyât İzmid iskelesinden vuku' bulur. İşbu nâhiye şimâlden cenûba 10 ve şarkden garbe 13 saat olub, 3250 kilometre merbaandadır.

Kasaba Karahisar Caddesi üzerinde ve Eskişehir ile Bardaklı ve Yenihan arasında bir mahaldir. Aşağı düzde kasaba içinde büyük bir hanı vardır. Şehre nâzır bir yüksek dağ üzerinde Seyid Battal Gazi Türbesi bulunur. Târih-i banâsı dörtyüz doksan beşdir. Tekâyâsı civârında câmi' ve hucerât ve medrese ve misâfirine dar'ül ziyafe var ise de, mu'ahharen harab olmuşdur. Bu tekâyâda edilen Bektâşi sakin olur. Mihalgazi evladından bazı umera ebniyesidir ve Türbe-yi Alaaddini Selçuki ve Valdesi Hatunun ve hamam ve câmi- i Sultan Süleyman'ın âsârındandır.

Havası mu'tedil ve suyu gayet güzeldir. Nüfûs -ı kasaba şark ve garb taraflarında iki çıblak dağın arası olub, şimâli açıkdır. Bir çarık arasında mâ'-i seydi cereyan eder. Şark ve garb ve cenûb karasında çaylar ve çeşmeler var ise de, şimâl cihetinde yalnız su kuyuları bulunur. Türkmen ve Kara Yörüklü Dağlarındaki cesim ormanlarda çam ve meşe ve Karadağ'da ardıç bulunur. 3 saatden 5 saate kadar mahallerinden keraste ve hatab kat olunur. Ayı, cân-âver ve kurt ve geyik ve tavşan ve tilki ve samur ve kunduz vardır.

Âsâr-ı âtikeden kasabat bir kal'a harabesi ve Türbe i Battal kurbunda bir manastır olub, Doğra karyesi civârında Doğanlı kaya ve Kürdek kalesi yazılı kaya ve yapaldak ve künbed yapılarında bazı üstad senketraşlar âsârından taşlar şâyân- ı temâşâ antikalardandır.

Kasabat eshab-ı hayrâtın iki medresesi olub, birisi ma'murdur. Ve Fırka ve Kuyucak ve Bardakçı karyelerinde üç medrese vardır.

Sulatan Selim binakardesi Şecaeddin ve diğ er eshab-ı hayrâtın Göknebi Aryan Babamalik Gazi nâmlarıyla dört hangâh ma'mûrdur.

Bilada nâmları zekur olunan zevatdan maada İnceşayış karyesinde Yahşi Baba ve Künbed karyesinde, Himmət Baba ile çabuk Sultan ve Sarı Lala ve Neamen Oluk karyesinde Ahi Koca Baba ve garb kapusunda Amid Paşa nâm-ı zatlar medfun olub, zâviyeleri dahi vardır.

Ilıca ve Elyanus karyelerinde üstleri açık birer ılıca bulunur.

2.3.11. Uşak Kazası

Garben Eşme ve Gedûs ve cenûben Çal, şarken Sandıklı ve Karahisar, şimâlen Kütahya ile muhâtâdır.

Tabur merkezi olub, kâim-mâkâm ve sair zâbitanı askeriye bulunur.

Zekur ve anâs 27165 müslim, 1650 Rum ve 543 Ermeni ve 99 kıbtî ve 726 gayri meskûn aşâyir olub, 781951 dönüm hubûbat mevrû'ası, 62527 bağ, 4181 bağçe ve bostan, 251025 orman ve mera ve 115 karye, 9395 hâne, 791 dükkân, 12 Hân, 2 hamam, 84 câmi', 2 kilise, 134 mektebi hâvîdir.

Ahâlisi zeki ve biraz imtizâcsız olub, umumen Osmanlı ve bazen Rum ve Ermeni lisânlarıyla tekellüm ederler.

Kasaba bağları ve bostanlık ve ağaçlık basit bir daire- i afâkıye teşkil eyleyen, küçük vadi içinde bulunub, tulû' ve gurub esnasında afâkı tezyîn eden, eşcâr ve çimen-zâr manzarasının letâfet ve ceyadatını arttırur. Mevki' mürtefi', havası lâtif, suyu güzeldir. Vâsi' bir sahranın cihet-i şarkiyesine ve Karasi, şimâl ve şark-i şimâlisine düşer.

Kasabanın ekser sokak ve binaları vâsi' ve tarz -ı nev'î üzere müzeyyendir.

Başlıca mahsûlatı hubûbat-ı mütenevviden maada, palamut, susam, afyon, cehri, mazı, pamuk ve kuru üzümdür. Bunlardan palamut heman avculara mahsus bir atıye-i elhiye denilmekle sezâ olub, adeta zeytünlükler misüllü başkaca palamut bağçeleri vardır. Palamut yaprakları, meşe yapraklarına meşabe ve ağaçları, meşe cesametinde olub, meyveside, meşe pelidine benzer. Ancak etrâfi çiçeklidir. Palamutlar , eylül ayında toplanılıb, İzmir vasıtasıyla memâlik-i ecnebiyeye ihrâc olunur. Mazı ağaçları dahi, dağınık serviler kadar cesamet peyda

eder. Bağları ve üzümleri kesretli olub, kurutulan kısmı ile hersetiyanlar tarafından imâl olunan meşrûbât, İzmir'e vesâir mahale ihrâc ve fûrûht edilür.

Ticaretce halı mensûcatı meşhur olub, yediyüze karib destegahda, senev'î 150000 arşun merba'ında halı ve kilim ve seccade nesc olunur. Bunları kadınlar elleriyle birer birer bağlayarak dokurlar. Hesâb-ı metvesetle 1852600 kiye palamut, 846640 kiye kuru üzüm, 319150 kiye pamuk kozası husule gelür.

Kasabat penceşembe günleri ba'zâr kurularak, civârdan on onbeşbin raddesinde tüccar ve esnaf ve ahâli toplanur. Ka'zânın ortasına düşüb, sekiz saat mesâfede olan Karahallu karye-i cesâmesiyle altı saat mesâfedeki Göbek nâhiyesinde de ba'zârlar küşad olunmaktadır. Ataşehir şimendifer hattı, bu ka'zânın ticaretini hayli tevsî' ve teshil eylediğinden, Uşak'a bir şube temdidindeki mahsunet ve terakkiyât-ı beyandan müstağnidir.

Kasabat bir hayli meyah-ı câryeyi hâvî çeşmeler var ise de, halı imâlatı için, suyun keşret-i isti'mâli cihetiyle ihtiyâc göründüğünden ahâli-i mahalliye iki bin lira kadar sarf ile, garben iki buçuk saat mesâfeden cesim bir suyum Hacı Hasan Mahallesi icrâsını hitama takrib olmuşlardır. İşbu suyun icrası takdirinde her hâneye mikdâr-ı kâfi mâ'-i leziz tevziinden maada sokaklarına otuz, kırk çeşme açılacaktır.

Ka'zânın emtia i ticârîye vesâirece müdâhil ve muhârici, garben İzmir olub, Tokmak ve Alaşehir 12 saat mesâfede bulunarak, oradan Şimendüferle, kasaba-ı Mağnisa ve Horos köyden mürur ile İzmir'e gidilür. Merkez ka'zâdan vilâyete giden târikler, iki olub biri Gedûs ve öbürü Banaz ve Altuntaş Ovası üzerindedir ki, bunlar hesab ül münâsibe merkez livada birleşür. Postanın Emedşedi Gedus târiki ise de, henüz şose küşad olmamıştır.

Kasabanın ihtiyâcât-ı ahâliye aid odunları, Kızıldağdan getirilüb, boyahâneler için dahi Murad Dağından çam ağaçları celb edilür. Civârında 896450 dönüm orman var ise de, kasabaya bâiddir.

Dağlarda kara cân-âver ve ormanlarda tilki, tavşan, kunduz, keklik bulunur.

Kasabanın çarşusu derununda Koşut Paşa nâmına mensûb câmi'-i kebir gayet müzeyyen ve havalisinde mükemmel çeşmeler ve Sübyan mektebi olub, Sabah Mahallesi Kumlıcalı ve Necatiye ve Bağdalı-zâde nâmlarıyla birer câmi' ve medrese ve Hacı Zeybek ve Cekaluz nâmlarıyla iki câmi' ve Müftü-zâdeler Medresesi ve Hacı Hasan Mahallesi Yılançı ve Çenigeli ve Banazlı-zâde ve Boduroğlu nâmlarıyla birer câmi' ve medrese ve

Kaçar Ahmed Efendi Medresesi ve Zincirci Câmî' ve Burhan Fakih Mahallesi, Karaali Ağa Câmî' ve Atnalı medresesi ve Hacı Hızır Mahallesi Kelter ve Kabaklı câmî'leri ve Veli Efendi Câmî' ve bir medrese ve Debbaghâne nâmıyla diğeri bir medrese ve Aslıca Mahallesi Burmalı Câmî' ve medresesi ve çarşuda Tuzba'zârı ve Karaağaç mahallesi Ali Ağa ve Kaçar mahallesi Karaağaç Câmî'leri ma'mûr ve küşadedir. Medreselerde 703 talebe vardır.

Kasabat iki zâviye olup, hükümet caddesi üzerinde Şeyh Hüsameddin Baba ve Hacı Kemal ve Karadede ve Dursun Dede ve Sarıkız medfunları ziyaretgâh-ı enâmdir.

Kara ve kasabat-ı mülhakatında ve husûsâ Murad Dağı arasında gayet şirin ağaçlı mevkiiler vardır.

2.3.11.1. Banaz Nâhiyesi

Şimâlen Kütahya, şarken Karahisar, cenûben Sandıklı, garben Uşak ve Gedûs ile muhâtâdır.

6103 zekur ve olmikdâr -ı anâs nüfûs-ı müslim, 179673 dönüm hubûbat mevrû'ası, 634 bağ, 180 bağçe, 3021 palamutluk, 163077 dönüm mera, 39 karye, 1775 hâne, 17 dükkân, bir hamam, 39 câmî', 38 mekteb, 2 medreseyi hâvîdir.

Başlıca mahsûlatı âri buğday ve arpadan maada palamuttur. Murad Dağı civârındaki birkaç karye ahâlisi, ziraatin tatilinde Uşak'a keraste nakil ve tenzil ederler. Banaz ile Sincanlı arasındaki Ahver Dağı, bir atım yayla kadar Yörük ve Türkmenler, mevsim i sayfide toplanır. Havası güzeldir. Bulgar Dağı civârında ve iki saat tûlunda amyant mâdeni vardır. Kasabanın müdâhil ve muhârici otuz saat, Alaşehir istasyonudur. Kazaya 6, livaya 18, vilâyete 50 saattir.

Kasaba arâzîsi, şimâlden cenûba 6 ve şarkdan garbe 7 saat mesâfeyi hâvî olup, 1050 kilometre ve merba'ındadır.

Nâhiyenin bazı karası bağ ve bostanlık ve etrâfi cesim dağlar olup, ab ve havası lâtif ve mu'tedildir.

Oturak, Kebir ve Haliceler karyelerinde 2 medrese bulunur. Beş saat mesâfede gayet şirin vadi ve ovanın ortasındaki tepede Cafer Gazi nâmıyla bir Hamam boğazı nâm -ı mahalde üstü açık bir mikdâr sıcak su olup, madeni kükürtdür. Banaz ve Uşakdan merzâ gelüb, istişfâ ederler.

2.3.11.2. Göbek Nâhiyesi

Garben Kuni nâhiyesinin Kullu, cenûben Çal kazasının Murca, şarken Uşak'ın Gölcük ve şimâlen Sundıklar karyeleriyle muhâtâdır.

4900 zekur ve anâs 1 müslim ile 57200 dönüm hubûbat mezzû'ası, 1000 palamutluk, 1000 bağ, 500 bağçe ve bostan, 18200 mera, 7 karye, 920 hâne, 160 dükkân, 3 han, 14 değirmen, 1000 dönüm cehirliği hâvîdir.

Mahsûlatı hubûbat 1 mütenevviden maada, afyon ve palamut ve pamuk ve (sarı boy çıkarıcı) cehri olup, meyve ve sebze kesaretlidir. Mevki' ova olup, havası güzel, suyu kalil ise de, lâtifdir. Kasaba civârında üç buçuk saat kadar dere nâmıyla bağ ve bağçe ve bostanlık ve ağaçlık olup, arasından Yavi suyu geçerek, ötede Banaz suyuna dökülür. Şark cihetinde bulunan işbu derenin etrâfi işcâr ve çimen-zâr ile çayca delinsin tezahatgahlar teşkil eder.

Keklik, sarı asma, çakal, tavşan, tilki, kurd, andık ve kebîr kirpi bulunur. Cenûben bir saat mesâfede Çubuk Dağında Pınar ve bazen meşe ağaçları olup, ekser cihetleri kireçdir.

Palamutlukları garben bir iki saat mesâfede Kıran, Süleymanlı, Beğmen karyeleridir. Garb cenûbunda beş saat mesâfede Aksaz hamamı demekle maaruf bir kükürdlü ılıcası var ise de, üstü açıktır.

Kasabat câmi'-i kebîr ve Halil Efendi ve Çarşı ve Hacı Mehmed ve Dilâver ve Ömer Efendi câmi'leri ve Hacı Mehmed ve Emirler ve Câmi'-i Kebîr ve Günbaşı ve Dilâver medreseleri olup, yüz kadar talebe vardır.

2.3.12. Gedûs Kazası

Garben Simav, cenûben Seylindi, şarken Kütahya, şimâlen Dağardı ile muhâtâdır. Zekur ve anâs ı 25457 nüfûs u müslim ve 51 yabancı gayri müslim, 30000 dönüm hubûbat mevrû'ası, 1300 bağ, 130 bağçe ve bostan, 360 mera, 75 karye, 3875 hâne, 250 dükkân, 3 han, 2 hamam, 13 câmi', 76 mekteb vardır.

Tûlen ve arzen sekiz saat mesâfeyi hâvî olub, 1600 kilometre merbaındadır.

Mahsûlatı hubûbat mütenevviden maada afyon, susam, kendir, palamut, penbe üzümdür. Gedûs bezi, meşhur olub, 300 destegâh vardır.

Müdâhil ve muhârici Mudanya ve Salihlü iskeleleridir. Evvel Eğrigöz 8, Etranus nâhiyesinde Cardi karyesi 8, Beğce 8, Burûsa 10, Sanyayeni Çiftliği 5, Takmak kazasının Yenişehir nâhiyesi 9, Kula kazası 8, Salihlü 10 ve oradan şimendüferle İzmir iskelesi 5 saatdir.

Kasaba cevânib-i erbaası dağlarla muhâtâ bir vadi içinde olub, ab ve havası lâtif ve mevki' seng-istândır. Civârındaki ormanlar 997460 dönüm kadar ise de kireç olduğundan ve Murad Dağı çam ağaçlarıyla memlû bulunduğundan, keraste oradan kat'i ve nakil edilür.

Akdağ kireç ve ağaçsızdır. Kasabanın garb cihetinde ve Gedûs deresi boyunda bir mikdâr ovalık vardır. Murad Dağının bir mevkiinde sıcak sulu kaplıca bulunur.

Hayvanat-ı vahşiyeden ayı, cân-âver, geyik, kurd, tilki, sansar, karaca, tavşan, keklik, üveyik vardır.

Kasabanın ortasında ve derenin kayaları arasına girdiği boğazın başında meşhur Ga'zânfer Ağa hayrâtından gayet güzel bir câmi'-i şerif olub, etrâfi bir takım ebniye ile mestûr bulunduğ halde, Kâim-mâkâm Halil Sadık Efendi'nin himmetiyle cülisi 2000 metre merbaında küşad ve demir parmaklıklarla tezyîn olunmuş ve havalisi haricine fevkâni ve tahtânî 18 hücreyi hâvî medrese ile mekteb yapılmıştır.

Bundan maada Kurşunlu Bodur Emin Ağa nâmlarıyla üç câmi' ve âtik ve cedîd iki medrese ve İsfendiyar sallasından Murad Beğ Zâviyesi vardır.

Çiftlikler- (İki maa Hamza Beğ) 500 dönüm mera ve 100 bağçe ve bostan ve 2000 arâzi-i mevrû'a (Gölcek), 200 mera, 80 bağçe, 50 bağ, 1700 arazi (Dede), 150 mera, 20 bağçe,

800 mevrû'a (Oray), 100 mera, 20 bağçe, 500 arazi (Karaağaç), 150 mera, 20 bağçe, 600 arazi (Göynük), 100 mera, 20 bağçe, 300 arazi (Divane hazır) 150 mera, 20 bağçe, 25 bağ, 500 arâzî (Sumaklı), 50 mera, 200 arâzî (Vakıf), 150 mera, 50 bağçe, 50 bağ, 500 arazi (Ali Kethüda), 50 mera, 300 arazi (Anuşti), 150 mera, 50 bağçe, 300 arâzî (Karacalar), 50 mera, 10 bağçe, 100 arâzî (Demirler), 50 mera, 100 arâzî (Oburulce), 50 mera, 200 arâzî (Yalova), 100 mera, 100 dönüm arâzî vardır.

2.3.12.1. Şabhâne Nâhiyesi

Garben Simav, cenûben Seylindi, şarken Gedûs, şimâlen Dağardı nâhiyeleriyle muhâtâdır.

Zekur ve anâs 3030 nüfûs-ı müslim, 1200 dönüm hubûbat mevrû'ası, 55 bağ, 93 bağçe ve bostan bir kıt'ada elli dönüm mera, 3 karye, 563 hâne, 26 dükkân, birer han ve hamam ve câmi', 16 mektebi hâvîdir.

Gedûs dört saat mesâfededir. Şimâlden cenûba 6 ve şarkden garbe 2 saat mesâfeyi hâvî olub, 900 kilometre merbaındadır.

Ab ve havası oldukça lâtif ve mevki' seng-istândır. Çarşuda bir câmi'-i kebir ve âtik ve cedîde nâmıyla 2 medrese vardır.

2.3.13. Simav Kazası

Garben Sındırğı, cenûben Demirci, şarken Gedûs, şimâlen Balat ve Gökçedağ ile muhâtâdır.

Zekur ve anâs 31809 nüfûs-ı müslim, 25000 dönüm hubûbat mevrû'ası, 7893 bağ, 3000 bağçe ve bostan ve 10000 mera, 70 karye, 4916 hâne, 420 dükkân, 4 han, 2 hamam, 72 câmi', 85 mektebi hâvîdir.

Mahsûlatca hubûbat ı ma'lûmeden maada bir mikdâr anason çıkar. Müdâhil ve muhârici 33 saat 4 merhalede Salihlü, Mudanya ve 24 saat 3 merhalede Salihlü iskeleleri olub, Cenke ve Virancık târikleriyle livaya 20 ve Dağardı ve Etranus târikleriyle vilâyete 30 saatdır.

Mevki' hûb-ı hâvâsı, havası lâtif, suları kesir ve hoş-güvârdır. Ak ve Simav ve Gölcek Dağlarında kızılçam ve pernal ve ufak meşe olub, hatab kat'î ve 10 saat mesâfelerinden keraste nakil olunur. İşbu ormanlar 673000 dönümdür.

Söğüdü, Gölcek ve Keçir nâmlarıyla kasabaya 2 ve 3 ve 5 saat mesâfelerde vâsî' meraları bulunur. Buraların dahi suları kesir ve leziz ve havaları lâtifdir. Kasabanın garbi tûlen 6, arzen bir saat vardır.

Hayvânât-ı vahşiyeden ak ve kara cân-âver ve tilki, kurd, tavşan, sansar, keklik, ördek, meke, kesret üzere bulunur.

Kasabada câmi'-i kebir, Hacı Süleyman Halil Ağa, Cabbaroğlu Ağa, Debbaghâne, Suhtaoğlu, Hisararkası, Harmancık nâmlarıyla dokuz câmi' ve câmi'-i kebir ve Harmancık ve Dolu Kara ve İsakcı Alioğlu ve Yağıllar ve Halifeler ve Kaya nâmlarıyla yedi medrese ve Rıfâî ve Nakşî, 2 tekke olub, kasabat Acem Baba Satgan Hacı Baba Kul Ahmed, Sarıkız Sancı Dedesi Beğce karyesinde Hacı Baba, Doğan Baba Hüma karyesinde Ebce Sultan, Kestil karyesinde Hacı Hasan Efendi, Kızıl çukurda Şeyh Yahşi Hazretleri medfunları ziyaretgâhı enâmdır.

Karacaviran ve Beğlikler Çiftliklerinde 566 dönüm mera ve 2420 dönüm mevrû'a vardır.

Kasabaya bir saat mesâfede beheri yekdiğerine birer ikişer çarık mesâfede, altı aded ılıca olub, üzerleri örtülü ve hamamlı bulunarak, ahâli mecanen istihmâm ederler. Suları 70 derece hararetde kükürd maadenidir.

2.3.13.1. Dağardı Nâhiyesi

Garben Gökcedağ, cenûben Simav 14, şarken Kütahya16, şimâlen Burûsa 24 saatdir.

Zekur ve anâs 5080 müslim nüfûs ve 11369 dönüm mevrû'a, 2500 bağ, 880 bağçe ve bostan, 55614 dönüm mera, 48 karye, 1097 hâne, 16 dükkân, 12 câmi', 24 mektebi hâvîdir.

Şimâlden cenûba 8, şarkden garbe 6 saat mesâfeyi hâvî olub, 1200 kilometre merbandadır.

Nâhiye dağlık ve etrâfi ormanlık olub, ahâli idârelerine kâfi keraste ve odun kat'i ve nakil ederler. Kazıklı ve Yalı karyelerinin Şimâlinde Krom madeni vardır.

ÜCÜNCÜ BÖLÜM

1303 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

3. 1303 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

3.1. Vilâyetdeki Umum Nüfusun Her Cemâât Başka Başka Gösterilmek Üzere İcmâlidir.

Mülâhazât	Hâne	Kara	Anâs	Zekur	-Yerli-	Esâme-i Cemâât	
					İcmâl		
			382921		387782	770703	İslâm
			28338		30363	58701	Rum
			21096		23236	44332	Ermeni
			955		908	1863	Katolik
			204		230	438	Bulgar
			1157		1189	2346	Yahudi
			279		270	549	Protestan
			4		6	10	Latin
			434953		443989	878942	<i>Yekün</i>

Yabancı

		2946	7584	10530	İslâm
		377	1487	1864	Rum
		322	840	1162	Ermeni
		32	92	124	Katolik
		-	59	59	Bulgar
		81	161	242	Yahudi
		40	12	52	Protestan
		-	-	-	Latin
		2798	10235	14033	Yekün
157743	2202	438751	454224	892075	Cemien Yekün

3.2. Beher Sancakda Bulunan Nüfusun Yine Cemâât Üzerine İcmâlidir.

Kütahya Sancağı (Yerlü)

Mülâhazât	Hâne	Kara	Anâs	Zekur	
			150522	149569	
			2870	2979	
			1882	1911	
			456	404	
			155730	154863	Yekün

Kütahya Sancağı (Yabancı)

1013	1312
160	390
113	242
30	77
	2
10	32
1326	3055
<i>157056</i>	<i>157918</i>

3.3. Bâlâ-Yı Cedvelde Gösterilen İslâm Nüfûs Meyanında Bulunan Muhâcirin Nüfûsunun İcmâlidir.

Anâs	Zekur	Yekün	Esâme-i Liva
24976	29158	55124	Burûsa Sancağı
7856	9008	16864	Ertuğrul Sancağı
2531	3999	6530	Kütahya Sancağı
1321	1404	3725	Karahisar Sancağı
<i>37684</i>	<i>43569</i>	<i>81253</i>	<i>Yekün</i>

3.3.1. Kütahya Sancağı Karasında İskân Edilen

Mahal-i Hicret	Esâme-i Kara ve Mahalet	Hâne	Nüfûs	İcmâl
Bosna	Bosna-yı cedid Mahallesi	63	208	
Çerkes-i Ardahan	Ahmediye Kariyesi	75	295	
Çerkes	Nasretiye Kariyesi	13	56	
Çerkes	Hamidiye Kariyesi	10	39	
Tatar	Kızılcaviran Kariyesi	7	29	
	Müteferrikan iskân olunan	19	126	187 753

3.3.2. Simav Karasında İskân Edilen

Mahal-i Hicret	Esâme-i Kara-yı Mahalet	Aded	Aded	Hâne	Nüfûs
Çerkes	Hamidiye Kariyesi	16		67	16 67

3.3.3. Eskişehir Mahalli Ve Karasında İskân Edilen

Mahal-i Hicret	Esâme-i Kara ve Mahallât	Hâne	Nüfûs	İcmâl Hâne Nüfûs
Rumeli ve Tatar	İhsâniye Mahallesi	189	646	
Rumeli ve Tatar	Akçağlan Mahallesi	44	194	
Rumeli	Kızılaynalar Kariyesi	42	191	
Rumeli	Hamidiye Kariyesi	53	169	
Rumeli	Bağçecik Kariyesi	33	141	
Rumeli	Ağaç Pınarı Kariyesi	54	286	

Rumeli	Taşköprü Karyesi	15	59	
Rumeli	Selimiye Karyesi	65	265	
Rumeli	Satılmışoğlu Karyesi	24	170	
Çerkes	Nemli Karyesi	20	150	
Çerkes	Tandır Karyesi	23	83	
Çerkes	İşvehalık Karyesi	25	119	
Çerkes	Gökçekazık Karyesi	28	132	
Çerkes	Kapanalan Karyesi	22	89	632 2694

3.3.4. Seyidgazi Nahiyesinde İskân Edilen

Rumeli	Dönüşviran Karyesi	70	241	
Tatar	Hamidiye Karyesi	59	268	
Tatar	Mecidiye Karyesi	48	298	177 807

3.3.5. İnönü Nâhiyesinde İskân Edilen

Mahal-i Hicret	Esâme-i Kara ve Mahallât	Hâne	Nüfûs
Rumeli	Soğukça Karyesi	58	207
Rumeli	Erkeli Karyesi	12	40
Rumeli	Yenigün Karyesi	23	109
Çerkes	Oklıyalı Karyesi	49	230

Çerkes	Aşağı Oklıyalı Karyesi	40	182		
Çerkes	Karaçayır Karyesi	60	311		
Çerkes	Çebni Karyesi	52	235		
Çerkes	Poyra Karyesi	116	575		
Çerkes	Düzdağı Karyesi	48	222		
Çerkes	Künbed Karyesi	50	180		
Çerkes	Akpınar Karyesi	39	172		
Çerkes	Akçapınar Karyesi	25	117		
Çerkes	İslâm Bey Karyesi	11	75		
Çerkes	Gölce Karyesi	41	191	624	851
	Yekün			1433	6352

3.3.6. Her Şehir Ve Kasabada Hangi Cihet Ve Kâbileden Kaç Hâne Nüfûs Muhâcirin Olduğu Yek Na'zârda Görülmek İçün Zîrdeki İcmâli Tertib Olunmuştur.

Çerkes	Rumeli	İcmâl	Kara Mahalle	Esâme-i Kaza				
Hâne Nüfûs	Hâne Nüfûs	Hâne Nüfûs	Hâne Nüfûs	Hâne Nüfûs				
98	390	0	0	187	753	19	1	Kütahya
16	67	0	0	16	67	1	0	Simav
649	3068	544	2278	1433	6352	29	2	Eskişehir
763	3525	544	2278	2473	10395	49	3	Yekün

3.3.7. İcmâl Muhâcirîn Cedvelinin Mâ-ba'dı

Tatar		Batum		Bosna		Müteferrik		Muhâcirîn-i Atika	
Nüfûs	Hane	Nüfûs	Hâne	Nüfûs	Hâne	Nüfûs	Hâne	Nüfûs	Hâne
1935	475	0	0	150	40	16795	3420		
0	0	97	29	0	0	5244	1264	2751	510
532	116	0	0	0	0	5898	1467	582	145
0	0	2114	601	0	0	758	188	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2467	591	2211	630	150	40	28695	6339	3333	655 Yekün

Sonradan eklenenlerle bu rakamlar değişmiş, Tatar Nüfûs; 3706, Hâne sayısı; 789 olmuş, Batum Nüfûs; 3775, Hâne sayısı; 1102 olmuş, Bosna Nüfûs; 435, Hâne sayısı; 123 olmuş, Müteferrik Nüfûs; 29886, Hâne sayısı; 6609 olmuş, Muhâcirîn-i atika ise; Nüfûs; 7873, Hâne sayısı; 1797 olmuştur.

3.4. Kütahya Sancağı

Mutasarrıf-ı Liva Mehmed Tevfik Paşa Rumeli 3 m.

Nâib Mehmed Tevfik Efendi

İstanbul 2 m. Müftü Mehmed Efendi

Muhasebeci Ahmed Hilmi Efendi Müttemâyiz

Tahrîrât Müdürü Mehmed Hilmi Efendi

3.4.1. Erkân-ı Liva

3.4.1.1. Meclis-i İdâre-i Liva

(Reis-i Mutasarrıf-ı Liva)

Nâib	Hâcegân Süleyman Bey
Müftü	Hâce-zâde Asım Efendi Müderris
Rum Metropolitidi Paresimos Efendi	Erteki Efendi
Ermeni Murahhasası Keyfurak Efendi	Hacı Andon Ağa
Katolik Murahhasası Vekili Efendi	A'zâ-yı Muntehibe
Muhasebeci	
Tahrîrât Müdürü	
A'zâ-yı Ta'biye	
Meclis Kâtibi Rıfat Efendi	Refik Hakkı Efendi

3.4.1.2. Me'mûrîn ve Aklâm-ı Mülkiyye

(Tahrîrât Kalemî)

Müdür Muâvini Ahmed Hamdi Efendi	Mesud-u evvel Mehmed Şükrü Efendi
Mesud-u sâni ve Mübeyyiz-i evvel Hakkı Efendi	Mübeyyiz-i sâni Nazım Efendi
Mukayyid Ali Rıza Efendi	

(Muhasebe Kalemî)

Masârifât Kâtibi Süleyman Asaf Efendi	Refik Halil Efendi
Vâridât Kâtibi Osman Nuri Efendi	Refik Hacı İbrahim Efendi

Merkez Kaza Kâtibi Ali Efendi

Refik Nuri Efendi

Evrak Mukayyidi Eşref Efendi

Sandık Emîni Hacı Edhem Efendi

(Tahsilat İdâresi)

“Liva Sertahsildârı Hasan Bey Mütemâyiz”

Kaza Sertahsildârı Hacı Nuri Bey Sâlise Sûvârî 10 Piyâde 6

(Maa Tahrîr Vergi Kalemi)

“Me‘mûr Arif Efendi”

Başkâtib Hüsni Efendi

Refik Ali Efendi

Defterci Bekir Efendi

(Defter Hakanı Kalemi)

“Me‘mûr Hüseyin Mazhar Efendi”

Başkâtib Fevzi Efendi

Refik Ahmed Efendi

Tapu Kâtibi Mehmed Ali Efendi

Emlak Kâtibi Ömer Efendi

Yoklama Kâtibi Abdullah Efendi

Yoklama Kâtibi Mehmed Efendi

(Nüfus Kalemi)

Me‘mûr Sadık Efendi Sâlise

Kâtib Bekir Sıdkı Efendi

(Telgraf ve Posta Me‘mûrları)

“Müdür Mehmed Hilmi Efendi”

Muhabere Me‘mûru Nafiz Efendi

Digeri Ohannis Yavri Efendi

(Orman İdâresi)

“Müfettiş Ali Rıza Efendi”

Kâtib Rıza Efendi

Kerâste Me‘mûru Hacı Ahmed Efendi

Süvâri Kuryecisi Hüsnü Efendi

Piyâde Kuryecisi Mehmed Efendi

3.4.1.3. Muhâkeme ve Aklâm-ı Adliyye

(Muhâkeme-i Bidâyet)

“Hukuk Kısmı”

“Ceza Kısmı”

Reis-i Nâib-i Liva

Reis Osman Nuri Bey

A‘zâ Abdullah Efendi

A‘zâ Galib Efendi

A‘zâ Haçok Ağa

A‘zâ Anuştaş Ağa

A‘zâ-yı Mülâzım Murad Efendi

A‘zâ-yı Mülâzım Rıza Efendi

Başkâtib Mustafa Efendi

Zabıt Kâtibi Rıza Efendi

Digeri Faruk Efendi

Zabıt Kâtibi Ali Efendi

Digeri Mehmed Derviş Efendi

Maddi-i Umûmî Muâvini

Mukavelât Muharriri Ahmed Nuri Efendi

İcrâ’ Me‘mûru İsmail Efendi

(İkinci Kütahya Taburu)

M.	A.	Mahal-i İstihdâm	Esâmi	Rütbe
4	4	Merkez Livada	Ahmed Bey	Tabur Ağası
		“	Osman Efendi	Hesab Emini
5		“	Mehmed Ağa	Piyâde 1. Bölük Ağası
		Gedûs Kazasında	Abdah Ağa	Piyâde Muâvini
5		Simav Kazasında	Mustafa Efendi	Piyâde Jurnal Emini
		Uşak Kazasında	Ahmed Ağa	Piyâde 2. Bölük Ağası
		Merkez Livada	Mehmed Efendi	Piyâde Muâvini
		“	Hasan Ağa	Piyâde Jurnal Emini
5		“	Ali Ağa	Süvâri 1. Bölük Ağası
5		“	Hacı Şevki Ağa	Süvâri Muâvini
		Merkez Vilâyetde	Ömer Ağa	Süvâri Jurnal Emini
			(Dâire-i Belediye)	

“Reis Rûşen-zâde Sadık Efendi”

A‘zâ Delilbaşı-zâde Tâlib Ağa Hacı Mustafa Efendi

Ali Rıza Efendi Diğer Hacı Mustafa Efendi

Agob Ağa Asukdar Ağa

(Târik ve Maâbir Komisyonu)

“Reis Hacı Yusuf Efendi”

A‘zâ Abdülrahim Efendi

Elif-zâde Mustafa Efendi

Hacı Andon Ağa	Bogus Ağa
Târik Mühendisi Hüsnü Efendi Sâlise	Serkondüktör Musa Efendi
Kondüktör Mağferdiç Efendi	Diger Mustafa Efendi
Digeri Anuştaş Efendi	Kâtib Mehmed Vasıf Efendi

(Maa Tahrîr Vergi Komisyonu)

A'zâ Ömer Şakir Efendi	Hacı İstavri Ağa
Agob Ağa	Useb Efendi

(Zirâat Komisyonu)

“Reis Üftade-zâde Hacı Süleyman Ağa”

A'zâ Mustafa Efendi	Hacı Mustafa Efendi
Haçok Ağa	Esadur Ağa
(Menâfi' Sandığı Vekilleri)	
Ahmed Efendi	Ali Efendi
Mehmed Efendi	Hacı İvan Ağa
Keyfurak Ağa	Bogus Ağa
Kâtib Mehmed Efendi	

(Maârif Cemiyeti)

“Reis Fettah-zâde Hacı Osman Efendi”

A'zâ Ömer Efendi	İbrahim Efendi
Mevlevi-zâde Ahmed Efendi	

3.4.1.4. Bazı Me‘mûrîn

Evkaf Müdürü Faik Bey Sâlise

Kâtib Mehmed Hilmi Efendi

Mekteb-i Rüşdîyye Muallim-i evvel Abdülrezzak Efendi

Muallim-i sâni Mustafa Efendi

Mekteb-i İbtidâiyye Muallimi İbrahim Efendi

Sandık Emîni Useb Efendi

(Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi)

Müdür Hasan Arslan Efendi

Kâtib Ali Efendi

(Reji İdâresi)

“Müdür Mahmud Rüşdî Bey”

Muhasebe Kâtibi ve Sandık Emîni Dimitriyadi Efendi

3.4.2. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler

3.4.2.1. Tavşanlı Nâhiyesi

“Müdür İsmail Hakkı Efendi”

Muhasebe Kâtibi Emin Efendi

Tahrîrât Kâtibi Hüseyin Hüsnü Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A‘zâ Hacı Hasan Efendi

Hacı Mehmed Emin Ağa

Mehmed Şerîf Efendi

Kirkoris Ağa

(Maa Tahrîr Vergi Komisyonu)

“Reis Maa Tahrîri Vergi Kâtibi Şükrü Efendi”

A‘zâ Hacı İbrahim Efendi

Hacı Hasan Efendi

Edhem Efendi

Esberu Ağa

(Dâire-i Belediye)

“Reis Hacı Ahmed Hamdi Efendi”

A‘zâ Hacı Hüseyin Ağa

Mehmed Ağa

Hasanoğlu Mehmed Ağa

Kirkoris Ağa

(Bazı Me‘mûrîn)

Sertahsildâr İsmail Efendi

Süvâri Tahsildârı Hacı Mehmed Ağa

Digeri Ahmed Efendi

Tapu Kâtibi Derviş Efendi

İtâm Müdürü Ali Efendi

Orman Me‘mûru Hacı Mustafa Efendi

Sandık Emîni Hacı Ahmed Efendi

Posta Me‘mûru Mustafa Efendi

3.4.2.2. Altuntaş Nâhiyesi

(Zabıta Me‘mûru İbrahim Efendi)

Nâib İbrahim Efendi

Vergi Kâtibi Ömer Efendi

(Maa Armudeli Gümüş Nâhiyesi)

Zabıta Me‘mûru İbrahim Efendi

Nâib Mestan Efendi

Vergi Kâtibi Şükrü Efendi

3.4.2.3. Etrafşehir Nâhiyesi

Nâib Emin Efendi

Vergi Kâtibi Edhem Efendi

3.4.2.4. Eskişehir Kazası

Kâim-makam Memiş Fevzi Efendi Sâlise

Nâib Hasan Efendi

Müftü Ahmed Şakir Efendi

MalMüdirü Abdullah Efendi

Tahrîrât Kâtibi Hasib Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

“Reis Kâim-makam-ı Kaza”

Nâib

Hacı Halil Efendi

Müftü

Hafız Ali Efendi

MalMüdirü

Hamdi Efendi

Tahrîrât Kâtibi

A'zâ-yı Muntehibe

A'zâ-yı Ta'biye

(Muhâkeme-i Bidâyet)

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Avrahim Efendi

Serkâtib Ahmed Hamdi Efendi

Kâtib-i sâni Hüseyin Latif Efendi

Mustantik Hüseyin efendi

Mukavelât Muharriri Halil Efendi

(Lületaş Madeni İdâresi)

Maden Müdürü Hakkı Bey Binbaşı Kâtib Hulusi Efendi

Sandık Emni Salih Efendi

Ocaklar Müftüsü Rıfat Bey

Mühemmin Hacı Abdullah Efendi

Kerâste Me'mûru Salih Efendi

(Dâire-i Belediye)

“Reis Ali Efendi”

A‘zâ Abdullah Efendi Hacı Mustafa Efendi

A‘zâ Hüseyin Ağa Kostaki Ağa

Kâtib Akif Efendi Tabib Mehmed Ali Efendi

Sandık Emîni Abdullah Efendi

(Bazı Me‘mûrîn)

Îtâm Me‘mûru Hacı Hüseyin Efendi Tahrîrât Refiki Mehmed Şefik Efendi

Sandık Emîni Haçok Ağa Telgraf Müdürü Ali Rıza Efendi

Sertahsildâr Latif Efendi Sûvâri Mehmed Efendi

Tapu Me‘mûru Hüseyin Hüsnü Efendi Vergi Kâtibi Ahmed Fevzi Efendi

Nüfûs Me‘mûru Yusuf Efendi Kâtib Süleyman Efendi

Mekteb-i Rüşdîyye Muallimi Nazif Efendi

Duyûn-ı Umûmiyye Me‘mûru Mehmed Ali Efendi

Reji Me‘mûru Yorgaki Efendi Kâtib Esterati Efendi

3.4.2.4.1. Seyidgazi Nâhiyesi

(Müdür İsmail Hakkı Efendi)

Nâib Haşim efendi Mal ve Tahrîrât Kâtibi Mehmed Hakkı Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Nuri Efendi Tevfik Efendi

A'zâ Hasan Ağa Abdülkadir Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Tapu Me'mûru Veli Efendi Vergi Kâtibi Şefik Efendi

Tahsildâr Tevfik Efendi Sandık Emîni Pedros Efendi

3.4.2.5. Uşak Kazası

(Kâim-makam Hasan Fehmi Efendi Sâlise)

Nâib Mehmed Hayri Efendi Mevali Müftü Hacı MustafaEfendi Müderris

Malmüdirü Mehmed Efendi Tahrîrât Kâtibi İsmail Kemal Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

(Reis Kâim-makamı Kaza)

Nâib Hacı Mustafa Bey

Müftü Hacı Mustafa Ağa

Mal Müdürü Hacı Kostanti Efendi

Tahrîrât Kâtibi Hacı Agob Ağa

A'zâ-yı Ta'biye A'zâ-yı Muntehibe

(Muhâkeme-i Bidâyet)

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Osman Efendi Ohannis Efendi

Başkâtib Mustafa Efendi

Kâtib-i sâni Ali Efendi

Mukavelât Muharriri Mehmed Hilmi Efendi

Mustantık Muâvini Mustafa Latif Efendi

(Muhâkeme-i Ticâret)

(Reis Şakir Efendi)

Hacı Halil Efendi

Hacı Mehmed Efendi

Yorgi Efendi

Şükrü Efendi

A'zâ-yı Muvakkate

A'zâ-yı Daime

Başkâtib Hüseyin Remzi Efendi

Refik Mehmed Efendi

(Dâire-i Belediye)

(Reis Mehmed Efendi)

A'zâ Hacı Osman Efendi

Ahmed Ağa

Ali Ağa

Murad Ağa

Kostaki Efendi

Osman Efendi

Kâtib Hacı Ahmed Nuri Efendi

Sandık Emmini Mehmed Efendi

(Menâfi' Vekilleri)

(Reis Mehmed Hilmi Efendi)

A'zâ Bekir Efendi

Abdullah Efendi

Yorgi Ağa

Hacı Ohannis Efendi

-Zâbitan-ı Askeriye-

(İbrahim Şükrü Bey Kâim-makam 4m.)

Galib Bey Binbaşı-1 Mukaddem 4m. Salih Efendi Binbaşı-1 Tâli

Mehmed Ali Efendi Kolağası Mukaddem Adil Efendi Tâli Kolağası

Kâtib İsmail Efendi Mukaddem Kâtib Adil Efendi Tâli

(Bazı Me'mûrîn)

Telgraf Me'mûru Fazıl Efendi Vergi Kâtibi Hafız Mehmed Efendi

Tahsildâr Nazif Efendi Tapu Kâtibi Hacı Mustafa Efendi

Nüfus Me'mûru Ali Efendi Kâtib Emin Efendi

Tahrîrât Refiki İsa Efendi Rüşdiyye Muallim Hilmi Efendi Müderris

Duyûn-ı Umûmiyye Me'mûru Asım Efendi Reji Me'mûru İstifnaki Efendi

Kerâste Me'mûru Ahmed Efendi Sandık Emmini Manuel Efendi

3.4.2.5.1. Banaz Nâhiyesi

(Müdür Yusuf Ziya Efendi)

Nâib Vekili Mehmed Efendi

Tahrîrât Kâtibi Ali Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Emin Ağa

Kamil Bey

A'zâ İsmail Efendi

Mehmed Ağa

(Bazı Me'mûrîn)

Vergi Kâtibi Mehmed Ali Efendi

Tapu Me'mûru Hacı Ali Efendi

Sandık Emmini Ali Efendi

3.4.2.5.2. Göbek Nâhiyesi

“Zabıta Me‘mûru Mehmed Nureddin Efendi”

Nâib Vekili Arif Efendi Vergi Kâtibi Süleyman Efendi

3.4.2.6. Gedûs Kazası

(Kâim-makam Halil Sıdkı Efendi)

Nâib Enis Efendi Müftü Mustafa Efendi

MalMüdirü Hüseyin Raif Efendi Tahrîrât Kâtibi Ali Rıza Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

“Kâim-makamı Kaza”

Nâib Hacı İsmail Ağa

Müftü Hacı Hüseyin Ağa

Mal Müdürü Hacı Mehmed Efendi

Tahsildâr Kâtibi Ali Ağa

A‘zâ-yı Ta‘biye A‘zâ-yı Müntehibe

(Muhâkeme-i Bidâyet)

“Reis Nâib Efendi”

A‘zâ Emin Efendi

Kâtib-i evvel Nebi Efendi Kâtib-i sânî İbrahim Efendi

(Dâire-i Belediye)

(Reis Hacı İbrahim Ağa)

A'zâ Mustafa Efendi Süleyman Ağa

A'zâ Hacı Hasan Ağa Bekir Ağa

Kâtib ve Sandık Emini Mustafa Efendi

(Emlak Komisyonu)

“Reis Hacı Hasan Efendi”

A'zâ Hacı İbrahim Efendi İsmail Efendi

A'zâ Hasan Efendi Hacı Hafız Efendi

Kâtib Halid Efendi

(Menâfi' Sandığı Vekilleri)

Hacı Hafız Efendi Şerif Ağa

Hacı İbrahim Efendi Kâtib Edhem Efendi

(Zirâat Komisyonu)

“Reis Tosun Ağa”

A'zâ Mehmed Ağa Ahmed Ağa

Kâtib Hüseyin Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Telgraf Me'mûru Rıfat Efendi Tapu Kâtibi Hüseyin Efendi

Tahsildâr Galib Efendi Tahrîrât Refiki Mustafa Efendi

Nüfûs Me'mûru Rıza Efendi Sandık Emini Agob Ağa

3.4.2.6.1. Şabhâne Nâhiyesi

Zabıta Me'mûru Ali Fevzi Efendi Nâib Vekili İbrahim Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Hacı Halil Ağa

Mehmed Ali Ağa

A'zâ Ahmed Ağa

Hüseyin Ağa

3.4.2.7. Simav Kazası

“Kâim-makam Memiş Derviş Efendi Sâlise”

Nâib Mustafa Mesud Efendi

Müftü Vehbi Efendi

Mal Müdürü İsmail Efendi

Tahrîrât Kâtibi Mehmed Sadık Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

(Reis Kâim-makam-ı Kaza)

Nâib

Hacı Mustafa Efendi Establi Umera 4m.

Müftü

Hacı Ahmed Efendi

Mal Müdürü

Hacı Ömer Efendi

Tahrîrât Kâtibi

Hasan Efendi

(Muhâkeme-i Bidâyet)

(Reis-i Nâib-i Kaza)

A'zâ Edhem Efendi

Hacı Süleyman Ağa

Kâtib-i evvel Tevfik Efendi

Kâtib-i sâni Ahmed Efendi

Mustantık İbrahim efendi

(Dâire-i Belediye)

(Reis Emin Efendi)

A'zâ Süleyman Efendi

Ahmed Efendi

A'zâ Ahmed Ağa

Mustafa Efendi

Mehmed Emin Efendi

Sandık Emîni Mehmed Efendi

(Maârif Komisyonu)

(Reis Müftü Efendi)

A'zâ Hacı Ömer Efendi

Halil Efendi

A'zâ İbrahim Efendi

Emin Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Telgraf Me'mûru Ömer Latif Efendi

Rüşdîyye Muallimi Yusuf Agâh Efendi

Nüfûs Me'mûru Mustafa Efendi

Kâtib Mehmed Efendi

Sertahsildâr Fuad Bey

Süvâri Tahsildârı Eşref Efendi

Piyâde Mehmed Ali Efendi

Tapu Kâtibi Hüseyin Zühdü Efendi

Vergi Kâtibi Mehmed Efendi

Refiki Mehmed Efendi

Duyûn-ı Umûmiyye Me'mûru Halil Efendi Reji Me'mûru Misak Efendi

Tahrîrât Refiki İbrahim Efendi

İtâm Müdürü Hafız Ahmed Efendi

3.4.2.7.1. Dağardı Nâhiyesi

“Müdür Muhyiddin Efendi”

Nâib Vekili İbrahim Efendi

Tahrîrât Kâtibi Hüseyin Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Hüseyin Bey

Ömer Efendi

A'zâ Mustafa Efendi

Hacı Ahmed Ağa

(Bazı Me'mûrîn)

Tapu Me'mûru Hafız Mustafa Efendi

Vergi Kâtibi Ali Efendi

Sandık Emîni Edhem Efendi

Belediye Reisi Battal Efendi

Belediye Kâtibi Osman Efendi

3.4.2.7.2. Eğrigöz Nâhiyesi

“Müdür Ali Rıza Efendi”

Nâib Vekili Abdülkerim Efendi

Tahrîrât Kâtibi Mehmed Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Hüseyin Efendi

Hacı Mehmed Efendi

A'zâ Ali Efendi

Tâlib Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Rıfat Efendi

Tapu Kâtibi Ahmed Efendi

Posta Me'mûru Mehmed Efendi

Sandık Emîni Şükrü Efendi

Belediye Reisi Hasan Ağa

Sertahsildâr Mehmed İzzet Efendi

Kerâste Me'mûru Hüseyin Efendi

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1305 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

**Y.Ö. YÜKSEKÖĞRETİM KURU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

4. 1305 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ⁴²

4.1. Kütahya Sancağı

(Mutasarrıf-ı Liva Mehmed Haşim Paşa Rumeli 2m.)

Nâib Mehmed Emin Efendi Mahrec 4m. Müftü Mehmed Efendi

Muhasebeci Abdülrahman Efendi Tahrîrât Müdürü Mehmed Cemal Efendi

4.1.1. Meclis-i İdâre-i Liva

(Reis-i Mutasarrıf-ı Liva)

Nâib Edhem Bey Sâlise

Müftü

Muhasebeci Hacı Ömer Efendi

Rum Metropolitidi Paresimos Efendi

⁴²Sal-nâme-i Hüdâvendigâr 1305 sene-i hicriyesine mahsus Bursa Feranzcızade matbaası defaa 15, s.1-85.

Ermeni Murahhasası Keyfurak Efendi

Ertaki Efendi

Katolik Murahhasası vekili Artin Rahib Efendi

Tahrîrât Müdürü

İstudil Efendi

A'zâ-yı Ta'biye

A'zâ-yı Muntehibe

Meclis Kâtibi Rıfat Efendi

Refiki Hakkı Efendi

4.1.2. Me'mûrîn ve Aklâm-ı Mülkiyye

(Tahrîrât Kalemi)

Müdür Muâvini Ahmed Hamdi Efendi

Mesud-u evvel MehmedŞükrü Efendi

Mesud-u sâni Nazım Efendi

Mübeyyiz-i sâni Nazım Efendi

Mukayyid Ali Rıza Efendi

(Muhasebe Kalemi)

Masârifât Kâtibi Süleyman Asaf Efendi

Refik Halil Efendi

Vâridât Kâtibi Osman Nuri Efendi

Refik Hacı İbrahim Efendi

Merkez Kaza Kâtibi Ali Efendi

Refik Nuri Efendi

Evrak Mukayyidi Eşref Efendi

Sandık Emni Metail Efendi

(Maa Tahrîr Vergi Kalemi)

(Me'mûr Arif Efendi)

Başkâtib Osman Efendi

Refik Ahmed Efendi

Defterci Bekir Efendi

(Defter Hakanı Kalemi)

(Me'mûr Hüseyin Mazhar Efendi)

Başkâtib Fevzi Efendi

Refik Ahmed Efendi

Tapu Kâtibi Mehmed Ali Efendi

(Nüfûs Kalemi)

Me'mûr Mehmed Efendi

Kâtib Bekir Sıdkı Efendi

(Telgraf ve Posta Me'mûrları)

(Müdür Mahmud Efendi)

Muhabere Me'mûru Nazif Efendi

Digeri Ohannis Yavri Efendi

Çavuş 6

(Orman İdâresi)

(Müfettiş-i sâni Ali Rıza Efendi)

Kâtib Rıza Efendi

Kerâste Me'mûru Hacı Ahmed Efendi

Süvâri Kuryecisi Hasan Efendi

Piyâde Kuryecisi Mehmed Efendi

(Muhâkeme ve Aklâm-ı Adliyye)

(Muhâkeme-i Bidâyet)

(Hukuk Kısmı)

(Ceza Kısmı)

Reis-i Nâib-i Liva

Reis Mehmed Neşet Bey

A'zâ Ahmed Efendi

A'zâ Galib Efendi

A'zâ Haçok Ağa

A'zâ Anuştaş Ağa

Âzâ Mülâzımı Faruk Efendi

Âzâ Mülâzımı Rıza Efendi

Başkâtib Nuri Efendi

Zabıta Kâtibi Mestan Efendi

Digeri Mehmed Derviş Efendi

Zabıta Kâtibi Artin Efendi

Digeri Artin Efendi

Maddi-i Umûmî Muâvini İsmail Efendi

Mukâvelât Muharriri Mustafa Efendi

İcrâ' Me'mûru İsmail Efendi

(İkinci Kütahya Zabtiyye Taburu)

Rütbe	Esâmi	Mahal-i İstihdâm	Madalya	A M
Tabur Ağası	Ahmed Meğan Bey	Merkez-1 Livada	4	4
Hesab Emini	Osman Efendi	“		
Piyâde 1.	Mehmed Ağa	“ Kırım, Silistre	5	
Bölük Ağası		İngiltere		
Piyâde 1.Muâvini	Mustafa Efendi	Gedûs Kazasında		
Piyâde 1.Muâvini	Mehmed Ağa	Merkez Livada		
Piyâde 1.Digeri	Hasan Ağa			
Süvâri 1.Bölük Ağası Ali Ağa		Merkez Livada	İftihâr-ı Kırım	5
			İngiltere	
Süvâri Jurnal Emini	Abdullah Efendi	Merkez Vilâyetde		
Kolvekili 12	Serçavuş 3	Muâvini 24	Bölük Emini 3	Neferât 275
Piyâde Tahsildârı 9		Süvâri Tahsildârı 25		

(Polis İdâresi)

Komiser Ahmed Ragıb Efendi Refik Ahmed Hamdi Efendi

(Dâire-i Belediye)

(Reis İzzet Efendi Sâlise)

Hacı Abdullah-zâde Mehmed İzzet Efendi Delilbaşî -zâde Ömer Tâlib Efendi

İbrahim Efendi

Elif-zâde Hacı Mustafa Efendi

Bubraoğlu Serandi Efendi

Sâlise Hüseyin Hüsni Efendi

İstudili Efendi

Useb Efendi

Kâtib Salih Sami Efendi

Mühendis Hafız Ahmed Efendi

Sandık Emîni Ali Rıza Efendi

Memleket Tabibi Taytus Efendi

(Târik ve Maabir Komisyonu)

(Reis Hacı Yusuf Efendi)

(Establi Umera)

A'zâ Süleyman Bey Hâcegân

Hamid Efendi Ömer Tâlib Efendi

Keyfurak Efendi

Kuzme Efendi

Bogus Efendi

Kâtib Vasıf Efendi

Târik Mühendisi Hüsni Efendi Sâlise

Ser kondüktör Mehmed Efendi

Kondüktör Salih Efendi

Digeri Mustafa Efendi

Digeri Mehmed Raşid Efendi

Digeri Makerdiç Efendi

Etnaş Efendi

(Maa Tahrîr-i Vergi Komisyonu)

(Reis-i Liva Muhasebecisi)

A'zâ Eyüb Sabri Efendi Sâlise Abdülrahman Efendi Hacı Murad Bey

A'zâ Hacı Yovanni Ağa İstudili Ağa Mardirus Ağa

Sandık Emîni Useb Efendi

(Zirâat Komisyonu)

(Reis Mustafa Efendi)

A'zâ Hacı Mustafa Efendi Haçok Ağa

A'zâ Hacı İstavri Ağa Esadur Ağa

(Menâfi' Sandığı Vekilleri)

Ahmed Efendi Ali Efendi Müderris

Mehmed Efendi Hacı İvan Ağa

Keyfurak Ağa Bogus Ağa

Kâtib Mehmed Efendi

(Maârif Cemiyeti)

(Reis Fettah-zâde Hacı Osman Efendi Müderris)

A'zâ Ömer Efendi İbrahim Efendi

Mevlevi-zâde Hamdi Efendi

(Evkaf Komisyonu)

(Reis Müftü Efendi)

Fettah-zâde Abdülcelil Efendi Karağa-zâde Hacı Ömer Efendi Sâlise

Mesud Bekir Efendi

(Muhâcirîn Komisyonu)

(Reis Mutasarrıf Paşa)

Hacı Ömer Efendi Sâlise İzzet Efendi Tevfik Bey

Mehmed Şerîf Efendi Kuzme Ağa Hacı Ohannis Ağa

4.1.3. Bazı Me'mûrîn

Evkaf Müdürü İsmail Efendi Kâtib Mehmed Hamdi Efendi

İtâm Müdürü Ali Efendi Mekteb-i Rüşdîyye Muallim-i evvel Abdülrezzak Efendi

Muallim-i sâni Mustafa Efendi Rik'a Muallimi Hakkı Efendi

Mevcud Şâkirdân Mekteb-i İbtidâiyye Muallimi Mevcud Şâkirdân

19 Sınıf-1 evvel Mehmed Eşref Efendi 34 Sınıf-1 evvel

28 Sınıf-1 sâni 46 Sınıf-1 sâni

35 Sınıf-1 sâlise 38 Sınıf-1 sâlise

23 Sınıf-1 rabı' 23 Sınıf-1 rabı'

105 Yekün 141 Yekün

(Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi)

Müdür Hasan Arslan Efendi Kâtib

(Jurnal İdâresi)

Müdür Ömer Tâlib Efendi Mîr'ül Ümerâ Muhasebeci Useb Efendi

4.1.4. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler

4.1.4.1. Tavşanlı Nâhiyesi

(Müdür Ahmed Fuat Efendi)

Nâib Abdülkadir Tahir Efendi Malkâtibi Hüseyin Hüsnü Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Hacı Mehmed Şerîf Efendi Hacı Ahmed Ağa

A'zâ Mehmed Şerîf Efendi Kirkor Ağa

(Dâire-i Belediye)

(Reis Hacı Ahmed Efendi)

A'zâ Hacı Hüseyin Ağa Mehmed Salih Ağa

A'zâ Mehmed Ağa Mehmed Çavuş

Kâtib ve Sandık Emmini Mehmed Ali Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Tapu Kâtibi İbrahim Derviş Efendi İtâm Müdürü Hüseyin Efendi

Zabıta Me'mûru Serçavuş Şerîf Ağa Sûvâri 7 Piyâde 6

4.1.4.2. Altuntaş Nâhiyesi

(Zabıta Me'mûru Arif Hikmet Efendi)

Nâib Hasan Efendi

Vergi Kâtibi Hamdi Efendi

4.1.4.3. Virancık Nâhiyesi

(Zabıta Me'mûru İbrahim Efendi)

Nâib İbrahim Efendi

Vergi Kâtibi Ömer Efendi

4.1.4.4. Maa Armudeli Nâhiyesi

(Zabıta Me'mûru Ali Ağa)

Nâib Mestan Efendi

Gümüş Vergi Kâtibi Ahmed Efendi

4.1.4.5. Etrafşehir Nâhiyesi

Nâib Emin Efendi

Vergi Kâtibi Ali Efendi

4.1.4.6. Gireği Nâhiyesi

(Zabıta Me'mûru Mahmud Efendi)

Nâib İbrahim Efendi

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Hacı Ahmed Efendi

4.1.4.7. Eskişehir Kazası

(Kâim-makam Mustafa Hulusi Efendi Sâlise)

Nâib Mustafa İzzet Efendi Müderris Müftü Ahmed Şakir Efendi Müderris

MalMüdirü Nâib Efendi

Tahrîrât Kâtibi Hasib Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

(Reis-i Kâim-makamı Kaza)

Nâib Hacı Halil İbrahim Efendi

Müftü Hacı Abdülkadir Efendi

MalMüdürü Hampu Efendi

Tahrîrât Kâtibi A'zâ-yı Müntehibe

A'zâ-yı Ta'biye

(Muhâkeme-i Bidâyet)

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Hasib Bey Estifan Ağa

Serkâtib Ahmed Hamdi Efendi Kâtib-i sâni Hasan Tahsin Efendi

Mustantık Hüseyin Latif Efendi Mukavelât Muharriri Ömer Fevzi Efendi

(Lületaş Maden İdâresi)

Maden Müdürü Hacı Mehmed Fevzi Efendi Sâniye Kâtib Hulusi Efendi

Sandık Emîni Salih Efendi Mühemmin Hacı Abdullah Efendi

(Dâire-i Belediye)

(Reis Ali Efendi Sâlise 5m.)

A'zâ Ahmed Bey Hacı Ahmed Ağa Hüseyin Ağa

A'zâ Hacı Mahmud Bey Keyfurak Efendi Nikola Efendi

Kâtib Akif Efendi Tabib İbrahim Edhem Efendi

Sandık Emîni Süleyman Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Tahrîrât Refiki Ali Rıza Efendi

Telgraf Müdürü Ali Rıza Efendi

Tapu Me'mûru Hüseyin Hüsni Efendi

Vergikâtibi Ahmed Fevzi Efendi

Nüfûs Me'mûru

Kâtib Mehmed Şefik Efendi

Mekteb-i Rüşdîyye Muallimi Nazif Efendi

Duyûn-ı Umûmiyye Me'mûru Mehmed Ali Efendi

Rik'a Muallimi Ali Rıza Efendi

Muallim-i sâni Hüseyin Efendi

Reji Müdürü Ali Enver Bey

Menâfi' Kâtibi Esterati Efendi

Zabıta Me'mûru Abdullah Efendi 5m.

Polis Ahmed Hamdi Efendi

(Menâfi' Sandığı Vekilleri)

Hacı Hafız Efendi

Hacı Mesud Bey

Esterati Efendi

Estifan Ağa

4.1.4.7.1. Seyidgazi Nâhiyesi

(Müdür Ahmed Vehbi Efendi)

Nâib Mahmud İzzet Efendi

Mal ve Tahrîrât Kâtibi Mehmed Hakkı Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Osman Nuri Efendi

Mehmed Tevfik Efendi

Hüseyin Gazi Ağa

(Bazı Me'mûrîn)

Tapu Kâtibi Veli Efendi

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Mehmed Şefik Efendi

Sandık Emîni

4.1.4.8. Uşak Kazası

(Kâim-makam Hasan Fehmi Efendi Sâlise 5m.)

Nâib Rıfat Bey İstanbul Müderrisi Müftü Hacı Mustafa Efendi Müderris

MalMüdirü Mehmed Efendi Tahrîrât Kâtibi İsmail Kemal Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

(Reis Kâim-makamı Kaza)

Nâib Hacı Mustafa Bey

Müftü Osman Efendi

MalMüdirü Andon Ağa

Tahrîrât Kâtibi Hacı Ohannis Ağa

A'zâ-yı Ta'biye A'zâ-yı Müntehibe shf: 12-96

(Muhâmeme-i Bidâyet)

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Abdullah Efendi Ohannis Efendi Âzâ Mülâzımı Haralambu Efendi

Başkâtib Mustafa Vasfi Efendi Kâtib-i sâni Yorgi Efendi

Mukavelât Muharriri Ruhsar Bey Mustantık Muâvini Saffet Efendi

(Muhâkeme-i Ticâret)

(Reis Şakir Efendi)

Hacı Osman Efendi Zühdü Efendi

Yorgi Efendi Receb Efendş

Hacı Agob Ağa

Başkâtib Hüseyin Remzi Efendi Refiki Mehmed Efendi

A'zâ-yı Daime

A'zâ-yı Muvakkate

(Dâire-i Belediye)

(Reis Hacı Osman Efendi)

A'zâ Hacı Ali Ağa

Ali Efendi

Hacı Hüseyin Efendi

A'zâ Hacı Agob Ağa

Kostaki Efendi

Kâtib Hacı Ahmed Efendi Sandık Emîni Ali Efendi

Tabib Rondali Efendi , Girid Madalyası

(Menâfi' Vekilleri)

A'zâ Hacı Veliyüddin Ağa

Yusuf Efendi

Luka Efendi

A'zâ Mardirus Ağa

Kâtib Ali Efendi

(Maârif Komisyonu)

“Reis Müftü Efendi”

Hâce-zâde Mehmed Efendi Müderris

MalAbdullah-zâde Asım Efendi Müderris

(Zâbitan-ı Askeriye) Madalyaları

(İbrahim Şükrü Bey Kâim-makam 4m.)

İngiltere, Kırım, Silistre, Karadağ

Galib Bey Binbaşı Mukaddem 4m.

Salih Efendi Binbaşı Tâli

Kırım, İftihâr-ı İngiltere

Kâtib İsmail Efendi Mukaddem

Adil Bey Tâli Kolağası 5m.

Kâtib Süleyman Kamil Efendi

Tâli Girid Madalyası

(Bazı Me'mûrîn)

Telgraf Me'mûru Fazıl Efendi Vergi Kâtibi Hafız Mehmed Efendi

Nüfûs Me'mûru Ali Efendi Tapu Kâtibi Ali Efendi

Tahrîrât Refiki İsa Efendi Nüfûs Kâtibi Abdülrahman Efendi

Duyûn-ı Umûmiyye Me'mûru Hacı Asım Efendi

Rüşdîyye Muallimi Hilmi Efendi Müderris

Reji Me'mûru Muhiddin Efendi Muallim-i sâni Hüseyin Efendi

Muhasebeci Petraki Efendi Rik'a Muallimi İsa Efendi

Kerâste Me'mûru Ahmed Efendi Sandık Emîni İstefaniyan Efendi

Zabıta Me'mûru Hacı Şevki Ağa 5m. Sûvâri 27 Piyâde 29

Polis Korniyak Efendi İtâm Müdürü Mehmed Efendi

Muhâkeme-i Şer'iyye Kâtibi İsmail Efendi

4.1.4.8.1. Banaz Nâhiyesi

(Müdür Yusuf Ziya Efendi)

Mal Kâtibi Ali Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Bekir efendi Halil İbrahim Ağa Hacı Mehmed Ağa

A'zâ Mehmed Ali Ağa İbrahim Ağa Ali Ağa

(Bazı Me'mûrîn)

Vergi Kâtibi Mehmed Ali Efendi Tapu Me'mûru

Sandık Emîni Hilmi Efendi

4.1.4.8.2. Göbek Nâhiyesi

(Zabıta Me‘mûru Mehmed Nureddin Efendi)

Nâib vekili Arif Efendi

Vergi Kâtibi Süleyman Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

Hacı Ali Efendi Mustafa Ağa Hacı Süleyman Ağa Mustafa Ağa

4.1.4.9. Geds Kazası

(Kâim-makam Halil Sadık Efendi Sâlise) shf: 15-99

Nâib Osman Sebat Efendi Devriye Müderrisi

Müftü Mustafa Efendi Müderris

Mal Müdirü Hüseyin Raif Efendi

Tahrîrât Kâtibi Ali Rıza Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

“Reis Kâim-makamı Kaza”

Nâib

Hacı İsmail Ağa

Müftü

Hacı Ali Ağa

Mal Müdirü

Hacı Ömer Efendi

Tahrîrât Kâtibi

A‘zâ-yı Mntehibe

A‘zâ-yı Ta‘biye

(Muhâkeme-i Bidâyet)

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Ahmed Efendi

Kâtib-i evvel Halil Hilmi Efendi Kâtib-i sâni Ahmed Efendi

Mustantık Muâvini Rıza Efendi Mukâvelât Muharriri Rakım Efendi

(Dâire-i Belediye)

(Reis Hacı İbrahim Ağa)

A'zâ Mustafa Efendi Süleyman Ağa

A'zâ Hacı Hasan Ağa Hacı Ali Ağa

Kâtib Said Efendi Sandık Emni Hacı Hüseyin Efendi

(Menâfi' Sandığı Vekilleri)

Hasib Efendi Mustafa Ağa Hacı Ömer Efendi

Kâtib-i Sandık Emni Edhem Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Telgraf Me'mûru Rıfat Efendi Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Haled Efendi

Tapu Kâtibi Hüseyin Efendi Tahrîrât Refiki Mustafa Efendi

Nüfûs Me'mûru İbrahim Efendi Kâtib Ahmed Efendi

Zabtiyye Yüzbaşısı Ahmed Ağa Sandık Emni Mustafa Efendi

4.1.4.9.1. Şabhâne Nâhiyesi

Zabita Me'mûru Ali Fevzi Efendi Nâib Vekili İsmail Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Hacı Halil Ağa

Mehmed Ali Ağa

A'zâ Ahmed Ağa

Hüseyin Ağa

4.1.4.10. Simav Kazası

(Kâim-makam Ali Rıza Efendi)

Nâib Hasan Latif Efendi

Müftü Mehmed Vehbi Efendi

MalMüdürü İsmail Efendi

Tahrîrât Kâtibi Mehmed Sadık Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

(Reis-i Kâim-makam-ı Kaza)

Nâib

Hacı Mustafa Efendi

Establi Amre 4m.

Müftü

Hacı Ahmed Efendi

Mal Müdürü

Hacı Ömer Efendi

Tahrîrât Kâtibi

Hacı Mustafa Ağa

A'zâ-yı Ta'biye

A'zâ-yı Müntehibe

(Muhâkeme-i Bidâyet)

(Reis Nâib-i Kaza)

A'zâ Edhem Efendi

Hasan Efendi

Kâtib-i evvel Tevfik Efendi

Kâtib-i sâni Ahmed Efendi

Âzâ Mülâzımı İbrahim Efendi Mübâşir

Mustantık Muâvini Nafiz Efendi

(Dâire-i Belediye)

(Reis Mehmed Emin Efendi)

A'zâ Ahmed Rüşdü Efendi

Ahmed Ağa

A'zâ Hacı İlyas Ağa

Ahmed Efendi

Kâtib Mehmed Metin Efendi

Sandık Emmini Mehmed Efendi

(Menâfi' Sandığı Vekilleri)

Ahmed Efendi

Hacı Salih Efendi

Hamza Ağa

Kâtib ve Sandık Emmini Hacı Mustafa Efendi

(Zirâat Odası)

(Reis İbrahim Efendi)

A'zâ Hacı Emin Efendi

Süleyman Efendi

A'zâ Ahmed Efendi

Ahmed Ağa

(Bazı Me'mûrîn)

Posta ve Telgraf Me'mûru Ömer Latif Efendi Rüşdîyye Muallimi Yusuf Agah Efendi

Muallim-i sâni Ali Efendi

Hat Muallimi İsmail Efendi

Nüfûs Me'mûru Abdullah Efendi 5m.

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Ali Rıza Efendi

Tapu Kâtibi Hasan Zahdi Efendi

Kâtib Mehmed Efendi

Evkaf Vekili Hasan Efendi

Duyûn-ı Umûmiyye Me'mûru Halil Efendi

Reji Me'mûru Arif Efendi

Tahrîrât Refiki İbrahim Efendi

Sandık Emmini Süleyman Efendi

Muhâkeme-i Şer'iyye Kâtibi Hafız Salih Efendi

Kerâste Me'mûru Abdülkadir Efendi

İtâm Müdürü İsmail Efendi

Zabita Me'mûru Abdullah Ağa Mülâzım

4.1.4.10.1. Dağardı Nâhiyesi

(Müdür Hacı Muhyiddin Efendi)

Nâib Vekili Tahrîrât Kâtibi Hasan Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Hüseyin Bey Ömer Efendi Ahmed Efendi

A'zâ Ahmed Ağa Ahmed Ağa

(Bazı Me'mûrîn)

Vergi Kâtibi Ali Haydar Efendi Tapu Kâtibi Hafız Mustafa Efendi

Sandık Emîni Osman Efendi

(Belediye Meclisi)

(Reis Battal Efendi)

A'zâ Hüseyin Ağa Abdullah Efendi İbrahim Ağa

Kâtib ve Sandık Emîni İbrahim Efendi

4.1.4.10.2. Eğrigöz Nâhiyesi

(Müdür İsmail Hakkı Efendi)

Nâib İbrahim Efendi Malkâtibi Mehmed Raşid Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Hüseyin efendi Hacı Mehmed Efendi Tâlib Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Mehmed Rıfat Efendi Tapu Kâtibi Ahmed Efendi

Posta Me'mûru Mehmed Efendi

Sandık Emîni Şükrü Efendi

Kerâste Me'mûru Hüseyin Efendi

Reji Me'mûru Galib Efendi

Asâkir-i Zabtiyye

Zabıta Me'mûru İbrahim Çavuş

Tahsildâr

5 Sûvâri

2 Sûvâri

5 Piyâde

1 Piyâde

(Belediye Meclisi)

(Reis Hasan Ağa)

A'zâ Mustafa Ağa

Hacı Halil Ağa

İbrahim Ağa

BEŞİNCİ BÖLÜM

1306 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

5. 1306 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ⁴³

5.1. Kütahya Sancağı

“Kütahya” Belediye Me‘mûrîni için müceddeden bir dâire-i belediye ve irâdâtı dâire-i belediyeye aid olmak üzere “mekteb bağçesi” namı verilerek, Kütahya kasabasında suret-i mükemmelede bir adet karâithâne-ı umûmî ile mücedded bir bab-ı dükkân, nefis-i kasabada envâi işcârıyla magrûs ve çeşmelerle müzeyyen iki dönüm karib gayet nefis ve muntazâm bir millet bağçesi, nefis-i Kütahya kasabasından tehlikeli suretde -ceryan eden- “kapan” nehrinin doldurulmuş olan mecra-yı kadîmenin mümkün mertebe hafri ve tathiri ve tamiren bir aded köprü.

Müceddeden ve tamiren bir mekteb ve iki câmi‘-i şerîf. 2 111

Nefis-i kasabada “11,173”zirâ‘ mikdârında tarz-ı cedid üzere kaldırım ve “300” zirâ‘ tûlunda kâriz ve yine Rum mahallesinde vâki meydanlıktan ceryan eden ayak yolları için, diğerk bir kâriz inşâ’a edilmiş ve “4000” zirâ‘ mikdârında kaldırım ve “300” zirâ‘ tûlunda dahi su yolları yapıldırılmak üzere bulunmuşdur.

Kasaba derununda ashâbı tarafından da müceddeden ve tamiren “73”hâne ve “1” hâne ile “55” bab dükkân vücuda getirilmüşdür.

⁴³ 1306 sene-i hicriyesine mahsus Sal-nâme-i Vilâyet-i Hüdâvendigâr, Matbaa-i Vilâyet, Defaa 16.

5.1.1. Derdest İnşa ve Tamir Olan Âsâr-ı Mebrure

Müşerref harab olub, tamiri muktezâ-yı irâde-i seniyyeden bulunan nefis Kütahya kasabasındaki câmi'-i kebîr

Kütahya'ya bir çok saat mesafede “Bosna” muhacirleri için teşkil edilen kariyede Dahiliye Nazırnı, Diyanet Mezahiri Devletlü Münir Paşa Hazretlerinin inşâ' ettirmekte oldukları câmi'-i şerîf.

5.1.1.1. Kütahya'ya Mülhâk Eğrigöz Nâhiyesi

“Eğrigöz” nâhiyesince müceddeden ve tamiren “48” hâne, “7” dükkân, “1” oda inşâ' edilmiştir.

5.1.1.2. Gedûs Kasabası

Bu kasabada Ömer Bey mahallesinde kâin iki köprü meyanına müceddeden “5000” metre ve tûlunda yine Gedûs kasabasının Gazi Kemal mahallesinde “5000” ve “Sufiler” mahallesinde “4000” ve Câmî'-i kebîr mahallesinde “3000” metruki cemian “12000” merba tûlunda târik Gazanfer Ağa” câmi'-i şerîf etsalinde bulunan mezar setenden keşâd olunan “2000” merba metre tûlunda târik.

“İsa Bey” câmi'-i şerîf kurbunda kâin “tahıl pazarında” “3000” merba tûlunda kaldırım ferş etdirilmişdür.

Nefis kasabada ashâbı tarafından müceddeden “13” han, “15” dükkân, “2” bab hâne ile “1” kahvehâne tesis olunmuşdur.

5.1.1.2.1. İnşâât-ı Hayriyye

Gedûs kasabasında “Nacıklıoğlu” câmi'-i şerîf ile “Câmî'-i kebîr” için müceddeden minare.

“Gazi Kemal” mahallesinde müceddeden bir bab câmi‘-i şerîf ile, nefis kasabada “Serdar” câmi‘-i şerîfi civarında zekur ve anâsa mahsus iki sübyân mektebi inşâ’ kılınmıştır.

5.1.1.3. Eskişehir Kazası

Eskişehir kasabası dâire-i belediyesi cânibinden “2700” zirâ‘ mikdârında kaldırım.

Ashâbı tarafından dahi “150” dükkân, “50” hâne inşâ’ olunmuştur.

5.1.1.4. Simav Kasabası

Dâire-i belediye tarafından “Aktal” namı mahalde kâin “Ilıca” caddesinde tamiren beş aded köprü.

Câmi‘-i kebirden kabristanlığa kadar olan cadde üzerinde tamiren “2000” zirâ‘ mikdârında kaldırım.

Gezlik hükümet konağı önünden başlayan Kütahya caddesi üzerinde “4060” zirâ‘ mikdârında tamiren kaldırım vücuda getirilmiştir.

Nefis Simav kasabasıyla mülhakatında, ahâli cânibinden “30” aded han, “2” dükkân, “10” bab hâne inşâ’ etdirilmiştir.

5.1.1.5. Uşak Kazası

“Burma” câmi‘-i şerîfi önünden Câmi‘-i kebîr kuyusu önünden belediye ve ahâli-i mahalliye marifetiyle tamiren “5000” arşun mikdârında kaldırım.

“Sabah” mahallesinde kâin Kaya-zâde Hacı Osman Efendi hânesi pîşgâhından Hacı Efendi Medresesi, o güne kadar belediye ve mahalle ahali tarafından dahi müceddeden “500” arşun mikdârında kâriz inşâ’ a ve Karaağaç mahallesi mütehizamı vasıtasıyla mikdâr-ı kâfi mâ‘-i leziz celb olunarak, kasaba derununda bulunan çeşmelere tevzîf etdirilmiştir.

Nefis kasabada dahi ashâbı tarafından “1” bab mağaza “3” hamam, “30” bab ebniye inşâ’ etdirilmiştir.

5.2. Kütahya Sancağı

(Mutasarrıf-ı Liva Tevfik Paşa Mir'ül ümera)

Nâib Mehmed Emin Efendi Mahrec mevleviyeti 4m.

Muhasebeci Şemseddin Efendi sâlise

Müftü Mehmed Efendi Tahrîrât Müdürü Mehmed Cemaleddin Efendi

5.2.1. Erkân-I Liva

5.2.1.1. Meclis-İ İdâre-İ Liva

(Reisi Mutasarrıf-ı Liva)

Nâib Hacı Ömer Efendi Sâlise

Muhasebeci

Müftü Edhem Bey Sâlise

Tahrîrât Müdürü

Rum Metropolitidi Parasimos Efendi Artaki Efendi

Ermeni Murahhasası Keyfurak Efendi

Katolik Vekili Artin Rahib Efendi Estudili Efendi

Meclis Başkâtibi Rıfat Efendi Refik Hakkı Efendi

5.2.1.2. Me'Mûrîn Ve Aklâm-ı Mülkiyye

(Tahrîrât Kalemi)

Mesudu evvel Mehmed Şükrü Efendi Mesudu sâni ve Mübeyyizi evvel Hakkı Efendi

Mübeyyizi sâni Nazım Efendi

Mukayyid Ahmed Efendi

Refik Ali Rıza Efendi

(Muhasebe Kalemi)

Masârifât Kâtibi Osman Nuri Efendi Refik Halil Efendi

Vâridât Kâtibi Osman Nuri Efendi

Refik Hacı İbrahim Efendi

Merkez Kaza Kâtibi Ali Efendi

Evrak Mukayyidi Eşref Efendi

Refik Nuri Efendi

Sandık Emni Manuel Efendi

(Maa Tahrîr Vergi Kalemi)

“Me‘mûr Mehmed Arif Efendi”

Kâtib Osman Efendi

Refik Ali Efendi

Defterci Bekir Efendi

(Nüfûs Kalemi)

Me‘mûr Mehmed Efendi

Kâtibi Bekir Efendi

(Defter Hakanı Kalemi)

“Me‘mûr Mazhar Efendi”

Serkâtib Fevzi Efendi

Refik Ahmed Efendi

Tapu Kâtibi Mehmed Ali Efendi

Digeri Ömer Efendi

(Orman İdâresi)

Müfettiş-i sâni Ali Rıza Efendi

Kâtib Rıza Efendi

Piyâde Kuryecisi Mehmed Efendi

Süvâri Kuryecisi Hüsnü Efendi

Kerâste Me‘mûru Hacı Ahmed Efendi

(Evkaf Dâiresi)

Müdür İsmail Efendi Kâtib Mehmed Hamdi Efendi Mülâzım Mehmed Efendi

(Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi)

Müdür Hasan Arslan Efendi Kâtib Ali Rıza Efendi

Kolcusu Yusuf Ağa

(Muhâkeme-i Bidâyet)

(Hukuk Kısmı)

(Ceza Kısmı)

“Reis-i Nâib Liva”

“Reis Neşet Efendi

Ahmed Efendi

Galib Efendi

Haçok Efendi

Kuzme Ağa

Âzâ Mülâzımı Faruk Efendi

Âzâ Mülâzımı Rıza Efendi

A'ZÂ

(Me'mûrîn ve Kitâbe-i Adliyye)

Maddi-i umûmî muâvini İsmail Efendi

Hukuk ve Ceza Başkâtibi Nuri Efendi

İcrâ' Me'mûru İsmail Hakkı Efendi Mukavelât Muharriri Mustafa Efendi

Zabıt Kâtibi Artin Efendi

Digeri Mestan Efendi

Digeri Haralambu Efendi

Digeri Artin Efendi

İcrâ' Mübâşiri 2

(Meclis-i Belediye)

“Reis Mehmed İzzet Efendi”

Tâlib Paşa “Mîr’ül Ümerâ” İbrahim Efendi Hacı Mustafa Efendi

Huseb Efendi Hacı Mustafa Efendi Hüseyin Efendi A’zâ

A’zâ Agob Ağa Mardirus Ağa

Kâtib ve Sandık Emîni Salih Efendi Mühendis Ahmed Efendi

Memleket Tabibi Taytus Mezkani Efendi Eczacı Bogus Efendi

Kabile Hasibe Hanım Kebir Hayvan me’mûru Rusan Efendi

Müfettiş Hüseyin Efendi Çavuş Hafız ve Süleyman ve Hüseyin Ağalar

(Târik Komisyonu)

“Reis Hacı Yusuf Ağa Establi amre 4m.”

A’zâ Tâlib Paşa “Mîr’ül Ümerâ” Süleyman Bey “Hacegân” Hamdi Efendi

Kuzmi Efendi Keyfurak Efendi Bogus Efendi

(Heyet-i Fenniye Me’mûrları)

Sermühendis Hüsnü Efendi “Sâlise” Kâtib Mehmed Vasıf Efendi

Edevât Me’mûru Mehmed Raif Efendi Kondüktör Mustafa Efendi

Digeri Salih Efendi Digeri Mehmed Raşid Efendi

Digeri Etnaş Efendi

(Maa Tahrir Vergi Komisyonu)

“Reis Muhasebeci Efendi”

A’zâ Hacı Eyüb-zâde Eyüb Efendi “Sâlise” Karağa-zâde Abdülrahman Efendi

Kiler-zâde Hacı Murad Bey Papasoğlu Hacı Yovani Ağa

Kocabıykoğlu Estudil Ağa

Mardirus Ağa

A'zâ

A'zâ Hosib Efendi

A'zâ Elnuvan Ağa

(Maârif Komisyonu)

“Reis Fettah-zâde Elhacı Osman Efendi”

A'zâ Ömer Efendi İbrahim Efendi Hamid Efendi

(Zirâat Komisyonu)

Mustafa Efendi

Hacı Mustafa Efendi

Hacı Estavri Ağa

Haçok Efendi

Asafdur Ağa

(Menâfi' İdâresi)

A'zâ Kiler-zâde Ahmed Efendi Ali Efendi Mehmed Efendi

Hacı Yovanni Efendi

Keyfurak Ağa

Bogus Ağa

Kâtib Mehmed Efendi

(Evkaf Komisyonu)

A'zâ Fettah-zâde Halil Efendi

Karaağa-zâde Hacı Ömer Efendi

Mesud Bekir Efendi

(Muhâcirîn Komisyonu)

Hacı Ömer Efendi

İzzet Efendi

Tevfik Efendi

Mehmed Şerîf Efendi “Sâlise” Kuzme Ağa Hacı Ohannis Ağa

(Muhâcirîn İâne Komisyonu)

A'zâ Defter Hakanı Me'mûru Mazhar Efendi Arif Efendi Halil Efendi

Tevfik Bey Hüseyin Efendi Ahmed Efendi İdris Ağa

Hacı Bekir Efendi Kuzme Ağa Hacı Ohannis Ağa

5.2.1.3. Bazı Me'mûrîn

Muhâkeme-i Şer'iyye Başkâtibi Ali Efendi İtâm Müdürü Ali Efendi

Mekteb-i İ'dâdî-yi Mülki İnşâ'at Reisi Hacı Yusuf Ağa Establi Umera 4m.

Me'mûr İzzet Efendi Kâtib Kasım Efendi

Rik'â Muallimi Hakkı Efendi

Mekteb-i İbtidai Muallimi Mehmed Eşref Efendi

Digeri Mustafa Şükrü Efendi

Digeri Hafız Eyüb Efendi

Rik'â Muallimi Abdülrahman Efendi

Mekteb-i Rüşdîyye Bevvabı

Abdülrahman Ağa

(Posta ve Telgraf İdâresi)

“Müdür Mehmed Hilmi Efendi”

Muhabere Me'mûru Süleyman Nafiz Efendi Digeri Ohannis Yavri Efendi

Mevsil Muharerat Abdülrahman Ağa

Hat Çavuşu Hacı Osman Ağa

Digeri Ahmed Ağa

Digeri Ali Ağa

Digeri Hacı İbrahim Ağa

Digeri Hacı Ahmed Ağa

Digeri Hüseyin Ağa

Digeri Raif Ağa

(Reji İdâresi)

“Müdür Tâlib Paşa “Mîr’ül Ümerâ”

Muhasebeci Kocuteryan Felidi Efendi

Mühemmin Kostij Konyadi Efendi

Anbar Muâvini Agob Efendi

MuhâfA‘zâ Müfettişi Sadık Efendi

Kâtib Şevket Efendi

Muâvin Abdülrahman Efendi

(Zabtiyye Taburu)

Tabur Ağası Ahmed Maan Bey 4a. 4m.

Hesab Emini Osman Efendi

Süvâri Bölük Ağası Ali Ağa 4m. İftihar, Kırım, İngiltere Madalyaları

Piyâde Bölük Ağası Ahmed Ağa

Süvâri Bölük Ağası Muâvini Hacı

Şevki Ağa 5m.

Digeri Abdah Efendi 5m.

Piyâde Bölük Ağası Muâvini Abdah Ağa

Digeri Mehmed Efendi

Piyâde Jurnal Emini Mustafa Efendi

Digeri Hasan Ağa

Polis Komiseri Ahmed Rıza Efendi

Polis Ahmed Hamdi Efendi

(Habishâne Me‘mûrları)

Sergardiyan Mehmed Fevzi Efendi

Kâtib Hüsnü Efendi

Gardiyan Mehmed Ağa

Digeri Mehmed Ağa

Digeri Mehmed Ağa

Digeri Mehmed Ali Ağa

Digeri Hacı Mehmed Ağa

5.2.1.4. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler

5.2.1.4.1. Etrafşehir Nâhiyesi

Nâib Mehmed Emin Efendi

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Ali Efendi

5.2.1.4.2. Altuntaş Nâhiyesi

“Zabıta Me‘mûru İbrahim Ağa”

Nâib Hasan Efendi

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Hacı Ahmed Efendi

5.2.1.4.3. Virancık Nâhiyesi

“Zabıta Me‘mûru İbrahim Ağa”

Nâib Asım efendi

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Ömer Efendi

Kerâste Me‘mûru Tahir Efendi

Reji Muhâfaza Me‘mûru Mehmed Efendi

5.2.1.4.4. Maa Armudeli Gümüş Nâhiyesi

“Zabıta Me‘mûru Ali Ağa”

Nâib Mestan Efendi

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Ahmed Efendi

5.2.1.4.5. Tavşanlı Nâhiyesi

“Müdür Ahmed Rıfat Efendi”

Nâib vekili Kadir Efendi

Kâtib Hüseyin Efendi

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Şükrü Efendi

Sandık Emîni Hüseyin Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Şeyh-zâde Ali Efendi

A'zâ Hacı Arif-zâde Hacı Mehmed Efendi

Hacı Hafız-zâde Hacı İbrahim Efendi

Kasabalı-zâde Mehmed Efendi

Şirvan Ağa

(Meclis-i Belediye)

“Reis Süleyman Ağa”

Şirin-zâde Hacı Hasan Ağa

Hacı Hafız-zâde Hacı Salih Efendi

Çakır-zâde Hacı Mehmed Ağa

Yusufağa-zâde Hüseyin Ağa

Kâtib ve Sandık Emmini Ali Efendi

Tabib İbrahim Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Tapu Kâtibi Derviş İbrahim Efendi

İtâm Müdürü İbrahim Efendi

Kerâste Me'mûru Efendi

Reji Me'mûru Abdah Ağa

Zabtiyye Çavuşu Mehmed Şerif Efendi

5.2.1.4.6. Eğrigöz Nâhiyesi

“Müdür İsmail Hakkı Efendi”

Nâib vekili Hacı Faik Efendi

Kâtib Mehmed Efendi

Maa Tahrîr Vergi Kâtibi Rıfat Efendi

Sandık Emmini Hafız Osman Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Hasanlar karyeli Hacı Mehmed Efendi

Hacı Hüseyin-zâde Hüseyin Efendi

Hacı Abdah Ağa-zâde Tâlib Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Tapu Kâtibi Ahmed Nuri Efendi Arazi İkâme Me'mûru Ali Efendi

Kerâste Me'mûru Hüseyin Efendi Posta Me'mûru Mehmed Efendi

Reji Me'mûru Galib Efendi

5.2.1.4.7. Uşak Kazası

“Kâim-makam Hasan Fehmi Bey Sâlise 5m.”

Nâib Rıfat Bey İstanbul Reisi

Mal Müdürü Mahmud Fehmi Efendi

Müftü Hacı Mustafa Asım Efendi -Müderri-

Tahrîrât Kâtibi İsmail Kemal Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

“Reis Kâim-makam Bey”

Nâib

Hacı Mustafa Bey

Mal Müdürü

Osman Efendi

Müftü

Andon Ağa

Tahrîrât Kâtibi

Hacı Ohannis Efendi

A'zâ-yı Ta'biye

A'zâ-yı Müntehibe

(Muhâkeme-i Bidâyet)

Reis Nâib Bey

Abdah Efendi

Ohannis Efendi

Âzâ Mülâzımı Haralembu Efendi

Başkâtib Derviş Efendi

Kâtib-i sâni Kiryoki Efendi

Mustantık Muâvini Ahmed Efendi

Mukavelât Muharriri Ruhsar Bey

İcrâ' Mübâşiri 2

(Mal Kalemi)

Mal Müdürü Muâvini Hafız Mehmed Rüşdü Efendi

Refik-i evvel Mecid Efendi

Refik-i sâlise Süleyman Sami Efendi

Refik-i sâni Mehmed Ali Efendi

Sandık Emni İstefaniyan Efendi

(Muhâkeme-i Ticâret)

“Reis Faik Bey”

(A'zâ-yı Daimi)

Şükrü Efendi

Karayorgi Efendi

(A'zâ-yı Fahrî)

Mahzur-zâde Receb Efendi

Alaşehirli-zâde Hacı Ahmed Efendi

Yivan Efendi

Sari Müderris Efendi

Başkâtib Hüseyin Remzi Efendi

Kâtib-i sâni Mehmed Efendi Mahsur2

(Menâfi' Sandığı Vekilleri)

Yusuf Efendi

Luka Efendi

Hacı Mardirus Efendi

Kâtib Ali Efendi

Tahsildâr Hacı Raşid Efendi

(Zabıta Dâiresi)

“Bölük Ağası Ahmed Ağa”

Süvâri Kolvekili Ali Ağa

Muâvini Haydar Onbaşı

Piyâde Kolvekili Hacı Hasan Çavuş

Muâvini Süleyman Onbaşı

Digeri Mehmed Onbaşı

Bölük Emmini Derviş Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Muhâkeme-i Şer'iyeye Başkâtibi İsmail Efendi

Tahrîrât Refiki İsa Talat Efendi

Nüfûs Me'mûru Efendi

Kâtib Abdülrahman Efendi

Tapu Kâtibi Ali Efendi

Rüşdîyye Muallimi Hasan Hilmi Efendi

Muallim-i sâni Hüseyin Efendi

Rik'a Muallimi İsa Talat Efendi

Bevvab Osman Ağa

Telgraf Muhabere Me'mûru Ahmed Fazıl Efendi

Telgraphâne Çavuşu İbrahim Ağa

Mevsil Muharrirat Mussafî Ağa

Duyûn-ı Umûmiyye Me'mûru Hacı Ali Asım Efendi

Kolcu Mustafa Efendi

Kerâste Me'mûru Kirkor Efendi

Süvâri Kolcusu Süleyman Çavuş

Hazine Deavi vekili Kemal Efendi

(Meclis-i Belediye)

“Reis vekili Hacı Mustafa Bey”

Hacı Ali Ağa Ali Efendi

Hacı Hüseyin Ağa

Hacı Hasan Ağa

Kasti Efendi

Hacı Agob Ağa

Kâtib Hacı Ahmed Efendi

Sandık Emmini Celal Efendi

Memleket Tabibi Rondalli Efendi Girid Madalyası

Müfettiş Muharrem Ağa

Kebir hayvan Me'mûru Mehmed Efendi

Çavuş Akif Efendi

Digeri İsmail Bey

(Reji İdâresi)

“Müdür Muhyiddin Efendi”

Muhasebeci Feler Efendi

Mübâyaa Me'mûru Şükrü Efendi

Muhâfaza Müdürü Mustafa Bey

Kâtib Hilmi Efendi

(Uşak Redif-i Mukaddem Taburu)

Binbaşı Galib Bey 4m. Kırım, Karadağ, Plevne, İngiltere Madalyaları

Kolağası Ali Efendi

Kâtib İsmail Efendi

Tüfenkçi İbrahim Usta

Birinci Bölük Yüzbaşısı Ahmed Efendi

İkinci Bölük Yüzbaşısı Hacı Veli Ağa

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Ali Efendi

İkinci Bölük Mülâzım-1 evvel Mustafa Efendi

Dördüncü Bölük Yüzbaşı Hasan Efendi

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 Evvel Abdülvahid Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Mehmed Ağa

Birinci Bölük Mülâzım-1 sânisî Mahmud Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Musa Ağa

(Uşak Redif-i Tâli Taburu)

Binbaşısı Salih Efendi

Kırım, İngiltere, İftihâr Madalyaları

Kolağası Adil Bey

Kâtib Süleyman Kamil Efendi Girid
Madalyası

Birinci Bölük Yüzbaşısı İbrahim Efendi

İkinci Bölük Yüzbaşısı Mustafa Efendi

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Salman Efendi 5m.

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Hacı Kasım Efendi

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Hurşid Ağa İftihar Madalyası

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Mustafa Efendi

Birinci Bölük Mülâzımı Mustafa Ağa

İkinci Bölük Mülâzımı Ahmed Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzımı Mustafa Ağa

İkinci Bölük Mülâzımı

Üçüncü Bölük Mülâzımı İsmail Efendi

5.2.1.4.7.1. Banaz Nâhiyesi

“Müdür Yusuf Ziya Efendi”

Nâib Efendi

Kâtib Ali Efendi

Sandık Emmini Ali Efendi

Tapu Kâtibi Mustafa Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Bekir Efendi Hacı Hasan Ağa Mehmed Ali Ağa

5.2.1.4.7.2. Göbek Nâhiyesi

Müdür Arif Hikmet Efendi

Nâib vekili Mehmed Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

Osman Ağa Mehmed Ağa Hacı Mustafa Ağa

Hacı Mahmud Ağa Mustafa Ağa Bekir Ağa

5.2.1.4.8. Eskişehir Kazası

(Kâim-makam Mustafa Hulusi Efendi Mütemâyiz 4m.)

Nâib Mustafa İzzet Efendi Müderris Mal Müdürü Nail Efendi

Müftü Hacı Süleyman Hakkı Efendi Müderris

Tahrîrât Kâtibi Ali Rıza Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

“Reis Kâim-makam Efendi”

Nâib Hacı Mustafa Ağa

Mal Müdürü Hacı Ahmed Ağa

Müftü Hamyu Efendi

Tahrîrât Kâtibi A‘zâ-yı Muntehibe

A‘zâ-yı Ta‘biye

(Muhâkeme-i Bidâyet)

“Reis Nâib Efendi”

A‘zâ Hacı Hafız Efendi

Estifari Ağa

Başkâtib Ahmed Hamdi Efendi

Kâtib-i sâni Hasan Fevzi Efendi

Mustantik Muâvini Hüseyin Hüsnü Efendi

Mukâvelât Muharriri Cafer Sadık Efendi

Kâtib ve Sandık Emını Efendi

Tabib İbrahim Edhem Efendi Sâlise

(Menâfi' Sandığı Vekilleri)

Hacı Hafız Efendi

İsmail Bey

Estifan Ağa

Esterati Efendi

Kâtib Esterati Efendi

(Bazı Me'mûrîn)

Maden Müdürü İbrahim Edhem Efendi

Kâtib Hulusi Efendi

Sandık Emını Salih Efendi

Mühemmin Hacı Abdah Efendi

Ocaklar Müftüsü Sadık Efendi

Tahrîrât Refiki Mustafa Remzi Efendi

Telgraf Müdürü Ali Rıza Efendi

Muâvini Fevzi Efendi

Tapu Me'mûru Hüseyin Hüsnu Efendi

Vergi Kâtibi Ahmed Fevzi Efendi

Refik Şükrü Efendi

Nüfûs Me'mûru Esad Efendi

Kâtib Mehmed Şefik Efendi

Duyûn-ı Umûmiyye Me'mûru

Mehmed Ali Efendi

Reji Müdürü Raşid Efendi

Mekteb-i Rüşdîyye Muallimi Nazif Efend

Muallim-i sâni Hüseyin Efendi

Rik'a Muallimi Ali Rıza Efendi

Zabıta Me'mûru Hacı Şevki Ağa 5m.

Jurnal Emını Mehmed Ali Efendi

5.2.1.4.8.1. Seyidgazi Nâhiyesi

“Müdür Mehmed Ali Efendi”

Nâib Efendi Kâtib Mehmed Hakkı Efendi Vergi Kâtibi Faik Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A‘zâ Osman Fakih Efendi

Kuyucaklı Hacı Bekir Bey

Şecaeddin Şeyhi Nuri Efendi

Hacı Mehmed Ağa

Hüseyin Efendi

5.2.1.4.9. Gedûs Kazası

“Kâim-makam Halil Sadık Efendi Sâlise”

Nâib Mesud Efendi Devriye Müderrisi

Mal Müdürü Hüseyin Raif Efendi

Müftü Mustafa Efendi Derseadet Müderrisi

Tahrîrât Katibi Ali Rıza Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

“Reis Kâim-makam Efendi”

Nâib

Hacı İsmail Ağa

MalMüdürü

Hacı Ömer Efendi

Müftü

Hacı İsmail Ağa

Tahrîrât Kâtibi

A‘zâ-yı Muntehibe

A‘zâ-yı Ta‘biye

(Muhâkeme-i Bidâyet)

“Reis Nâib Efendi”

Nebi Efendi

Hacı Ali Ağa

Başkâtib Halil Efendi “Madalya” Mustantık Muâvini Edhem Efendi

Mukâvelât Muharriri Hüseyin Efendi

(Meclis-i Belediye)

“Reis Hacı İbrahim Ağa”

A’zâ Mustafa Efendi Süleyman Ağa Hacı Ali Ağa Mustafa Ağa

Kâtib Mehmed Efendi

(Bazı Me’mûrîn)

MalMüdirü Muâvini Haled Efendi Tahrîrât Refiki Mustafa Efendi

Tapu Kâtibi Mahmud Efendi Nüfûs Me’mûru İbrahim Efendi

Kâtib Ahmed Efendi Sandık Emni Mustafa Efendi

Telgraf Muhâbere Me’mûru Ali Efendi Reji Me’mûru Eyüb Efendi

Kâtib Ahmed Efendi Menâfi’ Kâtibi Edhem Efendi

İtâm Müdirü Süleyman Efendi Mekteb-i Rüşdiyye Muallimi Receb Efendi

Kerâste Me’mûru Süleyman Efendi Zabtiyye Mülâzımı Mustafa Efendi

5m. Girid Madalyası

5.2.1.4.9.1. Şabhâne Nâhiyesi

“Zabıta Me’mûru Ali Fevzi Efendi”

Nâib vekili Mehmed Efendi Kabzımal Ahmed Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A’zâ Ahmed Ağa Mehmed Ali Ağa Hüseyin Ağa Hüseyin Ağa

5.2.1.4.10. Simav Kazası

“Kâim-makam Ali Rıza Efendi”

Nâib Hasan Latif Efendi MalMüdirü İsmail Efendi

Müftü Mehmed Vehbi Efendi Tahrîrât Kâtibi Mehmed Sadık Efendi

(Meclis-i İdâre-i Kaza)

“Reis Kâim-makam Efendi”

Nâib Hacı Mustafa Ağa Rikâb-ı hümâyûn Kapucubaşılığı 4m.

MalMüdirü Hacı Ahmed Efendi

Müftü Hacı Ömer Ağa

Tahrîrât Kâtibi Hacı Mustafa Ağa

A‘zâ-yı Ta‘biye A‘zâ-yı Müntehibe

(Muhâkeme-i Bidâyet)

“Reis Nâib Efendi”

İbrahim Efendi Hasan Efendi “Mustantık Me‘mûriyeti de mütezemdir

Başkâtib Tevfik Efendi Kâtib-i sâni Ahmed Efendi

Mustantık Muâvini Nafiz Efendi Mukâvelât Muharriri İbrahim Efendi

İcrâ’ Mübâşiri

(Meclis-i Belediye)

“Reis Mehmed Emin Efendi”

A‘zâ Ahmed Rüşdü Efendi Ahmed Efendi Ahmed Ağa Hacı İlyas Ağa

Kâtib Mehmed Metin Efendi Sandık Emni Mehmed Efendi

(Menâfi‘ Sandığı Vekilleri)

Ahmed Efendi

Hacı Salih Efendi

Hamza Ağa

Kâtib ve Sandık Emni Hacı Mustafa Efendi

(Zirâat Odası)

“Reis İbrahim Efendi”

A‘zâ Hâce Emin Efendi Ahmed Efendi Süleyman Efendi Ahmed Ağa

(Bazı Me‘mûrîn)

İtâm Me‘mûru İsmail efendi

Nüfûs Me‘mûru Abdah Efendi

Kâtib Mehmed Efendi

Mal Müdürü Faik ve Vergi Kâtibi Ali Rıza Efendi

Tahrîrât Refiki İbrahim Edhem Efendi

Tapu Kâtibi Abdah Efendi

Evkaf Vekili Hasan efendi

Sandık Emni Ahmed efendi

Rüşdîyye Muallim-i evvel Hacı Yusuf Agâh Efendi

Muallim-i sâni Ali Efendi

Hat Muallimi İsmail Efendi

Düyûn-ı Umûmiyye Me‘mûru Halil Latif Efendi

Reji Me‘mûru Arif Efendi

Kerâste Me‘mûru Abdülkadir Efendi

Telgraf Muhabere Me‘mûru Ömer Efendi Hat Çavuşu Ahmed Efendi

Mevsil Muharirat Bekir Ağa

5.2.1.4.10.1. Dağardı Nâhiyesi

“Müdür Hacı Muhyiddin Efendi”

Kâtib Hüseyin Efendi

Sandık Emni Osman Efendi

Tapu Kâtibi Mustafa Efendi

Vergi Kâtibi Ali Efendi

(Meclis-i Nâhiye)

A'zâ Hüseyin Bey Ahmed Efendi Ömer Efendi Ahmed Ağa

ALTINCI BÖLÜM

**1306 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE
KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ**

6. 1306 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

6.1. İkinci Kütahya Taburu

Tabur Ağası Faik Efendi

Hesab Emni Rıza Efendi

(Piyâde)

Bölük

Bölük

1 Bölük Ağası "Münhâll"

2 Bölük Ağası Ahmed Ağa

Muavin Abdah Ağa

Muavin Mehmed Ağa

Jurnal Emni Mustafa Efendi 5m.

Jurnal Emni Hasan Ağa

(Süvâri)

Bölük

1 Bölük Ağası Ali Ağa 5m.

Muavin Hacı Şevki Ağa 5m.

Jurnal Emni Ömer Efendi

6.2. Vilâyet-İ Jandarma Alayinin Mevcudu

-Piyâde Efrâdı-

Başçavuş	Çavuş	Bölük Emini	Onbaşı	Neferât	Yekün	Tabur
4	16	4	33	306	363	1 Maa Ertuğrul Burûsa
2	8	4	15	104	131	2 Kütahya
1	4	1	7	82	95	3 Karahisar
0	16	3	20	184	223	40 Karesi
7	40	10	79	676	812	Yekün

-Süvâri Efrâdı-

Başçavuş	Çavuş	Bölük Emini	Onbaşı	Neferât	Yekün	Tabur
3	12	3	24	218	260	1 Maa Ertuğrul Burûsa
1	4	1	8	107	121	2 Kütahya
1	4	1	7	79	92	3 Karahisar
0	8	2	16	136	162	4 Karesi
5	28	55	540	635		Yekün

Süvâri ve Piyâdenin Yekünü 1447

6.3. Müceddeden Teşkil Olunan Tahsildâr Sınıfı

Süvâri	Piyâde	
39	19	Birinci Burûsa Maa Ertuğrul
19	6	İkinci Kütahya

13	2	Üçüncü Karahisar
31	0	Dördüncü Karesi
102	27	Yekün

(Polis Dâiresi)

(Ser komiser Süleyman Efendi 4m.)

Üçüncü Komiser Ömer Efendi Digeri İshak Efendi

(Polis Efrâdının Heyet-i Mecmuası)

Serkomiser İkinci Komiser Üçüncü Komiser Nefer Yekün

1	0	2	15	18	Burûsa Sancağı
0	0	1	2	3	Ertuğrul "
0	0	1	3	4	Kütahya "
0	0	1	2	3	Karahisar "
0	0	2	8	10	Karesi "
1	0	7	30	38	Yekün

6.4. Kütahya Sancağı

Liva Mühendisi Hendemeyan Arakil Efendi -sâniye-

Kâtib Mehmed Vâsıf Efendi

Üçüncü Kondüktör Atnaş Efendi Üçüncü Kondüktör Mustafa Efendi

Üçüncü Kondüktör Hafız Mehmed Efendi

6.4.1. Me'mûrin-i Liva

Mutâsârrıf Mehmed Veysel Paşa Mirmîrân 3m.

Nâib Ali Haydar Beğ Sudûrdan 1m.

Muhâsebeci Şemseddin Efendi Sâlise

Tahrîrât Müdürü Mehmed Cemal Efendi

Defter Hakanı Me'mûru Mazhar Efendi Evkaf Müdürü İsmail Hakkı Efendi

6.4.2. Meclis-i İdâre-i Liva

(Reis Mutâsârrıf Paşa)

Nâib Efendi Hacı Ömer Efendi Sâlise

Müftü Mehmed Efendi

Muhâsebeci Efendi

Tahrîrât Müdürü Efendi Edhem Beğ

Rum Metropolidi Yaresimos Efendi Erteki Efendi

Ermeni Murahhasası Keygurak Efendi Arustidul Efendi

Katolik Murahhasası Artin Rahib Efendi

A'zâ-yı Tabî'iyye A'zâ-yı Müntehibe

-Meclis Kalemî-

-Tahrîrât Kalemî-

Başkâtib Rıfat Efendi Mesud-u Evvel Mehmed Şükrü Efendi

Refiki Safvet Efendi Mesud-u sâni Mehmed Hilmi Efendi

Refiki Mustafa Efendi Mübeyyiz Nazım Efendi

Refiki Süleyman Efendi Mukayyid Ahmed Hamdi Efendi

Mukayyid Ali Rıza Efendi

-Muhâsebe Kalemi-

Vâridat Mukayyidi Osman Efendi Mâsârif Mukayyidi Osman Efendi

Vâridat Mukayyidi Ahmed Cevdet Efendi Mâsârif Mukayyidi Refik Halil Efendi

Merkez kâtibi Ali Efendi Mesâlih-i câriyye Kâtibi Eşref Efendi

Sandık Emîni Hamid Efendi Mesâlih-i câriyye Refiki Mehmed Efendi

-Defter Hakamı Kalemi-

-Evkaf Kalemi-

Başkâtib Fevzi Efendi

Müdür İsmail Hakkı Efendi

Refik Ahmed Muhtar Efendi

Kâtib Mehmed Hamdi Efendi

Tapu Kâtibi Mehmed Ali Efendi

Mülâzım Mehmed Efendi

Emlak Yoklama Kâtibi Ömer ve Süleyman ve İsmail ve Abdah Efendiler

-Nüfûs Kalemi-

-Vergi Kalemi-

Me'mûr Mehmed Efendi

Mehmed Arif Efendi

Kâtib Bekir Efendi

Kâtib Osman Efendi

Mülâzım Ömer Efendi

Refiki Ali Efendi

Mülâzım Halil Efendi

Defterci Bekir Efendi

-Orman İdâresi-

-Düÿûn-ı Umûmiyye İdâresi-

Müfettiş Jak Efendi

Müdür Abdülkerim Efendi

Kâtib Mehmed Necati Efendi

Başkâtib Hüsnü Efendi

Süvâri Me'mûru Raşid Efendi

Kâtib-i sâni Ali Efendi

Piyâde Kuryecisi Osman Efendi

Mukayyid Mehmed Tevfik Efendi

Piyâde Kuryecisi Mehmed Efendi

Sandık Emîni Hasan Efendi

Keraste Ondalık Me'mûru Sakıb Efendi

-Muhâkeme-i Bidâyet-

-Hukuk Dâiresi-

-Ceza Dâiresi-

Reis Nâib Beğ Sudûrdan 1m.

Reis Akif Efendi

A'zâ Eyüb Efendi Sâlise

A'zâ Artin Efendi

A'zâ Ahmed Efendi

A'zâ Mülâzımı Mustafa Efendi

A'zâ Kuzme Efendi

A'zâ Mülâzımı Haralambu Efendi

A'zâ Artin Efendi

Maddii Umûmî Muavini Tevfik Efendi

Başkâtib Nuri Efendi

Mukavelât Muharriri Mustafa Efendi

Zabıt Kâtibi Hakkı Efendi

İcrâ' Me'mûru İsmail Hakkı Efendi

İcrâ' Mübâşiri Mehmed ve Mahmud Ağalar

-Muhâkeme-i Şeriyye-

Başkâtib Ali Efendi

İtâm Müdürü Ali Efendi

-Zirâat ve Ticâret Komisyonu-

-Zirâat Bank Şubesi-

Reis Hacı Mustafa Efendi

Me'mûr Hacı Ömer Efendi Sâlise

A'zâ Mustafa Efendi

Şube Reisi Ahmed Hulusi Efendi

A'zâ İstüdi Efendi

Kâtib Hakkı Efendi

A'zâ Haçok Efendi

A'zâ Mehmed Bahaeddin Efendi

A'zâ Esfedur Ağa

A'zâ Salih Efendi

A'zâ Agob Ağa

-Maârif Komisyonu-

-Evkaf Komisyonu-

Reis Abdülfettah-zâde Hacı Osman Efendi Reis Müftü Efendi

A'zâ Tahrîrât ve Evkaf Müdürü Efendiler A'zâ Fettah-zâde Halil Efendi

A'zâ Defter Hakamı Me'mûru Efendi A'zâ Hacı Ömer Efendi Sâlise

A'zâ Meclis-i idâre Başkâtibi Efendi A'zâ Mesud Bekir Efendi

A'zâ Mevlevi Şeyhi-zâde Hamdi Çelebi Efendi

A'zâ Tahmisyan Mardirus Ağa

-Vergi Komisyonu-

(Reis Muhâsebeci Efendi)

A'zâ Hacı Murad Beğ

A'zâ Hacı İvan Ağa

A'zâ İstudil ve Huseb Efendiler

A'zâ Mardirus ve Altun Ağalar

-Belediye Dâiresi-

(Reis Kurt-zâde Hacı Mustafa Efendi)

A'zâ Tâlib Paşa Mir'ül umerâ

A'zâ Kürk-zâde İbrahim Efendi

A'zâ Elif-zâde Hacı Mustafa Efendi

A'zâ Kaşi-zâde Hüseyin Efendi

A'zâ Huseb Efendi

A'zâ Geleci Agob Ağa

A'zâ Sakallı Maydirus Ağa

Kâtib ve Sandık Emmini Salih Efendi

Tabib İhsan Salim Beğ Sâlise

Eczacı Bogus Efendi

Maa mürur Nişan Kalfa

Müfettiş ve Çavuş 3

-Telgraf ve Posta İdâresi-

(Müdür Mehmed Hilmi Efendi)

Muhabere Me'mûru Nafiz Efendi Digeri Ohannis Yavri Efendi

Mülâzım Rüşdü Efendi Mevsil Muharrirat Abdürrahman Ağa

Çavuş 7

-Reji İdâresi-

Müdür Tâlib Paşa Mir'ül umerâ Muhâsebeci Haim Efendi

Mühemmin Kastitire Katuri Efendi Sandık Emimi Faruk Beğ

MuhafA'zâ Müfettişi ve Deavi Vekili Huseb Efendi

Kâtib Şevket Efendi

Kâtib Muavini Abdürrahman Efendi Kolcu Neferât 27

-Mekteb-i Rüşdî-

-Mekteb-i İbtidâî-

Muallim-i Evvel Abdürrezzak Efendi

Muallim Mehmed Eşref Efendi

Muallim-i sâni Mustafa Efendi

Ders halifelerinden Mustafa Şükrü Efendi

Rık'a Muallimi Mehmed Hilmi Efendi

Rık'a Muallimi İsmail Efendi

Bevvab Abdürrahman Ağa

Halife Hafız Eyüb Efendi

Aded Şâkirdân

Aded Şâkirdân

26 Sınıf-1 evvel

22 Sınıf-1 evvel

32 Sınıf-1 sâni

24 Sınıf-1 sâni

55 Sınıf-1 sâlise

26 Sınıf-1 sâlise

24 Sınıf-1 Rabı'

18 Sınıf-1 Rabı'

-Habishâne Me'mûrları-

Sergardiyan Petro Efendi

Kâtib Hüsni Efendi

Gardiyan Neferi 5

-Redif-i Mukaddem 29. Alayının Birinci Kütahya Fırkası Umerâ-

-Ve Erkanıyla Taburları Erkan Ve Zâbitânı-

Onsekizinci Fırka Kumandanı Vahib Paşa

Ferik

Otuzbeşinci Liva Kumandanı Ahmed Hilmi Paşa Mirлива 3m.

2 Karadağ Madalyası

Altmışdokuzuncu Alayın Mukaddem Miralayı Abdah Vehbi Beğ 4m.

" " " Kâim-makamı Mehmed Haşim Beğ⁴⁴

" " " Kâtib Mehmed Behcet Efendi 5m.

Onsekizinci Fırkaya Mensûb Yüzbaşı Halid Efendi

" " " Mülâzım-1 evvel Ahmed Hamdi Efendi

Otuzbeşinci Livaya Mensûb Mülâzım-1 evvel Yahya Saib Efendi

Debboy Me'mûru Mülâzım-1 evvel Bekir Efendi

-Altmışdokuzuncu Alayın Birinci Mukaddem Kütahya Taburu-

Binbaşı Mehmed Şerif Efendi 5m.

Sağ kolağası Ahmed Beğ 5m Karadağ ve İmtiyâz-1 Gümüş Madalyaları

Tabur Kâtibi Süleyman Raşid Efendi 5m.

Tüfenkçi Edhem Usta

⁴⁴ 4a., 4m., Kırım İftihâr Nişânı ve Muhtelif Madalyalar

Birinci Bölük Yüzbaşısı Mustafa Efendi 5m.

İkinci Bölük Yüzbaşısı Yakub Ağa

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı İsmail Hakkı Efendi İmtiyâz-1 Gümüş Madalyası

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Mehmed Nuri Efendi 5m.

İmtiyâz-1 Gümüş Madalyası

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Şevki Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Seyid Ağa

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Mahmud Efendi

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Cemal Efendi İmtiyâz-1 Gümüş Madalyası

Birinci Bölük Mülâzım-1 sânisî İbrahim Edhem Efendi

İkinci Bölük Mülâzım-1 sânisî Mustafa Ağa

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Hakkı Efendi

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Mehmed Vehbi Efendi

-Yüzonyedinci Alayın Birinci Tâli Kütahya Taburu-

Binbaşı Hacı Ahmed Efendi

Kolağası Münhâll

Kâtib Hamza Zekai Efendi

Birinci Bölük Yüzbaşısı İbrahim Efendi

Birinci Bölük Yüzbaşısı Mehmed Rıza Efendi

İkinci Bölük Yüzbaşısı Mehmed Galib Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Numan Ağa

İkinci Bölük Mülâzım-1 evvel Abdülkerim Ağa

İkinci Bölük Yüzbaşı-1 sânisî Mehmed Faik Efendi

Üçüncü Bölük Yüzbaşı-1 evvel Osman Nuri Efendi

Üçüncü Bölük Yüzbaşı-1 evvel Salih Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Süleyman Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Ahmed Hamdi Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Murad Efendi

6.4.3. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler

6.4.3.1. Etrâfşehir Nâhiyesi

Nâib Aziz Efendi

Vergi Kâtibi Ali Efendi

6.4.3.2. Altuntaş Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru İbrahim Ağa

Vergi Kâtibi Hamdi Efendi

6.4.3.3. Gireği Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru Hacı Rasim Efendi

Nâib Ahmed Efendi

Vergi Kâtibi Hacı Ahmed Efendi

6.4.3.4. Virancık Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru Faruk Efendi

Nâib Asım Efendi

Vergi Kâtibi Ömer Efendi

Keraste Me'mûru Tahir Efendi

MuhafA'zâ Me'mûru Mehmed Efendi

6.4.3.5. (Maa Armudeli Gümüş Nâhiyesi)

Zâbıta Me'mûru İshak Efendi Nâib Mustafa Efendi

Vergi Kâtibi Ahmed Efendi

6.4.3.6. Tavşanlı Nâhiyesi

Müdür Ahmed Rıfat Efendi

Vergi Kâtibi Şükrü Efendi

Nâib Abdülkadir Efendi

Kâtib Hüseyin Efendi

Tapu Kâtibi Derviş İbrahim Efendi

Sandık Emimi Ali Efendi

-Nâhiye Heyeti-

A'zâ Şeyh Hacı Ali Efendi

A'zâ Arif-zâde Hacı Mehmed Efendi

A'zâ Hacı Hafız-zâde Hacı İbrahim Efendi

A'zâ Kasabalı-zâde Mehmed Ağa

A'zâ Serupin Ağa

-Bazı Me'mûrin-

İtâm Me'mûru İbrahim Efendi

Keraste Me'mûru İzzet Efendi

Reji Me'mûru Hüseyin Efendi

-Dâire-i Belediye-

Reis Süleyman Ağa

A'zâ Hacı Salih Efendi

A'zâ Emin Ağa

A'zâ Hüseyin Ağa

A'zâ Hasan Ağa

A'zâ Hacı Mehmed Ağa

Kâtib ve Sandık Emimi Ali Efendi

6.4.3.7. Eğrigöz Nâhiyesi

Müdür İsmail Hakkı Efendi

Nâib Bekir Efendi

Kâtib Mehmed Efendi

Vergi Kâtibi Rıfat Efendi

Sandık Emimi Hafız Osman Efendi

Tapu Kâtibi Ahmed Nuri Efendi

Arâzî Yoklama Me'mûru Ali Efendi

Keraste Me'mûru Hüseyin Sâni Efendi

Posta Me'mûru Mehmed Efendi

Reji Me'mûru Galib Efendi

Arâzî Tahsildârı Hasan Ağa

-Nâhiye Heyeti-

Hacı Mehmed Efendi Hüseyin Efendi Tâlib Efendi

-Dâire-i Belediye-

Reis Hasan Ağa

A'zâ Hacı Hüseyin Ağa

A'zâ İsmail Ağa

Kâtib Halil Efendi

-Emlak Komisyonu-

Haled Efendi

Mustafa Efendi

Ahmed Beğ

6.4.3.8. Eskişehir Kazası

-Me'mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Mustafa Hulusi Efendi Müttemayiz 4m.)

Nâib Hasan Hüsni Efendi Müderris Müftü Hacı Süleyman Hakkı Efendi

Mal Müdürü Vekili Vergi Kâtibi Ahmed Efendi

Tahrîrât Kâtibi Hasib Efendi

Tapu Me'mûru Hüseyin Efendi

Sandık Emni Ali Rıza Efendi

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Efendi)

Nâib ve Müftü Efendiler

Hacı Ali Efendi

Mal Müdürü Efendi

Tahrîrât Kâtibi Efendi

Hacı Mustafa Ağa

Rum Milleti Reisi Yorgi Efendi

Ermeni Reisi Haruş Efendi

Hambu Efendi

Katolik Reisi Useb Efendi

A'zâ-yı Muntehibe

A'zâ-yı Tabî'yye

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Hacı Hafız Efendi 4m.

Mustantik Muavini Nafiz Efendi

A'zâ Estifan Ağa

Mukavelât Muharriri Cafer Efendi

Başkâtib Ahmed Hamdi Efendi

Mukavelât Muavini Sadık Efendi

Kâtib-i sâni Hüseyn Hüsni Efendi Şeriyye Kâtibi Hüseyn Efendi

-Belediye Dâiresi-

(Reis Tevfik Efendi)

A'zâ Ahmed Beğ

A'zâ Hacı Mustafa Efendi

A'zâ İsa Efendi

A'zâ Hüsmen Ağa

A'zâ Keygurak Efendi

A'zâ Nikola Efendi

Kâtib Akif Efendi

Tabib İbrahim Edhem Efendi Sâlise

-Lületaşı Maden İdâresi-

Müdür İbrahim Edhem Efendi Sâlise Kâtib Hulusi Efendi

Sandık Emîni Salih Efendi

Mühemmin Hacı Abdah Efendi

-Maârif Komisyonu-

(Reis Müftü-zâde Hafız Ahmed Efendi Müderris)

A'zâ Kocaali-zâde Hacı Hafız Efendi A'zâ Küçük Hacı İbrahim-zâde Hacı Hüseyn Ağa

A'zâ Mihaliçli Hüseyn Ağa

A'zâ Belediye A'zâsından İsa Efendi

A'zâ Akçağlan Mahallesi Muhtarı Hacı Hüseyn Ağa

A'zâ Tabak Kethüdası Hüseyn Ağa

A'zâ Saftile Kâtibi Hakkı Efendi

A'zâ Dede Mahallesi Muhtarı Mehmed Çavut

A'zâ Orta Mahallesi Muhtarı Hacı Yusuf Efendi

-Zirâat Banka Şubesi-

(Reis Hüseyin Beğ)

A'zâ Hacı Mustafa Beğ

A'zâ Aziz Beğ-zâde Ahmed Beğ

A'zâ Karnik Efendi

Muhâsebe Kâtibi Esterani Efendi

-Mekteb-i Rüşdî ve İbtidâî-

Muallim-i evvel Nazif Efendi

Muallim-i sâni Hüseyin Efendi

Rık'a Muallimi Ali Rıza Efendi

Mekteb-i İbtidâî Muallimi Yusuf Efendi

-Bazı Me'mûrin-

MalMüdürü Refik Hüseyin Efendi

Nüfûs Me'mûru Esad Efendi

Nüfûs Kâtibi Mehmed Şefik Efendi

Tahrîrât Kâtibi Refiki Ali Rıza Efendi

Telgraf Müdürü Ali Rıza Efendi

Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûru Mehmed Ali Efendi

Telgraf Muavini Esad Efendi

Reji Müdürü Sadık Efendi

-Zâbıta Dâiresi-

Zâbıta Me'mûru Hacı Şevki Ağa 4m. Süvâri Yüzbaşısı Ali Ağa 5m.

Polis Ahmed Efendi

İftihâr, Kırım, İngiltere Madalyaları

Piyâde Kolvekili Muavini ve Neferât 62

-Eskişehir Mevki' Mukaddem Ve Tâli Ümerâ Ve Zâbitânı-

(Kâim-makam Ahmed Beğ 4m.)

Mukaddem Binbaşısı Hasan Efendi

Maa İmtiyâz-ı Girid Madalyası

Tâli Binbaşısı Mustafa Efendi 4m

Sınıf-1 muhtevadan madalya aded 5

- Mukaddem Kâtibi Halil Efendi Rus Madalyası
- Tâli Kâtibi Ahmed Efendi
- Mukaddem Kolağası Hacı Mehmed Efendi 5m. Rusya Madalyası
- Tâli Kolağası Emin Efendi 5m.
- Mukaddem Birinci Yüzbaşısı Hüseyin ağa İmtiyâz Nişânı
- Mukaddem Mülâzım-1 evvel Emin Ağa
- Mukaddem İkinci Yüzbaşı Yakub Efendi
- Mukaddem İkinci Mülâzım-1 evvel Behcet Ağa
- Mukaddem İkinci Mülâzım-1 sânisî İsmail Efendi
- Mukaddem Üçüncü Yüzbaşı Seadettin Efendi Maa Girid İmtiyâz Nişânı
- Mukaddem Üçüncü Mülâzım-1 evvel Salih Ağa
- Mukaddem Üçüncü Mülâzım-1 sânisî Mustafa Efendi
- Mukaddem Dördüncü Yüzbaşısı Hasan Efendi İmtiyâz Nişânı
- Mukaddem Dördüncü Mülâzım-1 evvel Halil Efendi
- Mukaddem Dördüncü Mülâzım-1 sânisî Şükrü Efendi
- Debboy Me'mûru Mülâzımı Mehmed Efendi
- Tâli Birinci Yüzbaşısı Mehmed Rafet Efendi 4m. İmtiyâz Nişânı
- Tâli Birinci Mülâzım-1 evvel Hacı Şerîf Ağa 4m. İmtiyâz Nişânı
- Tâli Birinci Mülâzım-1 sânisî Ali Efendi 4m. Sadâkat-u Madalya nevî 4a
- Tâli İkinci Yüzbaşısı Mustafa Efendi 4m.
- Tâli İkinci Yüzbaşı Vekili Hüseyin Ağa 5m. Maa İmtiyâz Nişânı

Tâli İkinci Mülâzım-1 evvel Cafer Efendi

Tâli Üçüncü Yüzbaşısı Mehmed Efendi

Maa İmtiyâz Nişanı 3

Tâli Üçüncü Yüzbaşı Vekili Salih Ağa

Tâli Üçüncü Mülâzım-1 evvel Abdah Efendi

Tâli Dördüncü Yüzbaşısı Edhem Efendi

Nişân 2

Tâli Dördüncü Mülâzım-1 evvel Osman Ağa

Tâli Dördüncü Mülâzım-1 sânisî Ali Efendi

Mukaddem Serçavuş Tâli Serçavuş

4

4

6.4.3.8.1. Seyidgazi Nâhiyesi

(Müdür Yusuf Ziya Efendi Rabı' 5m.)

Nâib Mustafa Şevki Efendi

Kâtib Karabet Efendi

Vergi Kâtibi Mehmed Hakkı Efendi

Tapu Kâtibi Süleyman Efendi

-Nâhiye Heyeti-

A'zâ Şeyh Nuri Efendi

A'zâ Şeyh Efendi

A'zâ Mehmed Tevfik Efendi

A'zâ Hacı Mehmed Ağa

-Bazı Me'mûrin-

Belediye Reisi Hafız Veli Efendi

Sandık Emîni Hersetaki Efendi

-Neferât-ı Zabtiyye-

Onbaşı

Süvâri

Piyâde

1

3

2

6.4.3.9. Gedûs Kazası

-Me‘mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Halil Sadık Efendi Sâlise)

Nâib Mustafa Mesud Efendi -Devriye Müderrisi-

Müftü Mustafa Asım Efendi -Derseadet Müderrisi-

Mal Müdürü Vekili Eşref Efendi

Tahrîrât Kâtibi Ali Rıza Efendi

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Efendi)

Nâib ve Müftü Efendiler

Hacı İsmail Ağa

MalMüdürü Efendi

Hacı Hafız Ömer Efendi

Tahrîrât Kâtibi Efendi

Hacı İsmail Ağa

A‘zâ-yı Tabî‘iyye

A‘zâ-yı Muntehibe

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A‘zâ Abdülnebi Efendi

A‘zâ Abdah Efendi

Başkâtib Halil Efendi Madalya

Mustantik Muavini Rıza Efendi

Kâtib-i sâni Akif Efendi

Mukavelât Muharriri Hüseyin Efendi

-Dâire-i Belediye-

Reis İsmail Ağa

A‘zâ Süleyman Ağa

A‘zâ Mustafa Ağa

A‘zâ Mustafa Ağa

A‘zâ Hacı Hasan Ağa

A‘zâ Hüseyin Ağa

A'zâ Murad Ağa

Kâtib Mustafa Efendi

-Ziraaat Bank Şubesi-

(Reis Mahmud Efendi)

A'zâ Abdah Efendi

A'zâ Ahmed Ağa

A'zâ Mehmed Ağa

Kâtib Cemil Efendi

-Bazı Me'mûrin-

Mal Müdürü Muavini Halid Efendi Tahrîrât Kâtibi Refiki Mustafa Efendi

Tapu Kâtibi Mahmud Efendi Nüfûs Me'mûru İbrahim Efendi

Telgraf Muhabere Me'mûru Ali Ulvi Efendi

Sandık Emîni Tukli Efendi

İtâm Müdürü Hacı Süleyman Efendi Menafî Kâtibi Cemil Efendi

Mektab-i Rüşdîyye Muallimi Receb Efendi

Nüfûs Kâtibi Ahmed Efendi

Reji Me'mûru Ahmed Efendi Keraste Me'mûru Mustafa Efendi

Orman Piyâde Kuryecisi Mehmed Ali Ağa

-Zâbıta Dâiresi-

Mülâzım Mustafa Efendi Girid Madalyası Sûvâri Onbaşı İsmail Ağa

Piyâde Kolvekili İbrahim Çavuş Bölük Emîni Nafiz Efendi

Piyâde Kolvekili Ömer Onbaşı

6.4.3.9.1. Şabhâne Nâhiyesi

Zâbıta Me‘mûru Ramiz Efendi

Nâib Vekili Mehmed Efendi

Kabzımâl Ahmed Efendi

-Nâhiye Heyeti-

Ahmed Ağa

Mehmed Ali Ağa

Hüseyin Ağa

Diger Hüseyin Ağa

6.4.3.10. Simav Kazası

(Me‘mûrin-i Kaza)

(Kâim-makam Ali Rıza Efendi)

Nâib Mustafa Şerîf Efendi Kazatdan Müftü Mehmed Vehbi Efendi

Mal Müdürü İsmail Efendi

Tahrîrât Kâtibi Halil Efendi

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Efendi)

Nâib Efendi

Hacı Mustafa Ağa Rıkâb-ı Humâyûn

Müftü Efendi

Kapucubaşılığı

4m.

Mal Müdürü Efendi

Hacı Ömer Ağa

Tahrîrât Kâtibi Efendi

Hacı Ahmed Efendi

A‘zâ-yı Tabî‘iyye

Hacı Mustafa Ağa

A‘zâ-yı Müntehibe

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ İbrahim Efendi A'zâ Hacı Süleyman Efendi
Başkâtib Tevfik Efendi Mustantık Muavini Hasan Efendi
Kâtib-i sâni Ahmed Efendi Mukavelât Muharriri İbrahim Efendi
İcrâ' Mübâşiri 2

-Dâire-i Belediye-

Reis Mehmed Emin Efendi A'zâ Hacı Ahmed Ağa
A'zâ Ahmed Efendi A'zâ Hacı İlyas Ağa
Kâtib Hasan Efendi Sandık Emni Mehmed Efendi
Çavuş Nefer 1

-Zirâat Bank Şubesi-

(Reis Emin Efendi)

A'zâ Ahmed Efendi A'zâ Hacı Süleyman Efendi
A'zâ Osman Efendi Mustantık Muavini Hasan Efendi
Kâtib Hasan Efendi Mukavelât Muharriri İbrahim Efendi
Çavuş Nefer 1

-Zirâat Bank Şubesi-

(Reis Emin Efendi)

A'zâ Ahmed Efendi A'zâ Hacı Salih Efendi
A'zâ Osman Efendi Muhâsebe Kâtibi Mustafa Efendi
Kolcu Nefer 1

-Zirâat Komisyonu-

(Reis İbrahim Efendi)

A'zâ Hâce Emin Efendi A'zâ Ahmed Efendi

A'zâ Süleyman Efendi A'zâ Ahmed Ağa

-Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi-

Me'mûr Halil Efendi Kâtib ve Sandık Emni Salih Efendi

Kolcu Nefer 1

-Bazı Me'mûrin-

Muhâkeme-i Şeriyeye Kâtibi Halil Efendi Nüfûs Me'mûru Abdah Efendi 5m.

Nüfûs Kâtibi Mehmed Efendi Tahrîrât Kâtibi Refiki İbrahim Efendi

Telgraf Muhabere Me'mûru Ömer Efendi

Vergi Kâtibi Ali Efendi

Tapu Kâtibi Abdah Efendi Emlak Yoklama Kâtibi Mehmed Efendi

İtâm Müdürü İsmail Efendi Sandık Emni Ahmed Efendi

Hazine Deavi Vekili Ziya Efendi Evkaf Müdürü İsmail Efendi

Reji Me'mûru Arif Efendi Orman Süvâri Me'mûru Ahmed Efendi

Keraste Me'mûru Mehmed Efendi Zâbıta Me'mûru Mülâzım Hasan Ağa

6.4.3.10.1. Dağardı Nâhiyesi

(Müdür Hacı Muhyiddin Efendi)

Nâib Vekili Mustafa Efendi Kâtib Hasan Efendi

Vergi Kâtibi Hafız Süleyman Efendi Tapu Kâtibi Hafız Mustafa Efendi

Sandık Emîni Osman Efendi

-Nâhiye Heyeti-

A'zâ Hüseyin Beğ

A'zâ Ömer Efendi

A'zâ Ahmed Efendi

A'zâ Ahmed Efendi

A'zâ Hacı Ahmed Efendi

-Redif Yetmişinci Alayın Dördüncü Simav Mukaddem Taburu-

Binbaşı Hayri Beğ

4m.

Kolağası Hacı İbrahim Ağa

5m.

Girid, Kırım Madalyaları

Kâtib Hulusi Efendi

Birinci Bölük Yüzbaşısı Mehmed Efendi

İftihâr Nişânı

İkinci Bölük Yüzbaşısı Edib Ağa

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Ahmed Ağa

Plevne Madalyası (5m.)

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Emin Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Mehmed Ağa

İkinci Bölük Mülâzım-1 evvel Ali Ağa

İftihâr Nişânı

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Halil Ağa

Plevne Madalyası

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Halil Ağa

" "

Birinci Bölük Mülâzım-1 sânisî İsmail Efendi

İkinci Bölük Mülâzım-1 sânisî Tahsin Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Mustafa Efendi

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Mehmed Efendi

Debboy Me‘mûru Mülâzım-1 evvel Şevki Efendi Plevne Madalyası

Tüfenkci İzzet Usta

-Yüzonsekizinci Alayın Dördüncü Simav Tâli Taburu-

Binbaşı Mehmed Beğ 5m.

Kolağası İsmail Efendi

Kâtib Ömer Efendi 5m.

Birinci Bölük Yüzbaşısı İbrahim Efendi 5m. Plevne, Girid Madalyaları

Birinci Bölük Yüzbaşısı-1 sânisî İbrahim Ağa Plevne Madalyası

İkinci Bölük Yüzbaşısı Mehmed Efendi Plevne Madalyası

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Rifat Efendi Girid Madalyası

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Mustafa Ağa Plevne Madalyası

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Yusuf Efendi Plevne Madalyası

İkinci Bölük Mülâzım-1 evvel Ali Efendi Plevne Madalyası

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Osman Efendi

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Ahmed Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 sânisî Mehmed Efendi

İkinci Bölük Mülâzım-1 sânisî Ali Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Mehmed Efendi

6.4.3.11. Uşak Kazası

-Me'mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Mehmed Eşref Beğ Sâlise 5m.)

Nâib Mehmed Seyid Efendi Müftü Mustafa Asım Efendi
MalMüdirü Mahmud Fehmi Efendi Tahrîrât Kâtibi İsmail Kemal Efendi

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Beğ)

Nâib ve Müftü Efendiler Hacı Mustafa Beğ
Mal Müdürü Efendi Osman Efendi
Tahrîrât Kâtibi Efendi Andon Ağa
Metropolid Vekili Manuel Efendi Hacı Ohannis Efendi
Murahhasa Vekili Artin Efendi A'zâ-yı Müntehibe
A'zâ-yı Tabî'yye

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Ulema-zâde Mehmed Efendi A'zâ Ohannis Efendi
A'zâ Mülâzımı Kostı Efendi Başkâtib Derviş Efendi
Kâtib-i sâni Kirko Efendi Mukavelât Muharriri Ruhsar Beğ
Mustantik Muavini .. İcrâ' Mübâşiri 1

-Muhâkeme-i Ticâret-

(Reis Faik Beğ)

(A'zâ-yı Da'ime)

Şükrü Efendi

A'zâ-yı Fahrî Haled-zâde Osman Efendi

Alaşehirli-zâde Hacı Ahmed Efendi Sarı Pedros Ağa

Başkâtib ..

Kâtib-i sâni Mehmed Efendi

-Zirâat Bank Şubesi-

(Reis Osman Efendi)

A'zâ Avanlarlı-zâde Hacı Hasan Ağa A'zâ Müderris Efendi

A'zâ Haralambu Efendi

Tahsildâr Mehmed Efendi

Tahsildâr Hacı Raşid Efendi

-Belediye Dâiresi-

(Reis Hacı Osman Efendi)

A'zâ Avanlarlı-zâde Hacı Hasan Ağa

A'zâ Çalık-zâde Bekir Efendi

A'zâ Barutcu-zâde Hacı Ali Ağa

A'zâ Mehmed Efendi

A'zâ Nikosoğlu Merad Efendi

Kâtib Hacı Murad Efendi

Sandık Emîni Celal Efendi

Müfettiş ve Tahsildâr 4

-Bazı Me'mûrin-

MalMüdürü Muavini Hafız Mehmed Rüşdü Efendi

Sandık Emîni Agobhan Efendi

Refiki Hüsnü Efendi

Nüfus Me'mûru Mehmed Tosun Efendi

Tapu Kâtibi Ali Efendi

Düÿûn-ı Umûmiyye Me'mûru Arslan Beğ

Nüfûs kâtibi Abdürrahman Efendi Düÿûn-ı Umûmiyye Kâtibi İsa Efendi

Posta ve telgraf Me'mûru Ahmed Efendi

Rüşdîyye Muallim-i evvel Hasan Hilmi Efendi

Mekteb-i İbtidâîyye Muallimi Süleyman Efendi

Rüşdîyye Muallim-i sânisî Hüseyin Efendi

Yoklama Kâtibi Süleyman Efendi

Keraste Me'mûru Kirkor Efendi

-Reji İdâresi-

Müdür Süleyman Asaf Efendi

Muhâsebeci Andonyadis Efendi

Muhafaza Müdürü Cemal Beğ

Depo Me'mûru Hilmi Efendi

Muhafaza Kâtibi Nafiz Efendi

Kolcu Nefer 13

-Zâbıta Dâiresi-

Bölük Ağası Ahmed Ağa

Polis Kornik Efendi

Süvâri

Piyâde

20

11

-Uşak Mukaddem ve Tâli Taburları Ümerâ ve Zâbitânı-

(Kâim-makam Abdülhalim Beğ)

Mukaddem Binbaşısı Galib Beğ 4m. Kırım, İngiltere Madalyaları

Kolağası Ali Efendi

Kâtibİsmail Efendi

Tüfenkci İbrahim Usta

Birinci Bölük Yüzbaşısı Rahmi Efendi

İkinci Bölük Yüzbaşısı Hacı Veli Ağa

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Ali Ağa 5m. Plevne, Kırım, İngiltere, Karadağ

Nişân ve Madalyaları.

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Hasan Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel

İkinci Bölük Mülâzım-1 evvel Mustafa Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Mehmed Ağa

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Abdülvahid Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Mehmed Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Musa Ağa

-Tâli Taburu-

Binbaşı Salih Efendi Kırım, İngiltere Madalyaları

Kolağası Mehmed Rüşdü Efendi

Kâtib Süleyman Kemal Efendi Girid Madalyası

Birinci Bölük Yüzbaşısı İbrahim Efendi

İkinci Bölük Yüzbaşısı Mustafa Efendi

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Hacı Kasım Efendi

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Mustafa Efendi

Birinci Bölük Mülâzımını Mustafa Ağa

İkinci Bölük Mülâzımı Ahmed Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzımı Süleyman Efendi 5m.

Dördüncü Bölük Mülâzımı Hurşid Ağa İftihâr Madalyası

6.4.3.11.1. Göbek Nâhiyesi

Zâbita Me'mûru Cemal Efendi Nâib Vekili Arif Efendi

Emlak Kâtibi Süleyman Efendi

-Nâhiye Heyeti-

A'zâ Killi-zâde Hacı Hafız Osman Efendi

A'zâ Hacı Hatib-zâde Hacı Mahmud Efendi

A'zâ Bayrakdar-zâde Mustafa Ağa

A'zâ Hacı Muharrem-zâde Mustafa Ağa

A'zâ Göbek-zâde Ömer Ağa

Efrâd-ı Zabtiyye 3

YEDİNCİ BÖLÜM

1307 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

7. 1307 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NAMEİ⁴⁵

7.1. Tavşanlı Nâhiyesi

Tavşanlı Nâhiyesi dahi Kütahya'ya merbût nevâhiden olub, (28) karyeyi şâmildir.

Nâhiye-i mezkûrenin nüfûsu umûmiyyesi (13814) raddesinde olub, bundan (6692) zekur ve (6873) anâs olarak (13565) müslim ve (117) zekur ve (132) anâs olmak üzere (249) adedi Ermenidir. Dâhil-i nâhiyede cemian (28) câmi'-i şerîf, (36) mescid, (8) medrese, (3) kütübhâne, bir kilise, bir han, (7) hamam, (438) dükkân, (20) debbağhâne ve (3761) hâne vardır.

Merkez nâhiye (Tavşanlı) kasabası olub (845) hâne ve (2098) nüfûsu şâmildir. Kasaba-i mezkûre merkez livaya sekiz ve Burûsa'ya yirmidört saat bâ'ad-ı mesâfede bulunur.

⁴⁵ 1307 Sene-i maliyesi martında mu'teber, Hudâvendigâr Vilâyeti Sâl-Nâmesi, Defaa: 18 Matbaa-i Vilâyetde tab olunmuşdur. 1307- (311 nolu Sâl-nâme)

Nâhiyenin mürekkebi olduğu kara bir veçe ati muharrerdir:

Meymul, Dedeler, Beğ, Şeyhler, Küçük ayat, Büyük ayat, Derbend, Karaağaç, Kara, Tepecik, Göbel, Çardaklı, Çukur, Kuruçay, Kiliseli, Karacakaş, Yağmurlar, Karabat, Karlu, Güzlüce, Alpagot, Tutaş, Akçaşehir, Ali hâce, Akçaşehir Hacı Hüseyin, Kayı, Derecik, Ayvalu.

Kara-yı mezkûreden Göbel karyesi civârında bir ılıca vardır.

7.2. Gümüş Nâhiyesi

Kütahya'ya merbût nevâhiden biri de Gümüş nâhiyesidir ki, (56) karyeyi şâmindir.

Nâhiyenin nüfusu umûmiyesi (10804) raddesinde olup, cümlesi müslim olmak üzere (5228) zekur ve (5576) anâsıdır.

Dâhil-i nâhiyede cemian (46) câmi'-i şerif, (5) mescid, (19) mekteb, bir hamam, bir han, (14) dükkân ve (1794) hâne vardır.

Nâhiye-i mezkûrenin idâresi zâbita me'mûrine mahveldir.

Merkez nâhiye Kütahya'ya dört saat mesâfede bulunan (Gümüş Seyidömer) karyesi olup, (68) hâne ve (226) nüfusu şâmindir.

Nâhiyenin mürekkebi olduğu kara şunlardır:

Enne, Galem, Yoncalu, Dere, Ortaca, Sekiviran, Kirazağaç, Gümüş, Şain, Karagümüş, Vâkıf, Sülük çukurca, Dulkadir, Karcık, Ayılı, Köprüviran, Viran, Şahmelik, Huban, Gölcek, Darıca, Karsık, Sulu, Karakeşih, Gazelyakub, Arslanlu, Kükürt, Kebaz, Redik, Yekce, Ağızviran, Kazık, Ablum, Sent yenice, Elmacık, Eynagazi, Atik yuragir, Cedid yuragir, İshakçılar, Doğa, Eğriöz, Bozcaöyük, Yeni, Ayis, Konak, Ayvalu, Kurakseydi, Güzekcekaya, Demirli, Akcakilise, Ağaç, Kovan, Kütükcek, Kuraya, Yülez.

Kara-yı mezkûreden son üçü ahiren muhâcirîn tarafından tesis ve teşkil olunmuşdur.

Nâhiyenin arâzîsi münbit ve mahsûl-dâr olmasıyla hubûbât-ı mütenevvi ve meyve ve ali elhusus vişne ve kiraz ve armud ve elması çokdur.

Merkez nâhiyeye iki ve Kütahya'ya üç saat mesâfede bulunan Yoncalu karyesinde bir ılıca vardır.

7.3. Armudeli Nâhiyesi

Armudeli Nâhiyesi dahi Kütahya'ya merbût nevâhiden olub, (23) karyeyi şâmindir.

Nâhiyenin nüfûsu umûmiyyesi (5116) raddesinde olub, cümlesi müslim olmak üzere (2631) zekur ve (2485) anâsıdır.

Nâhiye-i mezkûrenin idâresi zâbıta-i me'mûrinine mahveldir.

Dâhil-i nâhiyede cemian (19) câmi'-i şerîf, (3) mescid, (18) mekteb, bir han, (12) dükkân ve (1037) hâne bulunur.

Mekez nâhiye (Armudeli Ulu) karyesi olub, (48) hâne ve (116) nüfûsu şâmindir ki, Kütahya'ya üç saat mesâfede bulunur.

Kara-yı sâire bir vaçe atidir.

Karıklı, İnlı, Payad, Çobanlar, Söğüd, Güzlice, Doğlışe, Fındık, SuGümüş, Bayramşah, Seydi, Karacaviran, Sofça, Sobran, Odan, Şeyhkara, Seyirviran, Kalburcu, yenice, Başdeğirmen, Nasret, Hamidiye.

Kara-yı mezkûreden son ikisi ahiren muhâcirîn tarafından teşkil olunmuşdur

Dâhil-i nâhiyede iki ılıca vardır.

7.4. Eskişehir Kazası

Eskişehir Kazası şarken Ankara vilâyeti, garben Kütahya Kazası, şimâlen Ertuğrul ve cenuben Karahisar sancaklarıyla mahduddur.

Kaza-i mezkûr, doğrudan doğruya merkezine merbût (85) karye ile (Seyidgazi) nâhiyesine şâmindir ki, nâhiye-i mezkûre (62) karyeden mürekkeb olduğundan, teknil kaza dâhilinde (147) karye bulunur.

Kazanın nüfûs-ı umûmiyyesi (67074) raddesindedir.

7.4.1. Eskişehir Kasabası

Eskişehir kasabası merkez kazadır.

Kasaba-i mezkûre, garbden şarka mümted bir ovanın cihet-i şark cenubiyesinde mevcut bir tepenin zeyline mevzuu olub, Kütahya'ya oniki, (mönü-Bozüyük-Küpelî) tarikiyle, Bilecik'e onüç ve (Bozüyük-Pazarcık-İnegöl) tarikiyle, Burûsa'ya otuz saat bâ'ad-ı mesâfede bulunur.

Kasaba-i mezkûrede (11) câmi'-i şerîf, (6) mescid, (3) medrese, (2) kilise, bir mekteb-i rüşdîyye, (3) mekteb-i ibtidâiyye ve müteaddid sübyan mektebi, (4) tekke, bir askeri debboy, (2) eczahâne, (700) dükkân ve (30) mağaza vardır.

Eskişehir civârında bulunan lületaşı madeninde ikibine karib amele shf: 205-5 işlemekte olub, müstahsilâtı Avrupa'ya nakil olunduğundan Eskişehir'de bu ticâret ile meşgul bir çok kimse vardır.⁴⁶

Hasılat-ı madeniye, şimdiye değin katar ve develer vâsı'tasıyla ve Karamürsel ve İzmid tarikiyle derseedete ve oradan dahi Viyana'ya nakil ve isâl olunmakta ise de, elyevm derseedeti Ankara'ya rabt etmekte olan Şimendüfer hattı, Eskişehir dâhilinde (Beğlik Ahur) dan geçirilmiş ve bu sebeble nakliyyât kesbi sühûlet etmiş olduğundan ihrâcâtın bâ'adema taksiri tabiidir.

Zikr olunan şimendüfer hattına ameliyat-ı inşâ'iyesi derdest ikmal olub, bu hat Eskişehir'in gerek Ankara'ya ve gerek derseedete kadar bir çok belade ile

irtibâtını husule getirmesinden naşi şehir-i mezkûr daha şimdiden kesb-i terâkkiye başlamışdır ki, buranın atiyen terâkkîyat-ı kemaliye nail olacağı şüphesizdir.

Eskişehir civârında (Yenice), (Erler), (Kıymet) ve (Alcık) namlarıyla dört ılıca olub, suları ziyâde sıcak olduğu halde soğuk su dahi karışmadığından girilmesi güçdür.

7.4.2. Kara-yı Mülhaki

Doğrudan doğruya Eskişehir'e merbût kara bir veçe atidir:

Hamidiye, Ağapınarı, Cavlım, Çerkes kireç, Çerkes çukuru hisar, Karakamış, Bağçecik, Osmaniye, Tandır, Taşköprü, Akpınar, Sarıungur, Gökçekazık, Uluçayır, Aşağıkartal, Kavacık, Muttâlib, Korkayı, Alınca, Sekiviran, Danişmend, Kızılcaviran, Yakakayı, Gündüzler, Başcı, Masağı, Tabcılar, Başiviran, Dere, Özdenik, Akçahisar, Yonduz, Albu, Bozan, Karaoyuk, Sarıkavak, Aşağısimav, Yukarısimav, Tokat, Karovadan, Dağküplü, Bozancı, Ilıca, Demürcüler, Merisler, Laçid, Küpkaya, Bilan, Virancık, Beğköyü, Gayrimüslim virancık, Düvez, Kercilik, Sakarya karaca viran, Cimrak, Yörük karacaviran, Eğriöz, İt burunu, Keskin, Aşağı söğüdönü, Yukarı söğüdönü, Satılmışoğlu, Haylan, Atkara, Yörükara, Yiviran, Akcakaya, Sarıöküz Maa manastır, Demirli, Kargın, İncesu, Akkaya, Musaözü, Kızılitler, Maloğlu, Yukarıkartal, Bozalan, Yusufoglu, Dargınoğlu, Akçan, Naşviran, Yarlıca, Bozdağ ımşehri.

Kara-yı mezkûreden Ilıca karyesinde vâkıf bir ılıca olub, civârında karbonatlı meyah-ı madeniye, Hacı Çiftliğinde dahi üstü açık bir ılıca vardır.

Eskişehir ovas'nda hubûbât-ı mütenevvi husule geldiği gibi meralarda kaliteli koyun ve keçi sürüleri beslenüb, bunlardan senevî hayli yün ve tiftik istihsâl kılınır.

Çifteler hara-yı humâyûnu Eskişehir kazasında bulunur ki, hara-yı mezkûrda ala cins at ve kısrak yetiştirilir. Zikr olunan çiftlik arâzisi gayet vâsi' olub, koyun ve keçi sürüleri ve deve ve sığır bulunur.

7.4.3. Seyidgazi Nâhiyesi

Bu nâhiye Eskişehir Kazası tetimmatından olub, (62) karyeye şâmildir.

Nâhiyenin nüfûs-ı umûmiyyesi (28300) raddesinde olub, (14200) müslim, (1400) gayrimüslim ve (100) kıbtî bulunur.

⁴⁶ Bu lüle taşlarının en alasına (sıramalı) üstüne (bir mibralık), ednasına (penbeli ve celali dökme) ve daha aşağısına dahi (onyet ve celiz dökme) denilir.

Dâhil-i nâhiyede cemian (50) câmi'-i şerîf ve mescid, (50) mekteb, (3) han, (5) hamam, (58) dükkân ve (3500) hâne vardır.

Merkez nâhiye (Seyidgazi) kasaba olup, Eskişehir'e dokuz, Kütahya'ya onaltı ve Burûsa'ya kırk saat bâ'ad-ı mesâfede bulunur.

Kasaba-i mezkûrenin ab ve havâsı lâtif ise de mevki' iki çıblak cıblık arasındadır. Ancak şimâl tarafı açıktır. Kasabaya nazır yüksek bir tepe üzerinde gayet cesim ve kırk, elli kubbeden mürekkeb, Seyid Battal Gazi Hazretlerinin türbe ve medrese ve misâfirîn için dar'ül ziyafeleri vardır. Fakat harabdır. Âsâr-ı atikeden olmak üzere kasabâ'ada bir kal'a harabesi ve türbe karbinde bir manastır olup, Tuğra karyesi civârında (Doğanlıkaya), (Kardak kayası), (Yazılıkaya) ve Yapaldak ve Künbed yapılarında bazı oyma taşlar bulunur.

Derunu kasabada (3) câmi'-i şerîf, (2) medrese, bir han, bir hamam vardır. Ahâlî-i nâhiye bez, aba, şayak, kilim, halı ve seccade nesc eder.

Nâhiyenin arâzîsi hubûbât-ı mütenevvi yetiştirir ise de, meyve husule gelmez.

Ilıca ve Elyanus karyelerinde birer ılıca vardır.⁴⁷

7.5. Simav Kazası

Simav Kazası, Kütahya sancağı merbûtanından olup, şimâlen Etranus Kazasının, Gökçedağ nâhiyesi, şarken Kütahya'nın Eğriöz nâhiyesi ve Gedûs Kazası, garben Sındırgı ve cenuben dahi Gedûs Kazası ve Aydın vilâyeti ile mahduddur.

Kaza-yı mezkûr, doğrudan doğruya merkezine merbût (71) karye ile (48) karyeden mürekkeb (Dağardı) nâhiyesini şâmil ve bu cihetle tekmlil (119) karyeyi hâvîdir.

Kazanın nüfûs-ı umûmiyyesi (32662) raddesinde olup, bundan (16019) adedi zekur ve (16643) adedi anâsıdır.

⁴⁷ Mahallinden resmi cedvel ihaz olunamamakla nâhiyenin müştemil olduğu karanın esâmiyesi derc edilememiştir.

7.5.1. Simav Kasabası

Simav kasabası merkez kazadır.

Kasaba-i mezkûre, Kütahya'ya yirmidört ve Burûsa'ya otuziki saat bâ'ad-ı mesâfede olub, derununda (9) câmi'-i şerîf, (3) mescid, (4) medrese, bir tekke, bir kilise, (5) han, (2) hamam, (20) debbağhâne, (8) firun, (2) mağaza, (380) dükkân, (1097) hâne, (2) boyahâne, (9) kahvehâne, bir kışla, bir askeri debboy, bir hükümet konağı ve bir de telgrafhâne vardır.

Simav'da imâl olunan sahtiyan ve meşin Derseadet ve İzmir'e nakil ve isâl olunur.

Bu civârda kendirden urgan ve kınab dahi imâl olunur.Fakat ahâlînin başlıca meşagili çiftçilik ve kerastecilikdir.

Dâhil-i kasabâ'ada çaharşanba günleri bazar küşadıyla küllî alışveriş olur.

Kasaba civârında küllî koyun ve keçi rai edilmekte olduğundan yün ve tiftik hasılatı kesirdir.

Kasabaya bir saat mesâfede altı aded ılıca olub, üzerleri örtülü bulunarak, ahâlî mecanen yıkanurlar. Suları 70 derece hararetde olub, kükürlüdür.

7.5.2. Kara Mülhaki

Kara mülhaki şunlardır:

Değirmenciler, Beğce, Demirci, Oraklar, Çay simav, Kilim yenice, Göl, Kilise, Ahmedlü, Hisar, Aksaz, Beğlikler, Bacılar, Yağıllar, Karabınar, Hamidiye, İnciler, Bahtlu, Kasumlar, Afir, Konak, Savcılar, Viranlu, Eyvanoba, Çevkiler, Hamza Beğ, Yeniler, Karakoca, Ortacı, Yavi, Aşağı dolablar, Yukarı dolablar, Aktemur, Derici, Maden, Yemişlü, Eğerler, Naşa, Hasum, Hacı Ahmedoğlu, Elhadlı çeşme, Kapukaya, Karacaviran, Meradanlar, Gökçeler, Kalkan, Söğüd, Alkilise, Dağyenice, Etlice, Kestel, Güzekçukur, Alınviran, Halifeler, Çanak, Çay çinke, Kaya, Değirmen, Tahtacı, Akdiş, Aşağı Paşa, Saruhanlar, Karan, Hâceler, Kütpez, Karaman, Taşlık, Gübeciler, Semad, Mamak, Semer, Çetir.

Kara-yı mezkûre arâzîsi hubûbât-ı mütenevvi yetişdirür. Bu civârda ormanlar mebzûl olmağla kalitelü keraste ihrâc olunur.

7.5.3. Dağardı Nâhiyesi

Dağardı nâhiyesi, Simav Kazası tetimmatından olup, (48) karyeden mürekkebirdir.

Nâhiyenin nüfûs-ı umûmiyyesi (5215) raddesinde olup, bundan (2626) adedi zekur ve (2589) adedi anâsıdır.

Dâhil-i nâhiyede cemian (12) câmi'-i şerif (15) dükkân ve (1100) hâne vardır.

Merkez nâhiye (Bali) karyesi olup, Simav'a ondört ve Kütahya'ya onaltı saat bâ'ad-ı mesâfede bulunur.

7.5.3.1. Kara-yı Sâire

Öciler, Öksüzler, Albarad, Aydınlar, Erikli, Bedirler, Bâ'ademli, Çınarcık, Çobanlar, Çulhalar, Sufiler, Çaltalı, Domruk, Dere, Senetciler, Solgunlar, Suveşki, Sarkatlar, Doğanlar, Toklar, Taş, Avcılar, Ümerânlar, Alve-i kebir, Alve-i safir, Azizler, İcmeler, Kargılı, gamanlar, Garbetler, Kavaklı, Kışla, Kazı, Kardeşir, Kocayeri, karakavak, Kaili, Köseler, Kürkler, Kolcu, Gerni, Kulalar, Kabeleler, Maksudlar, Manastır, Virancık, Yataklı.

Arâzî-i nâhiyede dağlık ve ormanlık olup, ahâlfînin başlıca meşâğili kerastecilikdir.

7.6. Gedûs Kazası

Gedûs kazası Kütahya sancağı dâhilinde olup, şimâlen Simav, Dağardı nâhiyesi, şarken Kütahya Kazası, garben Simav kazası ve Aydın vilâyeti ve cenuben dahi Uşak kazasıyla mahduddur.

Kaza-i mezkûr, merkezine merbût (82) karye ile (4) karyeden mürekkeb olan (Şabhâne) nâhiyesini şamildir ki, bu cihetle dâhil-i kazada (86) karye bulunur.

Nüfûs-ı umûmiyyesi (29510) raddesinde olup, bundan (14735) adedi zekur ve (14775) adedi anâsıdır.

Dâhil-i kazada (5445) hâne bulunur.

7.6.1. Gedûs Kasabası

Gedûs kasabası, merkez kazadır.

Kasaba-i mezkûre cevanib-i erbaası, dağlarla muhâta bir vadi içinde ve Kütahya'ya ondört ve Burûsa'ya otuzaltı ve Simav'a ve Uşak'a sekiz saat bâ'ad-ı mesâfede bulunur. Kütahya'dan Uşak'a kadar imtidâd eden şose Gedûs'dan geçer.

Kasabannın ab ve havâsı lâtif ise de, mevki' taşlıktır. Kasabannın nüfûsu (5926) adede baliğ olub, bundan (3022) zekur ve (2904) adedi anâs olmak üzere heman cümlesi müslimdir.

Dâhil-i kasabâ'ada (4) câmi'-i şerîf, (2) medrese, bir imâret, bir mekteb-i Rüşdîyye, (2) hamam, (2) han ve bir telgrafhâne ile kasabannın şâmil olduğu altı mahallenin herbirinde birer sübyan mektebi ve yalnız bir aded anâs mektebi vardır.

Gedûs kasabası civârında ve Murad Dağı'nın eteğinde bir kapluca olub, bunun suyu gayet sıcaktır.

7.6.2. Kara Mülhâkı

Kara-yı mülhâkı şunlardır:

Akçaalan, Merkebviran, Dere sunduk, Ebce, ArbaŞah, Yumrutaş, SA'zâk, Balki, Tekke, Görelık, Ücbaş, Ilıcasu, Çeltıkci, Muhibler, Gaibler, Uğurlu köme, Sufiler, Oray, Yakublar, Bazar, Koşu, Divane hazır, Küpelice, Çam, Sarıçam, Yağmurlu, Gahlar, Orhanlar, Çakırlar, Hacıbaba, Dört kirman, Daiyeler, Dede, Çukurvıran, Erdoğmuş, Sandıklı, Vâkıf, Mezdan, ısaklar, Gölcek, Konıkvıran, Aynahan, Derbend, Zahman, Anuşdi, Kızılıüzüm, Karacalar, Yeni, Hamza Beğ, Körkuyu, Güney, Eğlence, Altuntaş, Kumla, Mihak, Çomaklar, Sazsumaklı, Gökler, Örilce, Karaağaç, Konik, Civanbert, Caca, Baltalı, Ovacık, Küçükler, Karacahisar, Kayacık, Işıklar, Yayla, Alioğlu, Güznikli, Beğce, Güzel koltuk, Üçkorlar, Kurtçayı, Karagür şehidlü, Karagür kuranlı, Kapancık, Beğ, Karabucaklar, İbrahim Kethüda.

Kara-yı mezkûre arâzisi ekseriya dağlık olub, ormanlar bigayet mebzûldür.

7.6.3. Şabhâne Nâhiyesi

Şabhâne nâhiyesi, Gedûs Kazası muzâfâtından olub, merkezinden başka (3) karyeyi şâmindir.

Nâhiyenin nüfûsu umûmiyyesi (3107) raddesinde olub, bundan (1548) adedi zekur ve (1559) adedi anâs olmak üzere cümlesi müslimdir.

Dâhil-i nâhiyede (580) hâne ve (30) dükkân vardır.

Merkez nâhiye (Şabhâne) kasabası olub, (8) mahalleye şâmil ve (2221) nüfûs-ı hâvîdir. Derun-u kasabada iki medrese, bir mekteb-i ibtidâîyye, bir han, bir hamam ve bir hükümet konağı vardır.

Şabhâne kasabası Gedûs'a dört saat mesâfede bulunur

Nâhiyenin müstemil olduğu kara şunlardır:

Karmanca, Ayvacık, Değirmendere.

7.7. Uşak Kazası

Uşak Kazası dahi Kütahya sancağı dâhilinde olub, şimâlen Kütahya ve Gedûs Kazaları, şarken Karahisar sancağı, garben ve cenuben dahi Aydın vilâyeti ile mahduddur.

Kaza-i mezkûr, doğrudan doğruya merkezine merbût (112) karye ile (Banaz) ve (Göbek) nâhiyelerini şâmindir ki, tekmlil Kaza dâhilinde (160) karye bulunur.

Kazanın nüfûsu umûmiyyesi (73772) raddesinde olub, bundan (36578)adedi zekur ve (37194)adedi anâsıdır.

Dâhil-i Kazada (12909) hâne vardır.

7.7.1. Uşak Kasabası

Uşak kasabası merkez kazadır.

Kasaba-i mezkûre Kütahya'ya yirmidört ve Burûsa'ya ellidört saat mesâfede bulunub, etrâfı ağaç ve meralarla müzeyyindir. Havâsı gayet lâtif olub, derununa meyah-ı lezize müteadide cârîdir.

Uşak kasabasının başlıca iskelesi İzmir şehridir.Çünkü kasaba demiryol hattının (Alaşehir) istasyonu, Uşak kasabasına ancak oniki saat mesâfede olduğundam emtia-i ticâriyye Alaşehir'e nakil ve oradan şimendifer ile kasaba ve Mağnisa'dan geçerek, İzmir limanına isâl olunur.

Uşak kasabasının nüfûsu umûmiyyesi (12684) raddesinde olub, bundan (6633) adedi zekur ve (6451) adedi anâsıdır.

Kasaba-i mezkûre (11) mahalleye tâmil olub, derununda (17) câmi'-i terif, (2) tekke, (9) medrese, bir kilise, (2431) hâne, (750) dükkân, (2) hamam, (12) han, bir eczahâne, bir hastane, bir sulhâne, (2) kütübhâne, bir habishâne, bir askeri debboy, bir hükümet konağı ve bir de telgrafhâne vardır.

Uşak'da nesc ve imâl olunmakda olan halı ve kilim ve seccade öteden berü meşhûr ve makbul enam olduğu halde, ahiren sanayi, mezkureye arz olan bazı esbâbı ma'mûlâtı mezbûrenin inkisârı rağbetini mucib olmuş ise de esbâb-ı mezkûrenin indifaiyle bunun ol günden ziyâde terâkkiyat-ı kemaliye mazhar olması için makam-ı vilâyetce tedâbîr-i lâzimeye mürâcaat buyrulmuşdur. Maahaza senevî küllî mikdâr ihrâcâtı olub, ticârî İzmir tarikiyle ekseriya derseadetde nakil ve isâl ederler.

Beher hafta penceşenbe günleri, Uşak'da bazar kurularak, kalitelü alışveriş olur.

7.7.2. Kara Mülhâkı

Doğrudan doğruya Uşak'a merbût bulunan karada cemian (7343) hâne ve (20331) zekur ve (21061) anâs olmak üzere (41392) nüfûsu bulunur.

Hacı kadim, Manda, Karaağaç, Çınarcık, Çukurağıl, Kudur göl, Kayaagıl, Çardak, Eskisaray, Sarı dere, Kara benli, Salveoğlu, Hâceler, Yavi, Selekler, Beğtür, Emekse, Gölcük, Dutluca, Efgan, İlyaslı, Afakçalı, Umurca, Köselersunduklar, Meralık, Karahasan, Elmacık, Habibler, Ottemürler, Kabacık, Karayol, Kalcan, Akkilise, Dağbeğice, Bağbaşı, Yaşamıtlar, Kurt, Dağ demirler, Sorgun, Çakırdede, Bacacıoğlu, Nefera, Çarık, Ota, Göğüm Maa kıbtîyan, Şeyh Hasan, Menkurub, Karacahisar, Zayib, Kaferviran, Eşalar, Göldüzler, Göçer, Bulma, Halife, Muharrem şah, Kedi oyuğu, Koru demirler, İki saray, Bozguş, Kapaklar, Kırka, Karlık, Kara yakublu, Ali kalfalar, Budaklar, Göküz, Salmanlar, Hamidler, Çiftlik Maa ayrıca, Kara boyalık, Akarca, Yabağılar, Hacım sultan, Koyun beğli, Susuz viran, Tekin, Kalın kilise, Azizler, Çakublu, Kara halu, Karbasan, Kayalı kebir, Kayalı safir, Çal yenice, İshaklar, Hacı, Kırk yaran, Yeni, Kavaklı, Başalar, Dumanlı, Kayaklı, Çukaklı, Bağdaeli, Göl, Duraklı, Deli hisarlı, Göceler, Kara bedirler, Güreler, Kuriş, Tatar, Dedeberi, Yayalar, Sarak, Salcaklar, Bınarbatı, Sivaslı, Bulgaz Maa ceyradamlar, Aldeniz.

Kara-yı mezkûre arâzisi münbit ve mahsûl-dâr olub, her türlü mahsûl yetişdirir. Bahusus hanta, şair, susam ve haşhâş mahsûlatı pek bereketli olduğu gibi, pamuk dahi kaliteli husule gelür.

Palamut ve mazı beher sene mikdâr-ı küllî yetiştiğinden ticârî vâsıtasıyla buradan İzmir tarihiyle cihet-i muhtelifeye nakil ve isâl olunur.

Bu civârda bağlara dikkat ve itina ile bakıldığından üzüm mahsûlü yevmen feyevmen kesb-i terâkki eylemekde ve istihsâl olunan kuru üzüm her tarafa nakil ve ihraç olunmaktadır.

Elma "armud" şeftâli ve erik gibi meyvalar dahi kaliteli yetişir.

Dâhil-i kasabâ'ada hayli mikdâr orman vardır.

Kasabanın müştemil olduğu gayet vâsi' meralarda küllî koyun ve keçi sürüleri beslenir.

7.7.3. Banaz Nâhiyesi

Banaz nâhiyesi Uşak Kazası tetimmatından olub (38) karyeden mürekkebirdir. Nâhiye-i mezkure (13251) nüfusu hâvî olub, bundan (6768) adedi zekur ve (6483) adedi anâs olmak üzere cümlesi müslimdir.

Dâhil-i nâhiyede cemian (39) câmi'-i şerîf ve mescid, (25) dükkân, (2125) hâne ve bir hamam ve iki de medrese vardır.

Merkez nâhiye Uşak'a altı saat bâ'id-ı mesâfede bulunan (Banaz)'dir.

7.7.3.1. Kara-yı Sâire

Efzar, Öksüz, Yenice, Dumanlar, Oturak Kebir, Oturak Safir, Kablangı, Samra, Hallaclar, Çorum, Hasan, Hatibler, Ahad, Kavacık, Kablı, Şaban, Ulu bınar, Susuz Maa Hanoğlu, Güzelce viran, Dumlubınar, Erciş, Kuştemür, Kumlu, İslam, Hulusi, Çiftlik, Balcıdamları, Paşacık düzlice, Alaya, Karaköse, Bahadır, Derbend, Güzelhisar, Gedikler, Güzelce söğüd, Özbekli, Karakeçeli atireti.

Banaz nâhiyesi dâhilinde Hamamboğazı nam-ı mahalde kükürdlü bir ılıca vardır.

Dâhil-i nâhiyede kaliteli palamut husule gelür.

7.7.4. Göbek Nâhiyesi

Göbek nâhiyesi dahi Uşak Kazasına muzâf olub, merkezinden başka (9) karyeyi şâmildir.

Nâhiyenin nüfûs-ı umûmiyyesi (5123) raddesinde olub, bundan (2544) adedi zekur ve mütebaki (2479) adedi anâsdır.

Dâhil-i nâhiyede cemian (1010) hâne ve (175) dükkân bulunur.

Merkez nâhiye (Göbek) kasabası olub, (1675) zekur ve (1744) anâs olmak üzere (3419) nüfûsu hâvî ve (6) mahalle ve (689) hâneye şâmindir ki, Uşak'a altı ve Kütahya'ya otuz saat mesâfede bulunur.

Nâhiyenin müstemil olduğu kara bir veçe atidir:

Salmanlı, Bekmiş, Karak, Aksaz, Hanyeri, Kurudere, İkinci yenidam, Katarcık alanı, Maldibınarı.

Arâzî-i nâhiye münbit olduğundan hubûbât-ı mütenevvi yetiştirdiği misüllü kaliteli pamuk, afyon, palamut ve mazı husule gelür.

Kara-yı mezkûreden Aksaz karyesi civârında bir ılıca vardır ki, suyu kükürlüdür.

7.8. İ'dâdî-i Mülkî mektepleri

Burûsa İ'dâdîsi Balıkesir İ'dâdîsi Kütahya İ'dâdîsi

Merkez vilâyetle Balıkesir ve Kütahya'da küşad olunan i'dâdî-i mülkî mektepleri için müceddeden inşâ' edilmekte olan binalardan Kütahya mektebi inşâ'atı ahiren reside-i had hitâm olmasıyla rûsûm-ı küşadi icrâ' olunduğu gibi, Balıkesir ve husûsan gayet cism olarak inşâ' edilmekte bulunan Burûsa mektebinin gelecek ağustosda ikmali inşâ'sıyla rûsûmu küşadiyenin icrâ'sı müsemmadır.

shf:250-20-21-22-23-24-25 Tercüme-i hal vilâyetpenâhi konusu işlenmiştir. Osmanlı devleti ,Girid, İran, Divan konuları var.

7.9. Kütahya Sancağı

7.9.1. Me'mûrin-i Liva-

Mutâsarrıf Ahmed Hamdi Paşa Mir-i mîrân 2m.

Nâib Ali Haydar Beğ Sudûrdan 1m.

Muhâsebeci Şemseddin Efendi Sâlise Tahrîrât Müdürü Mehmed Cemal Efendi

7.9.2. Meclis-i İdâre-i İiva

(Reis Mutâsârrıf Paşa)

Nâib Beğ Edhem Beğ Sâlise

Müftü Mehmed Efendi Hüseyin Efendi

Muhâsebeci Efendi Artaki Efendi

Tahrîrât Müdürü Efendi İstudil Efendi

A'zâ-yı Müntehibe

Rum Metropolidi Yaresimyon Efendi

Ermeni Murahhasası Keygurak Efendi

Katolik Murahhasası Artin Rahib Efendi

A'zâ-yı Ta'biye

-Meclis Kalemi-

Başkâtib Mehmed Rıfat Efendi

Refik Safvet Efendi

Refik Abdürrahman Efendi

Refik Süleyman Efendi

Mukayyid Ali Rıza Efendi

Refik Mustafa Efendi

-Tahrîrât Kalemi-

Mesud-u Evvel Şükrü Efendi

Mesud-u sâni Mehmed Hilmi Efendi

Mübeyyiz Nazım Efendi

Refik Abdülhamid Efendi

Digeri Faruk Efendi

-Muhâsebe Kalemi-

Vâridat Refiki Ahmed Efendi

Merkez kâtibi Ali Efendi

Mesâlih-i câriyye kâtibi Eşref Efendi

Mesâlih-i câriyye kâtibi Refik Mehmed Efendi

Masârifât Kâtibi Osman Efendi

Masârifât Kâtibi Refik Ali Efendi

Sandık emini Hamid Efendi

-Defter Hakanı Kalemi-

Me'mûr Mazhar Efendi

Başkâtib Fevzi Efendi

Refik Ahmed Muhtar Efendi

Tapu kâtibi Mehmed Ali Efendi

Emlak Yükleme Kâtibi Ömer ve Süleyman Efendiler

-Nüfûs Kalemi-

Me'mûr Mehmed Efendi

-Evkaf Kalemi-

Müdür İsmail Hakkı Efendi

Kâtib Mehmed Hamdi Efendi

Mülâzım Mehmed Efendi

-Vergi Kalemi-

Me'mûr Mehmed Arif Efendi

Kâtib Bekir Efendi

Kâtib Osman Efendi

Mülâzım Ömer Efendi

Refiki Ali Efendi

Defterci Halil Efendi

-Orman İdâresi-

-Düyunu Umûmiyye İdâresi-

Müfettiş Jak Efendi

Müdür Rıza Efendi

Kâtib Mehmed Necati Efendi

Başkâtib Hüsni Efendi

Süvâri me'mûru Reşid Efendi

Aşar kâtibi Mustafa Zeki Efendi

Piyâde Kuryecisi Yusuf Ziya Efendi Kâtib-i sâni Ali Efendi

Piyâde Kuryecisi Şükrü Efendi

Mukayyid Mehmed Tevfik Efendi

Keraste Ondalık me'mûru Şekib Efendi

Sandık emini Hacı Edhem Efendi

-Muhâkeme-i Bidâyet-

-Hukuk Dâiresi-

-Ceza Dâiresi-

Reis Nâib Beğ

Reis Akif Efendi

A'zâ Eyüb Efendi

Reis Artin Efendi

A'zâ Ahmed Efendi

Reis Mülâzımı Mustafa Efendi

A'zâ Kuzme Efendi

Reis Haralambu Efendi

Maddi-i Umûmî Muavini Tevfik Efendi

Başkâtib Nuri Efendi

Mukavelât Muharriri Mustafa Efendi

Zabıt Kâtibi Hakkı Efendi

İcrâ' Me'mûru İsmail Hakkı Efendi

-Muhâkeme-i Şeriyye-

-Zirâat ve Ticâret Komisyonu-

-Zirâat Bank Şubesi-

Başkâtib Ali Efendi

Îtâm Müdürü Ali Efendi

Reis Mustafa Efendi

Me'mûr Hamdi Efendi

A'zâ Tâlib Paşa Miralumerâ

Şube Reisi İbrahim Efendi

A'zâ Mustafa Efendi

Kâtib Hakkı Efendi

A'zâ İştudil Ağa

A'zâ Mehmed Bahaeddin Efendi

A'zâ Haçok Efendi

A'zâ Salih Efendi

A'zâ Esfedur Ağa

A'zâ Agob Ağa

-Nâfia Komisyonu-

(Reis Mutâsârrıf Paşa)

A'zâ Mühendis Hendemiyan Efendi

A'zâ Zirâat Bank Me'mûru Efendi

A'zâ Nüfûs Me'mûru Efendi

A'zâ Tâlib Paşa Miralumerâ

A'zâ Meclis idâre A'zâsından Erteki Efendi

A'zâ Anuştaş Ağa

-Sanayi Odası Komisyonu-

(Reis Hâce-zâde Rasih Efendi)

A'zâ Ebe-zâde İbrahim Efendi

A'zâ Elif-zâde Hacı Mustafa Efendi

A'zâ Mehmed Efendi

A'zâ Hacı Himmet Ağa

A'zâ Mustafa Beğ

A'zâ Anuştaş Ağa

A'zâ Hacı Yovanni Ağa

A'zâ Hacı Ohannis Ağa

A'zâ Estifan Ağa

A'zâ Agob Ağa

A'zâ Karabet Ağa

-Maârif Komisyonu-

Reis Hâce-zâde Rasih Efendi

A'zâ Tahrîrât ve Evkaf Müdürü Efendiler

A'zâ Defter Hakamı Me'mûru Efendi

A'zâ Meclis İdâre Başkâtibi Efendi

A'zâ Mevlevi Şeyhi-zâde Hamdi Efendi

A'zâ Metrevi Ağa

Kâtib ve Sandık Emîni İsmail Efendi

-Evkaf Komisyonu-

Reis Müftü Efendi

A'zâ Fettah-zâde Halil Efendi

A'zâ Hacı Ömer Efendi Sâlise

A'zâ Mesud Bekir Efendi

-Maa Tahrir Vergi Komisyonu-

(Reis Muhâsebeci Efendi)

A'zâ Eyüb Efendi Sâlise

A'zâ Hacı Murad Beğ

A'zâ Estudîl Ağa

A'zâ Huseb Efendi

A'zâ Abdürrahman Efendi

A'zâ Hacı Yivan Ağa

A'zâ Metrevi Ağa

A'zâ Altun Ağa

-İstatistik Komisyonu-

Meclis İdâre Kâtibi Rıfat Efendi

Muhâkeme-i Bidâyet Başkâtibi Nuri Efendi

Orman Kâtibi Necati Efendi

Maa Tahrir Vergi Me'mûru Arif Efendi

Zirâat Bank Me'mûru Hamdi Efendi

Masârifât Kâtibi Osman Efendi

Defter Hakamı Me'mûru Mazhar Efendi

-Dâire-i Belediye-

(Reis Kurd-zâde Hacı Mustafa Efendi)

A'zâ Tâlib Paşa Miralumerâ A'zâ Ahmed Efendi

A'zâ Hacı Mustafa Efendi A'zâ Rıza Efendi

A'zâ Anuştaş Ağa A'zâ Agob Ağa

A'zâ Ayaliya Ağa A'zâ Anuştaş Ağa

Kâtib ve Sandık Emni Salih Efendi

Tabib İhsan Beğ Sâlise

İcrâ'cı Bogus Efendi

Maamer Dimitri Kalfa Müfettiş ve Çavuş 3

-Muhâcirîn Komisyonu-

(Reis Defter Hakanı Me'mûru Efendi)

A'zâ İbrahim Efendi A'zâ Hüseyin Efendi

A'zâ Haçok Efendi A'zâ Andon Ağa

-Telgraf ve Posta İdâresi-

(Müdür Mehmed Hilmi Efendi)

Muhabere Me'mûru Nafiz Efendi

Digeri Ohannis Yavri Efendi

Posta Kâtibi Rüştü Efendi

Mevsil Muharrirat Abdürrahman Ağa

Çavuş 6

-Reji İdâresi-

Müdür Tâlib Paşa Miralumerâ

Muhâsebeci Levi Efendi

Mühemmin Terfusidi Efendi

Sandık Emni Faruk Beğ

Muhafaza Kâtibi Şevket Efendi

-Mekteb-i Rüşdî-

Muallim-i Evvel Abdülrezzak Efendi

Muallim-i sâni Mustafa Efendi

Rık'a muallimi Mehmed Hilmi Efendi

-Zâbıta Dâiresi-

Tabur Ağası Hacı Faik Efendi 3m.Hesab Emni Rıza Efendi

Süvâri Yüzbaşısı Ali Ağa

Girid İngiliz İftihâr Kırım Madalyaları

Muavini

Münhâll

Süvâri Jurnal Emni Ömer Ağa

5m.

Piyâde 1 Yüzbaşısı Münhâll Piyâde 2. Yüzbaşısı Ahmed Ağa

Piyâde Muavini Abdah Ağa Piyâde 2. Muavini Osman Ağa

Jurnal Emni Mustafa Efendi 5m. Madalya 1. Piyâde Jurnal Emni Hasan Ağa

Polis Komiseri Behcet Efendi

Polis Ahmed Efendi

Habishâne Sergardıyanı Ali Beğ

Kâtib Hüsnü Efendi

Gardıyan Nefer 5

**7.9.3. Kütahya Mevki' Askerisi Redif Fırka ve Liva Kumandanlarıyla
Mukaddem ve Tâli Alayların Ümerâ ve Zâbitânı**

Esâmi	Rütbe	Fırka	Liva	Alay	Tabur	Bölük	Osmani	Mecidi	İmtiyâz
Ahmed Vehbi Paşa	Ferik	18	"	"	"	"	2	1	0
Ahmed Hilmi Paşa	Mirliva	18	35	"	"	"	2	2	0
Abdah Vehbi Beğ	Miralay	18	35	69	"	"	4	0	0
Haşim Beğ	Kâim-makam	"	"	"	"	"	4	4	1
Şerif Efendi	Binbaşı	18	35	69	1	"	0	5	0
Mehmed Ali Efendi	"	"	"	"	2	"	0	0	0
Hasan Rüşdü	"	"	"	"	3	"	0	0	0
Mustafa Ağa	"	"	"	64	4	"	0	5	0
Arif Efendi	"	29	59	17	11	"	0	4	0
Fehmi Efendi	"	"	"	"	21	"	0	0	0

Esâmi	Rütbe	Fırka	Liva	Alay	Tabur	Bölük	Osmani	Mecidi	İmtiyâz	Madalya
Mustafa Ağa	Binbaşı	29	59	117	3	"	0	0	0	0
Hasan Hulsi Efendi	"	"	"	"	4	"	0	5	0	0
Fırka Erkan-ı Harbiyesi	Kolağası	Mehmed Zeki Beğ	"	"	"	"	4	4	0	0
Ahmed Beğ	Kolağası	18	35	69	1	"	0	5	1	0
Ahmed Efendi	"	"	"	"	2	"	0	5	1	0
Mehmed Nuri Efendi	"	"	"	"	3	"	0	0	0	0
Mustafa Ağa	"	"	"	"	4	"	0	0	0	0
Osman Ferid Efendi	"	29	59	117	1	"	0	0	1	0

Ali Ağa	"	"	"	"	2	"	0	0	0	0
Emin Efendi	"	"	"	"	3	"	0	0	0	0
Ali Beğ	"	"	"	"	4	"	0	0	0	0
Mehmet Behçet Alay Kâtibi	18	69	"	"	"	"	0	5	0	0
Efendi										
Süleyman Raşid Tabur Kâtibi	"	35	69	"	"	"	0	0	0	0
Efendi										
Mehmed Rasim Efendi	"	"	"	"	1	"	0	0	0	0
Halil Hilmi Efendi	"	"	"	"	3	"	0	0	0	0
Mehmed Salih Efendi	"	"	"	"	4	"	0	0	0	0
Hamza Zekai Efendi	"	29	59	117	1	"	0	0	0	0
Seray Efendi	"	"	"	"	2	"	0	0	0	0
Ahmed Hilmi Efendi	"	"	"	"	3	"	0	0	0	0
Hasan Hüsnü Efendi	"	"	"	"	4	"	0	0	0	0
Edhem Usta Tüfenkci	18	35	117	4	"	"	0	0	0	0
Fırka Erkan-1 Harbiye Zabiti Yüzbaşısı Hacı Ahmed Şekib Efendi										
Mustafa Efendi Yüzbaşı	18	35	69	1	"	"	0	0	0	0
Yakub Ağa	"	"	"	"	1	2	0	0	0	0
İsmail Hakkı Efendi	"	"	"	"	1	3	0	0	0	0
Mehmed Nuri Efendi	"	"	"	"	1	4	0	5	1	0
Osman Usta Tüfenkci	"	"	"	"	2	0	0	0	0	0
Ömer Ağa Yüzbaşı	"	"	"	"	2	1	0	5	2	0
Mehmed Ağa	"	"	"	"	2	2	0	0	0	0

Lâtif Ağa	"	"	"	"	2	3	0	0	0	0
Hasan Tahsin Efendi	"	"	"	"	2	4	0	0	0	0
Rüşdü Usta Tüfenkci	"	"	"	"	3	0	0	0	0	0
Hasan Efendi Yüzbaşı	"	"	"	"	3	1	0	0	0	0

Esâmi Rütbe Fırka Liva Alay Tabur Bölük Osmani Mecidi İmtiyâz Madalya

Yakub Ağa Yüzbaşı	18	35	69	3	2	0	0	0	0
Saadeddin Efendi	"	"	"	3	3	0	0	0	0
Hayn Ağa	"	"	"	3	4	0	0	0	0
Mehmed Usta Tüfenkci	"	"	"	3	0	0	0	0	0
Abdah Ağa Yüzbaşı	"	"	"	4	1	0	0	0	0
Cemal Efendi	"	"	"	4	2	0	0	0	0
İsmail Efendi	"	"	"	4	3	0	0	0	0
Mehmed Efendi	"	"	"	4	4	0	0	0	0
Mehmed Rıza Efendi	29	59	117	1	1	0	0	0	0
Mehmed Faik Beğ	"	"	"	1	2	0	0	0	0
Osman Nuri Efendi	"	"	"	1	3	0	0	0	0
Salih Efendi	"	"	"	1	3	0	0	0	0
Hasan Ağa	"	"	"	2	1	0	0	0	0
Mehmed Nuri Efendi	sâni	"	"	2	1	0	0	0	0
Nuri Efendi	"	"	"	2	1	0	0	0	0
Muhyiddin Efendi	"	"	"	"	"	2	2	"	"
Edhem Efendi	"	"	"	"	"	2	3	"	"
Abdürrahman Efendi	"	"	"	"	"	2	4	"	"

Mehmed Rafet Efendi	"			3	1				
Mustafa Cemaleddin Efendi	"			3	2				
Mehmed Efendi	"	"		3	3				
Edhem Efendi	"	"		3	4				
Edhem Ağa	"	"		4	1				
Ali Ağa	"	"		4	1				
Ramiz Efendi Yüzbaşı-1 sâni				4	2	0	0	0	0
Mehmed Efendi	"			4	2	0	0	0	0
Hüseyin Hüsni Efendi	"			4	3	0	0	0	0
Kemal Ağa	"			4	4	0	0	0	0

18. Fırka 35. Liva Erkan-1 Harbiye Zabiti Ahmed Hamdi Beğ Mülâzım-1 evvel

Liva Erken-1 Harbiye Zabiti Yahya Hayati Efendi

Depo Me'mûru Bekir Efendi

Şevki Efendi Mülâzım-1 evvel	18	35	69	1	1	0	0	0	0
Seyid Ağa	"	"	"	"	"	2	0	0	0
Mahmud Efendi	"	"	"	"	"	3	0	0	0
Cemal Efendi	"	"	"	"	"	4	0	0	0

Depo Me'mûru Hacı Hüseyin Efendi Mülâzım-1 evvel

Hayri Efendi Mülâzım-1 evvel	18	35	69	2	1	0	0	0	0
Halil Efendi	"	"	"	2	2	0	0	0	0
Mustafa Ağa	"	"	"	2	3	0	0	0	0
Aziz Efendi	"	"	"	2	4	0	0	0	0

Depo Me'mûru Mehmed Efendi Mülâzım-1 evvel

Ermin Ağa	Mülâzım-1 evvel	18	35	69	2	1	0	0	0	0
Behçet Ağa	"	"	"	"	"	2	0	0	0	0
Salih Ağa	"	"	"	"	3	3				
Halil Ağa	"	"	"	"	3	4				
Depo Me'mûru Halid Efendi	Mülâzım-1 evvel					4				
Mehmed Ağa	Mülâzım-1 evvel	18	35	69	4	1				
Kasım Efendi	"	"	"	"	4	2				
Halil İbrahim Efendi	"	"	"	"	4	3				
Osman Nuri Efendi	"	"	"	"	"	"				
Numan Ağa	"	30	60	"	1	1				
Kerim Ağa	"	"	"	"	"	2				
Hacı Süleyman Ağa	"	"	"	"	"	3				
Hamdi Efendi	"	"	"	"	"	4				
Rıza Efendi	"	"	"	"	2	1				
Osman Efendi	"	"	"	"	"	2				
Bekir Ağa	"	"	"	"	"	3				
İbrahim Ağa	"	"	"	"	"	4				
Mehmed Şerif Ağa	"	"	"	"	3	1				
Cafer Efendi	"	"	"	"	"	2				
Abdah Efendi	"	"	"	"	"	3				
Osman Ağa	"	"	"	"	"	4				
Mustafa Efendi	Mülâzım-1 evvel	30	60	69	4	1				
İsmail Ağa	"	"	"	"	"	2				

Mehmed Selim Efendi	“	“	“	“	“	3	
Mehmed Ağa	“	“	“	“	“	4	
İbrahim Efendi Mülâzım-ı sâni 18			30	69	1	1	
Mustafa Ağa	"	“	“	“	“	2	
Hakkı Beğ	"	“	“	“	“	3	
Mehmed Vehbi Efendi	“	“	“	“	“	4	
Emin Ağa	“	“	“	“	2	1	
Edhem Efendi	“	“	“	“	2	“	
Hüseyin Ağa	“	“	“	“	“	3	
Rıza Efendi	“	“	“	35	69	1	1

Ali Efendi “ “ “ “ “ “ “

Esâmi	Rütbe	Fırka	Liva	Alay	Tabur	Bölük
İsmail Efendi	Mülâzım-ı sâni	18	35	69	3	1
Mustafa Efendi	“	“	“	“	“	3
Şükrü Efendi	“	“	“	“	“	4
Süleyman Efendi	“	“	“	“	“	1
İbrahim Edhem Efendi	“	“	“	“	“	2
İbrahim Efendi	“	“	“	“	“	3
İsmail Efendi	“	“	“	“	4	4
Süleyman Efendi	“	30	59	117	2	3
Ali Efendi	“	“	“	“	3	1
Mehmed Emin Efendi	“	“	“	“	3	4
Mahmud Efendi	“	“	“	“	4	3

7.9.4. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler

7.9.4.1. Etrâfşehir Nâhiyesi

Nâib Hasan Efendi

Vergi Kâtibi Ali Efendi,

7.9.4.2. Altuntaş Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru Mustafa Beğ

Nâib Ahmed Efendi

Vergi Kâtibi Hamdi Efend

7.9.4.3. Gireği Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru Mustafa Beğ

Nâib Tahir Efendi

Vergi Kâtibi Hacı Ahmed Efendi

7.9.4.4. Virancık Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru Osman Efendi

Nâib Asım Efendi

Vergi Kâtibi Ömer Efendi

7.9.4.5. Eğrigöz Nâhiyesi

Müdür İsmail Hakkı Efendi Nâib Mehmed Hulsi Efendi
Kâtib Mustafa Efendi Madalya 2 Vergi Kâtibi Rıfat Efendi
Sandık Emimi Hafız Şükrü Efendi Tapu Kâtibi Ahmed Efendi
Arâzî Kalem Kâtibi Ali Efendi Keraste Posta Me'mûru Mehmed Efendi
Reji Me'mûru Mustafa Efendi Arâzî Tahsildârı Hasan Ağa

-Nâhiye Heyeti-

Yusuf Tâlib Efendi Hacı Abdürrahman Efendi Halid Efendi
Hüseyin Efendi Hasan Ağa

-Dâire-i Belediye-

(Reis Ali Ağa)

A'zâ Hacı Abdah Ağa Süleyman Ağa Hacı Mustafa Ağa İzzet Ağa
A'zâ Mustafa Ağa Kâtib Halil Efendi
Halid Efendi Mustafa Efendi Ahmed Beğ

7.9.4.6. Tavşanlı Nâhiyesi

Müdür Yusuf Ziya Efendi Nâib Bekir Nefi Efendi Kâtib Hüseyin Efendi
Vergi Kâtibi Şükrü Efendi Tapu Kâtibi Derviş İbrahim Efendi
Sandık Emimi Ali Efendi

-Nâhiye Heyeti-

A'zâ Şeyh-zâde Hacı Mehmed Ağa A'zâ Arif-zâde Hacı Mehmed Efendi

A'zâ İmam-zâde Hacı İbrahim Efendi

A'zâ Kasabalı-zâde Mehmed Ağa

A'zâ Servin Ağa

A'zâ Zeytun-zâde Hasan Tahsin Efendi

-Bazı Me'mûrin-

İtâm Me'mûru İbrahim Efendi

Keraste Me'mûru izzet Efendi

Reji me'mûru Hüseyin Efendi

-Dâire-i Belediye-

Reis Süleyman Ağa

A'zâ Hacı Salih Efendi

A'zâ Emin Ağa

A'zâ Hüseyin Ağa

A'zâ Hasan Ağa

A'zâ Hacı Hasan Ağa

Aşî Me'mûru İbrahim Efendi

Sermimar Ahmed Ağa

7.9.4.7. Maa Armudeli Gümüş Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru İsmail Efendi

Nâib Mestan Efendi

Vergi Kâtibi Ahmed Efendi

7.9.4.8. Eskişehir Kazası

-Me'mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Mehmed Hayri Beğ)

Nâib Hasan Hüsni Efendi Müderris 4m. Müftü Hacı Süleyman Hakkı Efendi

Mal Müdürü Abdah Efendi

Tahrîrât Kâtibi Hasib Efendi Rabı'

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Efendi)

Nâib ve Müftü Efendiler

Hafız Ali Efendi

Mal Müdürü Efendi

Hacı Mustafa Ağa

Tahrîrât Kâtibi Efendi

Hambu Efendi

A'zâ-yı Tabî'yye

A'zâ-yı Müntehibe

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Ali Efendi 4m. Sâlise

Mustantık Muavini Nafiz Efendi

A'zâ Estifan Ağa

Mukavelât Muharriri Cafer Efendi

Başkâtib Ahmed Hamdi Efendi

Kâtib-i sâni Hüseyin Hüsnü Efendi

-Dâire-i Belediye-

(Reis Tevfik Efendi 4m.)

A'zâ Hasan Ağa

A'zâ Hacı Mustafa Efendi

A'zâ Hüseyin Ağa

A'zâ Hüsmen Ağa

A'zâ Mardirus Efendi

A'zâ Nikola Efendi

Kâtib Akif Efendi

Tabib İbrahim Edhem Efendi Sâlise

-Lületaş Maden İdâresi-

Müdür İbrahim Edhem Efendi Sâlise

Kâtib Hulusi Efendi

Sandık Emîni Salih Efendi

Mühemmin Hacı Abdah Efendi

-Zirâat Bank Şubesi-

(Reis Hüseyin Beğ)

A'zâ Hacı Mustafa Beğ

A'zâ Ahmed Beğ

A'zâ Karniyak Efendi

Muhâsebe Kâtibi Esterati Efendi

-Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi-

Me'mûr Mehmed Ali Efendi

Kâtib Süleyman Efendi

Sandık Emîni Celaleddin Efendi

-Bazı Me'mûrin-

Mal Müdürü Muavini Ahmed Efendi

Nüfûs Me'mûru Esad Efendi

Refiki Hüseyin Efendi

Nüfûs Kâtibi Mehmed Şefik Efendi

Tahrîrât kâtibi Refiki Ali Rıza Efendi

Muhâkeme-i Şer'iyye Kâtibi Hüseyin Hüsnü Efendi

Tapu Kâtibi Hüseyin Efendi

Muhâkeme-i Şer'iyye Refiki Halil İbrahim Efendi

Reji Müdürü Abdülvahid Efendi

İtâm Müdürü Ahmed Beğ

Reji Kâtibi Keygurak Efendi

Orman Kuryecisi Mehmed Sadık Efendi

Rüşdiyye Muallim-i Evvel Nazif Efendi

Rüşdiyye Muallim-i sâni Hüseyin Efendi

Hat Muallimi Ali Rıza Efendi

-Zâbıta İdâresi-

Yüzbaşı Hacı Şevki Ağa 4m. Bölük Emîni Derviş Efendi

Piyâde Kolvekiliyle Muavini ve Neferât 59

-Eskişehir Mevki'-i Mukaddem Ve Tâli Ümerâ Ve Zabitanı-

(Kâim-makam Ahmed Beğ 4m.)

Mukaddem Binbaşı Hasan Efendi	Maa İmtiyâz Girid Madalyası
Mukaddem Kolağası Hacı Mehmed Efendi	4m. Madalya 1
Tâli Kolağası Emin Efendi	5m. Madalya 3
Mukaddem Yüzbaşı Hüseyin Efendi	İmtiyâz Madalyası
" " Yakub Efendi	
" " Seadettin Efendi	İmtiyâz Madalyası
" " Hasan Efendi	İmtiyâz Madalyası
Tâli Yüzbaşı Mehmed Refet Efendi 4m.	İmtiyâz Nişanı
" " Mustafa Efendi	5m.
" " Mehmed Efendi	5m. Madalya 1
" " Edhem Efendi	5m. Madalya 1
Mukaddem Mülâzım-ı evvel Emin Efendi	
" " Behcet Ağa	
" " Salih Ağa	
" " Halil Ağa	
" " Hacı Şerif Ağa	
" " Cafer Efendi	
Mukaddem Mülâzım-ı evvel Abdah Efendi	
" " Osman Ağa	4m. Madalya 4

Mülâzım-1 sâni İsmail Efendi

" Mustafa Efendi

Mülâzım-1 sâni Şükrü Efendi

" Ali Efendi

" Ali Efendi

" Emin Ağa

Depo Me'mûru Mehmed Efendi

7.9.4.8.1. Seyidgazi Nâhiyesi

(Müdür Ahmed Rıfat Efendi)

Nâib Mustafa Şevki Efendi

Malkâtibi Mehmed Efendi

Vergi Kâtibi Mehmed Efendi

Tapu Kâtibi Süleyman Efendi

-Nâhiye Heyeti-

Şeyh Nuri Efendi

Süleyman Efendi

Mehmed Efendi

Onbaşı Zekeriya Efendi

-Zâbıta-

Onbaşı 1

Süvâri 3

Piyâde 2

7.9.4.9. Simav Kazası

-Me'mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Ali Rıza Efendi)

Nâib Mustafa Şerîf Efendi Kazatdan Müftü Mehmed Vehbi Efendi

MalMüdirü İsmail Efendi

Tahrîrât Kâtibi Halil Efendi

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Efendi)

Nâib Efendi

Hacı Mustafa Ağa Rikâb-ı Humâyûn

Müftü Efendi

Hacı Ömer Ağa

Mal Müdirü Efendi

Hacı Ahmed Efendi

Tahrîrât Kâtibi Efendi

Hacı Mustafa Ağa

A'zâ-yı Tabî'yye

A'zâ-yı Müntehibe Kapucubaşılığı 4m.

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ İbrahim Efendi

A'zâ Hacı Süleyman Efendi

Başkâtib Tevfik Efendi

Mustantik Muavini Hasan Efendi

Kâtib-i sâni Ahmed Efendi

Mukavelât Muharriri İbrahim Efendi

-Dâire-i Belediye-

(Reis Mehmed Emin)

A'zâ Hacı Ahmed Ağa

A'zâ Hacı İlyas Ağa

A'zâ Ahmed Efendi

Kâtib Hasan Efendi

Sandık Emni Mehmed Efendi Çavuş Nefer 1

-Zirâat Bank Şubesi-

(Reis Efendi)

T.C. YÜKSEK HAKEM HUKUK KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

A'zâ Ahmed Efendi

A'zâ Osman Efendi

Muhâsebe Kâtibi Mustafa Efendi Kolcu Nefer 1

-Zirâat Komisyonu-

(Reis İbrahim Efendi)

A'zâ Hâce Emin Efendi

Ahmed Efendi

A'zâ Süleyman Efendi

Ahmed Ağa

-Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi-

Me'mûr Halil Efendi

Kâtib ve Sandık Emni Salih Efendi

Kolcu Nefer 1

-Bazı Me'mûrin-

Muhâkeme-i Şeriyye Kâtibi Halil Efendi

Nüfûs Me'mûru Abdah Efendi 5m.

Nüfûs Kâtibi Mehmed Efendi

Tahrîrât Kâtibi Rıfkı İbrahim Efendi

Telgraf Muhabere Me'mûru Ömer Efendi

Vergi Kâtibi Ali Efendi

Tapu Kâtibi Abdah Efendi

Emlak Yoklama Kâtibi Mehmed Efendi

İtâm Müdürü İsmail Efendi

Sandık Emni Ahmed Efendi

Hazine Deavi vekili Ziya Efendi

Evkaf Me'mûru İsmail Efendi

Reji Me'mûru Arif Efendi

Orman Sûvâri Me'mûru Ahmed Efendi

Keraste Me'mûru Mehmed Efendi

Zâbıta Me'mûru Mülâzımı Hasan Ağa

7.9.4.9.1. Dağardı Nâhiyesi

(Müdür Hacı Muhyiddin Efendi)

Nâib vekili Mustafa Efendi

Kâtib Hasan Efendi

Vergi Kâtibi Hafız Süleyman Efendi

Tapu Kâtibi Hafız Mustafa Efendi

Sandık Emmini Osman Efendi

-Nâhiye Heyeti-

A'zâ Hüseyin Beğ Ömer Efendi Ahmed Efendi Ahmed Efendi

A'zâ Hacı Ahmed Efendi

-Redif-i Yetmişinci Alayının Dördüncü Simav Mukaddem Taburu-

Binbaşı Hayri Beğ 4m.

Kolağası Hacı İbrahim Ağa

5m. Girid, Kırım Madalyaları

Kâtib Hulusi Efendi

Birinci Bölük Yüzbaşısı Mehmed Efendi

İftihâr Nişanı

İkinci Bölük Yüzbaşısı Edib Ağa

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Ahmed Ağa

5m. Plevne Madalyası

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Emin Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-ı evvel Mehmed Ağa

İkinci Bölük Mülâzım-ı evvel Ali Ağa

İftihâr Nişanı

Üçüncü Bölük Mülâzım-ı evvel Halil Ağa

Plevne Madalyası

Dördüncü Bölük Mülâzım-ı evvel Halil Ağa

"

Birinci Bölük Mülâzım-ı sânisî İsmail Efendi

İkinci Bölük Mülâzım-1 sânisî Tahsin Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Mustafa Efendi

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Mehmed Efendi

Debuu Me'mûru Mülâzım-1 evvel Şevki Efendi Plevne Madalyası

Tüfenkci İzzet Ağa

-Yüzonsekizinci Alayının Dördüncü Simav, Tâli Taburu-

Binbaşı Mehmed Beğ 5m.

Kolağası İsmail Efendi

Kâtib Ömer Efendi 5m.

Birinci Bölük Yüzbaşısı İbrahim Efendi 5m. Plevne, Girid Madalyaları

Birinci Bölük Yüzbaşı-1 sânisî İbrahim Ağa Plevne Madalyası

İkinci Bölük Yüzbaşı-1 sânisî Mehmed Efendi Plevne Madalyası

Üçüncü Bölük Yüzbaşı-1 sânisî Rıfat Ağa Girid Madalyası

Dördüncü Bölük Yüzbaşı-1 sânisî Mustafa Ağa Plevne Madalyası

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Yusuf Efendi Plevne Madalyası

İkinci Bölük Mülâzım-1 evvel Ali Efendi Plevne Madalyası

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Osman Efendi

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Ahmed Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 sânisî Mehmed Efendi

İkinci Bölük Mülâzım-1 sânisî Ali Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Mehmed Efendi

7.9.4.10. Gedûs Kazası

-Me'mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Halil Sadık Efendi Sâlise)

Nâib Arif Efendi Müftü Mustafa Asım Efendi Derseadet Müderrisi

Mal Müdürü Cemil Efendi Tahrîrât Kâtibi Ali Rıza Efendi

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Efendi)

Nâib ve Müftü Efendiler Hacı İsmail Ağa

Mal Müdürü Efendi Hacı Hafız Ömer Efendi

Tahrîrât Kâtibi Efendi Hacı İsmail Ağa

A'zâ-yı Tabî'iyye Hacı Ali Ağa

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Abdülnebi Efendi Mustantık Muavini Rıza Efendi

Başkâtib Halil Efendi Mukavelât Muharriri Hüseyin Efendi

-Dâire-i Belediye-

Reis İsmail Ağa A'zâ Ahmed Ağa

A'zâ Mustafa Efendi A'zâ Hacı Mustafa Efendi

A'zâ Hüseyin Ağa A'zâ Hüseyin Efendi

A'zâ Murad Efendi Kâtib Mustafa Efendi

-Zirâat Bank Şubesi-

(Reis Hacı Şahin Efendi)

A'zâ Abdah Efendi

A'zâ Ahmed Ağa

A'zâ Osman Ağa

Kâtib Cemil Efendi

-Bazı Me'mûrin-

Mal Müdürü Muavini Halid Efendi

Tahrîrât Kâtibi Rıfkı Mustafa Efendi

Tapu Kâtibi Mahmud Efendi

Nüfûs Me'mûru Hüseyin Hüsnü Efendi

Yoklama Kâtibi Hüseyin Efendi

Telgraf Muhabere Me'mûru Mahmud Efendi

Îtâm Müdürü Hacı Süleyman Efendi

Sandık Emni Tokli Efendi

Menafi Kâtibi Cemil Efendi

Mekteb-i Rüşdî Muallimi Receb Efendi

Nüfûs Kâtibi Ali Efendi

Reji Me'mûru Ahmed Efendi

Keraste Me'mûru Mustafa Efendi

Zabtiyye Mülâzımı Mustafa Efendi

Girid Madalyası

Piyâde Kolvekili İbrahim Çavuş

Piyâde Kolvekili Ömer Onbaşı

7.9.4.10.1. Şabhâne Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru Abdah Efendi

Nâib Vekili Mehmed Efendi

Kabzımâl Ahmed Efendi

-Nâhiye Heyeti-

Ahmed Ağa

Mehmed Ali Ağa

Hüseyin Ağa

Diger Hüseyin Ağa

7.9.4.11. Uşak Kazası

-Me'mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Vekili Hıfzı Efendi)

Nâib Mehmed Seyid Efendi

Müftü Mustafa Asım Efendi

Mal Müdürü Mahmud Fehmi Efendi Tahrîrât Kâtibi İsmail Kemal Efendi

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Beğ)

Nâib ve Müftü Efendiler

Hacı Mustafa Beğ

Mal Müdürü Efendi

Osman Efendi

Tahrîrât Kâtibi Efendi

Andon Ağa

Metropolid Vekili Manuel Efendi Hacı Ohannis Efendi

Murahhasa Vekili Artin Efendi

A'zâ-yı Müntehibe

A'zâ-yı Tabî'yye

-Muhâkeme-i Ticâret-

(Reis Faik Beğ)

Şükrü Efendi

Ali Ağa

Hacı Mardirus Efendi

Ömer Efendi

A'zâ-yı Da'ime

Hacı Agob Ağa

Başkâtib Osman Efendi

A'zâ-yı Fahrî

Kâtib-i sâni Mehmed Efendi

-Zirâat Bank Şubesi-

(Reis Osman Efendi)

A'zâ Avanelarlı-zâde Hacı Hasan Ağa A'zâ Hacı Veli Ağa

A'zâ Barutcu-zâde Hacı Ali Ağa A'zâ Mehmed Efendi

A'zâ Murad Efendi Kâtib Şükrü Efendi

A'zâ İngiliz Ağa

-Bazı Me'mûrin-

Mal Müdürü Muavini Mustafa Hulusi Efendi Refiki Hüsnü Efendi

Tahrîrât Kâtibi Refiki Ali Mazhar Efendi Tapu Kâtibi Ali Efendi

Nüfûs Me'mûru Mehmed Tosun Efendi

Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûru Arslan Beğ

Nüfûs Kâtibi Mehmed Ali Efendi Düyûn-ı Umûmiyye Kâtibi İsa Efendi

Posta ve Telgraf Me'mûru Ahmed Efendi

Rüşdîyye Muallim-i Evvel Hasan Efendi

Posta ve Telgraf Refiki Ali Efendi

Rüşdîyye Muallim-i sânisî Hüseyin Efendi

Yoklama Kâtibi Süleyman Efendi

Rüşdîyye Muallimi Rık'a Muallimi Mazhar Efendi

Keraste Me'mûru Kirkor Efendi

-Reji İdâresi-

Müdür Sadık Efendi

Muhâsebeci Andotiyatis Efendi

Muhafaza Müdürü Cemal Beğ Depo Me'mûru Hilmi Efendi

Muhafaza Kâtibi Nafiz Efendi Kolcu Nefer 11

-Zâbıta Dâiresi-

Bölük Ağası Ahmed Ağa Jurnal Emîni Süleyman Efendi

Süvârî 20 Piyâde 22

-Uşak Mukaddem ve Tâli Taburları Ümerâ ve Zâbitânı-

(Kâim-makam Abdülhalim Beğ)

Mukaddem Binbaşısı Hakkı Beğ Kolağası Ali Efendi

Kâtib İsmail Efendi Tüfenkci İbrahim Usta

Birinci Bölük Yüzbaşısı Rahmi Efendi

İkinci Bölük Yüzbaşısı Hacı Veli Ağa 5m.

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Ali Efendi 5m.

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Hasan Efendi Karadağ Nişân ve Madalyaları

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel

İkinci Bölük Mülâzım-1 evvel Mustafa Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Mehmed Ağa

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Abdülvahid Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Mahmud Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Mehmed Efendi

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 sânisî Musa Ağa

-Tâli Taburu-

Binbaşı Salih Efendi Kırım, İngiltere Madalyaları

Kolağası Mehmed Raşid Efendi

Kâtib Süleyman Kemal Efendi Girid Madalyası

Birinci Bölük Yüzbaşısı İbrahim Efendi

İkinci Bölük Yüzbaşısı Mustafa Efendi

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Hacı Kasım Efendi

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Mustafa Efendi

Birinci Bölük Mülâzımı Mustafa Ağa

İkinci Bölük Mülâzımı Ahmed Efendi

Üçüncü Bölük Mülâzımı Süleyman Efendi

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Hurşid Ağa İftihâr Madalyaları

İkinci Bölük Mülâzım-ı sânisî Nuri Efendi

Depo Me'mûru Mülâzım-ı evvel Mustafa Efendi

7.9.4.11.1. Banaz Nâhiyesi

Müdür Nâib Vekili

Vergi Kâtibi Şefik Efendi Tahrîrât Kâtibi Ali Efendi

A'zâ Süleyman Ağa Emin Ağa Mehmed Ali Ağa

A'zâ Hacı Hüseyin Ağa Emin Efendi

7.9.4.11.2. Göbek Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru Ramiz Efendi Emlak Kâtibi Süleyman Efendi

-Nâhiye Heyeti-

A'z Kayalı-zâde Hacı Hafız Osman Efendi

A'z Hacı Ali Efendi

A'z Mustafa Efendi

A'z Hacı İsmail Efendi

Efrâd-ı Zabtiyye 3

SEKİZİNCİ BÖLÜM

1310 YILINDA HÜDÂVENDİGÂR VİLÂYETİNDE

KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ

8. 1310 YILINDA KÜTAHYA SANCAĞI SAL-NÂMESİ⁴⁸

8.1. Kütahya Sancağı

8.1.1. Me'mûrin-i Liva

Mutâsârrıf Celal Beğ	Mütemayiz 4.
Nâib Aziz Beğ	Hermiyan Payesi 2. 4m.
Muhâsebeci Şemsettin Efendi	Sâlise
Tahrîrât Müdürü Mehmed Cemaleddin Efendi	
-Meclis-i İdâre-i Liva-	

(Reis Mutâsârrıf Beğ)

Nâib Beğ	Eyüp Efendi	Sâlise
Müftü Mehmed Efendi	Digeri	Münhâll
Muhâsebeci Efendi	Erteki	Efendi
Tahrîrât Müdürü Efendi	Astudili	Efendi
Rum Metropolitidi Paresimos Efendi	A'zâ-yı Muntehibe	

⁴⁸ 1310 (No:312) s ne-i hicriyesine mahsûs, Hudâvendigâr Vilâyeti Sâl-Nâmesi Matbaa-İ Vilâyetde tab olunmuştur. Defaa 19

Ermeni Murahhasası Keygurak Efendi

Katolik Murahhasası Artin Rahip Efendi

A'zâ-yı Ta'biye

(Meclis Kalemi)

Başkâtib Mehmed Rıfat Efendi

Refiki Saffet Efendi

Digeri Süleyman Efendi

Digeri Abdürrahman Efendi

(Tahrîrât Kalemi)

Mesud-u Evvel Mehmed Şükrü Efendi

Mesud-u sâni ve mübeyyiz-i Evvel Nazım Efendi

Mübeyyiz-i sâni Hüseyin Efendi

Digeri Abdülmecid Efendi

Digeri Faruk Efendi

Mukayyid Ali Rıza Efendi

Mukayyid Refiki Mustafa Efendi

(Muhâsebe Kalemi)

Vâridat Mukayyidi Süleyman Asaf Efendi Masârifât Mukayyidi Osman Nuri Efendi

Vâridat Refiki Ahmed Efendi

Masârifât Mukayyidi Refik Halil Efendi

Merkez Kâtibi Ali Efendi

Mesâlih-i Cârîyye kâtibi Eşref Efendi

Sandık Emîni Manuel Efendi

Mesâlih Refiki Mehmed Efendi

Odacı Ömer Ağa

(Defter Hakanı Kalemi)

(Evkaf Kalemi)

Me'mûr Mazhar Efendi

Müdür İsmail Hakkı Efendi

Başkâtib Fevzi Efendi

Katip Mehmed Efendi

Refik Ahmed Muhtar Efendi

Mülâzım Mehmed Efendi

Tapu kâtibi Mehmed Ali Efendi

Emlak kâtibi Ömer Efendi

Yoklama kâtibi Şükrü Efendi

Mülâzım Artaki Efendi

-Nüfûs İdâresi-

Me'mûr Mehmed Efendi

Kâtib Bekir Efendi

Digeri Ömer Efendi

Digeri Osman Efendi

Digeri Ali Efendi

Digeri Ali Rıza Efendi

(Maatahriri Vergi Kalemi)

Me'mûr Mehmed Arif Efendi

Kâtib Osman Efendi

Refiki Ali Efendi

Defterci Halil Efendi

-Orman İdâresi-

Orman müfettiş-i sânisî Jak Efendi

Kâtib Mehmed Necati Efendi

Piyâde kuryecisi Yusuf Ziya Efendi

Digeri Hasan Efendi

Süvâri me'mûru Kamil Efendi

Keraste ondalık me'mûru Sakıp Efendi

-Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi-

Müdür Rıza Efendi

Başkâtib Hüsnü Efendi

Kâtib-i sâni Mustafa Zeki Efendi

Digeri Ali Efendi

Mukayyid Tevfik Efendi

Sandık Emîni Hacı Edhem Efendi

Kolcu Süvâri 1 Piyâde 2

-Muhâkeme-i Bidâyet-i Hukuk Dâiresi-

(Reis Nâib Beğ)

Mehmed Efendi

Halil Efendi

Artin Efendi

Anuştaş Efendi

-A'zâ-

İcrâ' me'mûru Mustafa Efendi

-Ceza Dâiresi-

Ceza Reisi Akif Efendi

Maddi-i Umûmî muavini Tevfik Efendi

A'zâ Artin Efendi

A'zâ Mülâzımı Mustafa Efendi

Başkâtib Derviş Efendi

Zabıt Kâtibi Haralambu Efendi

Zabıt Kâtibi Hakkı Efendi

Digeri Artin Efendi

İcrâ' Mübâşiri Nefer 2

Odacı Hasan Ağa

-Muhâkeme-i Şer'iyye-

Muhâkeme-i Şer'iyye kâtibi Ali Efendi

İtâm Müdürü Ali Efendi

-Belediyye Dâiresi-

(Reis Elif-zâde Hacı Mustafa Efendi)

Tâlip Paşa Mir-ül ümerâ

Kiler-zâde Ahmed Efendi

Hacı Ali-zâde Rıza Efendi

Anuştaş Efendi

Liya Efendi

Hacı Ali Beğ-zâde Hüseyin Beğ

Kürk-zâde Arif Ağa

Kileciyan Agop Ağa

Kâtib Salih Efendi 172-5 Tabib Salih Efendi Sâlise

Kotturatu me'mûru Ruşen Efendi Sanduk Emîni Rıza Efendi

Meamer Kalfa 5m. Mukayyid Mehmed Efendi

Müfettiş Hüseyin Kalfa Çavuş Neferât 4 Odacı 1

İslâm Tulumbacıları Hersetyan Tulumbacıları

Nefer 33

Nefer 11

-Zirâat Bank, Şube İdâresi-

(Reis Mehmed Efendi)

Me'mûr Hafız Efendi

A'zâ Salih Efendi

A'zâ Agop Efendi

Kâtib Hakkı Efendi

Digeri Edhem Efendi

Tahsildâr 2

-Zirâat Ve Ticâret Komisyonu-

(Reis Tâlib Paşa Mir-ül ümerâ)

A'zâ Mustafa Efendi

A'zâ Hacı Mustafa Efendi

A'zâ Haçok Ağa

A'zâ Karaağa-zâde Abdürrahman Beğ

A'zâ Anuştaş Efendi

A'zâ Esvadur Ağa

Kâtib Salih Efendi

-Nâfia Komisyonu-

(Reis Mutâsârrıf Beğ)

A'zâ Tâlib Paşa Mir-ül ümerâ Zirâat Bank Şube me'mûru Hafız Efendi

Nüfûs me'mûru Mehmed Efendi Erteki Efendi

Tarik mühendisi Parburini "4m. Kâtib Ahmed "

-Sanayi Odası Komisyonu -

(Reis Hâce-zâde Rasih Efendi)

Elif-zâde Hacı Mustafa Efendi Mecad Mehmed Efendi

Debbağ esnafından Hacı Himmet Ağa Dikicibaşı Mustafa Efendi

Rum milletinden Ocakoğlu Anuştaş Ağa Kuricioğlu Hacı Yuvani Ağa

Ermeni milletinden Eyvaciyan Hacı Ohannis Ağa Cavertoğlu Estipan Ağa

Palansoğlu Agop Ağa - Katolik milletinden Kahyaoğlu Karabet Ağa

A'ZÂ

-Maârif Komisyonu-

(Reis Nâib Beğ)

Defter Hakamı Me'mûru Mazhar Efendi Evkaf Müdürü İsmail Hakkı Efendi

Meclis İdâre Başkâtibi Mehmed Rıfat Efendi Mevlevi Şeyhi-zâde Hamdi Efendi

Müderriş Ağa - Kâtib ve Sandık Emîni İsmail Efendi

A'ZÂ

-Maa Tahrir Vergi Komisyonu-

(Reis Muhâsebeci Efendi)

A'zâ Tâlib Paşa Mir-ül ümerâ Vergi Me'mûru Arif Efendi

Belediye Reisi Hacı Mustafa Efendi - Kiler-zâde Ahmed Ağa

Hacı Ali-zâde Rıza Efendi - Kürk-zâde Arif Ağa

Kileciyan Agop Ağa

- Anuştaş Ağa

A'ZÂ

Kâtib Osman Efendi

-Evkaf Komisyonu-

(Reis Müftü Efendi)

Tâlib Paşa Mir-ül ümerâ

Mesud Ahmed Efendi

Köle-zâde Mustafa Efendi

Kurt-zâde Hacı İbrahim Efendi

A'ZÂ

-Muhâcirîn Komisyonu-

(Reis Defter Hakanı Me'mûru Mazhar Efendi)

Hüseyin Efendi

Haçok Efendi

Ahmed Efendi

Meamer-zâde Hacı Andon Ağa

-Vâsita-ı Nakliye Askeriye Komisyonu-

(Reis Belediye Reisi Hacı Mustafa Efendi)

A'zâ Âsâkir-i şâhâne Kâim-makamlarından Hâşim Beğ

Asakir-i şâhâne yüzbaşlarından Mustafa Efendi

Meclis-i idâre a'zâsından Erteki Efendi Hacı Yavri-zâde Rıza Beğ

Meclis-i idâre a'zâsından Estudil Efendi Hacı Ali Beğ-zâde Hüseyin Beğ

Belediye kâtibi Salih Efendi

- Muavinleri- Redif çavuşları

-İstatistik Komisyonu-

Meclis idâre Başkâtibi Rıfat Efendi Muhâsebeden Masârifât Kâtibi Osman Efendi

Defter Hakanı Me'mûru Mazhar Efendi Maatahriir Vergi Me'mûru Arif Efendi

Orman Kâtibi Necati Efendi

-Posta ve Telgraf İdâresi-

(Müdir Mehmed Hilmi Efendi Rabı')

Muhabere me'mûru Nafiz Efendi Digeri Yaver Efendi

Posta kâtibi Rüşdü Efendi Mevsil Muharrirat Abdürrahman Ağa

Çavuş Kamil Efendi Digeri Ahmed Ağa

Digeri Hacı Ahmed Ağa Digeri Hüseyin Ağa

Digeri Hacı İbrahim Ağa Digeri Mustafa Ağa

-Zâbita Dâiresi-

-Piyâde-

Tabur ağası Hacı Faik Efendi-3m.-

Hesab emini Behram Tosun Efendi "Plevne Madalyası "

Piyâde birinci bölük ağası Abdah Ağa

Muavin Mustafa Efendi -5m.- "Girit Madalyası "

Jurnal emini HüseyinAğa "İftihâr Madalyası "

Piyâde İkinci bölük ağası Ahmed Ağa

Muavin Osman Ağa 5m. -Jurnal emini Münhâll Çavuş 2- Kolvekili 8

Bölük emini 2 Onbaşısı 15 Nefer 104

-Süvâri-

Süvâri bölük ağası Ali Ağa 5m. Kırım ve İngiliz ve Girit ve İftihâr Madalyaları

Muavini Ömer Ağa 5m.

Jurnal emini Hacı Mustafa Efendi

Serçavuş 1

Kolvekili 4

Bölük emini 1

Onbaşı 8

Nefer 107

İftihâr Madalyası

Piyâde tahsildârı 1 Onbaşı 5 Nefer Süvâri 2 Onbaşı 18 Nefer-176-9

-Polis İdâresi-

Polis komiseri Nesim Efendi

Polis Ali Efendi

-Habishâne Me‘Mûrlari-

Sergardiyan Fesaruk Efendi

Kâtib Hasan Efendi

Gardiyan Mehmed Efendi

Digeri Ahmed Beğ

Digeri Ömer Çavuş

Digeri Akif Efendi

Digeri Lâtif Efendi

-Reji İdâresi -

Müdür Tâlip Paşa Mir-ül ümerâ

Muhâsebeci Levi Efendi

Mühemmin Terfunyadi Efendi

MuhafA‘zâ kâtibi Şevket Efendi

Süvâri efrâdı 9

Piyâde efrâdı 4

Tavşanlı Me‘mûru Hüseyin Efendi

Süvâri 1

Piyâde 3

Eğrigöz Me‘mûru Mustafa Ağa

Süvâri 3

Piyâde 2

Virancık Me‘mûru Mehmed Efendi

Piyâde 4

-Mekteb-i İ‘dâdî-İ Mülkî-

Müdür ve Tarih-i umûmî muallimi Yunus Efendi

Fransızca ve Coğrafya muallimi Livan Şehbaz Efendi

Muhakemat-1 tabî'yye ve Tarih-i tabii muallimi İsmail Hakkı Efendi

Hesab ve Lisan-1 Osmani muallimi Mehmed Hilmi Efendi

Arabi ve Farisi muallimi Abdülrezzak Efendi

Resim muallimi Yahya Efendi

Hüsnü hat muallimi Mehmed Efendi

Mebzir Mustafa Nuri Efendi

Mebzir Mustafa Şükrü Efendi

Hademe Süleyman Ağa

Digeri Abdürrahman Ağa

-Mekteb-i İbtidâî-

Muallim-i Evvel Eşref Efendi

Muallim-i sâni Şükrü Efendi

Rık'a muallimi Halil Efendi

Bevvab Mustafa Ağa

Diğer mekteb-i ibtida-yı muallimi Mustafa Efendi

İkinci Ordu-yu humâyûna mensûb Altıncı Balıkesir Fırkası

Onikinci Kütahya Livasının Yirmiüçüncü Alay-ı Ümerâsıyla

Birinci Kütahya Taburu Zâbitânı

Mirliva Ahmed Hilmi Paşa

3a. 2m. Karadağ Madalyası

Miralay Mehmed Ali Rıza Beğ 4a. 3m.

Kâim-makam Mehmed Haşim Beğ 4a. 4m. İmtiyâz-ı Gümüş ve Sim madalyaları -
İftihâr Nişânı

Alay kâtibi Mehmed Behçet Efendi 5m.

Liva Erkan-ı Harbiyesine mülhak Mülâzım-ı evvel Yahya Efendi

Binbaşı Şerif Efendi 5m.

Kolağası Ahmed Beğ 5m. İmtiyâz, Gümüş ve Karadağ Madalyaları

Tabur kâtibi Süleyman Efendi 5m.

Birinci bölük Yüzbaşısı Mustafa Efendi 5m.

İkinci bölük Yüzbaşısı Yakup Ağa

Üçüncü bölük Yüzbaşısı İsmail Efendi İmtiyâz-1 Gümüş Madalyası

Dördüncü bölük Yüzbaşısı Mehmed Efendi 5m. İmtiyâz-1 Gümüş Madalyası

Birinci bölük Mülâzım-1 evvel Şevki Efendi

İkinci bölük Mülâzım-1 evvel Ahmed Efendi

Üçüncü bölük Mülâzım-1 evvel Mahmud Efendi

Dördüncü bölük Mülâzım-1 evvel Cemal Efendi İmtiyâz-1 Gümüş Madalyası

Birinci bölük Mülâzım-1 sânisî İbrahim Efendi

İkinci bölük Mülâzım-1 sânisî Hasan Efendi

Üçüncü bölük Mülâzım-1 sânisî Sefer Efendi

Dördüncü bölük Mülâzım-1 sânisî Münhâll

8.1.2. Merkez Livaya Mülhak Nâhiyeler

8.1.2.1. Etrâfşehir Nâhiyesi

Nâib Hasan Efendi

Vergi kâtibi Ali Efendi

8.1.2.2. Altuntaş Nâhiyesi

Zâbıta me'mûru Mustafa Beğ

Nâib Ömer Hulusi Efendi

Maa tahrir vergi kâtibi Hamdi Efendi

8.1.2.3. Gireği Nâhiyesi

Zâbıta me'mûru Hakkı Efendi

Nâib Hüseyin Efendi

Maa tahrir vergi kâtibi Hacı Ahmed Efendi

Maa tahrir vergi kâtibi Süleyman Efendi

8.1.2.4. Virancık Nâhiyesi

Zâbıta me'mûru Ali Rıza Efendi

Nâib Asım Efendi

8.1.2.5. Maa Armudeli Gümüş Nâhiyesi

Zâbıta me'mûru İsmail Efendi Nâib Mestan Efendi

Maa tahrir vrgi kâtibi Ahmed Efendi

Müdür İsmail Hakkı Efendi Nâib Mehmed Tahir Efendi

Mal ve tahrîrât kâtibi Mustafa Mesut Efendi İftihâr-ı Rusya Madalyaları

Vergi kâtibi Ömer Faruk Efendi Sandık emini Mustafa Şükrü Efendi

Tapu kâtibi Mehmed Hilmi Efendi Yoklama kâtibi Ali Rıza Efendi

Digeri Mustafa Efendi

-Sihhiye Heyeti-

Hisarcık Karyeli Nasuh-zâde Halil Ağa Hasanlarlı Hacı Mehmed Efendi-zâde

Emedli Hacı Muhsin-zâde Ahmed Efendi Emedli SarıAli-zâde Mustafa Ağa

Solbe Karyeli Çavuş-zâde Hasan Ağa

-Tahsilât Komisyonu-

Müdür ve Nâhiye kâtibi Efendiler Vergi Kâtibi Efendi

A'zâdan Mustafa Ağa

-Arâzî Takrir Komisyonu-

Reis Nâib Efendi Tapu kâtibi Mehmed Efendi Malkâtibi Mustafa Efendi

Maa tahrir vergi kâtibi Ömer Efendi A'zâdan Ahmed Efendi

Maa Tahrir Vergi Komisyonu

Mal kâtibi Mustafa Efendi Vergi kâtibi Ömer Efendi

Belediye Reisi Ali Ağa Mühemmin Hacı Abdah Ağa

Mühemmin İsmail Efendi

Mühemmin Mustafa Ağa

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Müdür Efendi Yüzbaşı Hacı Rıza Efendi

A'zâdan Sarıalı-zâde Mustafa Ağa Hacı Hüseyin-zâde Hüseyin Efendi

Zaim-zâde Tâlib Efendi Kâtib Karağa-zâde Muhsin Efendi

Kâtib Şallı-zâde Hafız Mustafa Asım Efendi

Baytar Berakali-zâde Mustafa Beğ

-Heyet-i Belediyeye-

(Reis Hacı Mehmed Ağa-zâde Ali Ağa)

Şallı-zâde Hacı Abdah Ağa

Sındırgılı-zâde Süleyman Ağa

Hacı Mustafa Ağa

Köftürcü-zâde ızzet Ağa

Hacı Musa-zâde Mustafa Ağa

Kâtib Gedûslu Ali-zâde Ahmed Efendi

-Maârif Komisyonu-

Reis Nâib Efendi

Müderis Hacı İbrahim Efendi

Müderis Kader-zâde Hafız Mehmed Efendi

Müderis Berkariş-zâde Mustafa Efendi

Yüzbaşı Hacı Rıza Efendi

Hacı Hüseyin-zâde Efendi

Dökmeli-zâde Hacı Hüseyin Ağa Kâtib Saka-zâde İbrahim Efendi

İkinci Ordu-yu Humâyûna Mensûb Yirmidördüncü Alayın Dördüncü

Emed Redif-i Taburu Ümerâ ve Zâbitânı

Binbaşı Ahmed Hilmi Beğ

Kolağası Osman Ferid Efendi

Tabur kâtibi Bekir Sıdkı Efendi Birinci bölük Yüzbaşısı Hacı Rıza Efendi

Yüzbaşı-ı sânisî Mehmed Hurşid Efendi

İkinci bölük Yüzbaşısı Mehmed Galip Efendi

Üçüncü bölük Yüzbaşısı Hacı Ali Efendi

Dördüncü bölük Yüzbaşısı Salih Efendi

Birinci bölük Mülâzım-ı evvel Numan Ağa

İkinci bölüm Mülâzım-1 evvel Abdülkerim Ağa

İkinci bölüm Mülâzım-1 sânisî Osman Efendi

Üçüncü bölüm Mülâzım-1 evvel Hacı Süleyman Ağa

Üçüncü bölüm Mülâzım-1 sânisî Hüseyin Efendi

Dördüncü bölüm Mülâzım-1 evvel Bekir Efendi

8.1.2.6. Tavşanlı Nâhiyesi

Müdür Yusuf Ziya Efendi Rabı' 5m. Nâib Bekir Efendi

Tahrîrât ve mal kâtibi Hüseyin Hüsnü Efendi

Maa tahrir vergi kâtibi Şefik Efendi

Tapu kâtibi Derviş İbrahim Efendi İtâm me'mûru İbrahim Efendi

-Nâhiye Heyeti-

Hacı Arif-zâde Hacı Mehmed Ağa Hacı İmam-zâde Hacı İbrahim Ağa

Kasabalı-zâde Mehmed ağa Şeyh-zâde Hacı Mehmed Ağa

Zeytun-zâde Hasan Efendi Sarrafoğlu Sirvan Ağa

A'ZÂ

-Dâire-i Belediye-

(Reis Hacı Karaali-zâde Süleyman Ağa)

A'zâ Şirin-zâde Hacı Hasan Ağa 182-15 Kirazoğlu Emin Ağa

A'zâ Serdar-zâde İbrahim Efendi Uşak Karın-zâde Halil Ağa

A'zâ Papasoğlu Sirab Ağa Kâtib ve Sandık emini Barutcu-zâde Ali Efendi

Meamer Hafız İbrahim

-Zâbita Dâiresi-

Zâbita me'mûru Serçavuş Şerîf Ağa

Süvâri 4

Piyâde 5

Süvâri tahsildârı 1

(İkinci Ordu-yu Humâyûn-u Redif Yirmiüçüncü Alayının İkinci)

(Tavşanlı Taburu Ümerâ ve Zâbitânı)

Binbaşı Mehmed Sadık Beğ Kolağası İbrahim Edhem Efendi

Tabur kâtibi Mehmed Emin Efendi Tüfenkci ustası Edhem Efendi

Birinci bölük Yüzbaşı-1 evvel Ömer Zeki Efendi

İkinci bölük Yüzbaşı-1 evvel Abdah Ağa

Üçüncü bölük Yüzbaşı-1 evvel Mehmed Emin Efendi

Dördüncü bölük Yüzbaşı-1 evvel Mehmed Esad Efendi

Birinci bölük Yüzbaşı-1 sânisî İsmet Ağa

İkinci bölük Yüzbaşı-1 sânisî Münhâll

Üçüncü bölük Yüzbaşı-1 sânisî Hacı Mustafa Efendi

Dördüncü bölük Yüzbaşı-1 sânisî Osman Efendi Plevne ve İftihâr Madalyaları

Birinci bölük Mülâzım-1 evvel Ali Rıza Efendi Rusya ve Plevne Madalyası

İkinci bölük Mülâzım-1 evvel Hamdi Efendi Plevne Madalyası

Üçüncü bölük Mülâzım-1 evvel İsmail Ağa

Dördüncü bölük Mülâzım-1 evvel Ali Rıza Efendi Plevne Madalyası

8.1.2.7. Eskişehir Kazası

-Me'mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Mehmed Hayri Beğ Sâlise 4m.)

Nâib Ali Elmir Tazi Efendi Müderris Müftü Hacı Süleyman Hakkı Efendi

Mal Müdürü Hacı Abdah Efendi Tahrîrât kâtibi Mustafa Hasib Efendi Rabı'

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Beğ)

Nâib ve Müftü Efendiler

Hafız Ali Efendi

Mal Müdürü Efendi

İsmail Beğ 4m.

Tahrîrât kâtibi Efendi

Hambu Efendi

Reis-i Ruhani-i Rum Papa Yorgi Efendi

A'zâ-yı Müntehibe

Reis-i Ruhani Ermeni Huseb Efendi

Reis-i Ruhani Katolik Karabet Efendi

A'zâ-yı Tabî'yye

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ ve Mustantık Ali Efendi Sâlise 4m. Avrahim Ağa

Mustantık muavini Nafiz Efendi Mukavelât muharriri Cafer Efendi

Başkâtib Ahmed Hamdi Efendi Mukavelât muavini Sadık Efendi

Kâtib-i sâni Hüseyn Hüsni Efendi

-Dâire-i Belediye-

(Reis Hacı Hafız Haşim Efendi 4m.)

A'zâ Mihalıçlı Hüseyn Ağa Hüsmen Necati Ağa

A'zâ Kocaali-zâde Hacı Hafız Ağa Hacı Emin-zâde Hüseyn Ağa

A'zâ debbağ kethüdası Hüseyn Ağa Sandıkyan Maydurusi Ağa

Kâtib Ali Efendi Tabib Marko Kemal Mizarahi Efendi Sâlise

Sandık emini Akif Efendi Çavuş 3

-Zirâat Bank Şubesi-

(Reis Hüseyn Beğ)

A'zâ Hacı Mustafa Beğ

Ahmed Beğ

A'zâ Karnik Efendi

Kâtib Esterati Efendi

Kolcu 2

-Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi-

(Me'mûr Mehmed Ali Efendi)

Kâtib Ali Galib Efendi Sandık emini Mahmud Cemaleddin Efendi

Kolcu Sûvâri 1 Piyâde 2

-Maden İdâresi-

Müdür Tevfik Efendi

Kâtib Hulusi Efendi

Mühemmin Hacı Abdah Ağa

Sandık emini Salih Efendi

Kolcu 5

-Reji İdâresi-

Müdür Ali Nuri Efendi

Kâtib Keygurak Efendi

Muhâsebeci Kömürçiyan

Kolcu Sûvâri 6 Piyâde 15

-Orman İdâresi-

Sûvâri Orman me'mûru Raşid Efendi

Keraste me'mûru Kirkor Efendi

Kolcu 2

-Telgraf İdâresi-

Müdür Rıza Efendi

Lisan-ı Türki muhabere me'mûru Esad Efendi

Lisan-ı ecnebi me'mûru Parseh Efendi

Çavuş 3

-Nüfûs İdâresi-

(Nüfûs me'mûru vekili Abdah Efendi)

Kâtib-i Evvel Mehmed Şefik Efendi Kâtib-i sâni vekili İsmail Hakkı Efendi

-Muhâkeme-i Şer'iyeye-

Başkâtib Hacı Faik Efendi

Kâtib-i sânisî İbrahim Efendi

İtâm Müdürü Ahmed Beğ

-Zâbıta İdâresi-

Zâbıta me'mûru Ömer Ağa 5m.

Sûvâri kolvekili Muavini-Piyâde kolvekili Muavini-Sûvâri Neferât

1

1

1

3

20

Piyâde Fırka Muhassılası Sûvâri Piyâde

19

2

1

-Mekteb-i Rüşdîyye-

Muallim-i Evvel Mehmed Nazif Efendi

Muallim-i sâni Hafız Hüseyin Efendi

Rık'a muallimi Ali Efendi

Bevvab Mehmed Efendi

Mekteb-i İbtidâîyye muallimi Yusuf Ziya Efendi

Mekteb-i İbtidâîyye Rık'a muallimi Mustafa Remzi Efendi

Bevvab Hüseyin Efendi

(İkinci Ordu-yu Humâyûna Mensûb Altıncı Balıkesir Fırkası)

(Onikinci Kütahya Livasının Yirmiüçüncü Alayının Üçüncü)

(Eskişehir Taburu Ümerâ ve Zâbitanı)

Mukaddem Binbaşısı Sadık Beğ Karadağ, Girid, Rus Madalyaları

Mukaddem kolağası Hacı Mehmed Efendi 4m. Karadağ, Girid, Rus Madalyaları

Mukaddem Tabur kâtibi Halil Efendi Rus Madalyası

Mukaddem Birinci Yüzbaşı Hasan Efendi İmtiyâz Madalyası

Mukaddem İkinci Yüzbaşı Yakub Efendi Karadağ, Girid Madalyaları

Mukaddem üçüncü Yüzbaşı Saadeddin Efendi Girid İmtiyâz Madalyası

Mukaddem dördüncü Yüzbaşı Hüseyin Ağa İmtiyâz Madalyası

Mukaddem Mülâzım-1 evvel Hacı Emin Ağa Rus Madalyası shf:187-20

Mukaddem Mülâzım-1 evvel Hüseyin Kâzım Efendi

Mukaddem Mülâzım-1 evvel Salih Efendi İmtiyâz

Mukaddem Mülâzım-1 evvel Hacı Halil Efendi İmtiyâz-1 Rus Madalyası

Mukaddem Mülâzım-1 sâni Ali Efendi

Mukaddem Mülâzım-1 sâni İsmail Efendi İmtiyâz

Mukaddem Mülâzım-1 sâni Mustafa Efendi İmtiyâz Madalyası

Mukaddem Mülâzım-1 sâni Şükrü Efendi

Mülâzım-1 evvel Mehmed Efendi

Ve Depo me'mûru Tüfenkçi Arif Ağa Karadağ, Girid Madalyaları

8.1.2.7.1. Seyidgazi Nâhiyesi

(Müdür Ahmed Rıfat Efendi)

Nâib vekili Ahmed Necib Efendi Mal ve Tahrîrât kâtibi Mehmed Hakkı Efendi

Vergi kâtibi Mehmed Şükrü Efendi

-Nâhiye Heyeti-

Mehmed Nuri Efendi

Mehmed Tevfik Efendi

Mehmed Haşim Efendi

Kadir Efendi

-Zâbıta Dâiresi-

Kolvekili Şuayib Efendi

Süvâri 5

Piyâde 4

(İkinci Ordu-yu Humâyûna Mensûb Altıncı Balıkesir Fırkası)

(Onikinci Kütahya Livasının Yirmiüçüncü Alayının Dördüncü)

(Seyidgazi Taburu Ümerâ ve Zâbitânı)

Binbaşî Süleyman Efendi 4m. Kolağası Emin Efendi 5m.

Tabur kâtibi Ahmed Efendi

Birinci Yüzbaşı Rafet Efendi 4m. İmtiyâz-1 Gümüş Madalyası

2. Yüzbaşı Mustafa Efendi 5m.

3. Yüzbaşı Mehmed Efendi Gümüş imtiyâz ve Rus Madalyaları

4. Yüzbaşı İbrahim Edhem Efendi Gümüş imtiyâz ve Rus Madalyaları

Mülâzım-1 evvel Hacı Şerîf Ağa 4m. Gümüş imtiyâz Madalyası

Mülâzım-1 evvel Cafer Efendi 5m. Mülâzım-1 evvel Abdah Efendi

Mülâzım-1 evvel Osman Ağa Mülâzım-1 sâni ırfan Efendi

Mülâzım-1 sâni Ali Efendi 5m Mülâzım-1 sâni Emin Efendi

8.1.2.8. Simav Kazası

-Me'mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Ali Rıza Efendi)(21)

Nâib Mehmed Rüşdü Efendi Devriye Müderrisi

Müftü Mehmet Arif Efendi

Mal Müdürü Hafız Mehmed Rüşdü Efendi Tahrîrât kâtibi Halil Efendi

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Efendi)

Nâib Efendi Hacı Mehmed Ağa

Müftü Efendi Bozoklu-zâde Hacı Mehmed Efendi

MalMüdürü Efendi Yağcı-zâde Ahmed Efendi

Tahrîrât kâtibi Efendi

A'zâ-yı Mûntehibe

A'zâ-yı Tabî'iyye

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ İbrahim Efendi

Başkâtib Tevfik Efendi

Mustantık Emin Efendi

Kâtib-i sâni Estifan Efendi

Mustantık muavini ızzet Efendi Mukavelât muharriri İbrahim Efendi

İcrâ' mübâşiri 2

-Dâire-i Belediye-

(Reis Mehmed Efendi)

A'zâ Hacı Ömer Ağa

A'zâ Hacı İlyas Ağa

A'zâ Ahmed Efendi

A'zâ Salih Efendi

A'zâ Halil Ağa

Kâtib Hasan Efendi

Sandık emini Mehmed Efendi

Çavuş Nefer 1

-Zirâat Bank Şubesi-

(Reis Mehmed Emin Efendi)

A'zâ Hacı Salih Efendi

Osman Efendi

Muhâsebe kâtibi Mustafa Efendi

Odacı Ali Osman Ağa

-Maârif Komisyonu-

(Reis Müftü Efendi)

A'zâ Mekteb-i Rüşdîyye muallimi Evvel Hacı Yusuf Efendi

Ulemâdan İsmail Efendi

Emin Efendi

-Ticâret ve Zirâat Komisyonu-

(Reis Mehmed Efendi)

Şube muhâsebe kâtibi Mustafa Efendi

Çatal-zâde Abdülkadir Efendi Muhâkeme-i Şeriyye kâtibi Halil Efendi

Hacı Süleyman Ağa

Eşref Ağa

Beğceoğlu İbrahim Ağa

-Düÿûn-ı Umûmiyye İdâresi-

Me'mûr Ali Efendi

Kâtib ve Sandık Emîni İbrahim Efendi

Kolcu Ahmed Ağa

-Bazı Me'mûrin-

Muhâkeme-i Şer'iyye kâtibi Halil Efendi

Nüfûs Me'mûru Abdah Efendi 5m.

Tahrîrât Kâtibi Refik İbrahim Efendi

Nüfûs kâtibi Mehmed Efendi

Mal Müdürü Muavini Ali Efendi

Tapu kâtibi Abdah Efendi

İtâm Müdürü Tahir Efendi

Sandık Emîni Süleyman Efendi

Hazine deavi vekili Ziya Efendi

Evkaf Vekili Abdah Efendi

Reji Me'mûru Abbas Efendi

Telgraf Muhabere Me'mûru Ömer Efendi

Telgraf Hat Çavuşu Ahmed Efendi

Mevzi' Bekir Ağa

Orman Süvâri Me'mûru Ahmed Efendi

Keraste Ondalık Me'mûru Hafız Ali Efendi

-Rüşdîyye Muallimleri-

Muallim-i Evvel Hacı Yusuf Efendi

Muallim-i sâni Ali Efendi

Bevvab Mustafa Ağa

-Zâbıta Dâiresi-

(Zâbıta Me'mûru Mülâzım Osman Ağa)

Piyâde kol vekili Ahmed Efendi Muavini Bölük Emni Ahmed Efendi

Kolvekili muavini Ömer Onbaşı

-Süvâri-

Kolvekili muavini Mehmed Onbaşı Nefer 8 Tahsildâr 2 Piyâde 10

(Redif Yirmidördüncü Alayın Birinci Simav Taburu Ümerâ Ve Zâbitânı)

Kâim-makam Ahmed Vefik Beğ 4m. Binbaşı Hayri Beğ 4m.

Kolağası Hacı İbrahim Ağa 5m. Girid,Kırım Madalyaları

Kâtib Hulusi Efendi

Birinci Bölük Yüzbaşısı Mehmed Efendi İftihâr Nişânı

İkinci Bölük Yüzbaşısı Edib Ağa

Üçüncü Bölük Yüzbaşısı Ahmed Ağa 5m. Plevne Madalyası

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Emin Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Mehmed Ağa

İkinci Bölük Mülâzım-1 evvel Ali Ağa İftihâr Nişânı

Üçüncü Bölük Mülâzım-1 evvel Halil Ağa Plevne Madalyası

Dördüncü Bölük Mülâzım-1 evvel İsmail Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 sânisî İsmail Efendi

İkinci Bölük " " Tahsin Efendi

Üçüncü Bölük " " Mustafa Efendi

Dördüncü Bölük " " Mehmed Efendi

Depo Me'mûru Mülâzım-ı evvel Şevki Efendi Plevne Madalyası

Depo Muavini Emin Efendi Tüfenkçi ızzet Ağa

8.1.2.8.1. Dağardı Nâhiyesi

(Müdür vekili Hacı Zekeriya Efendi)

Nâib vekili Mustafa Efendi Kâtib Hasan Efendi

Vergi kâtibi Hafız Süleyman Efendi Tapu kâtibi Hafız Mustafa Efendi

-Nâhiye Heyeti-

Hüseyin Beğ

Ömer Efendi

Ahmed Efendi

Ahmed Efendi

Hacı Ahmed Efendi

8.1.2.9. Gedûs Kazası

-Me'mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Halil Sıdkı Efendi)

Nâib Mehmed Arif Efendi Müftü Mustafa Asım Efendi Müderris

Mal Müdürü Cemil Efendi Tahrîrât kâtibi vekili Sadık Efendi

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Efendi)

Nâib ve Müftü Efendiler

Hacı Ali Ağa

Mal Müdürü Efendiler

Eyüb Ağa

Tahrîrât kâtibi Efendiler

İbrahim Ağa

A'zâ-yı Tabî'iyye

A'zâ-yı Müntehibe

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Hacı Süleyman Efendi

Mustantık Abdah Efendi

Başkâtib Akif Efendi

Mukavelât Muharriri Alaaddin Efendi

Kâtib-i sâni Artin Efendi

Mustantık Muavini Hüseyin Efendi

-Dâire-i Belediye-

(Reis Hacı Şahin Efendi)

A'zâ Ahmed Ağa

A'zâ Abdah Ağa

A'zâ Mehmed Ağa

Kâtib Cemil Efendi

-Zirâat Ve Ticâret Odası-

A'zâ Haşim Beğ

A'zâ Şerîf Ağa

A'zâ Osman Ağa

A'zâ Hacı Mustafa Ağa

-Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi-

(Me'mûr Ahmed Efendi)

Kâtib ve Sandık Emîni Galib Efendi

Kolcu Yunus Ağa

-Orman İdâresi-

Keraste Me'mûru Mustafa Efendi

Piyâde Kuryecisi Süleyman Ağa

-Telgraf İdâresi-

(Telgraf ve Posta Me'mûru Mahmud Nedim Efendi)

Çavuş Nefer 3

Mevsil Muharrerat 1

-Muhâkeme-i Şer'iyye-

Kâtib Hacı Ahmed Efendi

İtâm Me'mûru Hacı Süleyman Efendi

-Mekteb-i Rüşdîyye ve İbtidâîyye-

Rüşdîyye Muallimi Receb Efendi İbtidâîyye Muallimi Hacı Şakir Efendi

Bevvab İsmail Ağa

-Zâbıta Dâiresi-

Mülâzım Hüseyin Ağa

Madalya 1

Serçavuş Mehmed Efendi

Madalya 3 Girit, Karadağ

Muavini Hacı Halil Ağa

Diğeri Mustafa Efendi

Süvâri 11

Piyâde 7

Tahsildâr 2

Tahsildâr 1

-Bazı Me'mûrin-

Mal Müdürü muavini Emin Efendi Tahrîrât Kâtibi muavini Mustafa Efendi

Nüfûs Me'mûru Mustafa Efendi

Kâtib Ali Efendi

Sandık Emîni Dimestukli Efendi

Tapu Kâtibi vekili Mustafa Efendi

Yoklama Me'mûru Ziver Efendi

Hazine Deavi vekili Ziya Efendi

Reji Me'mûru Ahmed Efendi

8.1.2.9.1. Şabhâne Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru Abdah Efendi

Nâib vekili Mehmed Efendi

-Nâhiye Heyeti-

Ahmed Ağa

Mehmed Ağa

Hüseyin Ağa

Diger Hüseyin Ağa

-Ümerâ ve Zâbitân-ı Askeriye-

Binbaşısı Salih Efendi

Kırım Madalyası ve İftihâr

Kolağası Mehmed Raşid Efendi

İngiliz Madalyası ve İftihâr

Tabur kâtibi Süleyman Efendi

Girid Madalyası ve İftihâr

Birinci Bölük Yüzbaşısı İbrahim Efendi

5m.

İkinci

"

"

Mustafa Nuri Efendi 5m.

Üçüncü

"

"

Hacı Süleyman Efendi

Dördüncü

"

"

Hurşid Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-ı evvel Mustafa Ağa

İkinci

"

"

Ahmed Efendi

Üçüncü

"

"

İsmail Efendi

Dördüncü

"

"

Ali Efendi

İkinci Bölük Mülâzım-ı sânis Nuri Efendi

Dördüncü Bölük Mülâzım-ı sânis Hüsrev Efendi

Çavuş 6

8.1.2.10. Uşak Kazası

-Me'mûrin-i Kaza-

(Kâim-makam Eşref Beğ Sâlise 5m.)

Nâib Ahmed Ata Efendi

Müftü Mustafa Asım Efendi

Mal Müdürü Mehmed Bahaeddin Efendi

Tahrîrât Kâtibi Ahmet Efendi

-Meclis-i İdâre-i Kaza-

(Reis Kâim-makam Beğ)

Nâib ve Müftü Efendiler

Hacı Ali Efendi

Mal Müdürü Efendi

Hacı Osman Efendi

Tahrîrât Kâtibi Efendi

Haralambu Efendi

Metropolid vekili Manuel Efendi

Artin Efendi

Murahhasa vekili Artin Efendi

A'zâ-yı Müntehibe

A'zâ-yı Tabî'iyye

-Muhâkeme-i Bidâyet-

(Reis Nâib Efendi)

A'zâ Kâtib-zâde Osman Efendi

Keygurak Efendi

A'zâ Mülâzımı Hacı Yahya Efendi Mustantık Muavini Ali Rıza Efendi

Başkâtib Halil Efendi

Kâtib-i sâni Kiryaku Efendi

Mukavelât Muharriri Ruhsar Beğ

İcrâ' Mübâşiri 2

-Muhâkeme-i Ticâret-

(Reis Faik Beğ Sâlise)

Şükrü Efendi

Hacı Ahmed Efendi

Nezri Efendi

Hacı Hafız Efendi

A'zâ-yı Daimi

İvan Efendi

Mardirus Efendi

Başkâtib Karabet Efendi

A'zâ-yı Muvakkate

Mübaşir 2

-Zirâat Bank Şubesi-

A'zâ Avanelarlı-zâde Hacı Hasan Ağa Artin Efendi

Haralambu Efendi

Muhâsebe Kâtibi Rupin Efendi

-Belediye Dâiresi-

(Reis Sofi-zâde Mehmed Efendi)

Avanelarlı-zâde Hacı Hüseyin Ağa Kırkayaranlı Hacı Veli Ağa

Barutcu-zâde Hacı Ali Ağa

Yanelarlı-zâde Ali Efendi

Murad Efendi

İngiliz Ağa

A'zâ

Memleket Tabibi Hamdi Beğ Sâlise

Kâtib ve Sandık Emimi Şükrü Efendi Hademe 4

-Maârif Komisyonu-

(Reis Abdülhalim Beğ)

"Asakir-i Şâhâne Kâim-makamlarından "

Terid-zâde Mehmed Efendi Sâniye

Malmüdirü Esbuk Mehmed Efendi

Yılcı-zâde Osman Efendi Sâniye 4m.

Rüşdîye muallim-i Evvel Hasan Efendi Müderris

Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûru Arslan Beğ

A'zâ

-Reji İdâresi-

(Müdür Ahmed Efendi)

Muhafaza Müdürü Cemal Beğ

Depo Me'mûru Hilmi Efendi

Muhafaza Kâtibi Nafiz Beğ

Muhâsebeci Yorgi Efendi

Kolcu Nefer 15

-Rüşdîye Muallimleri-

Muallim-i Evvel Hasan Efendi

Muallim-i sâni Hüseyin Efendi

Rik'a muallimi Ayis Efendi

-Bazı Me'mûrin-

Mal Müdürü muavini Hüseyin Efendi

Refiki Hüsnü Efendi

Tahrîrât Kâtibi Refik Yusuf Kamil Efendi

Muhâkeme-i Şer'îyye kâtibi Mehmed Fahrî Efendi

Tapu kâtibi Ali Efendi

Tapu yoklama kâtibi Baki Efendi

Nüfus Me'mûru Hacı Mehmed Efendi Düyûn-1 Umûmiyye Me'mûru Arslan Beğ

Nüfus kâtibi Şakir Efendi

Düyûn-1 Umûmiyye Kâtibi Ayis Efendi

Digeri Mehmed Ali Efendi Düyûn-1 Umûmiyye Sandık Emîni Selim Efendi

Posta-Telgraf Müdürü Ahmed Efendi Muhabere Me'mûru Ali Efendi

Mevsil Muharrirat Mustafa Evliya Efendi Keraste Ondalık Me'mûru Ahmed Efendi

Mülhak karyeler seyyar nâibi Ahmed Nazif Efendi

(Uşak Mukaddem Redif Taburu Ümerâ ve Zâbitanı)

(Kâim-makam Abdülhalim Beğ)

Binbaşı İsmail Hakkı Beğ 4m.

Tabur kâtibi İsmail Efendi

Birinci Bölük Yüzbaşısı Rahmi Beğ

İkinci " " Hacı Veli Ağa 5m. Kırım ve Karadağ Madalyaları

Üçüncü " " Ali Efendi

Dördüncü " " Hasan Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 evvel Ahmed Efendi 5m.

İkinci " " Mustafa Efendi

Üçüncü " " Memiş Ağa Girid Madalyası

Dördüncü Bölük Yüzbaşısı Abdülvahid Efendi

Birinci Bölük Mülâzım-1 sânisî Mahmud Efendi

İkinci " " Hacı Salih Efendi

Üçüncü " " Mehmed Efendi

Dördüncü " " Musa Ağa

Depo Me'mûru Mülâzım-ı evvel Mustafa Efendi

Tüfenkci İbrahim Usta

8.1.2.10.1. Banaz Nâhiyesi

Müdür Ali Fevzi Efendi

Nâib vekili ..

Kâtib Edhem Efendi

Vergi kâtibi Şükrü Efendi

-Heyet-i Nâhiye-

Halil İbrahim Ağa

Yetim Ali Ağa

Ferabikoğlu Mehmed Ağa

Ali Efendi

Emin Ağa-zâde Halil Ağa

8.1.2.10.2. Göbek Nâhiyesi

Zâbıta Me'mûru Remzi Efendi

Emlak Kâtibi İbrahim Efendi

-Nâhiye Heyeti-

Hacı Ömer Efendi-zâde Mehmed Efendi Veliâğa-zâde Mehmed Ağa

Kayalı-zâde Hacı Hafız Efendi

Hacı Kaytan-zâde Mustafa Ağa

8.2. Kütahya Sancağı

Kütahya Sancağı şimâlen Ertuğrul ve Burûsa Sancakları, şarken Ankara vilâyeti, garben Karesi Sancağı ve Aydın vilâyeti ve cenuben dahi Karahisar-ı sahib sancağıyla mahduddur.

İşbu sancak, merkez liva olan (Kütahya)dan başka (Eskişehir), (Simav), (Gedûs) ve (Uşak) Kazalarını şâmil olub, (321214) nüfûsu hâvîdir.

8.2.1. Kütahya Kazası

Kütahya Kazası şimâlen Ertuğrul ve Burûsa Sancakları, şarken Eskişehir, garben Gedûs kazaları ve cenuben dahi Karahisar-ı sahib sancağı ve Uşak Kazasıyla mahduddur.

Bu Kazaya (Etrâfşehir), (Altuntaş), (Gireği), (Virancık), (Eğrigöz), (Tavşanlı), (Gümüş) ve (Armudeli) namlarıyla sekiz aded nâhiye merbûttur.

Kütahya Kazasının nüfûsu (115767) raddesinde olub, bundan (53615) zekur ve (55331) anâs olarak (108946) müslim, (2078) zekur ve (1972) anâs olmak üzere (4050) Rum, (1272)zekur ve (1281) anâs ki, cemian (2553) Ermeni ve (256) zekur ve (398) anâs olarak (754) Katolik vardır. Ecnebiler bu hesabın haricindedir.

8.2.1.1. Kütahya Kasabası

Kütahya kasabası merkez livadır.

Kasaba-i mezkûre bir dağ eteğinde vâki olub, Burûsa'ya otuz saat bâ'ad-ı mesâfede bulunur.

Kasabanın nüfûsu mevcudesi (22266) raddesinde olub, bundan (7423) zekur ve (7735) anâs olarak (15158) müslim, (2078) zekur ve (1972) anâs olmak üzere (4050) Rum, (1155) zekur ve (1149) anâs ki, cemian (2304) Ermeni ve (356) zekur ve (398) anâs olarak (754) Katolik vardır.

Kütahya kasabası ezmine-i salifede bir şehri cisim olduğu cihetle şehret-i tarihiyesi vardır.

Etrâfindaki kaleler ve derununda bulunan kâr-kâdim binalar ve masur ve mahkuk taşlar, kasabanın ne derece eski olduğuna dalalet eder.

Kütahya elyevm (53) mahalleye şâmil olub, derununda cennet mekân Yıldırım Beyazıt Han Hazretleri tarafından (813) tarihinde bina vesaye-i hasenâtevâye-i hazret-i hilâfet penahiyede, bu kere müceddeden inşâ' edilen, Ulu Câmî'-i Şerîf ile diğeri (23) câmî'-i şerîf, (21) medrese, (2) kütübhâne, (815) tekke, bir mevlevihâne, (4) kilise, bir mekteb-i i'dâdî-i mülkî, bir mekteb-i rüşdî, (4) mekteb-i ibtidâî, (23) sübyan mektebi, (2) milel gayri müslimeye mahsûs mekteb, (2) bedesten, (11) şadırvan, (2) eczahâne, bir hastahâne, bir askeri debboya, bir dâire-i belediye, bir telgrafhâne, bir habishâne, (3) kışla maa ahur, bir hükümet konağı (9) han, (11) hamam, (12) çini ma'mûlâtına mahsûs fabrika, (6) debbağhâne, (30) fırın, (1367) dükkân ve (4436) hâne bulunur.

Kütahya'nın havası lâtif ve suyu hakikaten lezizdir. Civâr kasaba ser-a-pa bağ ve bahçelik olub, bir çok mesireler vardır.

Kasaba Burûsa'ya ve Gedûs ve Uşak'a ve Karahisar'a birer şose ile kesb-i irtibât etmiştir.

Kütahya'ya iki saat mesâfede Yoncalu ve beş saat mesâfede ılıca ve başka namlarla daha birkaç ılıca vardır.

Ma'mûlât-ı sanayesinden çini ve çinikari desti ve bardak ile kaliçeler şâyân zekur ve senadır. Bunların imâline mahsûs (3) fabrika ve (12) destegâh vardır.

Havlu ve alıca için (39) destegâh dahi var ise, bunların mikdârı cüz'idir.

Kütahyalılar gerek çini ve gerek kaliçe imâlatında mâhir olub, vaktiyle pek çok âsâr-ı nefise vücuda getirmişler ise de sanayi-i mezkûreye bir müddet arz olan matâliyat-ı kesb-i revacına halel irat etmiş olduğu halde, ahiren tekrar canlanmağa başlamıştır.

Kütahya'da hayli kösele ve keçi derisi ve sahtiyan ve meşin vücuda getirilir.

Yapağı ve tiftik ve afyon cihet-i muhtelifeye nakil ve isâl olunur. Civâr bağlarda üzüm mahsûlatı gündün güne terâkki etmektedir.

Her nevî hubûbât ile sebze yetitir. Kütahya'nın armud, vişne, kiraz ve erik pek meşhûrdur.

8.2.1.2. Etrâfşehir Nâhiyesi

Etrâfşehir Nâhiyesi Kütahya merbûtanından olup, (33) karyeden mürekkebirdir.

Nâhiyenin nüfûsu umûmiyyesi (11887) raddesinde olup, bundan (5577) adedi zekur ve (6310)anâs olarak cümlesi müslimdir. Dâhil-i nâhiyede cemian (59) câmi'-i şerîf, (10) mescid, (49) tekke, (7) mekteb, bir han, (2) hamam, (4) dükkân ve (22011) hâne bulunur. Nâhiye-i mezkûre zaten kasabanın civârında bulunan karadan teşkil etmiş bulunmağla merkezi Kütahya kasabasıdır.

Kara-yı mezkûre bir vece ati müherrerdir.

Okcu, Koccu, Sofu Maa Viranhisar, Demirciviran, Civli, Akkilise, Dumlupınar, Bölcek, Karaöz, Andız, Durgutlar, Çalica, İn, Konukviran, Mustafalar, Yaylababa, Göküm, Kalinkaya, Aydoğdu, Kumarı, Yukarıporsuk, Pirli, Zağra, Seker, Ağaç, Alayund, Akoluk, Çukurlar, Yenice, Doğalar, Koroluk, İkizöyük, Ahiler, Kurs, Elmalu, Kariz, Doğarlan, Kuyucak, Tatrmemet, Güzelceviran, Sudiken, İtmez, Karcaviran, Güceri, Karaağaç, Göcek, bilada muharrer karadan başka muhâcirîn tarafından ahiren teşkil edilenler dahi şunlardır:

Bosna-i cedit, Çifteoluk, Mehat Boğazı, Pusan (348- 38), Bungeldik, Parmakviran, İhsâniye, Haka câmi'-i şerîf, Kaynarca, Makarras Alanı, Hamidiye.

Dâhil-i nâhiyede bulunan büyük çiftlikler şunlardır:

Aloğlu, Rahimoğlu, Kösker, Çukurca, Kirec, Kızılçalı, Hacı Azizoğlu, Oraklı, Candiraz, Saka Akca mescid, Guracı, Gedik, Ayna canun, Çavuş Çiftlikleri.

8.2.1.3. Altuntaş Nâhiyesi

Altuntaş Nâhiyesi, Kütahya Sancağı merbûtanından olup, (39) karyeyi şâmildir.

Nâhiyenin nüfûsu umûmiyyesi (9742) raddesinde olup, bundan (4930)adedi zekur ve 84812) anâs olarak, cümlesi müslimdir.

Nâhiye-i mezkûrenin idâresi Zâbıta me'murine mahveldir.

Dâhil-i nâhiyede cemian (40) câmi'-i Şerîf, (8) mescid, bir medrese, (14) tekke, (18) mekteb, (8) hamam, (4) dükkân ve (1717) hâne vardır.

Merkez nâhiye olan (Altuntaş) karyesi ovada olub, Kütahya'ya dokuz saat mesâfede bulunur.

Nâhiyenin şâmil olduğu kara-yı sâire bir vece atidir.

Çukursaz, Ali Beğ, Üftade, Beşkarış, Eymir, Yalnızsaray, Zemye, Gölcük, Üçoyuk, Akca, Karağaç, Çetme, Kurt, Yabalcan, Güneşler, Pınarbaşı, Ağaç, Malkisaray, Muradhanlar, Çal,shf:(349-39) Oysu, Keçiler, Ebye, Aktemur, Cedid-i Aslahanlar, Atik Aslahanlar, Alınviran, Göcek, Arpalu, Akca, Yaylak, Güzelce, Başkilise, Hamur, Yasak, Ahmediye, Aykır kece, Zaykal'ar, Osmaniye, Kızıkadın, Zeme.

Kara-yı muharreden son altısı, ahiren muhâcirîn tarafından teşkil olunmuşdur.

8.2.1.4. Gireği Nâhiyesi

Gireği Nâhiyesi, merkez livaya merbût-u nevâhiden olub, (41) karyeyi şâmilidir.

Nâhiye-i mezkûrenin nüfûsu (9059) derecesinde derke cümlesi müslim olmak üzere (4558) zekur ve (3501) anâs bulunur.

Bu nâhiyenin dahi İdâresi Zâbıta me'mûrine mahveldir.

Dâhil-i nâhiyede cemian (30) câmi'-i Şerîf, (8) mescid, (3) tekke, (16) mekteb, (9) dükkân ve (1890) hâne vardır.

Merkez nâhiye Kütahya'ya dokuz saat mesâfede bulunan (Gireğiviran) karyesidir.

Kara-yı sâire şunlardır:

Çal, Ata, Nuhviran, Kolcular, Hıdırlar, Kasvere Arslanapa, Pınarbaşı, Yalnızsaray, Ortaca, Avlağı, Terziler, Bağçeler, Çardık, Tava, Tavkil, Sağırlar, Saraycık, Alıncık, Aslanlar, Şeyhler, Bazargan, Konukviran, Saray, Çakmak, Bayramşah, Ayas, Çulmakçı, Emzer,

Karavekin, Pazarcık, Sinekçiler, (shf: 350-40) Mevsi, Bayad, Bollar, Dere, Kuruşlar, Ballıbaba, Argunya, Şeyh Ali, Arslanapa.

Kara-yı muharreden son üç muhâcirîn tarafından te'sis ve teşkil kılınmıştır.

8.2.1.5. Virancık Nâhiyesi

Virancık Nâhiyesi dahi merkez livaya merbût olub, (39) karyeye tâmildir.

Nâhiye-i mezkûrenin nüfûsu (12319) adede baliğ olub, bunun kaffesi müslim olmak üzere (6053) zekur ve (6266) adedi anâsıdır. Gezelik bu nâhiye dahi zâbıta me'muru vâsıtasıyla idâre olunur. Dâhil-i nâhiyede cemian (36) câmi'-i şerîf, (3) mescid, (6) medrese, (10) mekteb, (42) dükkân ve (1923) hâne vardır.

Merkez nâhiye olan (Virancık) karyesi (811) nüfûs ve (250) hâneye tâmil olub, Kütahya'ya (9) saat mesâfede bulunur.

Nâhiyenin mürekkebi olduğu kara şunlardır:

Afşar, Gökağaç, Çam, Hacı Mahmud, Fıkra, Yenice, Bırağı, Ilcakoviran, Yegenler, Hamralar, Yağmurlar, Cerail, Susuz, Güney, Yunuslar, Doğancılar, Posadlar, Beğtemur, Kazık, Yağdıgın, Tepecik, Kelb abâ'ad, Düşecik, Ömer Fakih Çavdarhisar, Susuzkaya, Halifeler, Şeyhler, Esadlar, Gedikler, Hacıkebir, Zobu, Ağarı, Bolad, Efeler, Cerete, Ayaş, Efendi köprüsü.

Kara-yı mezkûreden (Çavdarhisar) karyesinde âsâr-ı atikeden bir kal'a bulunur.

8.2.1.6. Eğrigöz Nâhiyesi

Eğrigöz Nâhiyesi, Kütahya'ya merbût olub, (63) karyeye şâmildir. Nâhiyenin nüfûsu umûmiyyesi (21120) raddesinde olub, bundan (10328) zekur ve (10792) anâs olmak üzere cümlesi müslimdir.

Dâhil-i nâhiyede cemian (57) câmi'-i şerîf, (21) mescid, (10) medrese, bir kütübhâne, (2) han, (7) hamam, (22) kahvehâne, (17) debbağhâne, (160) dükkân, (6) fırın ve (4348) hâne

vardır. Merkez nâhiye (Emed) kasabası olub, (811) hâne ve (1215) nüfûsu şâmildir. Merkezi mezkûr Kütahya'ya ondört saat mesâfede bulunur

Nâhiyenin mürekkebi olduğu kara bir vece ati müherrerdir:

Göreci, Musalar, Yağcık, Azand, Yenice, Doğanlar, Güncek, Hasanlar, Koldiran, Karaağıl, Tokat, Arabşah, Ulaşlar, Kurtdere, Kurtlubeğler, Kurtluhaliller, Beğ, Hisarck, Yoncağaçaşağı, Yoncağaçal, Hamam, Dere Maa evran, Şeyhler, Şeyhçakır, Kargıl, Akde, Bahadlar, Elpanus, Akkilise, Sarıyak, Yarış, Kanuş, Kayı, İkibaşlı, Çakallı, Uyucak, Çukurcuk, Ovacık, Baş, Ağa, Opak Özyenice, Umerâh, Gölcük, Geniş köprücük, Dede, Şabcıyeni, Dutlar, Şabcı, Abdülselim temürlü, Sekban temürlü, Kışla temürlü, Değirmiyaz, Kızılbük, Çayır, Çaldibi, Mumya, Dereli, Sulyabal,

Sulyaiseler, Sulyaaşıklar, Kebircik, Çalıcağıl.

Emed kasabasında üç ve Yenice kariyesi civârında bir ve Hamam ve Dereli karyelerinde dahi birer ki dâhil-i nâhiyede cemian altı ılıca vardır.

8.2.1.7. Tavşanlı Nâhiyesi

Tavşanlı Nâhiyesi dahi Kütahya'ya merbût nevâhiden olub, (28) karyeyi şâmildir.

Nâhiye-i mezkûrenin nüfûsu umûmiyyesi (13813) raddesinde olub, bundan (6692) zekur ve (6873) anâs olarak (13565) müslim ve (117) zekur ve (132) anâs olmak üzere (249) adedi Ermenidir.

Dâhil-i nâhiyede cemian (289 câmi'-i şerîf, (36) mescid, (8) medrese, (3) kütübhâne bir kilise, bir han, (7) hamam, (438) dükkân (20) debbağhâne ve (3761) hâne vardır.

Merkez nâhiye (Tavşanlı) kasabası olub, (845) hâne ve (2098) nüfûsu şâmildir. Kasaba-i mezkûre merkez livaya sekiz ve Burûsa'ya yirmidört saat bâ'ad mesâfede bulunur.

Nâhiyenin mürekkebi olduğu kara bir veçe ati müherrerdir:

Meymul, Dedeler, Beğ, Şeyhler, Küçükayat, Büyükayat, Derbend, Kuruğağaç, Kara, Tepecik, Göbel, Çardaklı, Çukur, Kuruçay, Kiliseli, Karacakaş, Yağmurlar, Karapat, Karlu,

Güzelce, Alpagut, Tutaş, Akçaşehir, Ali hâce, Akça şehir, Hacı Hüseyin, Kaya, Derecik, Ayvalı.

Kara-yı mezkûreden Göbel Karyesi civârında bir ılıca vardır.

8.2.1.8. Gümüş Nâhiyesi

Kütahya'da merbût nevâhiden biri de Gümüş nâhiyesidir ki, (56) karyeyi şâmindir. Nâhiyenin nüfusu umûmiyyesi (10804) raddesinde olub, cümlesi müslim olmak üzere (5576)'si anâsıdır.

Dâhil-i nâhiyede cemian (46) câmi'-i Şerîf, (5) meşid, (19) mekteb, bir hamam, bir han, (14) dükkân ve (1794) hâne vardır. Nâhiye-i mezkûrenin idâresi zâbıta me'mûrine mahveldir.

Merkez nâhiye Kütahya'ya dört saat mesâfede bulunan (Gümüş, Seyidömer) kariyesi olub, (68) hâne ve (226) nüfûs-ı şâmindir.

Nâhiyenin mürekkeb olduğu kara şunlardır:

Enne, Galem, Yoncalı, Dere, Ortaca, Senirviran, Karaağaç, Gümüş, Şayın, Karakuş, Vakıf, Soluk çukurca, Dulkadir, Karcık, Ayyalı, Köprüviran, Viran, Şah Melik, Huban, Gölcük, Darıca, Karsık, Sulu, Karakeşih, Gazi el Yakub, Arslanlu, Kükürt, Kebez, Dedik, Yekce, Ağızviran, Kazık, Abalı, Senetyenice, Elmacık, Eyne gazi, Atik-i yorakir, Cedid-i yorakir, ıshakcılar, Doğa, Eğriöz, Bozcaöyük, Yeni, Ayıs, Konak ayvalı, Korukseydi, Kızılcakaya, Temürlü, Akçakilise, Ağaç, Kovan, Konicek, Körpe, Yulez, Kirazlıyayla.

Kara-yı mezkûreden son dokuzu ahiren muhâcirin tarafından te'sis ve teşkil olunmuşdur.

Nâhiyenin arâzisi münbit ve mahsûl-dâr olmasıyla, hubûbât-ı mütenevvi ve meyve ve ali el husus vişne ve kiraz ve armud ve elması çokdur.

Merkez nâhiyeye iki ve Kütahya'ya üç saat mesâfede bulunan Yoncalı karyesinde bir ılıca vardır.

8.2.1.9. Armudeli Nâhiyesi

Armudeli nâhiyesi dahi Kütahya'ya merbût nevâhiden olub, (23) karyeyi şâmildir.

Nâhiyenin nüfûsu umûmiyyesi (5116) raddesinde olub, cümlesi müslim olmak üzere (2631)'i zekur ve (2415)'i anâsıdır.

Nâhiye-i mezkûrenin İdâresi zâbıta-i me'mûrine mahveldir.

Dâhil-i nâhiyede cemian (19) câmi'-i şerîf, (3) mescid, (18) mekteb, bir han, (12) dükkân ve (1037) hâne bulunur.

Merkez nâhiye (Armudeli Ulu) karyesi olub (48) hâne ve (116) nüfûsu şâmildir ki, Kütahya'ya üç saat mesâfede bulunur.

Dâhil-i nâhiyede iki ılıca vardır.

Kara-yı sâire bir veçe atidir.

Kargılı, ınli, Piyâde, Çobanlar, Söğüd, Güzelice, Doğlişe, Fındık, Su Gümüş, Bayramşah, Seydi, Karacaviran, Sofca, Sobran, Odan, Şeyhkara, Seyirviran, Kaalburcu, Yenice, Başdeğirmen, Nasret çiftliğı, Hamidiye, Sandıközü, Yamaklıdere, incik, Başviran, Sabuncubınar, Ahmed oluğı, Emin yukarı, Yenikızılcaviran.

Kara-yı mezkûreden son on karye ahiren muhâcirin tarafından teşkil olunmuşdur.

Saye-i Maârifiye Hazret-i Pâd-şâhîde üçyüzaltı senesinde üçyüzyedi senesi nihayetine kadar nevâhi-i mezkûreden Etrâfşehir nâhiyesinin Akmescid, Kalınkaya, Oluklar, Sakaryalarında (4) ve Gümüş nâhiyesinin, Tülezi, Temürlü, Karakuş, Vakıf, Darıca, karyelerinde (5) ve Gireğı nâhiyesinin Sağırlar, Argunya, Bazarcık, Saray, Olağı, Çakmak,Şeyh Ali, karyelerinde (7) ve Armudeli nâhiyesinin Hamidiye, Yenice, Kızılcaviran, karyelerinde,(3) ve Altuntaş nâhiyesinin Hamur, Yabalcan, Selgisaray, Çitme,

Aykırkeçi karyelerinde(5) ve Virancık nâhiyesinin Posadlar, Hamzalar, Fıkra karyelerinde (3) ve Tavşanlı ve Eğrigöz nâhiyelerinin Kara-yı müteaddesinde dahi (4) bab ki müceddeden (68) mekteb küşad edilüb, bunlar da zekur ve anâs (1150) nefer etfal-i tâlim ve tedris edilmekdedir.

Nevâhi-i mezkûre dâhilinde (1.983.000) bin dönüm arâzîyi işgal eder. Türkmen ve Yeşil ve Armudeli ormanlarında kara ve sarıçam ve kızıl meşe ve gürgen ve kızılağaç ve pernal işcârı gayet mebzûldür.

8.2.1.10. Eskişehir Kazası

Eskişehir Kazası şarken Ankara vilâyeti, garben Kütahya Kazası, şimâlen Ertuğrul ve cenuben Karahisar sancaklarıyla mahduddur.

Kaza-i mezkûr, doğrudan doğruya merkezine merbût (58)

karye ile (Seyidgazi) nâhiyesini şâmilidir ki, nâhiye-i mezkûrede (62) karyeden mürekkeb olduğundan tekmlil kaza dâhilinde (147) karye bulunur.

Kasabanın nüfûsu umûmiyyesi (67074) raddesindedir.

8.2.1.10.1. Eskişehir Kazası

Eskişehir kasabası merkez kazadır.

Kasaba-i mezkûre garbden şarka mümted bir ovanın cihet-i şark cenubisinde mevcut bir tepenin zeyline mevzu olup, Kütahya'ya oniki vesaye-i umur envaye-i hazret-i pâd-şâhîde Ankara'ya kadar temdid ve inşâ' olunmakda olan Anadolu demiryolu hattı boyu ile ve (ınönü-Bozüyük-Küplü) tarikiyle Bilecik'e onüç ve (Bozüyük-Pazarcık-İnegöl) tarikiyle Burûsa'ya otuz saat bâ'ad-ı mesâfede bulunur.

Kasaba-i mezkûrede (11) câmi'-i şerîf, (6) mescid, (3) medrese, (2) kilise, bir mekteb-i rüşdiyye, (3) mekteb-i ibtidâiye ve müteaddid sübyan mektebi, (4) tekke, bir askeri debboye, (2) eczahâne, (20) han, (3) lokanta, (4) hamam, (20) debbağhâne, (700) dükkân ve demiryolu istasyonu ebniyesi ve (30) mağaza vardır.

Maahaza ikinci sahifeye geçirilen cedvel mahsûsundan anlaşılacağı vecihle temüryoluna temdid ve inşâ'sından dolayı kasaba-i mezkûrede yevmen feyevmen âsâr terâkki ve ümerân meşhud dide-i şükran olmaktadır.

-İstasyonlar-

Eskişehir

Alpu

Ağapınarı

İşbu istasyonlardan birinci derecede cesamete mâlik Eskişehir ve ikinci derecede Alpu ve üçüncü derecede Ağapınarı olub, yalnız yolcu almakla beraber bilâte'hir hareket eder.

Eskişehir cihetindeki demiryolu 72 kilometreden ibâret olub, işbu hat boyunda 23 köprü inŞâ' olunmuşdur.

Eskişehir civârında bulunan lületaşı madeninde iki yike karib amele işlemekte olub, müstahsilâtı Avrupa'ya nakil olunduğundan Eskişehir'de bu ticâret ile meşgul bir çok kimse vardır.⁴⁹

Hâsilât-ı madeniye, şimdiye değin katar ve develer vasıtasıyla ve Karamürsel ve ızmid tarikiyle derseedete ve oradan dahi Viyana'ya nakil ve isâl olunmakta ise de, elyevm derseedeti Ankara'ya rabt etmekde olan mezkûr Şimendifer hattı Eskişehir dâhilinde (Beklik Ahver)'den geçirilmiş ve bu sebeble nakliyyât kesb-i sühûlet etmiş olduğundan ihrâcâtın bâ'adema teksiri tabiidir.

Saye-i maârifiye-i hazret-i pâd-şâhîde dâhil-i kazada şu bir sene zarfında müceddeden (25) bab-ı mekteb küşad edildiği gibi beş madde dahi muhâcirîn karyeleri te'sis olunmuşdur.

Eskişehir civârında (Yenice), (Erler), (Kıymet) ve (Alcak) namlarıyla dört ılıca olub, suları ziyâde sıcak olduğu halde soğuk su karışmadığından girilmesi güçdür.

8.2.1.10.2. Kara-yı Mülhaki

Doğrudan doğruya Eskişehir'e merbût kara bir veçe atidir: Hamidiye, Ağapınarı, Cavlım, Çerkeskireç, Çerkes Çukurhisar, Karakamış, Bağçecik, Osmaniye, Tandır, Taşköprü, Akpınar, Sarıungur, Gökçekazık, Uluçayır, Aşağıkartal, Kavacık, Matlub, Körkayı, Alınca, Senirviran, Danişmend, Kızılcaviran, Yakakayı, Gündüzler, Başcı, Masağı, Tabcılar, Başviran, Dere, Özdenik, Akçahisar, Yonduz, Akbu, Bozan, Karaoyuk, Karacaöyük, Sarıkavak, Aşağı simav, Yukarı Simav, Tokat, Karovadan, Dağküllü, Bozancı, Ilıca, Demürcüler, Merisler, Lahid, Kapukaya, Bilen, Virancık, Beğköyü, Gayrimüslim virancık, Düvez, Kireclik, Sakarya, Karacaviran, Cimrak, Yürük karacaviran, Eğriöz, İtburunu, Keskin,

Aşağı söğüdönü, Yukarı söğüdönü, Satılmışoğlu, Haylan, Atkara, Yürükfirka, Yayvıran, Akcakaya, Sarıöküz Maa manastır, Temürlü, Kargın, incesu, Akkaya, Musaözü, Kızılitler, Maloğlu, Yukarıkartal, Bozalan, Yusufoğlu, Durgunoğlu, Akçan, Naşvıran, Yarlıca, Bozdağ, Eymeşehri.

Kara-yı mezkûreden Ilıca karyesinde vakıf bir ılıca olub, civârında karbonatlı meyah-ı madeniye ve Hacı Çiftliğinde dahi üstü açık bir ılıca vardır.

Eskişehir ovasında hubûbât-ı mütenevvi husule geldiği gibi meralarda kaliteli koyun ve keçi sürüleri beslenib, bunlardan senevî hayli yün ve tiftik istihsâl kılınur.

Çifteler hara-yı humâyûnu Eskişehir Kazasında bulunur ki, hara-yı mezkûrede alâ cins at ve kısarak yetiştirülür. Zikr olunan çiftlik arâzîsi gayet vâsi' olub, koyun ve keçi sürüleri ve deve ve sığır bulunur.

8.2.1.10.3. Seyidgazi Nâhiyesi

Bu nâhiye Eskişehir Kazası tetimmatından olub, (62) karyeyi şâmildir.

Nâhiyenin nüfûsu umûmiyyesi (28300) raddesinde olub, (14200) müslim, (1400) gayrimüslim ve (100) kıbtî bulunur.

Dâhil-i nâhiyede cemian (50) câmi'-i şerîf ve mescid, (50) mekteb, (3) han, (5) hamam, 858) dükkân ve (3500) han vardır.

Merkez nâhiye (Seyidgazi) kasabası olub, Eskişehir'e dokuz, Kütahya'ya onaltı ve Burûsa'ya kırk saat baad mesâfede bulunur.

Kasaba-i mezkûrenin ab ve havası lâtif ise de, mevki' iki cıblak cıblak arasındır. Ancak şimâl tarafı açıkdir. Kasabaya nazır yüksek bir tepe üzerinde gayet cesim ve kırk, elli kapıdan mürekkeb Seyid Battal Gazi Hazretlerinin türbe ve medrese ve misâfirîn için dar'ül ziyâfeleri vardır. Âsâr-ı atikeden olmak üzere kasabâ'ada bir kal'a harabesi ve türbe kurbunda bir manastır olub, Tugra karyesi civârında (Doğanlı kaya), (Kardak kayası), (Yazılı kaya) ve Yapaldak ve Künbed Yaylalarında bazı oyma taşlar bulunur.

⁴⁹ Bu lüle taşlarının en alâsına (sıramalı), üstüne, (bir mibrelük), ednasına (Penbeli ve Celali dökme) ve daha aşağısına dahi (onyet ve celiz dökme) denilür.

Derun-u kasabâ'ada (3) câmi'-i şerîf, (2) medrese, bir han, bir hamam vardır. Ahâlî-i nâhiye bez, aba, şayak, kilim, halı ve seccade nesc eder.

Nâhiyenin arâzîsi hubûbât-ı mütenevvi yetişdirir ise de, meyve husule gelmez. ılıca ve Elyanus karyelerinde birer ılıca vardır.⁵⁰

8.2.1.11. Simav Kazası

Simav Kazası Kütahya sancağı merbûtanından olup, şimâlen Etranus Kazasının, Gökçedağ nâhiyesi, şarken Kütahya'nın Eğrigöz nâhiyesi ve Gedûs Kazası, garben Sındırgı ve cenuben dahi Gedûs Kazası ve Aydın vilâyeti ile mahduddur.

Kaza-i mezkûr doğrudan doğruya merkezine merbût (71) karye ile (48) karyeden mürekkeb (Dağardı) nâhiyesini şâmil ve bu cihetle kaza-i mezkûr (119) karyeyi hâvîdir.

Kazanın nüfûsu umûmiyesi (32662) raddesinde olup, bundan (16019) adedi zekur ve (16643) adedi anâsıdır.

8.2.1.11.1. Simav Kazası

Simav Kazası merkez kazadır.

Kaza-i mezkûre Kütahya'ya yirmidört ve Burûsa'ya otuziki saat bâ'ad-ı mesâfede olup, derununda (9) câmi'-i şerîf, (3) mescid, (4) medrese, bir tekke, bir kilise, (5) han, (2) hamam, (20) debbağhâne, (8) fırın, (6) mağaza, (380) dükkân, (1097) hâne, (2) boyahâne, (9) kahvehâne, bir kışla, bir askeri debboye, bir hükümet konağı ve bir de telgrafhâne vardır.

Simav'da imâl olunan sahtiyan ve meşin derseadet ve İzmir'e nakil ve isâl olunur.

Bu civârda kendirden urgan ve kinnab dahi imâl olunur. Fakat ahâlînin başlıca meşagili çiftçilik ve keresteciliktir.

Dâhil-i kasabâ'ada çahaşanba günleri bazar küşadıyla küllî alışveriş olur.

⁵⁰ Mahâlînden resmi cedvel ihaz olunamamakla nâhiyenin müstemil olduğu kararın esâmisi derc edilememiştir.

Kasaba civârında külli koyun ve keçi rai edilmekte olduğundan yün ve tiftik hâsılatı kesretlidir.

Kasabaya bir saat mesâfede altı adet ılıca olub, üzerleri örtülü bulunarak ahâlî mecanen yıkanılır. Suları 70 derece hararetden olub, kükürtlüdür.

8.2.1.11.2. Kara-yı Mülhaki

Kara-yı mülhaka şunlardır:

Değirmenciler, Beğce, Demircü, Oraklar, Çay simav, Kilim yenice, Göl, Kilise, Ahmedlü, Hisar, Aksaz, Beğlikler, Cebiler, Yağıllar, Karabınar, Hamidiye, İnciler, Bahtlı, Kosumlar, Afir, Konak, Savcılar, Viranlı, Ayvanoba, Çavkiler, Hamza Beğ, Yeniler, Karakoca, Ortaca, Yavi, Aşağı dolablar, Yukarı dolablar, Aktemür, Derici, Maden, Yemişli, Akarlar, Naşa, Hasum, shf: 362-52 Hacı Ahmed oğlu, Elhadlı çeşme, Kapıkaya, Karacaviran, Meradanlar, Gökçeler, Kalkan, Söğüd, Alkilise, Dağyenice, Atilice, Kestel, Kızılçukur, Alınviran, Halifeler, Çanak, Çayçinke, Kaya, Değirmen, Tahtacı, Akdiş, AşıkPaşa, Saruhanlar, Karak, Hâceler, Kotpaz, Karaman, Taşlık, Kabacılar, Sumak, Memâlik, Semer, Çit.

Kara-yı mezkûre arâzisi hubûbât-ı mütenevvi yetiştirir.

Bu civârda ormanlar mebzûl olmağla kaliteli keraste ihraç olunur.

8.2.1.11.3. Dağardı Nâhiyesi

Dağardı nâhiyesi Simav Kazası tetimmatından olub, (48) karyeden mürekkebirdir.

Nâhiyenin nüfûs-ı umûmiyyesi (5215) raddesinde olub, bundan (2626) adedi zekur ve (2589) adedi anâsıdır.

Dâhil-i nâhiyede cemian (12) câmi'-i Şerîf, (15) dükkân ve (1100) hâne vardır.

Merkez nâhiye (Bali) karyesi olub, Simav'a ondört ve Kütahya'ya onaltı saat bâ'ad-ı mesâfede bulunur.

8.2.1.11.3.1. Kara-yı Sâire

Öciler, Çınarcık, Çobanlar, Çulhalar, Sufiler, Çaltalı, Domruk, Dere, Senetciler, Solgunlar, Su düşki, Sarkatlar, Doğanlar, Toklar, Taş avcılar, Ümerânlar, Alve-i kebir, Alve-i sağır, Azizler, ıçmeler, Kargılı, Gamanlar, Garbetler, shf:363-53 Kavaklı, Kışla, Kocayeri, Kırkkavak, Kaili, Köseler, Kuraklar, Kolcu, Karani, Kulalar, Kabeler, Maksudlar, Manastır, Virancık, Yataklı.

Saye-i maârif ser-mâye hazret-i pâd-şâhîde şu bir sene zarfında dâhil-i kazada müceddeden (15) bab mekteb tesis ve küşad olunmuşdur.

Arâzî-i nâhiye dağlık ve ormanlık olub, ahâlinin başlıca meşâğili kerastecilikdir.

Kaza dâhilinde vâki Akdağ ve Gölcek denilen (800000) dönüm kadar ormanlıklarda sarıçam ve gürgen ve meşe işcârı bulunur. Dağardı nâhiyesinin Virancık ve Avcılar karyeleri civârında vâki arâzîde ber hastane Maa resmi deraliyeli Salih Münir ve Mehmed Tahir Beğler tarafından antimon ve simli kurşun madenleri hazır edilmeğe başlanmıştır.

8.2.1.12. Gedûs Kazası

Gedûs Kazası Kütahya sancağı dâhilinde olub, şimâlen Simav'ın Dağardı nâhiyesi, şarken Kütahya Kazası, garben Simav Kazası ve Aydın vilâyeti ve cenuben dahi Uşak Kazalarıyla mahduddur.

Kaza-i mezkûr merkezine merbût (82) karye ile (4) karyeden mürekkebe olan (Şabhâne) nâhiyesini şâmildir ki, bu cihetle dâhil-i kazada (86) karye bulunur.

Nüfûsu umûmiyyesi (29510) raddesinde olub, bundan (14753) adedi zekur ve (14774) adedi anâsıdır.

Dâhil-i kazada (5445) hâne bulunur.

8.2.1.12.1. Gedûs Kazası

Gedûs Kazası merkez kazadır.

Kaza-i mezkûrenin cevanib-i erbaası dağlarla muhâta bir vadi içinde ve Kütahya'ya ondört, Burûsa'ya otuzaltı ve Simav'a ve Uşak'a sekiz saat bâ'ad-ı mesâfede bulunur. Kütahya'dan Uşak'a kadar imtidâd eden şose, Gedûs'dan geçer.

Kasabanın ab ve havası lâtif ise de mevki' taşlıktır.

Kasabanın nüfûsu (5926) adedi baliğ olub, bundan (3022) zekur ve (2904) adedi anâs olmak üzere heman cümlesi müslimdir.

Dâhil-i kasabâ'ada (4) câmi'-i şerîf, (2) medrese, bir imâret, bir mekteb-i rüşdî, (2) hamam, (2) han ve bir telgrafhâne, ile kasabanın şâmil olduğu altı mahallenin her birinde birer sübyan mektebi ve yalnız bir adet anâs mektebi vardır.

Saye-i feyuzatiye hazret-i pâd-şâhîde şu bir sene zarfında işbu mekteblere ilâveten (18) bab-ı mekteb küşad edilmiştir.

Gedûs kasabası civârında ve Murad Dağı'nın eteğinde bir kapluca olub, bunun suyu gayet sıcaktır.

8.2.1.12.2. Kara-yı Mülhaki

Kara-yı mülhaka şunlardır:

Akcaalan, Merkebviran, Deresundan, Ayca, Arabşah, Yumrutaş, Sazak, Balkı, Teke, Koruluk, Üçbaş, Ilıcasu, Çeltikçi, Muhibler, Gaibler, Uğurlu küme, Sufiler, Oray, Yakublar, Pazar, Koşu, Divane hazır, Kaplıca, Çam, Sarıçam, Yağmurlar, Kahlar, Orhanlar, Çakırlar, Hacıbaba, Dört değirmen, Daiyeler, Dede, Çukurviran, Erdoğan, Sandıklı, Vakıf, Mezdan, ısaklar, Gölcük, Konukviran, Aynahan, Derbend, Zahman, Anuşdi, Kızılızümlü, Karacalar, Yeni, Hamza Beğ, Körkuyu, Güney, Eğlence, Altuntaş, Gümlü, Mehak, Çomaklar, Saz sumaklı, Gökler, Örilce, Karaağaç, Gönük, Civanbert, Caca, Baltalı, Ovacık, Küçükler, Karacahisar, Kayacık, İsaklar, Yayla, Alioğlu, Güznükli, Beğce, Kızılkoltuk, Uçkurlar, Kurtçamı, Karagür şehidli, Karagür kuranlı, Kapancık, Yeni, Karabacaklar, İbrahim Kethüda.

Kara-yı mezkûre arâzîsi ekseriya dağlık olub, Gazel ve Ahver ve Murad Dağlarındaki ormanları (997460) dönümden ibâret olub, derununda karaçam ve ardıç ve çınar işçarı gayet mebzûl ve hazine-i hassa-i şâhâne idâresinde bir de antimon madeni mevcuttur.

8.2.1.12.3. Şabhâne Nâhiyesi

Şabhâne nâhiyesi Gedûs Kazası muzâfâtından olub, merkezinden başka (3) karyeyi şâmindir.

Nâhiyenin nüfûsu umûmiyyesi (3107) raddesinde olub, bundan (1547) adedi zekur ve (1559) adedi anâs olmak üzere, cümlesi müslimdir.

Dâhil-i nâhiyede (580) hâne ve (30) dükkân vardır.

Merkez nâhiye (Şabhâne) kasabası olub, (8) mahalleye şâmil ve (2221) nüfûsu hâvîdir. Derun-u kasabâ'ada iki medrese, bir mekteb-i ibtidâîye, bir han, bir hamam ve bir hükümet konağı vardır.

Şabhâne kasabası Gedûs'a dört saat mesâfede bulunur.

Nâhiyenin müstemil olduğu kara şunlardır:

Karamanca, Ayvacık, Değirmendere.

8.2.1.13. Uşak Kazası

Uşak Kazası dahi Kütahya sancağı dâhilinde olub, şimâlen Kütahya ve Gedûs kazaları, şarken Karahisar sancağı, garben ve cenuben dahi Aydın vilâyeti ile mahduddur.

Kaza-i mezkûr doğrudan doğruya merkezine merbût (112) karye ile (Banaz) ve (Göbek) nâhiyelerini şâmindir ki, tekminel kaza dâhilinde (160) karye bulunur.

Kazanın nüfûsu umûmiyyesi (73772) raddesinde olub, bundan (36578) adedi zekur ve (37194) adedi anâsdır.

Dâhil-i kazada (12909) hâne vardır.

8.2.1.13.1. Uşak Kasabası

Uşak kasabası merkez kazadır.

Kasaba-i mezkûre Kütahya'ya yirmidört ve Burûsa'ya ellidört saat mesâfede bulunub, etrâfi ağaç ve meralarla müzeyyendir. Havası gayet lâtif olub, derununa meyah-ı lezize-i müteadde cârîdir.

Uşak, Gedûs'dan geçmek üzere, merkez livaya bir şose ile kesb irtibât etmiştir.

Uşak kasabasının başlıca iskelesi İzmir şehridir. Çünkü kasaba demiryolu hattına (Alaşehir) istasyonu, Uşak kasabasına ancak oniki saat mesâfede bulunduğundan emtia-i ticâriyye Alaşehir'e nakil ve oradan şimendüfer ile kasaba ve Mağnisa'dan geçerek İzmir limanına isâl olunur.

Uşak kasabasının nüfusu umûmiyyesi (12684) raddesinde olub, bundan (6633) adedi zekur ve (6451) adedi anâsır.

Kasaba-i mezkûre (11) mahalleye şâmil olub, derununda (17) câmi'-i şerîf, (2) tekke, (9) medrese, bir kilise, (2431) hâne, (750) dükkân, (2) hamam, (12) han, bir eczahâne, bir hastahâne, bir sulhâne, (2) kütübhâne, bir habishâne, bir askeri debboyu, bir hükümet konağı ve bir telgrafhâne vardır.

Uşak'da nesc ve imâl olunmakta olan ve kilim ve seccade öteden berü meşhûr ve makbul enam olduğu halde ahiren sanayi-i mezkûreye arz olan bazı esbâb-ı ma'mûlâtı mezbûrenin inkisârı rağbetine mucib olmuş ise de esbâb-ı mezkûrenin indifaiyle bunun ol günden ziyâde terâkkiyat-ı kemâliye mazhar olması için, makam-ı vilâyetce tedâbîr-i lâzimeye mürâcaat buyrulmuşdur. Maahaza senevî küllî mukadder ihrâcâtı olub, ticârî İzmir tarihiyle ekseriya derseadete nakil ve isâl ederler.

Beher hafta penceşembe günleri Uşak'da bazar kurularak, kaliteli alışveriş olur.

-Rüşdî Mektebler-

Kütahya Sancağına ait Rüşdî Mekteblerin Şâkirdân Adedi: 593

Müslim Şâkirdân: Zekur; 589 - Anâs; 0

Gayrimüslim Şâkirdân: Zekur; 4 - Anâs; 0

-İbtidâî Mektebler-

Şâkirdân Adedi

Mekteblerin Adedi

Müslim Şâkirdân: Zekur adedi; 22100

Müslim : Zekur adedi; 799

Anâs adedi ; 6511

Anâs adedi ; 0

Gayrimüslim Şâkirdân: Zekur adedi; 930

Gayrimüslim : Zekur adedi; 11

Anâs adedi ; 420

Anâs adedi ; 0

Kara adedi; 700

Yekün Şâkirdân ; 29961

8.2.2. İ'dâdî Ve Rüşdî-i Mülkî Mektebler

Burûsa Mekteb-i İ'dâdîsi

Balıkesir İ'dâdîsi

Kütahya İ'dâdîsi

Saye-i feyuzatiye-i hazret-i pâd-şâhîde merkez vilâyetle Balıkesir'i ve Kütahya'da küşad olunan i'dâdî-i mülkî mekteblerinden Kütahya Mektebi inşâ'atı Rüşdîyye-i hadhitâm olmasıyla rüsûm küşadı icrâ' kılınmıştır.

Bunlardan Burûsa Balıkesir-i Mekteb-i İ'dâdîsi inşâ'atının ikmaline çalışılmaktadır.

Mekteb-i mezkûreden Burûsa Mekteb-i İ'dâdîsinin leyliyye tahvili ve Burûsa ve Balıkesir-i Mekteb-i Rüşdîyyesinin dahi mekteb-i i'dâdîlere kalbi hakkındaki İdâre-i isabet cenab-ı pâd-şâhî mantuk-ı münîfince icabı derdest icrâ' bulunmuştur.

8.2.3. Sâl-nâmenin Me'mûrîn Kısmı Tertib Ve Tab'ı Olunduktan Sonra Me'muriyet Ve Rütbe Ve Nişân-ı Zî-şânlar Tevcihâtı Me'mûriyet

Burûsa Redif Fırka-i Askeriyesi Kumandanlığına Ferik'an kiramdan saadetlü Hacı Hayri Paşa Hazretleri

Burûsa Redif Fırka-i Askeriyesi Mirlivalığından saadetlü Mustafa Necib Paşa

Vilâyet-i Celile Merkez Niyabetine faziletlü Mehmed Selim Efendi

Vilâyet-i İstînâf Maddii Umûmîliğine saadetlü Nafiz BeğEfendi

Kütahya Niyabetine faziletli Osman Efendi

Mihalıç Kazası Kâim-makamlığına Hüseyin Hüsni Efendi

Simav Kazası Kâim-makamlığına Mehmed Ali Beğ

Gedûs Kazası Kâim-makamlığına Mehmed Kemal Efendi

Ayvalık Kazası Kâim-makamlığına Tevfik Beğ

Karmastı Kazası Kâim-makamlığına Mahmud Beğ

Sandıklı Kazası Kâim-makamlığına Mekteb-i Mülkîye-i Şâhâne mezunlarından Reşad Beğ

Vilâyet-i celile maiyetine Mekteb-i mülkîye-i şâhâne mezunlarından Mustafa Hilmi Efendi

Gemlik Kazası Niyabetine Abdulrahman Aziz Efendi

Mihalıç Kazası Niyabetine Halil Hamdah Efendi

Mudanya Kazası Niyabetine Hüseyin Avni Efendi

Gedûs Kazası Niyabetine Enis Efendi

Bandırma Kazası Niyabetine Ali Rıfat Efendi

Burûsa Ticâret Mahkemesi Riyasetine Mâlikcan Efendi

Eskişehir Ticâret Mahkemesi Riyasetine Cevher Efendi

Gemlik Mal Müdürlüğüne Osman Zeki Efendi

Mihalıç " Ahmed Efendi

Gedûs " Kemal Efendi

Mudanya " Cemil Efendi

Ayvalık " Nafiz Efendi

Ertuğrul Sancağının İznik Nâhiyesi Müdürlüğüne Midhat Efendi

Kütahya " Dağardı " " Tosun Sami Efendi

Hüdâvendigâr Hamidiye Zirâat-ı İmâliyat Mektebi Müdürlüğüne Katiyan Efendi

Hüdâvendigâr Hamidiye Zirâat-ı İmâliyat Mektebi Müdür Muavinliğine Canik Efendi

Mihalıç Kazası Tahrîrât Kitabetine Halil Hakkı Efendi

Muhâsebe-i Vilâyet Evrak Mukayyidi Refakatine İsmail Beğ "Sâlise"

8.2.3.1. Rütbe

Mektubi-i Vilâyet saadetlü Muhyiddin Efendiye (Evvel-i sınıf-ı sânisî)

Kütahya Mutâsarrıfı saadetlü Celal BeğEfendiye (Rütbe-i refia-i mir mîrânî)

Vilâyet-i iskan muhâcirîn me‘mûru Nafiz Beğe (Mütemayiz)

Mihalıç Kazası Kâim-makamı Ahmed Muhsin Beğe (Mütemayiz)

Burûsa Zirâat bank Reisi Osman Nihad Beğe (Sâlise)

Edremit Belediye Tabibi Lütfü Akif Efendiye (Sâlise)

Gedûs Kazası Kâim-makamı Kemal Efendiye (Rabı‘)

Vilâyet-i CelileMaiyetine me‘mûr Mekteb-i mülkiye-i şâhâne mezunlarından Haydar ve Ali Ulvi Beğlere (Hamse)

İnegöl Emlak Humâyûn İdâresi Me‘mûru Ali Rıza Efendiye (Rabı‘)

Burûsa Belediye Reisi Mümtaz Efendiye (Rabı‘)

Kütahya Sancağı Evkaf Müdürü İsmail Hakkı Efendiye (Rabı‘)

Burûsa Garb Hastanesi eczacısı Andon Efendiye(Rabı‘)

Gemlik Kazası Tahrîrât Kâtibi Sabri Efendiye(Hamse)

8.2.3.2. Nişân-u Zî-Şânlar

Burûsa Redif fırka-i askeriyesi Kumandanı seadetlü Hacı Hayri Paşa Hazretlerine

Defterdar vilâyeti saadetlü Haled Beğefendi Hazretlerine

Meclis-i İdâre-i vilâyet A'zâsından seadetlü Hacı Lâtif Beğefendi

Burûsa redif Miralayı Fahrî Yavran Hazret-i Şehriyariden izzetlü Mehmed Beğefendiye

Vilâyet-i evkaf muhâsebecisi izzetlü Süleyman Beğefendi

Mekteb-i İ'dâdî-i Askeri-i Şâhâne Müdürü Kâim-makam izzetlü Ali Beğefendiye

Burûsa Harirdar tâlimi Müdürü refaatlü Türkümyan Efendiye

Muhâsebe-i vilâyet mesâlih-i câriyye kâtibi Nazım Beğ

Mekteb-i İ'dâdî-i askeri-i şâhâne muhâsebe me'muru Alay emini refaatlü Mustafa Efendiye

Burûsa Belediye Tabibi refaatlü Pedros Efendiye

Kütahya Belediye Tabibi Salih Efendiye

Eskişehir Belediye Tabibi Teyanus Efendiye

Mekteb-i İ'dâdî-i Askeri -i Şâhâne Dâhiliye Yüzbaşısı Rıza Efendiye

" " " Jimnastik Muallimi Yüzbaşı Mahmud Efendiye

Karesi Zabtiyye taburunun 2. Piyâde Bölük Ağası Muavini

Mecidi Osmani Ahmed Ağaya 0 5

Karesi Zabtiyye Taburunun 2. Suvâri Bölük Ağası Muavini Edhem Ağaya 5 0

Karesi Zabtiyye Taburunun 1. Suvâri Kolvekili Osman Ağaya İftihâr Madalyası

Karesi Zabtiyye Taburunun 1. Jurnal Emini Arif Ağaya	"	"
İngiltere ve Almanya Konsolos vekili Mösyö Tolre	4	0

9. SONUÇ

Araştırmamızın 1-8. Bölümlerinde 1300-1310 Hicri, (1884-1894 Milâdi) yılları arasında Hüdâvendigâr Vilâyetinde Kütahya Sancağı Sal-nâmelerinin matbuu Osmanlıca metinlerini okuyup, transkribesini yaptık. Değerlendirme bölümünde ise, metinlerden ve tablolardan yararlanarak, yıllara göre bir karşılaştırma ve yorumlama yaparak dönemi anlamaya çalıştık.

Sal-nâmelerden çıkarıldıkları bölgelere dair tarihi, coğrafi, idâri bilgiler, bağlı sancak, kaza ve nâhiyelerin teşkilât yapısı, ekonomik durumu, nüfusu, tarım ve sanayi ürünleri, maden ve ormanları, devlet memurlarının isim ve rütbeleri, kısaca tüm yöresel ve bölgesel bilgiler ile Osmanlı İmparatorluğu'nun eyâlet ve sancaklardaki teşkilât yapısı hakkında geniş malumat elde edebildik.

Hüdâvendigâr Vilâyeti içindeki dört sancaktan biri olan Kütahya Sancağı hakkındaki bilgilerin ana kaynaklarından biri de; Sal-nâmeler olmuştur. Vilâyet Sal-nâmeleri⁵¹, ilgili vilâyetin idâri bölünüşü, memur listeleri, mahalli tarih ve coğrafyası, eski eserleri, ticârî ve ekonomik faaliyetleri, nüfus, okullar, kütüphâneler, vb. pek çok bilgiler vermektedirler.

Biz de, Hüdâvendigâr Vilâyeti içinde önemli bir sancak olan ve uzun yıllar Anadolu Beylerbeyliğinin merkezi kenti olan⁵² Kütahya Sancağı ile ilgili Sal-nâmeleri, Hicri 1300-1310 yılları arasında inceleyerek, bazı bilgilere ulaştık. Kütahya Sancağı yönetim birimlerini, memur listelerini inceleyebildik. Kütahya Sancağı idâri teşkilâtı içinde Mutasarrıf, Naib, Müftü gibi üyelerin yanında, gayrimüslimlerin de temsilcilerinin bu teşkilât içinde yer aldığını gördük. Rum Metropolidi, Ermeni Murahhasası ve Katolik Vekillerinin de sancak teşkilâtı içinde yer aldıklarının ve sancak yönetimin de görevlerinin olduğunu gördük. Sadece Sancak yönetiminde değil, Liva idâre meclisi, Mülkiye memurları, Maliye memurları, Adliye memurları kalemleri, Belediye idâresi, Zirâat komisyonu, Menâfi sandığı vb. idâri ve icrâcî birimlerde ve ayrıca nâhiye ve kaza yönetimlerinde de gayrimüslim temsilcilere sıklıkla rastladık. Gayrimüslimlerin çoğunlukla çalıştıkları yerlerin ise daha çok ticâret, sanayi, doktorluk, ve avukatlık gibi meslek alanlarında olduğunu da gördük.

⁵¹ DUMAN, *Ottoman Year Books...*, ss.19-20.

⁵² UZUNÇARŞILI, *Kütahya Şehri*, s.11.

Öteden beri Osmanlı İmparatorluğu içinde yaşayan gayrimüslim tebaanın askerlik ve tarım dışında-ki bu Müslüman-Türk tebaanın ilgilendiği alandır.- ticâret, sanayi esnafılık, sarraflık, bankacılık, vb. ile iştiğâl ettiklerini ve yüksek öğrenim görerek; eczacılık, avukatlık, doktorluk gibi mesleklerde çalıştıklarını görmekteyiz.

Sözünü ettiğimiz gayrimüslimlerin meslekleri ve yönetimdeki yerlerindeki bu değişiklikleri hazırlayan faktörler ise; Osmanlı İmparatorluğu içinde meydana gelen reformist hareketlerdir denebilir. 1839 Gülhane Hatt-ı Hümayunu , 1856 Islâhat Fermânı ve 1876 Kanun-ı Esâsi 'nin ilân edilmesi⁵³ ve uygulamaya geçilmesi ile gayrimüslimler, Müslüman-Türk tebaa ile eşit seviyeye getirilmiş, askerlik , hukuk , dinlerin eşitliği , mal ve mülk edinme , eğitim serbestliği gibi haklarla, her alanda boy göstermeye başlamışlardı.⁵⁴

Sal-nâmelerden elde ettiğimiz diğer bilgilerden biri de, Kütahya Sancağının teşkilât yapısı ve memur listeleridir. Bu bilgilerden de, merkez ve bağlı nahiye ve kaza teşkilâtlanmalarının içeriğini ve görevlilerin rütbelerini de inceleme fırsatı bulduk. Merkez kazadakine yakın bir yapılaşmanın bağlı kaza ve nâhiyelerde de meydana geldiğini ve askeri merkez olan kazalarda asker sayıları ve rütbelerini gördük. Kütahya Sancağına bağlı kazalar ; Eskişehir, Uşak, Gediz (Gedus) ve Simav ; bağlı nâhiyeler ise ; Tavşanlı, Altıntaş, Gireği, Virancık, Gümüş, Armudeli, Seyitgazi, İnönü, Banaz, Göbek, Şaphane, Dağardı ve Eğrigöz'dür. Sal-nâmelerden 1301 yılına ait olana bakıldığında, Kütahya Belediyesinin Gelir ve Gider Tablosunda⁵⁵, 98 senesinde Kütahya kasabasında masrafların , gelirden daha fazla olduğu , açığın vatanperver bir çalışmayı gerektirdiği belirtilmiştir. (Bkz. Tablo-1)

Kütahya Sancağına bağlı kaza ve nâhiyelerin gelir ve gider tablosu da göstermektedir ki ; 98 senesi genel olarak mevcut gelirin giderlerden daha düşük olduğu bir senedir.

Sancağın başlıca geçim kaynaklarının ; tarım , hayvancılık, dokumacılık, çinicilik, deri imâlâtçılığı ve keresteciliğin oluşturduğunu gördük. Hatta Kütahya'daki çinicilik ve Uşak'taki dokumacılık bile bu kadar meşhur ve nadide iken, ülkenin yaşadığı ekonomik sorunlar ve koşullar nedeniyle dönem dönem sekteye uğramıştır.Uşak halıcılığı ve Kütahya çiniciliği canlanmaya başlayacak ve özellikle de demiryolu hattının yaygınlaşmaya başlamasıyla, ürünlerin nakliyâtının daha kolay hale gelmesiyle bu gelişim ivme kazanacaktır.

⁵³ LEWIS Bernard, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, (Çev. Prof. Dr. Metin Kıratlı), T.T.K. Yay, Ankara, 1991, ss.79-89.

⁵⁴ SHAW Stanford J.- Ezel Kural, *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*, C.2, İstanbul, 1994, ss.91-92.

⁵⁵ 1301 senesi Kütahya Sancağı Sal-nâmesi, s.203.

Eskişehir'deki lületaşı işlemeciliği ve ihrâcâtının da İstanbul'u Ankara'ya bağlayan demiryolu hattının bir kolunun da Eskişehir'den geçirilmesi ile, yani; Eskişehir-Ankara-İstanbul demiryolu hattının kullanılmaya başlamasıyla daha hızlı bir gelişme sağlandığını tespit ettik.

Osmanlı İmparatorluğu'nun ekonomik koşullarının kötüye gittiğini, dokumacılık, halıcılık sektöründe makinalaşmaya gidilememesinden, Avrupa'nın kumaşlarımızı ve halılarımızı taklit edip, daha ucuza satarak, pazarlarımızı hatta yerli pazarımızı bile ele geçirmesinden de anlayabiliriz.

Kütahya Sancağı içerisinde genellikle her nevi hububat ve özellikle de afyon yetiştirilebilmekte, meyve ve sebze de bol bulunmaktaydı. Sanayi hammaddelerinden olan pamuk, kuru üzüm, afyon gibi ürünlerin yetiştirildiğini ve gelirin büyük bir bölümünü oluşturduğunu görmekteyiz. Meyvelerden özellikle erik, vişne, kiraz, üzüm, elme, armut yetişmekteydi. Bu ürünler bugün de bolca yetiştirilmektedir.

Kütahya Sancağında daha çok küçükbaş hayvancılık ve bundan daha az miktarda büyükbaş hayvancılık yapılmaktaydı.

Kütahya Sancağı, dağları ve ormanları açısından da şanslıdır. Sal-nâmelerin dağ, orman, göl, nehir gibi coğrafi bilgileri de zengin bir şekilde içinde barındırdığını gördük. Bu göl, nehir ve ormanların bölge ekonomisini canlandırdığını ve katkıda bulunduğunu tespit ettik. Bazı kaza ve nâhiyelerin, örneğin Simav'ın başlıca geçim kaynağının kerestecilik olduğunu ve nehirlerin ağaç kütüklerini taşımakta kullanıldığını gördük. Ancak sancağın arazisi genel olarak taşlık ve kireçlidir. Ve Sal-nâmelerde ağaçlandırma veya orman geliştirme ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlayamadık. Doğanın hediyesi olan ormanlar, incelediğimiz 1300-1310 yılları arasında toplam 5 milyon 500 bin dönüm kadardır. Aynı dönemde çıkarılan ve işletilen madenler ise, antimon, simli kurşun, kömür (linyit vb.), demir, lületaşı, manganez, krom, amyant gibi madenlerdir. Özellikle lületaşı madeninin çıkarılması, işlenmesi ve yurt dışına gönderilmesi ile ilgili bilgilere baktığımızda, gayrimüslim tüccârların isimlerine sıkça rastlanmaktadır. Tüccâr sınıfının genellikle azınlıklardan oluştuğu ve kapitülasyonlarla ticâret serbestisi kazanan gayrimüslim tüccârların, Osmanlı İmparatorluğu'nda yoğun bir şekilde bulunduğunu ve para kazanımına hâkim olduklarının görebiliriz.

Osmanlı İmparatorluğu'nun gelir kaynaklarından önemli bir bölümünü oluşturan Aşar (Öşr) vergisi ve miktarları da ilgili Sal-nâmelerde verilmiştir.⁵⁶ Özellikle pamuk, kuru üzüm ve afyondan elde edilen ürünün ve aşarın oldukça fazla olduğunu gördük. Ürünlerin elde ediliş ve kullanma metodları da belirtilmiş, hâsılat miktarları da verilmiştir.⁵⁷ Bunun yanı sıra her birinin birer Ziraat Bankası gibi işlev kazanması ve yaygınlaştırılıp güçlenmesi hedeflenen Menafi Sandıkları konusuna da değinilmiş, bu sandıkların önemi vurgulanmıştır. Küçük ve büyük çiftçilerin kalkındırılmasının amaçlandığını ve vatan genelinde işlerlik kazanmak istediklerini gördük. Kütahya Sancağı'nda yetişen ürünlerin kalitesinin yüksek olmasına rağmen, bu ürünlerin işleneceği fabrikaların, atölyelerin eksik olduğunu ve sal-nâmelerde bu eksikliğin giderilmesinin gerekliliği üzerinde durulduğunu gördük. Osmanlı Devleti'nde bu sıralarda bir sanayileşme ve makinalaşma süreci başlamamıştır. Bu da ekonominin bir yükselme ivmesi kazanmasını engellemektedir.

Sal-nâmelere göre Kütahya Sancağı'nın önemli gelirlerinden birini oluşturan dokumacılık çeşitleri ve bilgilerini incelediğimizde bazı problemlerin var olduğunu gördük. Destegâh denen dokuma tezgahlarının sayısı gitgide azalmakta ve el dokuması nadide parçaların yerini fabrika yapısı Avrupa yapımı bez ve halılar almaktadır. Örneğin meşhur Gediz bezi 1306'larda 500 tezgahta dokunurken, bugün ya kalmamıştır ya da tek tüktür. Bu sorunun sebeplerini incelersek yine makinalaşmama, fabrikalaşmama, var olan ekonomik ve siyasi problemler, kapitülasyonlar gibi sebeplerdir.

Kütahya Sancağı sal-nâmelerinde bayındırlık, imar faaliyetleri ve süsleme konularında bilgilere de rastladık. Genellikle yol, köprü, şose, lağım boruları (kariz), kaldırımlar, çeşmelerin yapımı ve tamiri, caddelerin gaz lambalarıyla aydınlatılması gibi konularda bilgiler bulduk. Örneğin 1301 yılında, kanalizasyon borularının yetersiz kaldığı belirtilmekte ve takip eden yıllarda boruların döşenmesine, kaldırımların yapımına devam edilmekte olduğu görülmüştür. Bayındırlık çalışmaları, çevre ve alt yapıları konusundadır ve o gün de bugünkü gibi belediyeler bu işi düzenlemektedirler.

Sal-nâmelerde verilen çok önemli bilgilerden biri de nüfus hakkındaki bilgilerdir. Sancağın toplam nüfusu, kaza ve nahiyelerin müslim-gayrimüslim nüfusları ayrı ayrı belirtilmiştir. 1300 tarihinden itibaren incelediğimizde hem müslüman hem de gayrimüslim nüfus artış göstermiştir. Gayrimüslimlerin ekserisi Ermeni, Rum, Katolik, Musevi ve

⁵⁶ bkz. Ekler Tablo-

⁵⁷ bkz. Ekler Tablo-

Kıptilerdir. Gayrimüslimlerin yoğunlukta buldukları yerlerde ibadet yerlerinin ve okullarının da olduğu, okula giden gayrimüslim kız öğrencilerin sayılarının, erkek öğrencilerin sayısına oranla yarı yarıya olduğunu gördük. İstanbul, İzmir gibi gayrimüslim nüfusun daha yoğun olduğu yerlere göre, Kütahya Sancağı'ndaki gayrimüslimlerin nüfus, iş ve okul sayıları hiç de azımsanacak gibi değildir. Buradan da gayrimüslimlerin, Osmanlı İmparatorluğu içinde gayet rahat ve huzur dolu yaşadıkları, maddi refah ve eğitim düzeylerinin de iyi durumda olduğu görülecektir. Bu, Osmanlı Devleti'nin emperyalist olmayan imparatorluk olma, hoşgörü sahibi olma özelliğini yansıtmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu'nda, İslam nüfustan sonraki en yoğun nüfus sıralaması şöyledir:

Rumlar, Ermeniler, Yahudiler, Katolikler, Protestanlar, Bulgarlar ve Latinlerdir. Kütahya Sancağı içinde yerli nüfus içinde en çok İslam, sonra Rum, Ermeni ve Katolikler olmak üzere toplam: 154.863 erkek ve 155.730 kadın nüfus vardır.

Kütahya Sancağı içinde yabancı nüfus içinde de en çok İslam, Rum, Ermeni, Katolik, Bulgar ve Yahudi nüfus gelmektedir. Toplam 3055 erkek, 1326 kadın olmak üzere 4381 nüfusa sahiptir.

Kütahya Sancağı'nda Muhacirun (göçmenler) nüfusun miktarı ve mevkiileri de sal-nâmelerde gösterilmektedir. Kütahya Sancağı'nda 2531'i kadın, 3999'u erkek olmak üzere toplam 6530 göçmen yaşamaktadır. Daha çok Rumeli, Tatar ve Çerkes göçmenler Kütahya Sancağı'nda iskan edilmişlerdir. Bunun sebebi ise, Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar'da ve Kafkaslarda toprak kaybetmeye başlamasıyla ve orada çıkan karışıklıklar nedeniyle Müslüman-Türk vatandaşların Anadolu'ya gelmeye başlamalarıdır. 1310 yılında muhacirler için, Eskişehir civarında 5, Gümüş nahiyesinde 9, Altıntaş nahiyesinde 6, Gireği nahiyesinde 3, Etrafşehir nahiyesinde 11 karye teşkil edilmiştir.

Kütahya Sancağı, Hüdâvendigâr Vilâyeti içinde iyi bir konuma sahiptir. Bursa Sancağı'nda –ki merkez sancaktır- 47 medrese, 826 öğrenci, 8 kütüphane bulunmaktaydı. Karahisar Sancağı'nda ise 47 medrese, 1033 öğrenci ve 3 kütüphane bulunmaktaydı. Kütahya Sancağı'nın eğitim ve kültür merkezi olduğunu şu rakamlar göstermektedir. 1301 yılında Kütahya Kasabası'nda 14 medrese, 2 kütüphane ve 246 öğrenci varken, 1310 yılına gelindiğinde 21 medrese, 2 kütüphane, 1 İdâdî-i Mülki mektebi, 1 Rüştiye Mektebi, 4 İbtidâî mektep, 23 Sibyan Mektebi ve 2 gayrimüslimlere ait okula sahip olmuştur. Bu rakamlara

sancak genelinde bakıldığında ise; 1301'de kaza ve nahiyelerde bilinen medrese sayısı 70, öğrenci sayısı 1290 ve kütüphane sayısı da 3'tür. Kütahya Sancağı yüzyıllardan beri süregelen şehzade sancağı, Anadolu Beylerbeyliği'nin merkezi olma, Germiyan Beyliği'nin başkenti olma özelliklerinin etkilerini incelediğimiz dönemde de sürdürmüştür.

İncelediğimiz son tarih olan 1310 yılına geldiğimizde Kütahya'da Rüştîye Mektepleri'nin öğrenci sayısı 593, müslüman öğrencilerin sayısı 589, gayrimüslim öğrencilerin sayısı 4'tür. Kız öğrenci yoktur. İbtidâî Mekteplerde öğrenci sayısı ise; müslüman erkek öğrenci 22.100, müslüman kız öğrenci sayısı 6511'dir.

Gayrimüslim erkek öğrenci sayısı İbtidâî Mekteplerde 930, kız öğrenci sayısı 420'dir. İbtidâî Mekteplerin sayısı; müslüman erkek öğrenci okulu 799, kız öğrenci okulu sayısı 0'dır. Gayrimüslim erkek öğrenci okul sayısı ise 11, kız öğrenci okul sayısı 0'dır. Toplam öğrenci sayısı ise 29.961'dir.

Buradan da çıkarılabilir ki, gayrimüslim azınlıklar kız çocuklarını müslüman kız çocuklarına göre daha çok okutmaktadırlar.

Mahkemeler ise, inceleyebildiğim diğer bir başlık olup sal-nâmelerde ne çeşit mahkemeler olduğu ve karar verilen davalarla bir sonraki seneye devreden davaları görme fırsatı bulduk.⁵⁸ Mahkemelerde görülen davaların bazı bölgelerde yarısına yakını bir sonraki seneye devretmiş, bazen de yarısından fazlası bir sonraki seneye devretmiştir. Hukuk sisteminde bazı aksamaların olduğu bu sonuçla da ortaya çıkabilmektedir. İncelediğimiz dönemde mahkemelerde avukatlık üç şekilde yapılabiliyordu. Birinci sınıf şehadetname ile, ikinci sınıf şehadetname ile ve şehadetsiz olarak. Sal-nâmede avukatlar ve isimleri tafsilatlı olarak verilmekte; Eskişehir'de 1, Uşak'ta 2 tane ikinci sınıf şehadetsiz avukat mesken tutmakta ve faaliyet göstermekteydiler. Şehadetsiz olarak çalışan avukatlar; Mihaliç'ta, Kütahya'da, Eskişehir ve Uşak'ta faaliyet göstermekte, biri gayri müslim dördü müslümandır. (Bkz. Tablo-3)

Diğer bir meslek grubu olan doktorların sayısının fazla olmadığını, Kütahya'da 1, Eskişehir'de 2, Simav'da 1 adet doktorun çalıştığını tablolardan gördük.⁵⁹ Aynı şekilde eczacılar ve eczanelerin sayısı da çok değildir. (Bkz. Tablo-4)

⁵⁸ 1301 yılı Hüdavendigâr Vilayeti Kütahya Sancağı Salnameleri s.s. 221-222.

⁵⁹ 1301 yılı Hüdavendigâr Vilayeti Kütahya Sancağı Salnameleri s.223.

Kütahya ve Eskişehir kasabalarında çalışan 4 eczacı da gayrimüslim olup Osmanlı tebaasıdır. 1310'da Kütahya kasabasında 1 hastane, 2 eczane; Eskişehir kasabasında 2 eczane; Uşak kasabasında 1 eczane ve 1 hastane vardı. Sağlık sisteminde de dönemin şartlarına göre çok kötü olmamakla beraber bazı aksaklıklar gözlemlenmiştir.

Sal-nâmelerde tüm bu bilgilerin sanki hükümetin bir icraat programı imiş gibi hem şimdiye dek yapılanlar, hem de yapılması planlananların belirtildiğini gördük. Halkı, yöneticileri ve yıllık çıkararı diğer Avrupalı devletleri bilgilendiren ve bilgileri kayıtlara döküp vesika haline getiren sal-nâmeler cüzi fiyatlarla halka da satılmış ve pek çok kez baskıları yapılmıştır.

Kütahya Sancağı, gelişim içerisinde olan problemlerini bilen ve ülkenin genel durumu içerisinde en iyisini yapmaya çalışan bir konumdadır. Merkezi yönetimin hakim olduğu Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde bulunduğu zorluklar, doğal olarak bağlı eyalet ve sancaklarını da olumsuz etkilemektedir. Nitekim ekonomik güçlüklerin, idari zorlukların, toprak kayıplarının ve savaşların kötü etkilediği Osmanlı İmparatorluğu'nun yerel birimleri de bu durumdan etkilenmişlerdir. Ancak modernleşme, reformlar yapma çabalarının başladığını, yeni okulların açıldığını, ekonomi için çok önemli ve gerekli olan yeni yolların, köprülerin ve demiryolu ağının yapımının başladığını veya planlandığını, fabrikalaşmanın gerekliliğinin anlaşıldığını, teknoloji ve bilimin farkına varıldığını gördük. Bu çalışma, Osmanlı İmparatorluğu'nun taşra teşkilatlarının yapılarını incelemek, vilâyet sistemleri içinde önemli bir sancak olan Kütahya Sancağı'nın bir dönemine ışık tutmak için planlandı. Sal-nâmelerin bu anlamda önemi çok büyüktür ve bu çalışma da bir bütünün parçasıdır. Osmanlı İmparatorluğunun gerileme dönemlerinde yayınlanmaya başlanan sal-nâmeler bu yüzden yükselme döneminin ihtişamlı bilgilerinden uzaktır ve daha çok reformist hareketler, ekonomik zorluklar dönemine aittir. Ancak tüm çabalar imparatorluk yıkıldıktan sonra kurulacak yeni Türkiye Cumhuriyeti Devleti için temel oluşturacak ve yakın dönem kültür ve siyasi tarihini araştırmak isteyenlerin yararına kullanılabilir.

Cumhuriyet kurulduktan sonra da birkaç kez daha çıkarılmaya devam edilen sal-nâmeler, içerik ve şekil olarak daha zenginleştirilmiş ve dönemlerine ışık tutmaya devam etmiştir.

10. KAYNAKÇA

1. Sal-nâmeler:

Sal-nâme-i Hüdâvendigâr 1301 sene-i hicriyesine mahsus Bursa Feraizcizâde Matbaası Defaa 12.

Sal-nâme-i Hüdâvendigâr 1302 sene-i hicriyesine mahsus Bursa Feraizcizâde matbaası Defaa 12.

Sal-nâme-i Hüdâvendigâr 1303 sene-i hicriyesine mahsus Bursa Matbaa-yı Vilayet (1303-1886)

Sal-nâme-i Hüdâvendigâr 1305 sene-i hicriyesine mahsus Bursa Feraizcizade matbaası Defaa 15.

Sal-nâme-i Hüdâvendigâr 1306 sene-i hicriyesine mahsus Bursa Feraizcizade matbaası Defaa 16.

Sal-nâme-i Hüdâvendigâr 1306 sene-i maliyesi Martında muteber Bursa Matbaa-yı Vilayet Defaa 17.

Sal-nâme-i Hüdâvendigâr 1307 sene-i maliyesinde muteber Bursa Matbaa-yı Vilayet Defaa 18.

Sal-nâme-i Hüdâvendigâr 1310 sene-i hicriyesine mahsus Bursa Matbaa-yı Vilayet Defaa 19.

2. Kitaplar:

DUMAN Hasan, **Ottoman Year-Books (Salname and Nevsal) A Bibliograph And A Union Catalogue With Refence To Istanbul Libraries**, Renk Grafik ve Renkler Matbaası, İstanbul, 1982.

ERGÜNEK Suat, CEYLAN Kamil, ALTINKANAT Emin vd., **Kütahya 1973 İl Yıllığı**.

Komisyon (Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Yöneticileri ve Deleğeleri), **İktisadi Yönü İle Kütahya**, Türkiye Ticaret Odaları-Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalar Birliği Matbaası, Ankara, 1968.

Kütahya (Atatürk'ün Doğumununun 100. Yılına Armağan), İstanbul, 1981-1982.

Kütahya Vilayeti 15inci Cumhuriyet Yılı Kutlama Komisyonu Neşriyatı, **Kütahya XV. Yıl**, İstanbul, 1938.

LEWIS Bernard, **Modern Türkiye'nin Doğuşu**, Çev. Prof. Dr. Metin Kıratlı, T.T.K. Yay, Ankara, 1991.

Meydan Larousse, Meydan Gazetecilik ve Neşriyat Ltd. Şti., İstanbul, 1972.

OĞUZ Süleyman Dr., **Osmanlı Vilayet İdaresi ve Doğu Rumeli Vilayeti (1878-1885)**, G.Ü. Yay., Ankara, 1986.

PAKALIN M. Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C.3, M.E.B. Yay., İstanbul, 1946.

SHAW Stanford J.- **Ezel Kural**, **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye**, C.2, İstanbul, 1994.

SÜMER Faruk, **Eski Türklerde Şehircilik**, T.T.K. Yay., Ankara, 1993.

TEKSİYE Şarl, **Küçük Asya**, C.2.

TURAN Osman Prof. Dr., **Selçuklular Zamanında Türkiye**, Boğaziçi Yay., İstanbul, 1996.

UZUNCARŞILI İ. Hakkı, **Bizans ve Selçukîlerle Germiyan ve Osmanoğulları Zamanında Kütahya Şehri**, İstanbul Devlet Matbaası, İstanbul, 1932.

_____, **Anadolu Beylikleri**, T.T.K. Basımevi, Ankara, 1984.

VARLIK M. Çetin, **Germiyanoğulları Tarihi**, Sevinç Mat., Ankara, 1974.

11. EKLER

1. 1301 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri Esame-i Medrese ve Kütüphane ve Müderrisin Tablosu, ss.215-217.
2. 1301 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri Tekâya ve Zevâya Tablosu, ss.218-220.
3. 1301 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri Mahkeme ve Davalar Tablosu, ss.221-222.
4. 1301 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri Tabip ve Meskenleri Tablosu, s.223.
5. 1301 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri Harir Fabrikaları Tablosu, s.296.
6. 1302 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri Masârifat Tablosu, s.200.
7. 1303 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri Kadın ve Erkek ve Göçmen Nüfus Tablosu, ss.66-79.
8. 1303 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri Toplam Göçmen Nüfus Sayısı, s.90.
9. 1310 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri İptidâi Mektepler ve Öğrencileri Tablosu, ss.460-466.
10. 1310 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri Rüşdî Mektepler ve Öğrencileri Tablosu, ss.461-467.
11. 1310 yılı Hüdâvendigâr Vilâyeti Kütahya Sancağı Sal-nâmeleri Vilâyetteki İnşaatlar, Yollar, Köprü ve Geçitler Tablosu, s.72.
12. DUMAN Hasan, Ottoman Year Books (Salname and Nevsal), A Bibliograph and A Union Catalogue With Reference To Istanbul Libraries, İstanbul, 1982, ss.116-117.

اسامی مدارس و کتبخانه و مدرسین	موقی	کتابخانه	تلاش	مدرسین
سلطان مراد اول عشاقی ابراهیم افندی	چکر کده جامع شریف فوقنده			۱
یلدیرم بایزیدخان حاجی مه طغی افندی	جامی جوارنده		۱۳	۱
چلبی سلطان راسخ افندی	"		۲۶	۱
سلطان مرادخان نانی حاجی احمد افندی	"		۴۴	۱
اورخان غازی نصوص افندی	مدرسه سی مندرسدر	۱		
لیشه درس و کلبی شکری افندی	حصارده اوارته بازارده		۱۰	۱
جزری قائم پاشا امین افندی	حضرت امیر جامی قارشوسنده		۸	۱
جزیه دارزاده درس و کلبی احمد افندی	حصارده باب زمین محله سنده	۱	۲۵	۱
عیسی بك مسود عمر افندی	خدمتخانه اته النده		۱۳	۱
لالاشاهین پاشا بنوی حاجی محمد افندی	حصار قوشنده		۱۶	۱
فاضل عبدالرحمن و کلبی احمد افندی	حصارده فابوس محله سنده		۲۲	۱
جزیه بك انام رضا افندی	جامی جوارنده		۱۳	۱
ملا خسرو پهلوان محمد افندی	زینایلر محله سنده			۱
بایزید پاشا حاجی طاهر افندی	حضرت امیر محله سنده			۱
ملا یکان ترصوصی محمد افندی	یلدیرم محله سنده			۱
کوسنج علی پاشا حبیب افندی	یشیل محله سنده		۱۱	۱
واعضیه محمد سعید افندی	جامع کبیر جوارنده		۱۷	۱
مهلا نعمان زاده رضا افندی	"		۱۵	۱
مفتی احمد پاشا حاجی ابراهیم افندی	ایندبک باشنده	۱	۲۲	۱
حسین چلبی حافظ اسماعیل افندی	"		۱۸	۱
صرافیه قدری افندی	"		۱۲	۱
چندک سلوک احمد افندی	حکومت چاده سنده		۲۱	۱
قاشقچی زاده درس و کلبی فکری افندی	یکید جدید محله سنده		۲۵	۱
عوضی پاشا ذوق افندی	طاوق بازاری چارشوسنده		۱۷	۱
کیکوز احمد پاشا صالح افندی	مزایه محله سنده		۱۱	۱
پاشا چلبی جنت افندی	قیغان چارشوسنده		۱۰	۱
قورشلی زاده درس و کلبی نهم افندی	تحت قاعه "		۹	۱
باشچی ابراهیم بك احمد افندی	باشچی محله سنده		۸	۱
جامع کبیر دروننده حافظی رضا افندی		۱		
اسماعیل حقی در کاهنده شیخ فائق افندی		۱		
اشرف زاده " سری افندی		۱		

بوست نشینی	دو تھی	اسی
فضل افندی	فیثرت محمد سندھ	شیخ احمد نوری
جمال افندی	» منیم	عبدالؤمن
سعید افندی	» اوچتوزیلر	اوج قوز ایلر
و ایس افندی	» ابو اسحق	قیغولی
آکاه افندی	»	»
حاجی نوری افندی	» باب زین	سعدی
عر افندی	» علی باشا	چهار شنبه
اشرف افندی	» خسر بخانه	اجیق باش تخبو د افندی
فاصل افندی	» اصطلیل بایزید	سید اصول
حاجی عارف افندی	» مرادیه	بحری بابا
حاجی ابراهیم افندی	» مفتی اوکی	حاجی شوقی افندی
مصطفی افندی	» ولی شمس الدین	دور ولی
توفیق افندی	»	قره باش ولی
سید جان افندی	» یکار باشی	اوز بکار
اولیا افندی	» حصار	اصوچی
رضا افندی	» طخل جو ارزنده	قره کادی
احمد افندی	» حسام الدین	حسام الدین افندی
مصطفی افندی	» یکبیر قصبندھ	اشرفی
علی رضا افندی	»	بابا سلطان
شکری افندی	»	رفاعی
وکیل سری افندی	»	اشرف رومی
بہجت افندی	»	حلوتی
قدری افندی	»	قو ملک صغیر
سعید افندی	»	شعبانیہ

اسی	موقی	اسی مدارس و کتب خانہ و مدرسین
۶	سید یازیدہ فرقدتہ ہسی	ما قائمندن ہمار و قیام سائیندز قور ہیلر سندھ
۱	» بار داغی	
۱	» قوجق	
۷	» شتا و قضاہی	
۱	» کورس قضاہی	
۲	» امد نا حدیسی	
۱	» اگر بگوز	
۱	» سوک قور ہوسی	
۲	» صعاتی قضاہی	
۱۵	» بازار نا حدیسی	
۲	» کرباک	
۵		
۱۱		

اسی	دو تھی	بوست نشینی
امیر بخاری	حضرت ابرہہ بخانہ سندھ	رئیس المشائخ حاجی امین افندی
امینیہ درکاهی	» ولد سرائی	بہاء الدین افندی
نعمانیہ	» افتادہ	عز الدین نجیم الدین افندی
افنادہ	»	افتادہ افندی
مولو بخانہ	» یکار باشی جاہ سندھ	محمد شمس الدین افندی
بابا افندی	» سر اسراوی جاہ سندھ	حاجی بہرا افندی
مذتوی عبد اللہ افندی	» حکومت جراتندہ	وحی افندی
بابا افندی	» نازلی محبت سندھ	حافظ بہرا الدین افندی
اماجیل حق	» جامع مسجد	فاتح افندی
اشرف رومی	» انجیرلی	ضیا افندی
مصبری	» شکر خوجاہ	حافظہ نفاث افندی

ولایت داخلہ، بولتان محاکمہ برستہ طرفند، کلان و حکمی اعلیٰ ایڈیلان
 ایلہ سنہ آئیبہ دور اور تان اور افان اقسائی مین جواردر .

اسم	موقع	اسم محاکم	موقع	رقبہ	رقبہ	رقبہ	رقبہ
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۱	۱۵۹	۲۰۲	۱۵	۲۰۲
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۵۴	۲۵۹	۲۵۹	۲۵۹	۲۵۹
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۱۱	۳۳۸	۳۳۸	۳۳۸	۳۳۸
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۵	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۷	۱۴۹	۱۴۹	۱۴۹	۱۴۹
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۱۰۷	۱۰۷	۱۰۷	۱۰۷
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۱۲۴	۱۲۴	۱۲۴	۱۲۴
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۷۳	۷۳	۷۳	۷۳
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۱۲۴	۱۲۴	۱۲۴	۱۲۴
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۱۵۵	۱۵۵	۱۵۵	۱۵۵
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۱۲۴	۱۲۴	۱۲۴	۱۲۴
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۲۰۸	۲۰۸	۲۰۸	۲۰۸
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۷۰	۷۰	۷۰	۷۰
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۶۵	۶۵	۶۵	۶۵
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۵۸	۵۸	۵۸	۵۸
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۱۱۳	۱۱۳	۱۱۳	۱۱۳
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۵۸	۵۸	۵۸	۵۸
حکومت استانی	حقوق	حقوق	۲۲	۲۳۰	۲۳۰	۲۳۰	۲۳۰

پوست نشینی

اسم	موقعی	پوست نشینی
حاجی عاشق نقشبندی	کو تاہیہ قصبہ بندہ	یونس افندی
میرا بیخانہ	»	چلی کال الدین افندی
سعدی	»	سما الدین افندی
کسک باش	»	اسماعیل افندی
صاحبیل	»	
دوران	»	
سیاہیل	»	
قادرین انا	»	
عماد الدین	»	
شیخ الدین ولی	طوشلو ناچیہ بندہ	اوج عدد نگیدہ واردر
عریان بابا	عشاق قضا بندہ	»
ملک غازی	»	»
جم سلطان	سید غازیہ	القی عدد نگیدہ واردر
علی الروم	قرہ حصار دہ	قراسندہ ۹ عدد
نور الدین بابا	شہر د ناچیہ سی	حاجی احمد افندی
خادم بابا	صندو قلی قضا بندہ	یحیی افندی
بابانجاق	»	نور الدین افندی
شیخ بخش	»	احمد افندی
شیخ تازی	»	حسن افندی
۷۶	»	حاجی علی بابا
	بو اولو ادین قضا بندہ	عزت افندی

طیب و مسکنی

افغانکاهی	مکتب و شهادت نامه	اسامی
بروسه قیاباشی	طیبه شاهانه	صو ادا س افندی
سدیاشی	تصدیقو	تاره افندی
ولد خراط	طیبه عصکر به	بدروس افندی
»	»	باسیان افندی
»	»	ایتو نو ویدس
»	»	اوغلی کجون
»	»	یانبه لی ایستو لیدی
»	»	پترو سما کیدی
میخالیج صلالسی	طیبه ملکیه	پولی علکان افندی
کرماسق رو بیان	طیبه عصکر به	پولینول
»	»	بلبل افندی
»	»	دوسو برانه
»	»	موسو پتو اکی
»	»	خرمانده توتو ستوقلی
»	»	اندونانکی
»	»	ارستری زیتو و یوز
یکیشهر خرسینان	طیبه ملکیه	یتوقلاکی
کوناهیه قصبه سننده	»	لوچی افندی
اسکیشهر اجقلان	طیبه شاهانه	محمد افندی
»	»	»

موقع	اسامی عمائم	تعداد	قیمت	ملاحظات	تاریخ	ملاحظات
کزانهد	اجرا	۲۲۰	۲۲۰	مقارلات	۱۱۱۷	۲۲۰-۹
اسکیشهر	حقوق	۱۰	۲۲۰	حقوق	۲۰	۲۲۰-۹
سماو	حقوق	۷۰	۲۰۰	حقوق	۱۱۰	۲۲۰-۹
عساق	حقوق	۷۰	۲۰	حقوق	۱۱۰	۲۲۰-۹
کروس	حقوق	۷۰	۲۰	حقوق	۱۱۰	۲۲۰-۹
فره حصار	حقوق	۲۲۰	۲۰	حقوق	۱۱۰	۲۲۰-۹
چال	حقوق	۹۰	۲۰	حقوق	۱۱۰	۲۲۰-۹
عزیزیه	حقوق	۱۰	۲۰	حقوق	۱۱۰	۲۲۰-۹
بولوبادین	حقوق	۸۱	۲۰	حقوق	۱۱۱	۲۲۰-۹
دندوقل	حقوق	۸۰	۲۰	حقوق	۱۱۰	۲۲۰-۹
یکون	حقوق	۵۰	۲۰	حقوق	۱۱۰	۲۲۰-۹

حریر قوزەسەنك طقسەن سەگەز سەنەسى حەسەلات و عەشرەنەك اوتەن جەدەدە ایلە بیانی

اسامی	قوری قوزە				باش قوزە			دکون عەشر	
	کی-لە	بەز	چکی	قنطار	قیە	قنطار	چکی		
بروسە	۱۱۴۸۶	۷۲	۴۷	۳	۱۲	۳۳۴	۴	۷۰	۷۴۱۸۰۳
بیلە جەنک	۱۳۰۸۴		۲۲	۷		۱۲۶	۹	۳۱	۴۲۸۷۸۲
مەنەلەنچ	۸۳۸	۷			۶۳	۸	۴	۸۰	۱۴۳۰۲
یکیشەر	۱۸۸	۱		۴	۹		۳	۳۳	۲۹۶۳
کرماسقی	۵۷۴	۳				۷	۷	۵۸	۱۱۳۲۱
ایندکول			۵	۲	۵۶	۷	۵	۵۶	۳۰۰۰۰
مدانیە						۲۷	۴	۸۴	۳۵۹۵۵
اکریکوز									۲۲۳
کوبک								۱۳	
ازنیق	۳۳۸۰		۲	۸	۴۴	۳	۹	۲۲	۳۸۳۳۳
یکون	۲۹۵۵۰	۸۳	۶۸	۵	۸۴	۵۱۶	۹	۴۷	۱۲۹۴۷۳۳

ولایت داخەندە بولغان حریر فابریقەلری

	چرخ	فابریقە
بروسە شەزری	۲۰۸۷	۳۶
بیلە جەنک قەبەدەسی	۶۷۰	۱۲
کریل قەبەدەسی	۳۱۶	۵
بەلە اوزی قریهەسی	۴۰	۱
اشاغی قریهەسی	۶۰	۱
لەکە ناخەدەسی	۱۵۲	۳
سکود ناخەدەسی	۶۴	۲
ایندکول مضافەتەن جراح قریهەسی	۱۳۶	۳
مدانیە جوارەندە ارناوید قریهەسی	۵۵	۱
سلوز غیری مەسەلم قریهەسی		۲
یکیشەر قەبەدەسی	۴۶	۱
	۳۶۲۶	۷۰

مصارفات

نوع مصارفات	تقصاتی	فضلاہی	طقسان سکر سنہ سی	طقسان طغوز سنہ سی
داخلیہ	۸۴۰۶۴	۳۸۳۰۰۰	۲۰۳۱۲۰۲	۱۹۸۵۴۳۸
ماید	۶۶۹۵۲	۱۴۷۱۳۲	۲۸۳۷۳۶۵	۲۹۱۷۴۴۵
شرعیہ	۱۶۹۰۸	۱۵۶۰۰	۳۸۵۵۶۶	۳۸۱۱۹۱
عدنیہ	۲۵۶۸۸	۱۳۲۹۶	۹۷۰۹۹۶	۹۵۸۶۰۴
ضبطیہ	۲۳۱۰۷۹	۹۲۴۴۵	۵۸۳۵۱۸	۵۰۴۴۸۸۴
معارف	۱۹۴۰۵	۷۷۲۰	۲۱۲۱۸۰	۲۰۰۴۹۲
صحیہ	.	.	۱۶۳۰	۱۶۳۰
نافعہ	.	۱۴۴۸۰۸	۲۲۵۱۹۲	۳۷۰۰۰۰
اور مان و معادن	.	۱۴۰۵	۱۷۳۵۰۳	۱۷۴۹۰۸
مع و مرکز تحریر	.	۳۲۳۹۰	۴۷۰۲۷۳	۵۰۳۲۶۳
اعشار و اغنام	۵۲۲۷۶	۶۱۵۵۱۹	۴۰۸۰۷۶۰	۴۲۹۱۹۰۳
دیون عمومیہ	۷۰۳۱	۱۷۳۵۰	۱۰۹۱۰۴۵	۱۷۰۱۳۷۴
پوسٹل مصارفی	۱۳۶۴۴	.	۵۱۵۹۴۰	۵۶۳۲۹۶
تحصیلدارلر	.	۳۳۲۷۲۲	۸۹۳۰۰۰	۱۲۳۵۷۲۲
جما یکون	۵۱۷۳۰۰	۱,۱۰۶,۶۸۷	۱۹,۱۳۳,۰۶۰	۲۰,۳۲۱,۵۴۷

محل هجرت	اسامی قرا و محلات	خانه عدد	نفوس عدد	اجال خانه	نفوس
روم ایلی	قرانباغلی قره‌بسی	۴۲	۱۹۱		
"	" جدیدہ	۵۲	۱۶۱		
"	" بنجد خانہ	۲۲	۱۰۱		
"	" اتاچ بکاری	۵۴	۲۸۶		
"	" طاش کبری	۱۵	۵۹		
"	" سلیبہ	۶۰	۲۶۵		
"	" صائیش اوغلی	۲۱	۱۷۰		
"	" غلی	۲۰	۱۵۰		
"	" طاندر	۲۲	۸۲		
"	" انوسخاک	۲۵	۱۱۹		
"	" کرکجه قصیق	۲۸	۱۳۲		
"	" قبان آلان	۲۲	۸۹	۶۳۲	۲۶۹۴
سیدغازی ناچیه‌سنده اسکان ایدیلان					
روم ایلی	دیگسور ان قره‌بسی	۷۰	۲۴۱		
"	" جدیدہ	۵۹	۲۶۸		
"	" چیدبہ	۴۸	۲۹۸	۱۷۷	۸۰۷
این اوکی ناچیه‌سنده اسکان ایدیلان					
روم ایلی	صوغوجہ قره‌بسی	۵۸	۲۰۷		
"	" ارکلی	۱۲	۴۰		
"	" بکی کوی	۲۳	۱۰۹		
"	" اوغلی یالی	۴۹	۲۳۰		
"	" اتاغی اوغلی یالی	۴۰	۱۸۲		
"	" فرمبار	۶۰	۲۱۱		
"	" جنجی	۵۲	۲۳۵		
"	" پوزرا	۱۱۶	۴۷۵		

محل هجرت	اسامی قرا و محلات	خانه عدد	نفوس عدد	اجال خانه	نفوس
روم ایلی	جهدلی	۲۸	۱۰۸		
"	" نجودیه	۵۰	۲۲۲		
"	" جدیدہ	۲۰	۱۳۲		
"	" کچہ	۶۵	۲۰۲		
"	" آلاچایی	۲۰	۱۷۸		
"	" باش چشمه	۱۰	۲۷		
"	" منخور	۱۲	۵۵		
"	" منخور	۱۰	۴۰		
"	" قره‌مصاردہ متفرقا اسکان اوانان	۷۴	۲۹۷		
"	" باکون			۲۱۹	۱۴۱۴
کو تاہیہ سنجانی قراسنده اسکان ایدیلان					
بوستانہ	بوستانہ جدید محلہ سی	۱۳	۲۰۸		
جرکس اردھان	احدیہ قرہ‌بسی	۷۵	۲۹۵		
"	" نصرتیہ	۱۳	۵۱		
"	" جدیدہ	۱۰	۳۹		
"	" قرہ‌بلہ ووران	۷	۲۹		
"	" متفرقا اسکان اوانان	۱۹	۱۲۶	۱۸۷	۷۵۳
سجاو قراسنده اسکان ایدیلان					
جرکس	جدیدہ قرہ‌بسی	۱۶	۲۷	۱۶	۲۷
اسکیشہر محلہ و قراسنده اسکان ایدیلان					
روم ایلی و تاتار	احسانہ محلہ سی	۱۸۹	۶۴۶		
"	" آقچاغلان	۴۴	۱۹۴		

اجمال مهاجرین جدولنک

ما بعدی

مهاجرین عتیقه		متفرق		بوسنه		باطرم		تاتار	
خانہ	نفوس	خانہ	نفوس	خانہ	نفوس	خانہ	نفوس	خانہ	نفوس
		۳۴۲۰	۱۶۷۹۵	۴۰	۱۵۰	۰	۰	۴۷۵	۱۹۳۵
۵۱۰	۲۷۵۱	۱۲۶۴	۵۲۴۴	۰	۰	۲۹	۹۷	۰	۰
۱۴۵	۵۸۲	۱۴۶۷	۵۸۹۸	۰	۰	۰	۰	۱۱۶	۵۳۲
۰	۰	۱۸۸	۷۵۸	۰	۰	۶۰۱	۲۱۱۴	۰	۰
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۵۵	۳۳۳۳	۶۳۳۹	۲۸۲۹۵	۴۰	۱۵۰	۶۳۰	۲۲۱۱	۵۹۱	۲۴۶۷
۰	۰	۱۶۴	۶۹۷	۰	۰	۳۷۰	۱۶۰۹	۵۱	۲۰۴
۰	۰	۱۳	۷۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰	۰	۱۷۷	۷۶۸	۰	۰	۳۷۰	۱۶۰۹	۵۱	۲۰۴
۳۰۵	۱۳۱۷	۷۴	۲۹۷	۲۰	۷۷	۱۲	۵۵		
۸۲۷	۳۲۲۳	۱۹	۱۲۶	۶۳	۲۰۸	۰	۰	۷	۲۹
		۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
		۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۴۰	۱۰۰۶
		۱۹	۱۲۶	۶۳	۲۰۸	۰	۰	۲۴۷	۱۰۳۵

۱۷۹۷ ، ۷۸۷۲ ، ۶۶۰۹ ، ۲۹۸۸۶ ، ۱۲۳ ، ۴۳۵ ، ۱۱۰۲ ، ۲۷۷۵ ، ۲۸۹ ، ۲۷۰۶

رشدی مکتبلی

شاگردانک عددی

اسامی	مکتبک عددی		شاگردانک عددی		بکون	
	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
وزار پروک باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
بیتاگازی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ابن اوزی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ایته کول قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ایته کول قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
یکینه باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
دورانیج	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ایته کول قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ارطغرل سنجانی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس کورناهیجه قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
اطر اقمیر باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ایتر ناطش	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کرهکی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
وزیر انجک	۱	۱	۱	۱	۱	۱
موشا زور	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کوش	۱	۱	۱	۱	۱	۱
آزود ایل	۱	۱	۱	۱	۱	۱
اگروی کوز	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کورناهیجه قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
اسکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس اسکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
چیتیلر باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سید غازی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
اسکود قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
طایغ اری باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کروس قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس کادوس قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
شاغنایه باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کادوس قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
عساق قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس عساق قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱

ابتدائی مکتبلی

شاگردانک عددی

اسامی	مکتبک عددی		شاگردانک عددی		بکون	
	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
وزار پروک باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
بیتاگازی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ابن اوزی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ایته کول قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ایته کول قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
یکینه باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
دورانیج	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ایته کول قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ارطغرل سنجانی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس کورناهیجه قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
اطر اقمیر باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
ایتر ناطش	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کرهکی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
وزیر انجک	۱	۱	۱	۱	۱	۱
موشا زور	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کوش	۱	۱	۱	۱	۱	۱
آزود ایل	۱	۱	۱	۱	۱	۱
اگروی کوز	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کورناهیجه قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
اسکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس اسکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
چیتیلر باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سید غازی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
اسکود قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس سکود قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
طایغ اری باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سکود قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کروس قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس کادوس قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
شاغنایه باجیسی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کادوس قشامی اگونی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
عساق قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس عساق قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تیس قشامی	۱	۱	۱	۱	۱	۱

رشدی مکتبلی

شاگردانک عددی

اسامی

اسم	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک
اسم	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک
...

اسم	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک
اسم	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک
...

ابتدائی مکتبلی

شاگردانک عددی

اسامی

اسم	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک
اسم	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک
...

اسم	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک
اسم	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک	مکتبک
...

داخل و لاينه اكال اولئش و در دست اكال اولان بولاله كوبري و منفذلي ميين جدولدر

اسامي طرق	مجموع		اکال اولان		در دست اكال بولان		اکال اولئش بولان		در دست اكال	
	متر	متر	متر	متر	متر	متر	متر	متر	متر	متر
ملاينه دن بروسه قدر	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱
بروسه نايه كول بازار جوق بوز او بوت تاهه	۳۷۰	۳۷۰	۳۷۰	۳۷۰	۳۷۰	۳۷۰	۳۷۰	۳۷۰	۳۷۰	۳۷۰
قوه حصار قونه حدودي پنجنيان چايه قدر	۳۸۰	۳۸۰	۳۸۰	۳۸۰	۳۸۰	۳۸۰	۳۸۰	۳۸۰	۳۸۰	۳۸۰
بروسه دن چكر كه و عيقله	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰
بروسه حيره بگدن عيقله	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵
بروسه دن كلكه	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴
بروسه دن چخالجه	۶۵	۶۵	۶۵	۶۵	۶۵	۶۵	۶۵	۶۵	۶۵	۶۵
بروسه دن بگيشير بيله جنف كوتلي قوه حويه	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱
ملاينه دن نزيله	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲
چخالجه طر قيله اولو اباد قريه سننن كر ماسني به	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲
كلكدن بگيشيره	۹۹۸	۹۹۸	۹۹۸	۹۹۸	۹۹۸	۹۹۸	۹۹۸	۹۹۸	۹۹۸	۹۹۸
بگيشير طر يقينه قارصاق دربندن بازار	۸۳۷	۸۳۷	۸۳۷	۸۳۷	۸۳۷	۸۳۷	۸۳۷	۸۳۷	۸۳۷	۸۳۷
كوي ناحيه سننه	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹
بگيشير دن ايته كوله	۴۲۶	۴۲۶	۴۲۶	۴۲۶	۴۲۶	۴۲۶	۴۲۶	۴۲۶	۴۲۶	۴۲۶
بيله جگدن سكونه	۲۷۰	۲۷۰	۲۷۰	۲۷۰	۲۷۰	۲۷۰	۲۷۰	۲۷۰	۲۷۰	۲۷۰
بوز او بوت كدن استانبوره	۸۳۱	۸۳۱	۸۳۱	۸۳۱	۸۳۱	۸۳۱	۸۳۱	۸۳۱	۸۳۱	۸۳۱
استانبور دن استانبورنه	۹۲۰	۹۲۰	۹۲۰	۹۲۰	۹۲۰	۹۲۰	۹۲۰	۹۲۰	۹۲۰	۹۲۰
قويه چاده سنك پور سوق كور بيسندن	۱۸۱	۱۸۱	۱۸۱	۱۸۱	۱۸۱	۱۸۱	۱۸۱	۱۸۱	۱۸۱	۱۸۱
آر بارق كروس طر يقيله عناقه	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹
قوه حصار دن دناره	۷۱	۷۱	۷۱	۷۱	۷۱	۷۱	۷۱	۷۱	۷۱	۷۱
قوه حصاره چاي ناحيه سننن بولي اولينه	۷۵۴	۷۵۴	۷۵۴	۷۵۴	۷۵۴	۷۵۴	۷۵۴	۷۵۴	۷۵۴	۷۵۴
بگيشير دن باغسره به	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹	۹۹
اورميك چاي اكله سننه	۴۳۴	۴۳۴	۴۳۴	۴۳۴	۴۳۴	۴۳۴	۴۳۴	۴۳۴	۴۳۴	۴۳۴

يكون

Sıra No	EYALETLERİN İSİMLERİ	LİVALARIN İSİMLERİ
1	Edirne	Edirne-"Dört şehir livası Çatalca, Büyükçekmece, Küçükçekmece, Terkoz"-Tekirdağ-Gelibolu-Filibe-İslimiye
2	Silistre	Silistre-Varna
3	Buğdan	
4	Eflak	
5	Vidin	Vidin-Tırnova
6	Niş	Niş-Sofya-Samakov-Köstendil
7	Üsküp	Pirzeren-Prishtine
8	Sırbistan	
9	"Belgrad Kalesi"	
10	Bosna	Bosna-Hersek-İzvoznik-Kliss
11	Rumeli "Arnavutluk ve Makedonya"	Manastır- İškodra- Ohri- Kesriye
12	Yanya(Epir)	Yanya- Berat- Ergiri- Preveze
13	Selanik	Selanik- Tırhala- Serez- Drama
14	Cezair-i Bahri Sefid	Rodos- Bozcaada- Limni- Midilli- Sakız- Kıbrıs
15	Girid	Hanya- Resmo- Kandiye
16	Kastomoni	Kastomoni- Kocaili- Bolu- Sinop- Viranşehir
17	Hudavendigar	Bursa-Karahisar-Kütahya-Bilecik-Erdek-Biga-Karesi-Ayvalık
18	Aydın	Aydın-Saruhan-Salihli-Menteşe-Denizli
19	Karaman	Karaman-Hamit-Teke-İçel-Alaiye-Konya-Niğde
20	Adana	Adana-Tarsus-Bilan-Karahisar-Nallu-Üzeyir-Maraş
21	Bozok	Bozok-Kayseri-Ankara-Kengari
22	Sivas	Sivas-Amasya-Divriği-Yen İli
23	Trabzon	Trabzon-Karahisar Şarki-Çarmık-Ünye-Gümüşhane-Ordu
24	Erzurum	Erzurum-Çıldır-Kars-Bayazıt-Dersim-Musul
25	Musul	Musul
26	Kürdistan	Diyarbakır-Muş-Van-Hakkari-Cizre
27	Harput	Harput-Malatya-Bihisni-Maden
28	Haleb	Haleb-Rakka-Ayıntab-Kilis
29	Sayda	Sayda-Akka-Nablus-Kudüs-Trablus Şam(Tripoli-Suriye) Cebel-Lazkiye-Beyşehir
30	Şam(Suriye)	Şam-ı Şerif-Humus-Hama-Hacilyevm
31	Bağdad	Bağdad-Süleymaniye-Köy Sancak-Kerkük-Basra
32	Habeş	Cidde-Yemen
33	Mısır	12 Liva
34	TrablusGarb	4 Liva
35	Tunus

12. SÖZLÜK

A

ağnam: koyunlar

aklam: 1.yazı aletleri 2. memurların çalıştıkları daireler

alil : kör, sakat, hasta

amid-i kavi : çok hasta, ağır hasta

âsâkir: erler, askerler

âsâr-ı atika : eski eserler

aşâir : kabileler, oymaklar

âtik : 1. kıymetli, saf 2. eski, asil

ayn-ı câri : akan kaynak, pınar.

B

bâb : 1. kapı, daire 2. layık, uygun, elverişli

ba'demâ : bundan sonra, bundan böyle

bâd : 1.yel, rüzgâr 2. olsun, ola, olaydı 3. nefes, soluk

bâid : uzak, ırak

bâlâ-yı cedvel : üst, yukarıdaki cetvel

bârid :soğuk

bend : bağ, yular, rabıta, bağlama

bevvab : kapıcı, çocukları evlerine getirip, götürən mektep ve medreselerde okul hademesi

bidâyet : 1. başlama, başlangıç 2. bidâyet mahkemesi : eskiden asliye mahkemelerine verilen ad.

bilâda : memleketler, şehirler, kasabalar

binâberin : bundan dolayı, bunun üzerine (binâen-alâ-zâlik)

C

- cân-âver : (cân-ver) 1. canlı, yaşayan. 2. zararlı hayvan 3. domuz, canavar.
 canfes : bir kumaş türü
 cebel : (cibâl) dağ
 cedit : 1. yeni, kullanılmış 2. pek az zamandır bilinen veya mevcut olan
 cefr : 1. geniş kuyu 2. güya kayıptan haber veren bir ilim.
 Cesîm : iri, büyük, kocaman
 cevânib : taraflar, yanlar
 cibâl-i müteselsile : sıra dağlar
 civanbert : temiz, asil, cömert, fedâkar

Ç

Çimen-zâr : çimenlik

D

- deavi : (davanın çoğulu) mahkemeye başvurular, müdafaa edilen fikirler,
 meseleler, davalar
 debboy: depo
 derdest: 1. tutma, elde etme 2. elde olan, yapılmakta olan
 der-gâh : tekke, kat
 der-kâr: mâlûm, âşikâr, bilinen belli 2. işde, iş üzerinde bulunan
 dest-gâh : tezgâh, dokuma aleti, atölye 2. zenginlik

E

- ebniye : binalar, yapılar
 ebvâb-ı müteaddid : çoğalan, birçok, türlü türlü kapılar
 efrâd : tek olanlar, birler (ferdin çoğulu)
 emrâz-ı cildiye : cilt, deri hastalıkları
 emtia : 1. kumaşlar 2. satılacak şeyler, mallar

: 1. bütün mahluklar 2. halk, insanlar 3. en'âm : at, deve, sığır, koyun gibi hayvanlar
 erbaa : dört erbaâ : Çarşamba günü
 erbâb-ı hurûfe : harfler, ilim sahipleri.
 esâme : yeniçerilerin kaydı, ulufe defteri
 esâmi : namlar, adlar
 eşcâr : ağaçlar
 etrâf-ı erbaa : dört yanlar, dört bir taraf

F

fahri : 1. şeref, onur için parasız, ücretsiz görülen iş
 fikdân : yokluk, bulunmama
 fevkâni : 1. üstte olan, yukarıda olan 2. arap alfabesinde üstte noktası olan harf
 fûnûn : (fennin çoğulu) bilgiler, fenler

G

gayet-ül gaye : en son derecede (nihâyet-ün-nihâye)
 germi-itam : sıcak yemek

H

hâce : hoca, efendi, ağa, çelebi, sâhip, muallim, profesör, öğretmen, molla
 hâcegân-hâvacegân : 1. hocalar 2. eskiden yüzbaşı rütbesinin karşılığı olan bir sivil rütbe
 hatab : odun
 hâvî : 1. ihtiva eden, içine alan, toplayan 2. ıssız yer 3. boş çöl 4. yıl 5. etraf, çevre
 haylûlet : yolu kapama, mani olma, araya girme
 hayvanat-ı saydiyye : av hayvanları
 hengâm : zaman, çağ, vakit, mevsim
 hoş-güvâr : lezzetli, tatlı, hazmı kolay
 humâyun : 1.mübarek, kutlu 2. padişaha ait
 hurûf-i hecâ : alfabe harfleri, elif, vav, he, ye harfleri

hükümdâran-ı sâlife : geçmiş hükümdarlar, padişahlar

İ

iâne : yardım için toplanan para, yardım parası

ibtidâiyye : ilkokul

icmâl : 1. kısaltma, özetleme 2. öz, özet, genel toplam

i'dâdi-i mülkî : rüşdiyye denen orta okuldan sonra yüksekokullara hazırlayıcı okul

ihdâ' : 1. hediye verme 2. doğru yola götürme 3. bir

ihtirâ' : benzeri görülmemiş bir şey icat etme, vücuda getirme

ikbâl : 1. birine doğru dönme 2. baht, talih 3. arzu, istek

imtidâd : uzanma, uzun sürme, uzama

imtizâc: 1. karışabilme 2. birbirini tutma, uygunluk 3. iyi geçinme, kaynaşma

indifâ 'i : 1 ortadan kaldırma 2. yer yer baş gösterme 3. püskürme

inkisâr : 1. kırılma gücenme 2. beddua, ilenç

irâdat : dilemeler, istemeler, fermanlar, buyruklar

isâl : vusul buldurma, buldurulma, vardırma, ulaştırma, ulaştırılma

istihmâm : hamama girme, yıkanma

istihsâl : hâsıl etme, meydana getirme

isti 'mâl : kullanma

istişfâ : şifa talep etme, hastalığa ilaç arama, şefaât isteme

J

Jurnal : gazete, dergi, seyir defteri, günlük

K

kabile : kadın ebe

kâffe-i muvakkî: bütün fermanlara tuğra çeken kimse

kâin : mevcut olan, bulunan, varolan

kalîçe : küçük halı

karâin : karineler, ipuçları

kâr-gâh : iş yeri, fabrika
kâr-gîr : 1. iş tutan, tutucu 2. taştan veya tuğladan yapılmış bina
kâri : 1. kıraat eden, okuyan, okuyucu 2. kariye ahalisinden, köylü
karib : (kurb'dan) yakın olan, uzak olmayan, soyca yakın olan
kârîz : keriz, yer altı lağımı
karye : köy, kasaba
kıbtî : kıbt soyundan çingene
kıt 'a : parça, bölük, yeryüzü parçaları

L

lâhika : (levâhik) lâhikalar, ekler, eklenen şeyler
liva : 1. bayrak 2. mülkî idârede kaza ile vilâyet arasında bir derece sancak
3. tugay

M

maa : ile, beraber, birlikte
maâbir : çitler, geçilecek yerler, köprüler ve kemerler
mâ-i câri : akan su
matlub : 1. talep edilen , istenilen, aranılan şey 2. alacak
meâhiz : bir şeyin alındığı, çıktığı yerler, kaynaklar (me 'haz)
mehak : durgun suyun yeşilliği
memlu : doldurulmuş, dolu
menâfi' : menfaatler, yararlar, çıkarlar
menfez : geçecek delikler, yarıklar
mensucat : dokunmuş, nescedilmiş, örülmüş
mesâlih-i câriyye: devam eden işler
mevali : 1. köleler 2. mevleviyyet payesine erişmiş olan sarıklı alimler
mevsil : kavuşacak yer, kavşak, ek yeri (Musul kelimesinin eski adı)
mîr-i mîrân : beylerbeyi, ey^let valisi, mülkiyede paşa ünvanını kazanan rütbelerin ikincisi olup, sınıf-ı sanisine karşılıktır.
muahharen : sonradan (bilaaher)

mufassıla	tafsil eden, uzun uzadıya anlatılan
muharrer	: tahrir olunmuş, yazılmış, yazılı
muharrir	: tahrir eden, katip, yazar
muhata	: çevrilmiş, kuşatılmış
mukayyid	: kayıtlı, kayıt memuru
murahhasa	: Ermeni piskoposu
mutasarrıf	: bir sancağın en büyük idare amiri (Tanzimat'tan sonra)
muvakkate	: geçici, süreksiz, eğreti
muza'af	: bir o kadar daha çoğaltılmış, artmış, kat kat
mübeyyin	: bildiren, açıklayan, meydana koyan
mübeyyiz	: müsveddeleri beyaza çeken kalem katibi
mülahazat	: düşünceler
mültezim	: iltizam eden, bir şeyi veya kimseyi lüzumlu sayıp taraflık gösteren
münderecat	: içindikiler
münderis	: eseri, izi, nişanı kalmamış
münhall	: 1. açılan, çözülen 2. boş kalan, açık kalan, memuru olmayan
müntahibe	: seçmen, seçen
müsâvi'	: eşit, denk
müsevver	: etrafına sur, duvar çekilmiş
müstantik	: sorgu hakimi
müstefid	: istifade eden, faydalanan
mütemayiz	: temayüz eden, kendini gösteren, sivrilen; Tanzimat'tan sonra saniye rütbesinin birinci sınıfı (askerlikte miralay-albay karşılığı)
mütenevvi	: nevilenen, türlü, çeşitli, değişik
müteselsile	: zincir gibi birbirine bağlanan, zincirleme, sıra sıra

N

nâfia	: bayındırlık işleri
nahiye	: mülki taksimatta kazadan küçük, köyden büyük yurt parçası
neccar	: dülger, marangoz
neferât	: askerler, erler
nefâset	: nefislik, nefis olma hali, kıymetlilik
nem-dâr	: nemli, yaş

nesc : dokuma, örme, dokunuş, doku
nihâyet'ün nihâye: âkıbet, en sonunda
nişân-ı zî-şân :
niyâbet : 1. nâiblik, vekâlet, vekillik 2. kadı vekilliği, kadılık

O-Ö

P

pir : yaşlı, ihtiyar, öncü
pîşe-gâh : işyeri, fabrika
pîşe-kâr : 1. sanatkar, oyuncu 2. orta oyununda kavuğu ile konuşarak oyunu açan oyuncu

R

râbi' : dördüncü
rabt : 1. bağlama, bağlanma, ilişirme 2. cümleleri harf ve edatlarla bağlayıp, sıralama
refik : arkadaş, yoldaş, ortak, muavin, yamak
refik-i evvel : ilk muavin
refik-i mukaddem: yedek muavin
rençberân : rençberler
re'sen : kendi kendine, kendi başına, kimseye danışmadan, (müstakil)
revaciyab : revaçlı, itibarlı mal
revank : renkler
rifâî : rıfai (sofiyenin büyüklerinden Ahmed-ür-Rifai'ce kurulan bir tarikat mensubu)
rik'a : bir yazı sili
rikâb-ı hümâyûn: kutlu mübarek padişah katı
risâil : risale, 1. mektup 2. kısa yazılmış küçük mektup 3. mecmua, dergi
risâle-i mevkuta: muayyen, belirli günlerde çıkan mecmua
rüsûm-i sitte : "ipek, tütün, balık avı, tuz, içki ve pul"dan alınan vergiler

rüşdiyye : ortaokul, eskiden ibtidaî ile idâdî arasında üçü ilk, üçü orta olmak üzere altı sınıflık bir mektep idi.

S

sadr : 1. göğüs 2. yürek 3. herşeyin önü, başı ilerisi en yukarı 4. oturulacak en iyi yer 5. baş, başkan (reis) 6. kazasker 7. sadrazam sözünün kısaltılmışı

sahrîc : (sahrınc) sarnıç

sahtiyân : 1. serpilerek boyanmış ve cilalanmış deri 2. bu deriden yapılmış

sâlife : geçen, geçmiş

sâlise : 1. üçüncü 2. saniyenin altmışta biri 3. binbaşılık derecesinde mülki bir rütbe olup, elkabı rif'atlı'dır

salla : salam

sâl-nâme : yıllık

samed : 1. pek, yüksek, ulu, daim 2. Allah'ın sıfatlarından

sanâyî : sanatlar, zanaatlar

sanevber : 1. çam fıstığı ağacı 2. çam fıstığı kozalağı 3. sevgilinin boyu, bosu

sarfîyât-ı temettüat: karların giderleri, kar harcamaları

sayd : şikar, avlama, avlanma

sayfiyye : yazlık, yazlık ev

seng-istân : taşlık, taşı çok olan yer.

sudûr : sadır olma, meydana çıkma, olma

sühûlet : 1. kolaylık 2. kolaylık vasıtası 3. yavaşlık, usul, nazik muamele

Ş

şâkirdân : (aslı "şâgirdân"dır) 1. talebe (öğrenciler) 2. çırak, yamak

şâmil : içine alan, kaplayan, çevreleyen

şâyân : yakışır, yaraşır, değer (layık, münasip)

şâyia : şâyî olmuş, yayılmış haber, yaygın olan (söylenti)

şehrî : aylık, aya mensup, ayla ilgili 2. şehirli 3. ince, kibar 4. İstanbul'da doğup böyüm

şeka : bedbahtlık, bahtı karalık, kutsuzluk, rezillik

şer'iyye	: şeriate ait, şeriatla ilgili (Allah'ın emirleriyle ilgili)
şimâl	: 1. sol, sol taraf 2. coğrafyada kuzey

T

tab'	: 1. tabiat, huy 2. mühür, damga basma 3. kitap basma
tâbi'	: tab' eden, kitap basan, matbaacı
tabiye	: (askeri) yerli yerine koyup hazırlama, tertipleme
tahtânî	: 1. altta olan, alttaki 2. noktası altta olan
tebşîr	: müjde verme, müjdeleme
tedenni'	: aşağı inme, aşağılama, gerileme (zıddı terakki)
tekâyâ	: tekkeler
tenvî'	: nevilendirme, çeşitlendirme, türlü türlü etme
tenzih	: kusur kondurmama, kabahat ve kusuru yok etme
tetimmat	: tetimmeler, eksiğin tam olması için katılan şeyler, lüzumlu şeyler
tevsî'	: genişletme, genişletilme
tezâyüd	: sıkışma, artma, çoğalma
tezyin	: zinetlendirme, süsleme, süslenme, bezeme
tuğyan	: taşma, taşkınlık, azgınlık, coşkunculuk
tûl	: 1. uzunluk, boy 2. zaman çokluğu, uzun müddet 3. boylam
tûlân	: daha (pek, çok, en) uzun
tulû'	: doğma, doğuş

U-Ü

ulemâ	: âlimler, ilim sahipleri, bilginler (önceleri müderris, kadı gibi ilmiye mensuplarına denirdi)
-------	---

V

vâki	: 1. koruyan, saklayan 2. vuku' bulan, düşen, olagelen 3. geçen, geçmiş olan
vâridat	: 1. gelir (yıllık, aylık) 2. hatıra gelen, içe doğan şeyler
vâsî	: geniş, açık, enli, bol

vehham : çok vehimli, pek kuruntulu

Y

yâlvâ : kırlangıç kuşu

yek : birlik, bir oluş

Z

zâbıtân : subaylar

zabtiyye : 1. Tanzimat'tan sonra memleket içi güven ve emniyet işleriyle vazifeli daireye verilen ad 2. polis, jandarma

zâde : evlat, oğul

zahâir : zahireler, hububat, yiyecekler

zeker : erkek

zer' : 1. ekilmiş ekin 2. tohum saçma

zeyl : 1. ayırma 2. etek 3. çok uzun sız, yazı 4. son 5. kuyruk 6. bir şeyin devamı, eki

zirâ' : 1. dirsekten orta parmak ucuna kadar olan bir uzunluk ölçüsü, endaze (75-90 cm arası şekilleri vardır)

zaviye : 1. köşe, açı 2. küçük tekke 3. birinin ibadet etmek üzere çekildiği تنها yer

13. DİZİN

A

A'şâr, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25
42, 43
Aceb, 67
Adliyye, 25, 96, 115, 139
Adranus, 36, 42, 53
Afyon, 42, 43, 64, 65, 69, 72, 75, 77, 78,
81, 82, 203, 271, 294
Ağaç Pınarı, 90
Ağapınarı, 194, 279
Ahver, 51, 80, 279, 284
Akçaalan, 46, 198, 284
Akçapınar, 92
Akdağ, 50, 74, 82, 283
Akpınar, 67, 92, 194, 279
Aksu, 66, 69, 75
Alaşehir, 35, 66, 79, 80, 200, 286
Almanak, 61
Alo Paşa, 68
Alpu, 279
Altuntaş, 16, 42, 64, 68, 69, 70, 79, 100,
120, 144, 169, 198, 217, 247, 270, 272,
273, 277, 284
Amerika, 52
Amyant, 54, 72
Ankara, 64, 192, 193, 270, 278, 279, 294
Arabderesi, 34
Armudeli, 16, 42, 50, 67, 68, 69, 70, 100,
121, 144, 170, 192, 219, 247, 270, 277,
278, 293
Armudlu, 64
âsâr-ı atike, 274
Avukat, 33
Aydın, 37, 66, 195, 197, 199, 270, 281,
283, 285
Ayvacık, 199, 285
Ayvalı, 72
Ayvalık, 288
Aziziye, 42, 58, 76

B

Bağçecik, 90, 194, 279
Balıkesir, 64, 203, 245, 255, 256, 287
Bali, 197, 282

Banaz, 20, 29, 43, 56, 58, 66, 69, 79, 80,
81, 105, 126, 150, 199, 202, 233, 269,
285, 293
Bandırma, 36, 288
Bazar, 58, 198
Bazarköy, 58
bedesten, 271
Bektâşi, 77
Belediye, 97, 100, 102, 104, 106, 109, 110,
117, 120, 122, 125, 128, 129, 131, 132,
134, 139, 145, 148, 154, 155, 165, 171,
173, 176, 177, 180, 185, 209, 218, 219,
220, 224, 228, 241, 242, 248, 253, 258,
262, 266, 289, 290, 292
Belverdi, 51
Belveren, 51
Bidâyet, 13, 16, 18, 21, 22, 96, 101, 103,
106, 108, 115, 122, 124, 127, 129, 139,
146, 151, 153, 155, 164, 172, 177, 179,
184, 206, 208, 220, 224, 228, 239, 252,
258, 262, 265
Bilecik, 48, 58, 193, 278
Bolvadin, 42, 58
Bosna, 90, 93, 135, 272
Boyalı, 51
Bozcaöyük, 191, 276
Bozdağı, 74
Bozüyük, 66, 75, 76, 193, 278
Bulgar, 80, 87, 88, 296
Burgaz, 51
Burûsa, 36, 38, 47, 48, 49, 54, 58, 59, 64,
65, 66, 74, 75, 77, 82, 84, 89, 160, 161,
190, 193, 195, 196, 198, 200, 203, 270,
271, 275, 278, 280, 281, 284, 286, 287,
288, 289, 290
Büyük Yayla, 51

C

Cenahlar, 37

Ç

Çakırköprüleri, 34
Çakırsaz, 34
Çal, 36, 54, 78, 81, 201, 273
Çamlıca, 67
Çavdarhisar, 71, 274

Çay, 37, 58, 196, 282
 Çebni, 92
 Çerkes, 45, 76, 90, 91, 92, 194, 279, 296
 Çifteler, 37, 76, 194, 280
 Çini, 47, 54, 65, 271

D

Dağardı, 24, 36, 42, 71, 72, 82, 83, 84,
 109, 131, 156, 181, 195, 197, 226, 261,
 281, 282, 283, 289, 293
 Dazkırı, 42
 debbağhâne, 190, 196, 271, 274, 275, 278,
 281
 Değirmendere, 199, 285
 Demirci, 36, 72, 83, 196
 Denizli, 64
 Dereli, 57, 73, 275
 destegâh, 44, 46
 Dodurga, 65, 71, 75, 76
 Doğruca, 34
 Domaniç, 36, 71, 72
 Dönüşviran, 91
 Düyûn-ı Umûmiyye, 25, 99, 102, 105, 109,
 119, 123, 126, 130, 139, 148, 152, 163,
 174, 181, 186, 221, 225, 231, 238, 253,
 259, 262, 267, 268
 Düzdağı, 92

E

Eczâcı, 32
 eczahâne, 193, 200, 271, 278, 286
 Eğrigöz, 24, 26, 29, 40, 46, 48, 51, 57, 64,
 69, 70, 71, 72, 73, 82, 110, 131, 135,
 145, 171, 218, 244, 270, 274, 277, 281,
 293
 Elyanus, 56, 78, 195, 281
 Emed, 29, 36, 57, 59, 72, 249, 275
 Emirdağ, 38, 51
 Emlak, 95, 107, 163, 171, 181, 188, 205,
 225, 234, 238, 269, 289
 Erikli, 69, 76, 197
 Erkelî, 91
 Ermeni, 10, 32, 65, 78, 87, 88, 94, 114,
 137, 162, 172, 204, 237, 241, 252, 270,
 292, 295, 296
 Ermeni Murahhasası, 10, 94, 114, 137,
 162, 204, 237, 292
 Ertuğrul, 76, 89, 160, 161, 192, 270, 278,
 289

Eskişehir, 16, 26, 27, 28, 31, 32, 33, 35,
 37, 40, 45, 50, 51, 52, 53, 56, 59, 64, 66,
 70, 73, 74, 75, 76, 77, 90, 92, 101, 121,
 136, 151, 172, 174, 192, 193, 194, 195,
 219, 222, 252, 255, 270, 278, 279, 280,
 288, 290, 293, 294, 296, 297, 298
 Etrâfşehir, 42, 64, 68, 69, 70, 72, 100, 121,
 144, 169, 217, 246, 270, 272, 277, 296
 Etranus, 82, 83, 195, 281
 Eynây, 34

F

fabrika, 45, 48, 271, 295

G

Gedûs, 20, 26, 27, 29, 31, 40, 46, 51, 56,
 64, 66, 70, 78, 79, 80, 82, 83, 97, 106,
 116, 127, 135, 153, 177, 195, 197, 198,
 199, 228, 261, 270, 271, 281, 283, 284,
 285, 286, 288, 289
 Gemlik, 36, 59, 288, 289
 Germiyan, 297
 Geyikler, 42, 58
 Gireği, 16, 36, 42, 64, 67, 68, 69, 70, 121,
 169, 217, 247, 270, 273, 277, 293, 296
 Girid, 125, 149, 150, 154, 174, 175, 178,
 182, 183, 187, 203, 210, 222, 226, 227,
 229, 233, 255, 256, 260, 264, 268
 Göbek, 20, 29, 43, 48, 58, 66, 79, 81, 106,
 127, 150, 188, 199, 202, 203, 234, 269,
 285, 293
 Göbel, 72, 191, 275, 276
 Gökçedağ, 59, 83, 195, 281
 Gökçekazık, 91, 194, 279
 Göl, 37, 196, 201, 282
 Gölbazarı, 59
 Gölce, 92
 Gölcek, 50, 74, 82, 84, 191, 198, 283
 Gölcük, 81, 201, 273, 275, 276, 284
 Gördes, 72
 Gümüş, 16, 42, 50, 54, 64, 67, 68, 69, 70,
 71, 72, 121, 167, 168, 191, 245, 246,
 257, 270, 276, 277, 293, 296
 Gürlek, 46
 Güzelce, 54, 202, 273, 276

H

habishâne, 200, 271, 286
 Hâcegân, 11, 94, 117

halı, 44, 45, 65, 74, 77, 79, 195, 200, 281
hamam, 56, 57, 65, 68, 69, 71, 72, 73, 75,
76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 136, 190, 191,
195, 196, 198, 199, 200, 202, 271, 272,
273, 274, 275, 276, 278, 280, 281, 284,
285, 286
Hamidiye, 76, 90, 91, 192, 194, 196, 272,
277, 279, 282, 289
Harmancık, 36, 54, 59, 72, 84
hastahâne, 271, 286
Hindistan, 52
Hüdâvendigâr, 29, 31, 32, 61, 66, 113,
134, 289, 292, 296

I

ılıca, 55, 56, 57, 67, 73, 74, 78, 84, 136,
191, 192, 193, 194, 195, 196, 202, 203,
271, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 282
İ'dâdî, 142, 203, 244, 287, 290
İbtidâiyye, 99, 119, 186, 193, 255, 263
İnegöl, 48, 59, 65, 70, 72, 73, 74, 75, 278,
289
İngiltere, 116, 125, 143, 149, 174, 186,
187, 233, 291
İnönü, 18, 34, 35, 58, 75, 76, 91, 293
iplik, 48, 49
İran, 203
İshaklı, 42, 58
İslâm, 65, 87, 88, 89, 92, 240
İstanbul, 10, 13, 93, 124, 146, 294, 296
İşvehalık, 91
İzmid, 52, 77, 193
İzmir, 44, 45, 49, 65, 78, 79, 82, 196, 200,
201, 281, 286, 296
İznik, 48, 59, 289

J

Jurnal, 97, 116, 119, 143, 152, 159, 210,
232, 243, 244, 291

K

Kaf Dağı, 51
Kâim-makam, 101, 103, 104, 106, 108,
121, 124, 125, 127, 129, 146, 151, 153,
155, 172, 174, 177, 179, 184, 186, 211,
219, 222, 223, 224, 228, 230, 232, 245,
252, 257, 260, 261, 265, 268, 290
Kalındı, 34, 37
kalıçe, 44, 45

Kapanalan, 91
Kapuhanı, 58
Karaçayır, 92
Karadağ, 51, 77, 125, 149, 167, 187, 232,
245, 246, 255, 256, 263, 268
Karahisar, 34, 35, 38, 42, 51, 58, 64, 69,
74, 77, 78, 80, 89, 160, 161, 192, 199,
270, 271, 278, 285, 296
Karamürsel, 52, 193, 279
Karaşehir, 58, 197
Karesi, 36, 78, 160, 161, 270, 290, 291
Karmanca, 199
Karmastı, 48, 53, 54, 58, 288
Katolik, 10, 65, 87, 88, 94, 114, 137, 162,
172, 204, 237, 241, 252, 270, 292, 295,
296
Katolik Vekili, 10, 137
Kayapazarı, 37
Kazı Deresi, 51
Kemâliye, 35
Kestane, 50, 74
Kıpti, 296
Kırım, 116, 125, 143, 149, 167, 174, 182,
186, 187, 210, 226, 233, 243, 260, 264,
268
Kırka, 28, 201
Kızıldağ, 51
Kızıllar, 34
kilise, 39, 65, 71, 73, 78, 190, 193, 196,
200, 201, 271, 275, 278, 281, 286
Koru, 67, 201
Koşut Paşa, 79
Koza, 48
Kumarı, 67, 272
Kundukvirân, 67
Kurşunlu, 66, 74, 75, 82
Kuruüzüm, 43, 44
Künbed, 68, 78, 92, 195, 280
Küpeli, 58, 193
Kütahya, 10, 11, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 33,
34, 35, 37, 40, 42, 45, 47, 50, 51, 54, 55,
58, 59, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 74, 75, 76,
77, 78, 80, 82, 88, 89, 90, 92, 93, 97,
113, 116, 134, 135, 136, 137, 159, 160,
161, 167, 168, 190, 191, 192, 193, 195,
196, 197, 198, 199, 200, 203, 211, 236,
245, 255, 256, 270, 271, 272, 273, 274,
275, 276, 277, 278, 280, 281, 282, 283,
284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 292,
293, 294, 295, 296, 297, 298

Kütahya Kasabası, 26, 28, 65, 66, 270, 296
Kütahya Kazası, 25, 192, 197, 270, 278,
283
Kütahya Sancağı, 10, 26, 29, 31, 32, 50,
55, 58, 64, 75, 88, 89, 90, 113, 134, 137,
161, 203, 236, 270, 272, 289, 292, 294,
295, 296, 298
Kütahya Taburu, 11, 97, 159, 167, 168,
245
kütübhâne, 28, 68, 190, 200, 271, 274,
275, 286

L

Latin, 87, 88
Lefke, 58
Londra, 52
Lületaşı, 52, 53, 101, 122, 173, 220

M

Ma'ârif Cemiyeti, 15
Maa Armudeli Gümüş, 16, 100, 144, 170,
219, 247
Maârif, 15, 25, 98, 109, 118, 125, 141,
165, 173, 208, 241, 249, 258, 267
Maden, 17, 25, 52, 53, 54, 101, 122, 152,
173, 196, 220, 253, 282, 292
Mağnisa, 64, 79, 200, 286
mazi, 64, 78, 201, 203
Medrese, 28, 67
Menâfi' Sandığı, 19, 21, 23, 98, 107, 118,
123, 128, 130, 147, 152, 156
Menâfi' Sandukları, 39
Menâfi'-i 'Umûmiyye, 14
Mensûcâtı, 44
Mesârifât, 24, 25, 26
Mesel, 67
Metropolid, 184, 230, 265
Mevlevihâne, 68
Mihalıç, 33, 36, 43, 48, 57, 59, 288, 289,
297
Mihalıççık, 37
Mudanya, 36, 48, 58, 82, 83, 288
Muhâcirîn, 89, 92, 93, 119, 141, 209, 242
Muhasebe, 94, 99, 114, 138
Murad, 13, 21, 51, 56, 67, 70, 79, 80, 82,
96, 104, 118, 140, 165, 169, 178, 185,
198, 208, 228, 231, 266, 284
Murahhasa, 184, 230, 265
Musevi, 295

N

Nâfia, 25, 207
Nakşî, 84
Nâmlıköprü, 35
Nehir, 37
Nemli, 91
Niyabet, 287, 288
Nüfûs, 11, 16, 17, 18, 23, 24, 77, 89, 90,
91, 92, 93, 95, 102, 105, 107, 109, 115,
123, 126, 128, 130, 138, 148, 152, 154,
156, 163, 174, 178, 181, 185, 186, 197,
205, 207, 221, 225, 229, 231, 238, 241,
254, 259, 263, 268

O

Okhyalı, 91, 92
Orman, 12, 17, 24, 25, 96, 100, 115, 138,
163, 178, 181, 206, 208, 221, 225, 238,
243, 254, 259, 262
Ormanlar, 50
Oruncak, 64, 69, 70, 72
Osmanlı, 65, 78, 203, 292, 293, 294, 295,
296, 298

Ö

Öşr, 48, 295

P

Palamut, 78, 201
Panbuk, 43, 46
Paris, 52
Pazarcık, 65, 193, 274, 278
Plevne, 149, 182, 183, 187, 226, 227, 243,
251, 260, 261
Polis, 117, 123, 126, 143, 161, 174, 186,
210, 244
Porsuk, 34, 37, 66, 68
Posta ve Telgraf, 130, 142, 231, 243
Poyra, 92
Protestan, 87, 88

R

Rıfâi, 68, 84
Rik'a, 119, 123, 126, 148, 152, 267
Riyaset, 288
Rum, 10, 32, 65, 78, 87, 88, 94, 113, 134,
137, 162, 172, 204, 236, 241, 252, 270,
292, 295, 296

Rum Metropolitidi, 10, 94, 113, 137, 162,
204, 236, 292
Rumeli, 10, 38, 90, 91, 92, 93, 113, 296
Rus, 175, 255, 257
Rüsûm-ı sitte, 12, 23
Rüsûm-ı sittte, 16
Rüşdiyye, 99, 102, 105, 109, 119, 123,
126, 130, 142, 148, 152, 154, 156, 178,
186, 193, 198, 221, 231, 255, 258, 259,
263, 267, 278, 287

S

Sakarya, 37, 194, 279
Samirik, 73
Sanduklu, 35, 42, 58
Saray, 35, 67, 68, 273, 277
Saridere, 34
Satılmışoğlu, 91, 194, 280
Seferihisar, 51, 73
Selçuk, 58
Selimiye, 91
Seyidgazi, 18, 28, 30, 37, 46, 51, 56, 70,
73, 74, 91, 102, 123, 153, 176, 192, 194,
195, 223, 256, 278, 280
Sıhhiye, 25
Silistre, 116, 125
Simav, 22, 26, 27, 29, 31, 32, 38, 40, 42,
46, 51, 57, 59, 64, 70, 82, 83, 84, 90, 92,
97, 108, 129, 136, 155, 179, 182, 183,
195, 196, 197, 198, 223, 226, 227, 257,
260, 270, 279, 281, 282, 283, 284, 288,
293, 294, 297
Sincan, 53
Sobran, 35, 192, 277
Soğukça, 91
Söğüd, 58, 74, 75, 192, 196, 277, 282
Söğüdü, 84
Sökbën, 29
Susuğurluk, 58
sübyan mektebi, 193, 198, 271, 278, 284

S

Şabhâne, 22, 26, 36, 58, 72, 83, 108, 128,
154, 179, 197, 199, 229, 264, 283, 284,
285
şadırvan, 271
Şahin Kaya, 51
Şer'iyye, 17, 126, 130, 142, 148, 221, 239,
254, 259, 267
Şeyhlü, 42, 59

şimendüfer, 193, 286
Şuhud, 42, 58

T

Tabib, 19, 32, 102, 122, 125, 145, 152,
165, 173, 209, 220, 240, 253
Tahrîr, 95, 98, 99, 110, 114, 118, 121, 123,
128, 130, 131, 138, 140, 144, 145
Tahrîrât, 10, 11, 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24,
93, 94, 99, 101, 102, 103, 105, 106, 107,
108, 109, 110, 113, 114, 121, 122, 123,
124, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 137,
146, 148, 151, 152, 153, 154, 155, 156,
162, 165, 172, 174, 177, 178, 179, 181,
184, 203, 204, 205, 208, 219, 220, 221,
224, 225, 228, 229, 230, 231, 233, 236,
237, 250, 252, 256, 257, 258, 259, 261,
262, 263, 265, 267, 289
Tahsilat, 95
Tandır, 91, 194, 279
Târik ve Maâbir, 97
Taşköprü, 91, 194, 279
Tatar, 90, 91, 93, 201, 296
Tavşanlı, 15, 26, 30, 36, 55, 64, 69, 71,
72, 99, 120, 144, 170, 190, 218, 244,
250, 251, 270, 275, 277
Tekâyâ, 29, 68
tekke, 30, 71, 74, 84, 193, 196, 200, 271,
272, 273, 278, 281, 286
Telgraf ve Posta, 11, 21, 23, 95, 115, 166,
209, 263
Temûr yolu, 35
Ticaret, 13, 19, 48
Timurtaş, 58, 67, 68
Türkmen Dağı, 50, 51, 70, 74

U

Uşak, 18, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 35, 37, 41,
43, 44, 51, 54, 56, 58, 64, 66, 77, 78, 79,
80, 81, 97, 103, 124, 136, 146, 149, 184,
186, 197, 198, 199, 200, 202, 203, 230,
232, 250, 265, 268, 270, 271, 283, 284,
285, 286, 293, 297, 298

Ü

Ümerâ, 119, 140, 143, 174, 186, 211, 222,
232, 249, 251, 255, 256, 260, 264, 268

V

Virancık, 16, 42, 58, 70, 83, 121, 144, 170,
194, 197, 217, 244, 247, 270, 274, 277,
279, 283, 293
Viyana, 52, 53, 73, 193, 279

Y

Yahudi, 87, 88, 296
Yalkın, 66
Yalva, 35
Yenice, 34, 56, 57, 73, 74, 193, 202, 272,
274, 275, 277, 279
Yenigün, 91
Yenişehir, 35, 36, 48, 59, 82
Yeşil Dağı, 50

Yoncalı, 55, 67, 69

Z

Zabıta, 16, 20, 22, 23, 100, 106, 108, 116,
120, 121, 123, 126, 127, 128, 130, 132,
144, 148, 152, 154
Zabtiyye, 11, 17, 20, 22, 25, 116, 128, 132,
143, 145, 154, 176, 188, 229, 234, 290,
291
Zâviye, 82
Zevâyâ, 29
Zirâat, 14, 38, 39, 63, 98, 107, 118, 130,
141, 156, 164, 174, 180, 181, 185, 207,
208, 220, 224, 225, 229, 231, 240, 253,
258, 259, 262, 266, 289, 292, 295

